

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Tractatus XXIII. Et Disputatio Vnica, De Pœnitentiæ sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

T R A C T A T V S X X I I I .
E T
D I S P U T A T I O V N I C A
D E S A C R A M E N T O
P O E N I T E N T I Æ .

P V N C T V M I .

De nomine, & natura poenitentiae, quatenus est virtus.

1. Unde dicatur poenitentia.
2. Nasctur necessario ex amore alicuius boni peccato contrarij: quod hoc sit.
3. Expenduntur motiua poenitentiae.
4. Quod sit motiuum poenitentiae, ut est specialia virtus ab alijs distincta.
5. Qui sint actus poenitentiae à Concilio designati.
6. Fuga à peccatis ob poenitentiam timorem honesta est.
7. Declaratur timor filialis, & serualis.
8. Qualiter praedicti actus ad iustificacionem necessarij sint.
9. Quales sit actus poenitentiae specialis.
10. Plures negant requiri ad poenitentiam, quae extra Sacramentum iustificet actum charitatis formalem.
11. Alij oppositum tenent.
12. Approbatur hac vltima sententia.

POENITENTIA, quatenus virtus est, à poena dicitur, quia poenam, & dolorem tenere facit ob bona omissa, vel mala commissa. Sic Auctor. de vera, & falsa poenit. cap. 8. & 19. relatus in c. Poenitentia, 2. de poenitent. dist. 3. & habetur apud D. Aug. tom. 4. Idem docuit Isidor. lib. 6. etymolog. cap. vltim. Gregor. hom. 34. in Euangelia, & alij plures relati à Bellarm. lib. 1. de poenitent. cap. 7. Suarez. tom. 4. in 3. part. disput. 1. sect. 1. Regid. de Coninch. disp. 1. dub. 1.

1. Praedictus dolor, & poena necessario ortum habere debet ex amore alicuius boni: tum quia oritur à potentia appetitiua voluntatis, quae primò, & per se, quod bonum est, appetit, & secundariò odit, & detestatur malum contrarium: tum, quia dolere non possumus de malo, quod malum non sit, comparatione alicuius obieci à nobis amati. Bonum autem amarum, cui peccatum contrarium est, & ob cuius contrarietatem illud detestatur, & de illo dolemus, multiplex est: tum ex parte Dei: tum ex parte nostri. Ex parte Dei est primò ipsius sanctissimae voluntas, cui maximè peccatum displicet, & contradicit. Est item amor diuinus, quo homines prosequitur, quem amorem destruit, & de medio tollit peccatum. Praeterea est debitus honor, & reuerentia: partim, quia natura rationalis, & totius boni author est: partim, quia est supremus legislator, & Dominus, quem honorem, & reuerentiam non leuiter laedit peccatum. Ex parte nostri est primò ipsa regula rationis, creaturae rationali à Deo insita, cui peccatum repugnat, & contradicit: est item honestas virtutis, quae à nobis peccatum expellit. Est amicitia diuina, & ius ad gloriam, quae impedit peccata, seu de medio tollit, & loco illorum inimicitiam, & aeternam damnationem subrogat. Est denique humanus honor, & fama, quam saepe peccatum destruit.

2. Quocunque igitur ex praedictis modis de peccatis doleas, poenitentiam agis: ideòque Ambros. relatus in cap. 1. de poenitent. distinct. 3. Isidor. lib. 6. etymol. cap. vltim. Augustin. epist. 108. ad Seleucian. Auctor. de vera, & falsa poenitenti. Gregor. homil. 34. in Euangel. alijque Patres defluentes poenitentiam solius doloris meminerunt, mortuo non expello: quia

vera poenitentia ob quodcunque ex supradictis modis concipi potest. Sed eo casu poenitentia non erit à reliquis virtutibus specialiter distincta, sed eadem cum illis. Quod expendendo praedicta motiua, ob quae dolere potes de peccatis commissis cognosci potest. Si enim de peccatis doleas, quia eius sanctissimae voluntati, & bonitati, amori que repugnant, charitatis actum elicit: quia ad charitatem pertinet dolere de malo, quatenus Deo displicet, & malum illius est; sicuti ad ipsam charitatem pertinet velle bonum Deo, quatenus bonum illius est. Si vero doleas de peccatis, quia regulae rationis aduersantur; honestatis virtutem exeres, ad quam pertinet quodcunque bonum honestum appetere, & malum illi contrarium detestari. Si autem doleas de peccatis, quia speciali virtuti repugnant, scilicet, fidei, temperantiae, iustitiae, fortitudinis illius virtutis, ob cuius honestatem laetam doles, erit Actus. At si doleas, quia amicitiam diuinam, & ius ad gloriam perdidisti, & condemnationem aeternam incurristi: actum virtutis spei elicit: quia illius est bonum proprium supernaturale amare, & odisse contrarium. Dolere autem ex bono naturali amisso, scilicet, fama, & honoris; non est proprie actus virtutis, sed amoris naturalis.

4. Ut ergo poenitentia ab alijs virtutibus distincta sit, debet esse dolor de peccatis, quatenus diuinam auctoritatem offendunt, cuiusque honorem laedunt. Etenim diuinum honorem illa sum seruare, nullamque diuinæ auctoritati iniuriam irrogare honestissimum est, & per se appetendum. Si ergo doleas de peccatis, quia illis diuinus honor laeditur, diuinæque auctoritas offenditur, actum virtutis poenitentiae ab alijs virtutibus distincte exeres: quia sub hac ratione nulla est alia virtus, quae de peccatis doleat. Quocirca communiter Doctores definiunt poenitentiam, esse detestationem, & dolorem peccati, quatenus contrarium est diuinæ auctoritati, & honoris. Sic cum S. Thom. 3. p. quæst. 85. arc. 2. & 3. docuit Caiet. ibi. Val. disp. 7. q. 2. punct. 1. Henric. lib. 4. sum. cap. 19. nu. 3. Suarez. disp. 2. de poenit. sect. 3. Regid. disp. 1. de poenit. dub. 4. nu. 23. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 1. num. 2. Bonac. disp. 5. de sacram. Poenit. quæst. 1. part. 1. in princ. Ratio huius conclusionis est: quia dolor de peccatis ob praedictam rationem, nec est virtutis charitatis, cum non procedat necessario ex amore formali Dei; neque spei, cum non spectet bonum poenitentis proprium; neque iustitiae rigorosae, cum æquale Deo non reddat, neque aliquid ipsi tribuat, quod ab ipso non dimanet, ipsiusque sit proprium. Restat ergo, ut ab alia virtute à praedictis distincta procedat, quæque poenitentia strictè, & proprie nuncupatur, & pars cuiusdam religionis sit, quatenus Deum colit, & honorat; aliquamque iustitiam, quatenus Deo auctoritatem, & cultum peccato ablatum, prout fieri potest, reddit, & reparat.

5. Porro Trident. sess. 6. cap. 6. describens modum, quo regulariter adulti ad veram poenitentiam disponuntur, multiplicem actum enumerat. Primus est gratia praeueniens, quae peccatori pessimus suus status repræsentatur, & ad illum deserendum ex benignitate Dei excitatur. Secundus est actus fidei, quo credunt, ob peccatum mortale aeterna supplicia parata esse. Ex quo excitatur tertius actus, qui est timor illarum poenarum, & voluntas fugiendi illas, quod cum certo sciant, alia via fugere non posse, nisi peccatum illatum causam detestando, mouentur in illius detestationem. Quartus est spes veniae: etenim diuinam misericordiam considerantes, sperant, se remissionem impetraturos. Quintus, ex praedicta consideratione diuinæ misericordiae, quae peccatores ad se conuersos

uerfos benignissimè recipit, ex consideratione diuina bonitatis, qua dum peccatur, sustinet, ac tandem ex consideratione dignitatis diuinæ tam indebitè offensa mouentur in peccati detestationem, vt prope quòd tantam bonitatem, ac maiestatem offenderint. Et hæc detestatio, quæ ex amore diuinæ bonitatis nascitur, contritio nuncupatur. Sextus prædictam peccati detestationem sequitur voluntas sumendi de peccato vindictam, vt hac ratione Deo, qui est tantoperè offensus, fiat satisfactio. Septimus denique est firmum propositum nunquam Deum offendendi, quantum cum diuina gratia fieri possit. Eisdem ferè actus enumerauit D. Thom. 9. 85. artic. 3.

6. Ex prædictis actibus solus actus timoris pœnarum, & ob illarum causam à peccatis fuga, videri posset alicui minus decens, & honestus: siquidem ex eo videtur inferri tacita voluntas non fugiendi peccatum, si pœna Inferni non essent. Cæterum, catholica veritas docet, prædictum actum honestum, & decentem esse, quinimò sufficientem, vt simul cum Sacramento peccata remittantur, vt docuit Trident. sess. 14. cap. 4. de contris. Aliud enim est ita esse peccatum effectum, vt nolles illud fugere, nisi pœna esset, aliud, velle absolute fugere, quia pœna est. Primus affectus malus est: quia charitatem oppositus. Secundus bonus, & utilis est: quia bonum, & vile est fugere peccatum, quocunque titulo illud fugias: sicuti malum est amare peccatum, quocunque titulo illud ames. Neque obstat, eo actu pœnam peccato præferri, vt inde inferas, si peccati pœnatio ad vitandam pœnam necessaria esset, te peccatum committitur: quia esto comparatione illius actus pœna peccati fugæ præferatur, at non inferatur absolute præferri potes enim comparatione vnus actus magis diligere pœnam, quam peccati fugam: siquidem ob vitandam pœnam peccatum fugis; sedis verò comparatione tui affectus, inclinationis, & dispositionis, qua spectata paratus esse potes omnem pœnam ob fugiendum peccatum sustinere. Exemplo David res est manifestata: ipse enim ita inclinatus cor suum ad seruanda diuina mandata propter retributionem, vt etiam si retributio cessaret, non obinde à mandatorum obseruatione desisteret.

7. Quocirca distinguunt Doctores cum D. Thom. 2. 2. q. 19. ar. 4. & 3. part. quest. 85. art. 5. multiplicem timorem, ex quo peccatum vites. Primus, & præcipuus est timor filialis, qui ideò dicitur, quia ex amore Dei benignissimi Patris proficiscitur: etenim proprium filij est, velle patris bonum, time- reque quicquid patri displicet. Secundus est seruilis, qui ex timore pœnæ nascitur: etenim seruorum proprium est timore pœnæ dominis inferuire. Hic timor & bonus esse potest, & malus: bonus est, & utilis ad salutem, si à virtute supernaturali spei nascatur, excitéque peccati absolutam detestationem ob pœnam à Deo infligendam. At, si illi coniungatur talis in peccatum inclinatio, & affectus, vt si pœna non esset, peccatum committeres: talis timor pœnæ malus dici potest: non quidem in se, sed in affectu, qui illi per accidens coniungitur. Alius est timor peccati mundanus, qui ex timore pœnæ ab omnibus infligendæ nascitur, qui timor bonus est, nisi ei affusus in peccatum contingatur; non tamen est utilis ad salutem, quia non ex virtute supernaturali, sed ex amore naturali tui ipsius nascitur. Vide Ægid. de Coninch. disp. 2. de pœnitenti. dub. 5. Suarez de fide, spe, & char. tract. 2. disp. 1. sect. 4.

8. Postquam autem, omnes prædictos actus decentissimos, & honestissimos esse, examinandum est, qualiter iustificationi peccatoris necessarii sunt. Et quidem gratiam præuenientem necessariam esse, nemo est, qui dubitet. Non enim valeamus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est. Deinde necessarius est actus fidei, quo vera esse credantur, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiæ eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu. Præterea, necessarius est actus spei, quo veniam à Deo impetrandam speres. Ex huiusmodi fide, & spe ad charitatis amorem diuina gratia adiutus accedere potes, considerans diuinam maiestatem offensam: ameth timore pœnæ non exciteris, voluntas verò satisfaciendi Deo, seu sumendi de peccato integram vindictam, regulariter detestationi peccati coniuncta citialius nimis remissa, & tepida, indò suspecta esset detestatio. In rigore tamen loquendo, absque tali voluntate consistere potest detestatio peccati remissiva. Non enim teneris ex vi præcisæ pœnitentiæ, seculo speciali præcepto Confessoris, vel Superioris, satisfactionem pro peccatis exhibere: sufficit, si paratus sis illam in hac vita, vel in Purgatorio sustinere, proxi Deo placitum fuerit, vt docuit Scotus in 4. dist. 10. quest. 2. art. 2. sub finem Vega libr. 13. in Trident. cap. 22. Henriquez libr. 3. de Sacram. cap. 24. n. 6. Suarez de pœnitenti. disp. 4. sect. 3. num. 8. Suarez disp. 15. de pœnitenti. sect. ult. Ægid. de Coninch. disp. 2. de pœnitenti. dub. 6. n. 60. Propositum firmum, & absolutum nunquam peccandi non oportet in pœnitentiâ fieri actu distincto à detestatione, & dolore: etenim, qui ferò, & perfectè detestatur, & dolet peccati commissi, voluntatem saltem virtua-

liter habet nunquam iterum peccatum committendi. Eaque de causa pœnitentiâ dicitur status mutatio, quia ab statu peccati ad statum gratiæ pœnitentiâ transfert, sicuti docuit Augustinus, lib. 5. homiliar. homil. ult. in fine. Gregorius homil. 34. in Euangel. Ambrosii relatus cap. 1. & c. de Pœnit. 2. de pœnit. disp. 3. & aliis.

9. Verum, si attentè prædictos actus enumeratos à Tridentino sess. 6. cap. 6. spectemus, vix inueniemus aliquem actum virtutis specialis pœnitentiæ proprium. Nam detestatio peccati, & illius dolor, si ob pœnam, quam fecerit trahit à Deo infligendum, concipiatur, actus est virtutis Spei: si ob tantam maiestatem offensam, actus est Charitatis. Vnde, vt pœnitentiæ specialis proprius actus sit, concipi debet detestatio, & dolor de peccatis ob iniuriam Deo factam, & turpitudinem, quæ in hac iniuria, & læsione cernitur, iuxta id, quod tradit Trident. sess. 14. cap. 5.

10. Difficultas autem est, an præcedere debeat necessitudo actus charitatis formalis, vt pœnitentiâ extra Sacramentum efficax sit ad remissionem peccatorum. Negant Scot. in 4. disp. 14. q. 1. ar. 3. §. Ex. Gabr. ib. q. 1. ar. 2. conc. 2. & 3. Nauarr. c. 1. n. 5. Suarez de pœnitenti. disp. 9. sect. 1. n. 6. Et moueri possunt: quia inde lequeretur, pœnitentiâ non esse per se dispositionem necessariam ad remissionem peccati: siquidem inueniret peccatorem actu charitatis perfectè dispositum. Diligent enim Deum ex toto corde, peccati remissio debet, iuxta illud Proverb. 8. Ego diligentes me deligo, & 1. Ioann. 4. Qui diligit, ex Deo natus est. Secundò, dolor de peccatis, quatenus diuinum honorem lædunt, necessitudo imperari debet ex amore diuinum honorem illæsum seruandi: quia eiusdem virtutis est amare honestatem sui obiecti, & odisse malum ei contrarium. At prædictus amor non est amor charitatis, sed pœnitentiæ, seu iustitiæ, & religionis erga Deum: siquidem detestatio huius virtutis est actus. Ergo pœnitentiâ amorem charitatis non supponit. Tertio, si prædicto dolori actus charitatis præcederet, necessitudo inferret quidem detestationem, & dolorem peccati, qui ad charitatem pertinere, & non ad pœnitentiâ: siquidem procederet ex amore Dei super omnia.

11. Verum Canus relect. de pœnitenti. part. 3. Petr. de Soto lect. 4. & 5. de pœnitenti. Ægid. de Coninch. de pœnitenti. disp. 2. dub. 6. n. 47. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 1. num. 4. Bonac. de pœnitenti. disp. 5. q. 1. punct. 2. num. 3. & alij censent, formalem actum charitatis præcedere pœnitentiâ, quæ extra Sacramentum, & matrem remittit peccatum. Mouetur autoritate D. Thomæ 3. p. q. 85. art. 1. enumerantis actus, qui ad nostram iustificationem concurrunt, & quinto loco constituentes actum charitatis. Quibus inquit motus charitatis, quo alicui peccatum displicet secundum se ipsum. Et art. 6. describens D. Th. ea, quæ in iustificatione impij concurrunt, ait: in iustificatione impij simul est motus liberi arbitrij in Deum, qui est actus fidei per charitatem formalis, & motus liberi arbitrij in peccatum, qui est actus pœnitentiæ. Horum tamen duorum actuum primus naturaliter præcedit secundum. Nam actus virtutis pœnitentiæ est contra peccatum ex amore Dei: vnde primus actus est ratio, & causa secundi. Secundò, & præcipue mouetur autoritate Conc. Trid. sess. 14. c. 4. distinguens contritionem ab attritione, affirmantique, contritionem charitate perfectam extra Sacramentum iustificat, secus attritionem. Tertio, ratione. Nemini extra Sacramentum remitti potest peccatum, nisi Deum super omnia diligat, aliàs, vt dixit Ioan. 1. cap. 3. Qui non diligit, manet in morte. Idque maxime deest: peccato namque à Deo summo bono auertitur. Deo enim ergo pœnitentiâ ad ipsum conuerti: quod nulla alia ratione fieri potest, nisi actu perfectæ charitatis. Adde pœnitentiâ Deo reconciliamur, illiusque amici constitumur: debet ergo ex amore amicitie procedere.

12. Hanc sententiâ vtiorem, & probabiliorē existimo, ideoque censio, detestationem peccati iustificatione extra Sacramentum proxime disponentem, ex amore Dei super omnia procedere, ac proinde non procedere ex amore seruandi honorem diuinum illæsum, & iniuriam factam recompensandi ob honestatem, & decentiam, quæ in hoc obiecto cernitur, quod est pœnitentiæ specialis formale obiectum: sed ob ipsum Deum, & quatenus bonum illius est, cique debitum. Quod si dicas, & inde fieri, actum specialis virtutis pœnitentiæ ad iustificationem extra Sacramentum non disponere proxime, nullum est inconueniens, imo necessitudo affirmandum: siquidem Trident. contritioni charitate perfectæ remissionem peccati tribuit; contritioni autem, quæ ex turpitudine peccati nascitur, quæque attritio nuncupatur, hanc efficaciam denegat. Ad detestatio, quæ præcisè ob diuinum honorem illæsum concipitur, necessitudo ex turpitudine, quæ in læsione diuini honoris est, nascitur. Ergo huiusmodi detestationi remissio peccati extra Sacramentum concedenda non est. Si verò verges, inde fieri, non pœnitentiâ, sed charitate peccatum extra sacramentum remitti: tum, quia ante ipsam detestationem amor Dei præcedit, qui sufficiens est peccati dimittendi dispositio, Respondeo, negando, peccatum pœnitentiâ non

non remitti: siquidem detestatione remittitur. Etenim, vt supra dixi, detestatio peccati proueniens ex charitate, penitentia est perfectissima, tamen non fit specialis virtus à reliquis distincta: amor vero procedens hanc detestationem non est sufficiens dispositio ad culpæ remissionem, si illius memor sis: quia stante amore, & cognitione peccati suspendere nequis detestationem, ac proinde vtroque actu, & amoris, & detestationis te ad iustificationem disponis. At, si peccati sis immemor, actu solo charitatis, & amoris Dei super omnia te optimè ad iustificationem disponere potes. Neque inde fit tibi peccatum remitti absque illius penitentia: quia ille actus charitatis peccati penitentia est emiaenter: siquidem detestationem inferret, si peccatum obliuisceretur, tamen non fit penitentia formalis, quod non videtur necessariò requisitum, vt late probat Agid. de Coninch. disputat. 2. de penitent. dub. 6. à num. 50. Laymann. libr. 5. summ. tractat. 6. capit. 2. numer. 3. Ex his constat solutio rationum prioris sententia, quibus non oportet sigillatim respondere.

PUNCTVM II.

Qualiter penitentia virtus peccatum, tam mortale, quam veniale remittat.

1. Fides docet, penitentiam quodlibet peccatum delere posse.
2. Soluuntur obiectiones aliquot.
3. Remisso vno mortali, omnia secundum legem Dei remittuntur.
4. Culpa remissa, & poena aeterna remittitur.
5. Ad remissionem venialis penitentia formalis, vel virtualis requisita est.
6. Contritio perfecta omnia remittit.
7. Attritionem negant plures sufficere ad venialem remissionem extra sacramentum, & qualiter probatur.
8. Expenduntur predicta rationes.
9. Satis est probabile attritionem, quae se ad peccata venialia extendit, peccata remittere.
10. Oratione Dominica, aliisque precibus veniam exposcuntibus peccatum veniale remittitur.
11. Limitat Layman. hanc doctrinam, vt ex imperio charitatis predicta orationes procedant.
12. Rigida limitatio, etsi probabilis.
13. Sola charitas anima inherens videtur sufficiens.
14. Qualiter panis, aquaeque benedicta, & alia sacramentalibus concedatur venialium remissio.
15. Nunquam peccatum, siue veniale, siue mortale, remittitur sine proposito formali, vel virtuali illud non committendi.
16. Expenditur triplex discrimen inter propositum cauendi peccata mortalia, vel venialia.
17. Peccata se remittuntur, vt penitus extinguantur. Secus bona opera ab homine iusto facta per peccatum.
18. Quare bona opera reuiscant, non verò peccata.
19. Proponitur obiectio, & solutio.

1. Penitentia quodlibet peccatum deleri posse, fide tenendum est. Neque enim est vllum peccatum in hac vita ita graue, quod penitentia deleri non possit, vt definitur in cap. Firmiter. de summ. Trinit. & colligitur ex illo Oleez 13. perditio tua, Israel: tantummodo in me auxilium tuum. & plurius comprobatur Bellatmin. lib. 2. de grat. & libero arbit. cap. 5.

2. Neque obstat affirmari Matth. 12. numer. 31. Marc. 9. 29. Lucae 12. 10. blasphemiam in Spiritum Sanctum, neque in hoc saeculo, neque in futuro remitti: quia id dictum non est, quasi id nunquam remittatur: credi enim probabiliter potest, aliquos ex his, qui in Christum blasphemabant, affirmantes in Beelzebub eicere Demonia, conuersos esse, & remissionem illius, aliorumque peccatorum fuisse consecutos. Sed idè negatur, eorum peccatum in Spiritum Sanctum in hoc saeculo, vel in futuro remitti: quia regulariter, inquam, & ordinariè non remittitur, eò quod illius non doceant. Quod prouenit ex malitia, qua peccat, ob quam nullam in peccato exculpationem habent, merenturque à Deo deleri. Quod si roges, qua de causa blasphemiam illam Iudeorum, qua Iudaei miracula Christi Domini Beelzebub tribuebant, appellauerit Christus Dominus peccatum contra Spiritum Sanctum, cum potius contra ipsum fuerit? Multiplieret Maldonat. in predictum locum Matth. respondet. Sed ea responsio mihi videtur germanior, idè aduersus Spiritum Sanctum predictum peccatum esse: quia erat aduersus effectum, qui Spiritui sancto specialiter tribuitur. Etenim Spiritui sancto specialiter appropriatur illuminare mentes, in veritatis cognitionem, & manifestationem. At illi Iudaei de Christo blasphemantes ab Spiritu sancto illuminati erant,

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars I. V.

etique dono cognoscebant, miracula Christi Domini vera esse, neque à malo Spiritu procedere potuisse. Affirmare ergo ea miracula Principi Daemoniorum esse tribuenda, est lucem à diuino Spiritu communicatam obfcurare, illiusque diuinat communicationi, & efficacia resistere.

Neque item obstat, quod 1. Ioann. 5. num. 16. affirmatur, pro peccato ad mortem exorandum non esse, quasi illius salus omninò sit desperata. Nam vt bene explicat ibi Caietan. non prohibuit Ioannes pro peccato ad mortem exorare: solum enim declarauit se nolle praecipere, vt pro eo rogetur: quia esto ex parte petentis omnes conditiones adfint, vt petitiò effectum obtineat: ex parte tamen illius, pro quo fit petitiò, effectus impeditur. Qui enim ita peccat, vt in eo peccato vsque ad mortem perseverare intendat, satis indispositum se reddit venia impetrandæ, cuiuslibet pij vixi precibus, & orationibus.

Neque teritiò obstat dixisse Paulum ad Hebr. 6. impossibile est, eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum es. esse, & participes facti sunt Spiritus Sancti; gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque saeculi venturi, & prolapsi sunt, iterum renouari ad penitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsos Filium Dei, & ostentui habentes. Quia, si expositioni Caietan. in hunc locum adheremus, nullatenus probatur, voluisse Paulum, lapsos post Baptismum, Confirmationem, & verbi diuini doctrinam, nullum remedium habituros, sed non esse habituros remedium baptismi iteratione: esset enim talis iteratio quaedam reuocatio Filij Dei sibi metipsos. Etenim Baptismo moriuntur in Christo, & quasi cum illo sepeliuntur, ad nouitatemque vitae resurgunt. Si ergo vellent iterum Baptismo renouari, sanè Christum in semetipsis crucifigerent, & sepelirent, cum tamen vnica mors, sepultura & resurrectio illius fuerit, vnicò que Baptismo significari possit. Quod claritè explicant sequentia verba, & ostentui habentes: quasi diceret: Hæc reuocatio Filij Dei in illius publicam ignominiam cedit. Quod si non de renouatione per Baptismum; sed per penitentiam locus Pauli intelligendus sit, vt plures recentiores apud Corneliū ibi asserunt, verbum illud, impossibile, pro difficili sumendum est, iuxta illud Ierem. 13. Si mutare potest Ethiops pellem suam, & pardus varietates suas, & vos. scilicet, Iudaei, poteritis bene agere, cum didiceritis male. Et Sapient. 12. de Chanaanais dicitur: Non poterat mutari cogitatio illorum in perpetuum. Et Ioan. 12. Propterea non poterant credere: quia iterum dixit Isaias: Excacauit oculos eorum, & indurauit cor eorum. Quibus locis, vt passim Patres declarant, non de impotentia absoluta, sed morali, id est, de difficultate graui verba predicta intelliguntur.

Neque quartò obstat, quòd idem Paul. ad Hebr. 10. dixerit: Voluntariè enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia. Si igitur nulla hostia nec sacrificium predictis superest, iam eorum salus desperata est. Non, inquam, obstat: quia hæc verba, vt inquit Caietan. non de penitentia Sacramenti, sed de penitentia Baptismi intelliguntur: quasi diceret Paulus. Voluntariè peccantibus post Baptismum non relinquitur Christus iterum in Baptismo crucifigendus: quia neque iterum Christus crucifigendus est in se, neque in Baptismo denuò instituto. Si verò hostia, & sacrificium pro penitentia sumantur, iuxta illud Plalm. 50. Sacrificium Deo, spiritus contribulatus. Voluntariè peccantibus non relinquitur penitentia, nisi difficillimè pro peccatis. Aperitius tamen horum verborum sensum explicuit Agidius de Coninch. de penitentia, disputat. 2. dub. 1. in fine, affirmans, Iudæis post acceptam veritatis notitiam, volentibusque legem Moyse cum lege Christi coniungere, & sic voluntariè peccantibus, non relinquitur hostia pro peccatis: quia nec illis prodest, quam Christus de se obrulit, neque ea hostia, quæ in antiqua lege offerrebantur, cum iam sint omninò abolita.

3. Rursus penitentia ita remittit peccatum, vt vno remisso omnia mortalia secundum legem Dei remittantur. Remittit namque peccatum media gratia, & charitate, quæ omnibus peccatis æquè repugnat. Notanter dixi, omnia mortalia, quia venialia gratia, & charitati simplici non contradicunt, ideoque vnum sine alio remitti potest. Nunquam autem remittitur, quin simul infundatur gratia, vt pluribus firmat Suar. disp. 11. sect. 2. n. 20. aduersus Bonauent. & Alens. quia peccatori, & inimico Dei nunquam remittitur: neque enim ad eius remissionem, stante inimicitia, se disponere potest. Iusto autem, etsi per diuinam potentiam remitti possit absque vlla gratia infusione, sed non ex lege à Deo statuta. Decuit enim maculam, & deformitatem peccati, gratia pulchritudine deleri, quæ licet ex se cum peccato veniali non pugnet, pugnat tamen ex intentione Dei volentis ex gratia peccatum veniale temittere, & non aliter.

4. Remissa culpa, si mortalis sit, & poena aeterna remittitur: quia ne quis filius Dei, & hæres regni caelestis esse, & si

mul addictus pœnæ æternæ sustinenda, vt colligitur ex Paulo ad Rom. 8. & tradit Trident. sess. 6. cap. 7. & 14. Attamen aliqua pœna temporalis, qualem Deus ab amico iusto iudicat exigendam, sapè sapius sustinenda monet, prout docuit idem Trident. dicta sess. 6. cap. 14. & sumitur aperte ex illo Num. 20. & Deuter. 33. vbi Moyses, & Aaron priuantur terræ promissionis introitu, in pœnam delicti prauaricationis iam remissi: & 2. Reg. 12. punitur David morte filij, eò quod occasionem dederit amicis blasphemandi. & Ioëlis 2. monet Deus, conuersionem nostram fieri ex toto corde, in ieiunio, in fletu & in planctu; ideòque consulunt Cyprian. lib. de lapsis. Tertulian. de pœnit. Chrysostr. hom. de pœnit. & confess. Gregor. hom. 20. in Euang. & alij Patres, post acceptam iustitiam, pœnitentiæ opera exercete: quia credunt aliquid restare pro peccatis remissis satis faciendum. Dixit, sapè sapius: quia aliquando ita intensa, & feruens contritio esse potest, vt virtute illius charitate informata, non solum æterna pœnæ, sed etiam qualibet alia temporalis debita aboleatur. At, si de peccatis venialibus loquamur, cum hæc non mereantur æternam pœnam, sed temporalem; regulariter illis remissis, & pœna illis debita remittitur; aliquando tamen ita repidus dolor esse potest, vt licet culpam purget, reatum alicuius pœnæ subeundum relinquat.

5. Deinde ad remissionem venialis pœnitentiæ formalis, vel virtualis requiritur, vt docent D. Thom. 3. part. quest. 87. art. 1. ibi Suarez & Valq. Coninch. disp. 2. dub. 14. num. 122. Laymann. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 4. num. 12. Nam, cum per veniale peccatum aliquo modo nostra voluntas à Dei voluntate auertatur, decuit, hanc auersionem noua diuinæ voluntati subiectione deleri. Hæc autem pœnitentiæ supernaturalis esse debet, id est, ex motu supernaturali; aliis peccato veniali, quod diuinum honorem, auctoritatem, & amicitiam offendit, non opponeretur. Præterquam quod remissio peccati venialis supernaturalis est; quippe supernaturalis salutis nostræ fini congruit. Ergo pœnitentiæ, quæ huic remissioni necessaria est, supernaturalis esse debet, cum finis, & media proportionem habere debeat: & tradit Aegid. de Coninch. de pœnit. disp. 2. dub. 14. concl. 3.

6. Hæc igitur pœnitentiæ, si fit contritio absoluta, & perfecta, detestans peccatum veniale, quia Deo displicet, & eius amicitiam, & honorem aliquo modo lædit; sufficiens dispositio est ad omnium peccatorum remissionem: nullum enim peccatum cum ea dispositione consistere potest.

7. An verò ea attritio, quæ ex turpitudine peccati, vel ex metu gehennæ, & Purgatorii concipitur, sufficiens sit in homine iusto ad remissionem venialium extra sacramentum, non conueniunt Doctores. Negant Valq. 4. de pœnit. q. 87. art. 1. dub. 2. n. 6. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 4. n. 14. Mouentur: quia inde sequeretur, nunquam pœnitentiæ sacramento peccatum veniale remitti: quia nunquam remitti potest, quin illius saltem attritionem habeas: hæc enim est necessaria ad effectum sacramenti dispositio: at posita attritio, iam ipsum peccatum remittitur: non igitur sacramentum pœnitentiæ operari remissionem potest. Secundò, per peccatum veniale quodammodo auertimur à Deo, cuiusque amicitia: debemus ergo formaliter, seu virtualiter ad ipsum conuerti. Sed attritio non est ad Deum conuersio, quippe non est actus charitatis. Ergo attritio non est per se sufficiens dispositio ad peccati extra sacramentum remissionem. Tertio, non remittitur peccatum, etiam veniale, nisi media gratiæ infusione: at vt gratia extra sacramentum infundatur, ex postulat actum meritorium, qui ad finem supernaturalem ordinetur formaliter, vel virtualiter, aliis cum ipsa gratia proportionem nõ habebit, ideòque dixit S. Th. 1. 2. q. 114. art. 4. meritum vitæ æternæ primò pertinere ad charitatem; ad alias autem virtutes secundariò, quatenus à charitate imperantur. Ergo attritio, quæ à charitate non procedit, vel imperatur, neque remissionem peccati, neque gratiæ augmentum obtinere poterit.

8. Sed hæc rationes non conuincunt. Primæ rationi respondet Coninch. disp. 2. de pœnit. dub. 14. n. 126. in homine iusto attritionem peccatorum venialium nõ imperat omnium illorù remissionem; sed aliquorum, prout diuinæ bonitati beneplacitum fuerit, quia non in vi dispositionis, & satisfactionis, sed meriti peccatorum remissionem imperat; ideòque plura peccata Sacramento Pœnitentiæ remittenda relinquuntur. Sed displicet hæc solutio, eò quod gratis asseritur, virtute attritionis aliqua peccata remitti, & non omnia, cum æquè omnium sit defectio. Item, sine fundamento negat, non remittere peccata vi dispositionis, sed solum meriti, cum vttramque rationem attritio contineat, & meriti comparatione gratiæ, & dispositionis comparatione remissionis peccatorum. Secundò respondent alij, nullum esse inconueniens, peccata venialia Sacramento Pœnitentiæ de facto non remitti: quia id per accidens est, cum iam sint attritione remissa, sed hæc responsio sustineri non potest: præcedere enim attritionem Sacramento Pœnitentiæ non est per accidens, sed per se, & necessariò. Ergo per se supponuntur venialia remissa. Non igitur Sacramento Pœnitentiæ inquam remitti possunt. Quocirca respon-

deo, vt vi sacramenti venialia remittantur, sacramentumque Pœnitentiæ æquè mortalia, ac venialia remittat, sufficit fieri, venialium remissionem, quando homini peccatori peccatum mortale remittitur. Etenim si existens in mortali non solum illius, sed venialium attritionem habeas, & ea attritione sacramentum Pœnitentiæ recipias, illud sacramentum non solum mortale, sed venialia tibi remittit. Ergo iam aliquando peccata venialia vi confessionis remittuntur tamen in homine iusto non remittantur: sicut nec contrito mortalia remittuntur, quia iam sunt remissa; quod non est inconueniens. Secunda minus urget. Fateor per peccatum veniale quodammodo nos auerti à Deo, illiusque fieri inimici; sed quia hæc nõ est formalis auersio nec formalis inimicitia; sed virtualis, quatenus est opus diuinæ voluntatis aduersum, eiq; displicet optime accedente diuina gratia aboleri potest conuersione, quæ Deo placeat, eiusque voluntati grata sit; tamen formale motuum gratitudinis; & diuinæ complacentiæ non habeat. Tertæ Admitto nullum peccatum veniale remitti sine infusione gratiæ, neque gratiam infundi absque motu liberi arbitrij in finem supernaturalem formaliter, vel virtualiter; nego tamen detestationem peccati ob illius turpitudinem, vel ob priuationem gloriæ, seu æternam damnationem non esse motum in finem supernaturalem; siquidem diuina fide cognoscitur peccatum detestatum, consecutionem finis supernaturalis impedire: Et ex hoc motu concipitur detestatio.

9. Quapropter existimo, satis probabile esse, in homine iusto attritionem, quæ ad peccata venialia se extendit, & gratiæ augmentum mereri, & medio illo augmento peccata venialia aboleri. Sic docuit Suarez. de pœnit. disp. 11. sect. 3. assert. 3. Aegid. de Coninch. de pœnit. disp. 2. dub. 14. num. 124. concl. 5. Nam esto fit satis apud Doctores controuersum, an operationes aliarum virtutum à charitate, vt meritoria sint gratiæ augmenti, indigeant charitatis imperio vel sufficiat illius moraliter perseverans relatio, vel tandem fieri ab homine grato supernaturali finem cognoscente, vt videre est apud Valquez 1. 2. disp. 127. cap. 5. Suarez de gratia. lib. 12. cap. 8. & 9. Attamen negari non potest, operationibus illis à charitate imperatis meritum difunctum correspondere ab eo, quod imperio charitatis correspondet; aliis inutile, & superuacaneum esset, operationes virtutum moralium exercere. Ergo, quamuis asseramus (quod sub lite est) indigere operationes omnium virtutum imperio charitatis, vt condicione ad meritum, cum ex se meritum habeant ea condicione posita; videretur effici manifestè, & attritionem hominis iusti procedentem ex virtute speciali pœnitentiæ, prout ab imperio charitatis distinctam, & meritorium noui gratiæ augmenti esse, & peccatorum, quibus opponitur, remissionem.

10. Non solum attritione hominis iusti peccati venialis remissio obtinetur; sed etiam Oratione Dominica, aliisque precibus veniam expostulantibus, vt docuit Sanctus Augustinus in Eucharid. cap. 71. & lib. 50. homil. vlt. cap. 3. Quintimo aliis operibus bonis virtutis, scilicet, ieiunio, elemosina, humilitatione, si pro impetranda illorum remissione fiant. Nam hæc tacita postulatio, & impetranda remissionis venialium voluntas, est virtualis eorum detestatio, vt rectè inquit Aegid. de Coninch. disp. de pœnitent. dub. 14. conc. 6. numer. 159. Non enim possumus serid desiderare libertari à peccatis, quin ea peccata nobis displiceant.

11. Limitat tamen hæc doctrinam Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 4. num. 15. dummodo ex imperio charitatis ea opera procedant, motus ea sententia, quam late tradidit lib. 2. sum. tract. 3. de charit. cap. 1. de num. 2. scilicet, nulla opera virtutis prodesse homini ad meritum sine eo, quod à charitate elicatur, vel imperentur. Non enim videris dignus amicitia diuina, & æterna cum Deo coniunctione, nisi eam consequi intendas: quod fieri non potest sine motu charitatis elicitò vel imperato. Et ob hæc causam, inquit, appellatur charitas reliquarum virtutum forma: quia ad promendam vitam æternam mortuæ sunt absque charitatis motione & imperio. A charitate autem vult, & efficientiam accipiunt. Ideoque dixit Paul. ad Colossens. 3. charitatem esse vinculum perfectionis & 1. ad Corinth. 13. omnia absque charitate inutilia esse; charitate autem vitia fieri, ita vt nec fides ipsa supernaturalis esse possit, nisi quatenus per charitatem operatur, vt dicitur ad Gal. 5.

12. Sed hæc limitatio, etsi probabilis sit, mihi tamen semper difficilis visa est: ex ea namque manifestè inferitur, rarò seculares homines, imò religiosos, augmentum iustitiæ mereri, tamen plures actus virtutum moralium, & theologiarum exerceant. Quis enim est ita Deo coniunctus, & amicus qui omnia opera virtutum ex imperio charitatis præsteret? Aliis si ob nulla opera virtutis merces esset accipienda, nisi ob easque propter Dei gloriæ, & ipsius amoris essent facta quomodo ij quibus beatitudo conceditur, quia necessitatè patientis miseri sunt, ignorat in die Iudicij, se Christi miseros esse, vt colligitur ex illo responsò: *Quado te vidimus esurienti & pauperum?* & quomodo diuersa merces recipiendi Discipulum

in nomine Discipuli, vel Prophetam in nomine Præphetæ, vel minimum Christi seruum in nomine serui, promittitur Matthæi 10. Eadem enim merces omnibus concedenda esset, cum ratio meriti vna sit.

13. Quocirca crederem, satis probabile esse solam charitatem animæ inhærentem sufficientem esse, ut reliquarum virtutum operationes meritorie sint, & charitatis augmenti, & remuneracionis æternæ: maximè si huic charitati aliqua actualis relatio, quæ res, utraq; omnia in Deum, ut supremum bonum, & vltimum finem referas, adiungatur. Neque enim credendum est, piissimum, & benignissimum Deum, tot opera virtutum suorum amicorum, & absque præmio vitæ æternæ restitutum, eò quod ex relatione actuali in ipsum non processerint: satis enim videtur esse, quòd ad ipsum virtualiter referantur, quatenus sunt opera amici, & de obiecto sibi grato. Neque aliud colligitur ex verbis Apostoli charitatem commendantis. Fateor namque, omnia opera virtutis ad meritum beatitudinis inutilia esse absque charitate habituali: quia ab hac charitate, tanquam à radice accipiunt, vim, & efficaciam merendi: neque tamen inutilia esse absque actu proprio charitatis. Adde esse satis probabile charitatem, dum in anima refidet, obiecta aliarum virtutum attingere, & simul cum aliis virtutibus suos actus operari. Quòd si ita est, optimè intelligitur, quæ ratione reliquarum virtutum charitas forma sit, radix, & perfectio. Sed de his alibi latius.

14. Insuper panis, aquæque benedictæ, aliisque sacramentalibus virtus peccata venialia remittendi tribuitur, non quidem per se, & vi sua, aliàs essent Sacramenta, sed quatenus ex orationibus Ecclesiæ vim habent à Deo imperandi pium motum voluntatis, quo venialia remitti possunt, sicuti habent potestatem compescendi Dæmones, sedandi tempestates, & noxia remouendi, ut latius docuit D. Thom. *quæst. 87. art. 3. Sum. de penitent. disp. 11. sect. 2. Regid. de Coninch. q. 71. art. 3. dñb. conico. concl. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 4. num. 16. corol. 8.*

15. Adde: nullum peccatum, siue mortale, siue veniale remittitur absque proposito formali, vel virtuali, nunquam illud iterum committendi: quia remitti non potest absque scilicet detestatione, illius peccati voluntatem, & affectum excludente potes tamen, probabilem timorem habere in illud peccatum incidendi, si occasio se obtulerit: quinimo spectata tua fragili conditione iudicare casurum, quia hoc iudicium, & timor consistere potest cum efficaci voluntate actuali id peccatum pro vitibus fugiendi, ut notatur Regid. de Coninch. *disp. 2. de pan. dub. 14. concl. 7. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 4. assert. 8.*

16. Ex quibus triplex discernim accipe inter propositum requisitum ad remissionem mortalis, & requisitum ad remissionem venialis. Primum est. Propositum requisitum ad remissionem peccati mortalis non solum opponitur peccato expressè detestato, sed cuiuscunque alteri: siquidem gratia vi cuius mortale remittitur, æquè omnibus mortalibus contradicit: at propositum requisitum ad venialis remissionem, non indiget opponi omnibus aliis venialibus, cum gratia compari possit cum omnibus peccatis venialibus. Sed fateor, hoc discernim, quod verissimum est, non satis consequenter adstrui à Paulo Layman. ipse enim affirmat, nullam detestationem peccati, nullamque illius vitandi propositum esse venialis remissionem, nisi à charitate procedat, vel imperetur, seu nisi ex motu placendi Deo concipiatur. Cum ergo hoc motuum æquè omnia venialia peccata afficiat, efficitur sanè in sententia Laym. non posse detestari vnum peccatum veniale, absque alio, detestatione sufficiente ad illius remissionem: quod ipse repugnat concedere. Secundum est. Propositum peccati mortalis vitandi est absolutum, vitandi, inquam, omnia mortalia, tam singulariter, quam collectivè sumpta: quia omnia diuina gratia adiutus vitare potes: at propositum vitandi venialia non est ita absolutum, sed est propositum vitandi omnia, pro humana fragilitas permiserit, & singula absolute: quia aliter vitare spectata gratia, quæ communiter concedi solet, impossibile est.

Tertium est. Propositum vitandi venialia non est necessarium ita firmum, & efficax, sicuti propositum vitandi mortale, neque ita efficaciter animum mouet ad fugiendas peccati venialis occasiones, sicuti mouet propositum vitandi mortale. Etenim peccatum mortale animæ malum longè grauius est, quam veniale, difficiliusque incurritur, cum tamen occasiones committendi venialia passim contingant. Ex quo vterius prudenter inferunt prædicti Doctores facilius absolutum posse relabentes in eandem speciem peccati venialis, quam mortalis, quòd ipse relapsus non sit indicium defectus doloris ad illius remissionem necessarij, cum prouenire possit ex occasioibus frequenter oblati, quæ non sic in peccatis mortalibus contingunt, à quarum fuga facillè excusantur, præcipue si absque incommodo id facere non possint.

17. Ad extremum aduerte. Peccata, siue mortalia, siue venialia, sic per penitentiam remittuntur, ut penitus deleantur, & extinguantur, iuxta illud Actorum 3. *Penitentiam, & con-*

uertimini, ut deleantur peccata vestra. Illis autè semel extinctis, ramentis penitens à iustitia recepta decidat, illorum Deus nunquam amplius ad punitionem recordatur: quia, ut dicit Paul. ad Rom. 11. *Sine penitentia sunt dona, & vocatio Dei.* Quòd si dicas, peccata non absolute remittenda per penitentiam, sed sub conditione si in penitentia perseveraueris, obstat: quia illa non esset peccati præsens remissio, sed futura, neque per penitentiam esset deletum peccatum, sed delendum, neque reconciliatus peccator, sed reconciliandus, quod repugnat Trident. & Scripturæ sæpè affirmanti, penitentia mundari nostra delicta, ut pluribus confirmat Gratian. *de penit. distinct. 4. & D. Thom. q. 88. art. 1. & alij passim.* Contra bona opera ab homine iusto facta non penitus extinguuntur peccato, sed suspenduntur, & impediuntur à remuneracione, dum peccatum persistit: eo autem sublato, redeunt, ac si nunquam extincta essent: de qua relatae Suar. *opusculo speciali de reuiviscencia meritor.* Valq. 1. 2. 1. 2. *disp. 211. cap. 5. Regid. de Coninch. de penit. disp. 2. dub. 20.*

18. Quòd si roges, quare bona opera reuiviscunt ad præmium, sublato peccato: peccata verò remissa, sublata gratia, non redeunt ad penam? Respondeo: quia Deus prior est ad præmium, quam ad penam, ad misericordiam, quam ad iustitiam, iuxta illud: *Et misericordia eius super omnia opera eius.* Et quia peccatis applicatur Christi plena satisfactio: ideoque redire non possunt: bonis verò operibus non applicatur peccatum, ut illorum satisfactio, neque ut forma, ea bona opera extinguunt, sed solum ut impediens eorum præmium. Quare peccato remisso optimè ad præmium redire possunt. Adde, diuinam bonitatem maximè decere, bona opera facta à suis amicis, ab amicitia postea deuiantibus, apud se remuneranda retinere, si ad amicitiam redierint. At nullatenus decet, nec fieri potest, peccata remissa apud se punienda retinere, si à iustitia recesserint.

19. Neque obstat, quòd per Prophetam Ezech. c. 18. æquè afferat Deus, se non recordaturum tuorum bonorum operum, si à iustitia discesseris, sicuti asserit, se non recordaturum amplius iniquitatum, quas operatus es, si illarum penitentiam egeris: quia id intelligi debet, dum in iniquitate perseveraueris: quia, eo statu durante, non amplius bonorum operum recordatur Deus, ac si nunquam facta fuissent. At, si ab statu peccati in statum gratiæ te receperis, omnia bona opera, quia per peccatum sepulta erant, reuiviscunt: aliàs penitentia facta, & iustitia accepta, recordaretur Deus tuarum iniquitatum: siquidem ob illarum causam opera bona antea facta & præmio digna priuarentur præmio, iniquitatisque remissa tibi non leuiter noceret, contra Ezechielem, cap. 18. & 33.

PUNCTUM III.

Qualiter Penitentia virtus omnibus adultis necessaria sit.

1. Penitentiam omnibus adultis peccatum mortale commissis necessariam esse, fides docet. *Quæ penitentia, a tritio, an contritio?*
2. Sub distinctione respondetur.
3. Examinatur quadam limitatio superioris doctrinae de articulo mortis.
4. Absque formali detestatione aliquando contingit iustificatio.
5. Penitentia peccati tibi necessaria est triplici euentu.
6. Alios euentus plures Doctores enumerant: sed non placent.
7. In articulo mortis penitentia per se necessaria est.
8. Extra articulum mortis nullum signari potest tempus determinatum.
9. Ex diuino præcepto obligaria, secundum probabiliorum, communemque sententiam, ne diu penitentiam differas.
10. Soluitur quadam obiectio.
11. Remissis peccatis nulla superest obligatio postrema detestationis, nisi Sacramentum sit suscepturus.

1. Penitentiam formalem, vel virtutalem esse necessariam ad salutem omnibus adultis peccatum mortale committentibus, docet Trid. sess. 14. cap. 4. sumiturque ex illo Lucæ 3. *Nisi penitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Ratioque est manifesta: nam per peccatum nostra voluntas diuinæ legi aduersatur, eius amicitia perditur, & diuina autoritas offenditur, & contemnitur, nobisque ipsis graue malum irrogamus. Tenemur ergo procurare, quoad fieri possit hanc auersionem de medio tollere, tum ex charitate, qua amicitiam perditam obligamus restaurare, tum ex iustitia, seu speciali virtute penitentia, qua diuinæ autoritate læsæ, & offensæ satisfacere debemus, tum ex virtute, qua damnum, quod nobis intulimus, reparare debemus. At his omnibus obligationibus penitentia satisfacit, ut ex præcedenti Puncto constat. Est igitur penitentia necessaria.

2. Sed quæ pœnitentiâ, contritiõne, an attritio? Distinguedum est, si occasio suppetit recipiendi Baptismum, vel Pœnitentiã, sola attritio sufficit: quia vt ex Trident. *sess. 14. cap. 4.* manifestè colligitur, ea est sufficiens dispositio, vt sacramentum gratiam conferat, diuinam amicitiam restituet, honori diuino læso satisfactiõnem præstet, & peccatum commissum non noccat; quæ sunt causæ ob quas pœnitentiã necessaria est, Atque ita docent alii relatis Henriq. *lib. 4. de sacram. cap. 6. num. 5.* Suar. *de pœnit. disp. 15. sect. 4. n. 13.* Egid. de Coninch. *disp. 3. de pœnit. dub. 1. num. 4.* Paul. Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 2.* Bonac. *disp. de sacram. Pœnit. q. 1. punct. 2. & latius q. 5. par. 2.*

3. Limitant tamen communiter Doctores, quos refert, & sequitur Valent. *t. 4. disp. 7. q. 8. punct. 4. ad finem.* Egid. de Coninch. *disp. 3. dub. 1. n. 6.* Filiucius *tractat. 6. c. 8. quest. 7.* Zerola *de Sacram. Pœnit. quest. 2. 4.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 2. circa finem.* Bonac. *disp. 5. q. 5. sect. 1. par. 2. n. 5.* ne id procedat in articulo mortis: ob periculum enim æternæ damnationis, videris, obligatus, contritiõne te ad sacramentum suscipiendum disponere: etenim, cum sub lite sit, an attritio cognita sufficiat: vt Baptismus, & Pœnitentiã effectum habeant: ad enim negant Sotus *de natura & gratia. cap. 15.* Nauarr. *summ. cap. 1. num. 37. & 41.* et alij apud Valent. *de pœnitent. quest. 92. dub. 3.* Suar. *disp. 15. sect. 3. & disp. 20. sect. 1. si ad habendam contritiõnem non te excitas, ceteris æternam salutem contemnere: quod est charitatis propriæ, & diuinæ amicitia aduersum.*

Ceterum si certus moraliter esses, te ad sacramentum suscipiendum attritiõne disponi, crederem nullam tibi esse obligationem conandi ad contritiõnem: quia vt ex prædictis Doctoribus constat, & latius *infra* trademus, ita certus esse potes attritiõnem esse sufficientem dispositionem ad gratiam in sacramento suscipiendam, vt nullam in contrarium firmam dubitandi rationem habere possis. Non igitur cenferi potes, propriam salutem contemnere sic sacramentum suscipiens; quippe nulli morali periculo damnationis te exponis. At quia moraliter de attritiõne certus esse non potes, ideo regulariter existimo, te obligatum esse contritiõnem procurare, vt saltem attritiõnem attingas. Etenim si in eo periculo constitutus, sola attritiõnis diligentia contentus sis, timere sanè potes, nec attritiõnem sufficientem habiturum. Vt ergo attritiõnem habeas, contritiõnem procurare debes. Sic docuerunt Egid. & Layman. *supra*. Vide quæ diximus *tract. de char. disp. 1. p. 4.*

4. Notanter dixi pœnitentiã formalem, vel virtutalem necessariam esse: nam vt ex præcedentibus constat, aliquando remissio peccatorum, & iustificatio contingit ex sola dilectione Dei super omnia, absque formali peccatorum derestatione, & dolore: quinimo ex solo desiderio absoluto, & efficaci beatitudinis obtinendæ, & damnationis fugiendæ, mediis sacramentis Baptismi, Confirmationis, Eucharistia, &c. si bona fide immemor peccatorum ea sacramenta recipias: quia dilectio Dei super omnia contritiõnem virtualiter continet; desiderium beatitudinis attritiõnem. Solum Confessionis Sacramentum attritiõnem, vel contritiõnem formalem expostulat, quia alias non esset confessio dolorosa, vt bene notauit Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 2. n. 5.*

5. Sed rogabis, quo tempore necessitas pœnitentiæ te astringat, sciens, peccatum mortale commisisse, neque illius sufficienter pœnituisse? Respondeo, si de necessitate per accidens sermo sit, triplici tempore obligatis. Primò cum aliquod sacramentum suscipitur es, vel ex officio administratur quia obligaris dignè & sanè sacramenta suscipere, & ministrare, vt latè dictum est *tract. 18. de sacram. in genere*. Secundo si certò credas, ob tuum peccatum grauior Communitatem esse à Deo puniendam, vt contigit Israëlitis ob peccatum Achan. *Ios. 7.* & ob peccatum Dauid. *2. Reg. 24.* Sed rarò hæc certitudo concipi potest. Tertio si grauib. tentationibus es vexandus, quas vincere non præsumis absque dolore peccati commisi, illiusque remissione obrenta. His igitur temporibus dixi, per accidens te obligatum esse ad pœnitentiã: quia non ex pœnitentiã, sed ex aliis virtutibus, scilicet ex religione, charitate, fide, vel temperantia obligaris peccati pœnitere, ideoque omisso pœnitentiã non est peccatum distinctum ab eo quod committis indignè sacramenta suscipiendo, vel ministrando, bonum commune contemnendo, tentationibus succumbendo, sicuti notauit Suar. *disp. 15. sect. 6.* Coninch. *disp. 3. de pœnit. dub. 3. à n. 18.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 2. num. 4.* Bonac. *disp. 5. de sacram. quest. 5. sect. 1. p. 2. num. 5.*

6. His addunt Nauarr. *cap. 3. num. 31.* Valent. *t. 4. disp. 7. q. 8. p. 4. post. med.* Zerola *de pœnit. cap. 7. q. 24.* si ob publicam aliquam necessitatem preces suscipis: quia videris obligatus impedimentum impetrationis remouere. Alij, vt Angel. *verb. Feria. n. 4.* & Scot. *in 3. disp. 27. art. 3. 8.* Quantum ad secundam, censent, te esse obligatum pœnitere, si dies festus occurrat: quia alias non potes ritè diem festum sanctificare. Fauèntque Leuit. *23. num. 29.* & 32. afflictionem animæ in die Sabbathi

præcipiens: quod de afflictione per contritiõnem videtur esse intelligendum.

Sed hæc admittenda non sunt, sicuti neque admittit Valsq. *de pœnit. quest. 86. art. 2. dub. 6.* Suar. *disp. 15. sect. 6.* Bonac. *disp. 5. de sacram. quest. 5. sect. 1. p. 2. n. 6.* Non primum: quia sæpè no teneris ob publicam necessitatem preces fundere; & consequenter, nec te ad impetrandum disponere. Et esto, preces ex obligatione fundas, non obinde obligaris omnia impedimenta impetrationis remouere; aliàs sub graui culpa, & vagationem mentis, & peccata fugere esses obligatus: siquidem sæpè hæc impedimento sunt, ne postulatam impetres. Adde, Peccatum esto sit impedimentum peccatori, vt exaudiatur, cum pro te orat; at, cum orationem in aliorum fauorem fundit, impedimentum absolutè non est: quia impetratio non tam nititur merito postulantis, quam merito Christi, in cuius nomine postulat. Non secundum: quia dies festos nulla alia via, quam præcepta, tenemus sanctificare: ar nullibi est præceptum eos sanctificandi per contritiõnem, vel sacramenti Pœnitentiæ susceptionem; sed tantum per facti additionem, & ab operibus seruilibus abstinentiam. Ergo, &c. Neque locus Leuit. *23.* nobis est contrarius: quia *ibi* non præcipitur afflictio animæ per contritiõnem, & dolorem, sed per ieiunia, aliãque pœnitentiã exterioris operis: siquidem transgressores pœna mortis afficiuntur: quod ob omisam contritiõnem esse non poterat, vt pote internam, & incognitam. Et præterea, quia ea lege innocentes tenebantur, qui tamen ad contritiõnem obligati non sunt.

7. Verùm, si de necessitate pœnitentiæ per se loquamur, omnes Doctores conueniunt, sub graui culpa te memorem peccati commissi obligatum esse in articulo mortis pœnitere, vel media contritiõne, si abis copia Confessoris, vel attritiõne saltem, si Sacramentum absolutionis recipias: quia obligatio recompenlandi honorem diuinum læsum, & amicitiam diuinam redintegrandi, & damnationem propriam vitandi, necessitè te astringit eo tempore, quo prædictæ obligationi satisfacere potes. At, si eam satisfactiõnem in articulo mortis omittas, non superest tempus, quo præstari possit: quia post hanc vitam non est pœnitentiã. Ergo in eo articulo pœnitere teneris. Ex quo fit, sic pœnitentiã omittentem speciale peccatum impœnitentiã committere. Nam, licet D. Thom. *2. 2. q. 14. art. 2.* dixerit perseverantiam in peccatis vsque ad mortem, non esse speciale peccatum, intelligi debet comparatione illius, qui non aduertit obligationem, quam habet pœnitentiã, scilicet qui illius memor est.

8. Extra periculum mortis signari non potest tempus determinatum, quo extra Sacramentum Pœnitentiæ pœnitere de peccatis obligeris: nam esto affirmet Sotus in *4. disp. 17. q. 2. artic. 6. conclus. 5.* te obligatum esse conteri eo tempore, quo tenebaris ex præcepto Ecclesiæ peccata confiteri, & ob impotentiam exularis, ceteri Doctores eam obligationem reproband: quia ex obligatione absolutionis suscipiendæ obligatio ad contritiõnem nasci non potest: quippe est res omninò distincta.

Et licet D. Antonin. *3. p. tit. 14. cap. 18. §. 2.* Guillel. Parisiens. in *lib. de Sacram. Pœnitentiæ. cap. 19.* Thomas de Argentina in *4. disp. 17. quest. 2. artic. 4. ad 4. Syuest. verbo, Contritiõ, num. 4.* affirmet, te obligatum esse pœnitere peccati commissi, cum primo: data occasione commodè potes, tum ob iniuriam Deo factam, quam velle censeris, quoties illius pœnitere non vis, tum ob periculum æternæ damnationis, quod incurris, tum ob occasionem, quam Deo tribuis, vt te deserat, & permittat in alia peccata labi, iuxta illud Gregorij, *Peccatum, quod per pœnitentiã non deletur, suo pondere ad aliud trahit.*

Nihilominus communior sententiã, vt videre est apud Valsq. *de pœnitent. q. 86. art. 2. dub. 5. n. 9.* Egid. de Coninch. *disp. 3. dub. 3. n. 24.* Valent. *t. 4. disp. 7. q. 8. pun. 4.* Suar. *disp. 15. sect. 6.* Bonac. *disp. 5. q. 5. sect. 1. p. 2. n. 7.* Paul. Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 2. num. 5.* et si consultius esse dicat, vt statim post commissum peccatum ad pœnitentiã confugas iuxta illud Ecclesiast. *Ne tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem: subitò enim veniet ira Dei, &c.* attamen hanc obligationem tibi non imponit, vt patet ex communi praxi Ecclesiæ, neminem obligatis fieri tempus pœnitentiæ dilata. Neque ob hanc voluntariam dilationem censeris velle formaliter esse in peccato habituali, sed solum velle non remouere illud, quod distinctum est: sicuti non ex eo, quòd nolles impedire nauis submergionem, quia non teneris, sequitur, quòd posituè velis eam submergi. Neque ob hanc dilationem voluntariam periculum morale æternæ damnationis incurris, cum non sis in articulo mortis constitutus. Neque certum obinde est, te à Deo esse deserendum, & permittendum in noua labi peccata: nam esto huius delationis occasione præbeas, benignissimus est, & sua patientia te vult ad pœnitentiã adducere. Denique ob iniuriam illatam, cum Deo non nocet, obligari non potes ad illius prætentionem reparationem.

9. Verum esto, nullum tempus, extra mortis periculum, determinatum signari possit, quo ita pœnitere obligaris sis,

vt antea obligatus non esset, idemque probabile sit, extra mortis periculum nullum esse diuinum preceptum penitentiæ factis infirmarunt Durand. in 4. dist. 27. q. 10. art. 1. in fine iuncto art. 2. Caietan. verbo contritio, §. Tempus autem. Nauarr. c. 1. n. 27. quia preceptum affirmatiuum esse non potest nisi tempus illius obligationis exequenda cognitur futiuram tamen nixus autoritate communis sententiæ probabilis existimo, te obligatum esse, ne diu, v. g. post tres, vel quatuor annos, penitentiam differas; ceteris enim in hac dilacione, tum diuinam amicitiam parui pendere, cuius contemptus non leuiter Deum offendit: idemque Paul. ad Roman. 2. inquit. An diuitias bonitatis eius, & longanimitatis contemnis? Ignoras, quoniam bonitatis Dei ad penitentiam te adducit? Secundum diuitiam tuam, & impenitens cor tuum, iustificas tibi iram. Cui consonat Prouerb. 1. Quia vocauis, & renuistis: extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret: despersisti omne consilium meum. & increpationes meas neglexisti: ego quoque in interitum vestro videbo, & subannabo vos, & c. tum propriam salutem: siquidem in mortali diu perflitis, grauissimum bonorum spiritualium iacturam facis, manifestumque periculum incurris, nouum peccatum committendi. Nam vt dixit Gregor. hom. 17. in Ezech. Peccatorem diu expectat Deus, vt redeat: non redenti, atque contemnti ponit offendiculum, vbi grauius impingat. Et Concil. Mileuitan. can. 3. definit, hominem sine gratia iustificante non esse diu a nouo peccato mortali continendum. Item, incurris periculum perpetue indurationis; iuxta ea, quæ dicta sunt ad Rom. 2. & Prouerb. 1.

10. Neque est verum, incognitum esse tempus huius obligationis exequendæ: nam esto incognitum sit quoad terminum interitum suæ executionis; non tamen quoad terminum extrinsecum: factis enim incognitum est, penitentiam non esse longo tempore differendam: sic enim differens, maxime vsque ad finem vitæ, timere potest, non quod deferat peccata, sed quod peccata illam sine defertura, vt dixit Aug. relatus in c. Si quis positus, & cap. Qui egerit. & alius de penitentia, dist. 7. & colligitur ex Ambrosio. in exhortat. ad agendam penitentiam. Cyprian. lib. 4. epist. 2. Chrysostr. hom. 22. in epist. 2. ad Corinth. & tradit Henric. lib. 4. de Sacram. cap. 6. Suar. disp. 15. sect. 6. Egid. de Coninch. disp. 3. de penitentia, dub. 3. n. 32. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 2. n. 6. Vbi optime aduertit, huius obligationis penitendi te factis facturum, si annuam Confessionem, ab Ecclesia preceptam sequentes. Nam esto, Sacramento non accedas contritus, sed attritus; ea attritio simul cum Sacramento sufficit, vt amicitia diuina restauretur, & peccatum commissum deleatur.

11. Ad extremum aduerte, post peractam penitentiam, qua peccata remissa sunt, nullam tibi superesse obligationem nouæ penitentiæ, quantumuis peccata memorie occurrant: esse enim dura obligatio, & absque vilo fundamento imposita, vt ex D. Thom. q. 84. art. 8. & q. 9. colligunt Suar. disp. 15. sect. 4. Egid. de Coninch. disp. 3. dub. 4. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 2. in fine. Bonac. disp. 3. de Sacram. q. 5. sect. 1. p. 2. in fine. Quinimo existimo, si immemor tuorum peccatorum dilectione Dei super omnia, quæ est virtualis contritio, iustificatus sis, te non esse obligatum, extra Sacramentum Penitentiæ, detestationem peccatorum habere: quia ad hanc solum tenentis, vt peccata tibi remittantur, & in filium, & amicum Dei accepteris, quod prædicta dilectione obtinisti. Et forte ob hanc causam dictum est Luca 15. iustus penitentiam non indigere. Atque ita tradunt Cordub. lib. 1. q. 2. dub. 2. Valq. de penit. q. 80. art. 2. dub. 2. n. 11. Bonac. d. 5. q. 5. sect. 1. p. 2. n. 3. Verum, si clauibus peccata subicienda sunt, tenentis ratione sacramenti illum habere detestationem: quia peccata materia Sacramenti non sunt, nisi dolore informata, vt inferius dicemus.

PUNCTUM IV.

De Sacramenti Penitentiæ institutione & necessitate.

1. Esse Sacramentum Penitentiæ distinctum ab aliis, fides docet.
2. Quando Christus hoc Sacramentum instituit.
3. Proposuit quædam obiectio ex Sacramento Ordinis desumpta, & fit illi satis.
4. Secunda obiectio ex initio legis Evangelicæ.
5. Prædicta obiectio soluitur, & declaratur, quando lex Moysis mortua, & mortifera fuerit.
6. Tertia obiectio ex absentia Thoma Apostoli: & fit illi satis.
7. Ad remittendas culpas, & deinde poenæ, est potestas Sacerdotibus concessa.
8. Qualiter Apostolus prædicta potestas concessa fuerit, Ioan. 20.
9. Prædicta potestas est ministerialis.
10. Nomine clauium significatur dicta potestas.
11. Quæ sint partes essentielles, & integrales Sacramenti Penitentiæ.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars I V.

12. Quæ sit eius definitio.

13. Qualiter Sacramentum Penitentiæ necessarium sit; non solum necessitate precepti, sed medijs.

ESSe Sacramentum Penitentiæ distinctum à reliquis sacramentis à Christo Domino institutum, definit Trident. sess. 14. can. 1. & 2. & Florent. decreto Eugenij in litteris vnionis. Apostolis namque, & eorum in sacerdotali Ordine successoribus data est à Christo Domino potestas, vt nomine ipsius hominibus peccata remittant, & retineant, prout causa postulauerit. Debet ergo sufficientia, vel insufficientia causæ nota sacerdotibus esse, vt ipsi retentionem faciant, vel remissionem concedant, cuius concessio, vel retentio manifesta hominibus esse debet, aliàs non esset satis prouisum. At hic modus visibilis remittendi peccata, & reconciliandi homines Deo, distinctus est à reliquis sacramentis, vt de se liquet. Ergo hoc sacramentum Penitentiæ est à reliquis distinctum.

2. Instituit autem Christus Dominus hoc Sacramentum, cum post resurrectionem Apostolis, absente Thoma, apparuit Ioan. 20. ipsisque dixit: Accipite Spiritum sanctum. Quorum remisistis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis inquit Trident. sess. 14. cap. 1. potestatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post Baptisimum lapsos Apostolis & eorum legitimis (in sacerdotali Ordine) successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Idem dixerat, sess. 6. cap. 14.

3. Sed obicit: Apostoli fuerunt ordinati, & consecrati Sacerdotes in vltima Cæna: ergo acceperunt tunc potestatem, non solum in Corpus Christi verum, sed etiam in mysticum, hoc est, non solum consecrandi, sed peccatores reconciliandi; acceperunt enim characterem Ordinis, quo vtraque hæc potestas conceditur. Et forte ob hanc causam, cum Sacerdotes ordinantur, non solum illis datur potestas Corpus Christi conficiendæ, sed etiam peccata fidelibus remittendi, vt ea actione indicetur, vtramque potestatem Apostolis simul collatam fuisse. Fauetque Trident. sess. 14. c. 1. dicens: Christus Dominus Sacramentum Penitentiæ tunc præcipue instituit, cum à mortuis excitatus, insufflauit in Discipulos suos, &c. Ergo, si tunc præcipue instituit, antea institutum erat, etsi non perfectè, & completè.

Respondeo, potestatem conficiendi Corpus Christi, & remittendi peccata medio eodem characterè sacerdotibus conferri, sed non inde inferitur, eo characterè posito vtramque potestatem concedi: quia hæc potestates, cum morales sint, ab ipso characterè distinguuntur, ac proinde concedi potest character cum potestate conficiendi Corpus Christi absque potestate remittendi peccata, vt de facto conceditur, cum Sacerdotibus in ordinatione dicitur: Accipite potestatem offerendi sacrificium. His enim verbis sola potestas consecrandi conceditur. Cum verò subiungit Episcopus: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis, &c. potestatem absoluendi à peccatis concedit non alio diuerso characterè communicato, sed eodem nouiter extenso. Quod verò eodem tempore concedatur Sacerdotibus vtraque potestas, indicium non est fuisse eodem tempore Apostolis concessam, sicuti non est indicium diuerso tempore sacerdotibus potestatem Ordinis, & iurisdictionis requisitæ ad huius sacramenti administrationem concedi, & Apostolis concessam fuisse. Concilium autem Trident. idè dixit, Christum Dominum præcipue instituisse sacramentum Penitentiæ, cum Ioan. 20. dixit: Accipite Spiritum sanctum; &c. quia Matth. 16. & 18. promiserat Petro, Apostolique, clauis regni cælorum: qua promissione materiam, & formam sacramenti Penitentiæ designauit, & quasi eius institutionem inchoauit: & præcipue, quia in vltima Cæna, cum Apostolos in Sacerdotes ordinauit, characterem concessit, quem ad remittenda peccata postea extensurus erat, Apostolusque de ritu, & modo, quo Penitentiæ sacramentum ministratur erant, instituit.

4. Obicitur secundò: Lex Evangelicæ ante Christi mortem instituta est, siquidem lex antiqua eius morte expirauit, illis verbis Ioan. 19. n. 39. Consummatum est. Ergo Sacramentum Penitentiæ, quod est vnicum ex potissimis Ecclesiæ fundamentis ante Christi resurrectionem est institutum. Confirmo. Si sacramentum Penitentiæ post resurrectionem Christi esset institutum, sacramentum legis antiquæ, quod vmbra erat, & figura nostræ penitentiæ, Christi morte non expirasset: quia cessare non potest vmbra, nisi veritatis luce adueniente, & consequenter post Christi resurrectionem adhuc legales ceremoniæ durassent: quod pugnat cum S. Thom. q. 107. art. 4. vbi ex Paulo ad Galat. 5. ostendit, post passionem Christi legalia omnia cessasse.

5. Huic obiectioni respondere potes ex Soto in 4. dist. 3. q. vnic. art. 2. ad 6. argum. tempus Passionis, & Resurrectionis pro vno, eodemque tempore, ac termino moraliter reputari ad instituendam, perficiendamque Ecclesiam Christi, & Synagogam antiquam abolendam; & illa verba, Consummatum est, ad vtrumque tempus referri: in quo lex noua orta est & vetus

vetus extracta. Quare non in ipso mortis Christi momento, sed progressu temporis, post resurrectionem, Ecclesia Christi legibus, & Sacramentis (ve Soto *suprà ad 5.* obseruauit) consummata est. Confirmatio argumenti postulat, vt explicemus tempus, quo legalia Sacramenta, & sacrificia, reliquaque Iudæorum cæremoniæ cessauerint. Qua de re S. Thom. 1. 2. q. 130. *Valq. ibi, disp. 180. 181. q. 182.* & Sotus in 4. *disp. 3. q. omic. art. 2.* constanter affirmant, sacrificia, & cæremoniæ legis antiquæ morte Christi, quantum ad utilitatem (si quæ illis inerant) & quantum ad vim obligandi Iudæos omnino expirasse. Ex quo velut in proverbium emanauit, Christum Dominum sua morte vitam, virtutem, omnemque obligationem legalium euacuasse. Addunt tamen ex verbis Augustini, legem antiquam non illicito fuisse mortiferam, cum mortua est: siquidem, vt aduertit S. Th. *suprà, art. 4. ad 1.* Paulus Actor. 16. Timotheum Discipulum, quia ex matre Iudæa natus erat, circumcidit: & Actor. 21. assumptis quibusdam viris cum eisdem purificatus est, secundum Iudæorum ritum, captique rasi Nazæorum more. E contra Suar. 1. *de legib. lib. 9. cap. 12. & lib. 10. c. 4.* existimat, legem antiquam in die Pentecostes, & non antea expirasse, quia vsque ad illud tempus noua promulgata non est, neque obligare cepit. Post illud tempus mortifera fuit illis tantum, quibus per sufficientem promulgationem constitit. Is postis, si sententiæ Suar. adherere vis, ad confirmationem responde, & Sacramentum Pœnitentiæ post Resurrectionem esse institutum, & cæremoniæ legales post Resurrectionem durasse: neque Paulum ad Gal. 5. esse contrarium; quia ex illius testimonio tantum colligitur, legalia omnia facta esse mortifera, cum sufficienter in mundo veritas nouæ legis promulgata est.

At, quia mihi videtur probabilior sententiæ D. Thom. affirmantis, legales cæremoniæ morte Christi cessasse, idè ad confirmationem argumenti neganda est sequela, & ad illius probationem dicendum, per erectionem Ecclesiæ, & legis Euangelicæ vtique factam à Christo in sua morte, & Resurrectione, vniuersam legem antiquam, quantum ad cæremoniæ, sacrificia, & Sacramenta, penitus expirasse: quia illa omnia in modum vnus Ecclesiæ, & Synagogæ adumbrantis nostram Ecclesiam consumpta sunt, & fugata nouæ legis veritate, etiam si ipsa noua lex non fuerit perfectè constituta, neque ipsa lex vetus fuerit statim mortifera, sed quando noua sufficienter promulgata est. Ex quo collige omnia legalia præsignantia aduentum Spiritus Sancti, & plenitudinem gratiæ Ecclesiæ in die Pentecostes communicandam morte Christi, eiuque Resurrectione expirasse. Et similiter è contra collige, etsi nostrum Baptisma fuerit à Christo Domino institutum tempore, quo à Ioanne fuit baptizatus, vel paulò post, vt ex August. & D. Thom. communique sententiæ docuimus *tract. de disp. vn. de Baptismo, pun. 1.* non obinde Sacramentum circumcissionis ante mortem Christi cessasse, sed Iudæos prædicto tempore obligatos esse illo vt. Ergo cessatio cæremoniarum legis antiquæ non est sumenda ex institutione vnus, vel alterius Sacramenti legis nouæ, sed ex erectione Ecclesiæ, quæ in morte Christi contigit.

6. Obiicit tertio: Cum Christus Dominus Ioan. 20. dicitur tradidisse Apostolis potestatem remittendi peccata, Thomas non erat cum eis: at Thomas eandem potestatem accepit, ac reliqui Apostoli. Ergo eo tempore non fuit Apostolis tradita potestas, sed confirmata, quæ tradita fuerat. Respondeo ex doctrina Cyrilli relati à nostro Maldon. *ante num. 23. ad dict. loc.* Ioan. Thomæ absenti per Spiritum sanctum datam fuisse potestatem remittendi peccata, sicut & reliquis Apostolis: quod confirmat Cyrillus (inquit Maldon.) exemplo Eldad & Medad ex septuaginta Senioribus, quibus Dominus auferens de spiritu Moyse contulit, qui eum in castris remansissent, eodem Spiritu, ac alij, repleti sunt, vt habetur *num. 11.*

7. Porro prædicta potestas per se est ad remittenda peccata quoad culpam, & deinde quoad pœnas peccatis debitas. Nam peccatum propriè, & in rigore culpam denotat, idè quæ Trident. *sess. 14. c. 1.* q. 4. tribuit Sacramento Pœnitentiæ reconciliationem peccatoris cum Deo, vt effectum illius proprium, & *sess. 6. cap. 14. & sess. 14. can. 2.* appellat Sacramentum Pœnitentiæ secundam tabulam post naufragium: quia virtute illius à secundo naufragio animæ per peccatum post Baptismum commissum liberamur, sicuti latius prosequitur Suar. *disp. 16. sect. 2.* Neque obstat, quod aliquando pœnitentiæ inueniat peccatum virtute contritionis, & dilectionis Dei super omnia remissum: quia est remissum ex lege, & obligatione suscipiendi sacramentum, & ex voto illius.

8. Deinde potestas concessa Apostolis Ioan. 20. fuit potestas Ordinis, & iurisdictionis complera. Nam esto in vltima Cena in Sacerdotes fuerint ordinati, sola potestatem consecrandi Corpus accepit: potestas verò remittendi peccata postmodum illis communicata fuit, non qualiter solet simplicibus Sacerdotibus communicari, quibus non designantur subditi, circa quos prædictam facultatem exercere possint: Apostolis namque, vt totius Ecclesiæ Pastoribus, omnes fideles à Christo Domino subiecti fuerunt. Potestas ergo, quæ

ex se valet remittere peccata, si subditi, quibus fiat remissio, concedatur, vocatur potestas ordinis, quia recipientibus sacerdotalem Ordinem conceditur: ea verò, quæ ex relatione superioris ad subditos confugit, potestas iurisdictionis nuncupatur. Sic Parochus non ordinatus potestatem iurisdictionis tantum habet; simplex verò sacerdos potestatem Ordinis: at Parochus ordinatus vtraque gaudet. Igitur potestas Ordinis est diuina, & supernaturalis deputatio Sacerdotis, vt nomine Christi, & sacramentum Eucharistiæ conficiat, & quos habuerit subditos à peccatis absoluat. Subiicere autem hos vel illos, & tanquam subditos gubernare, ad potestatem pertinet iurisdictionis actualis, & determinatæ; & sine hac potestate neque oues sunt, neque subditi, neque sacramentum administrari potest, vt docet Trident. *sess. 14. cap. 7. ibi: Quoniam igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, vt sententiæ in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti abolitionem esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinarius, vel subdelegatus non habet iurisdictionem.* Ex quibus verbis manifestè liquet, hanc potestatem Ordinis, & iurisdictionis esse iudiciariam, & debereque in ea exercenda Iudicem & reum interuenire, vt traditum ab eodem Concilio, *sess. 14. c. 5. & can. 9.*

9. Præterea dicta potestas est ministerialis: quia Sacerdos vices alterius nempe, Dei, & Christi Domini gerit, cuius nomine & autoritate operatur, & peccata condonat vt docuit August. relatus in c. *Aliud est, de consec. dist. 4.* Vnde eadem est sententiæ, quæ à Sacerdote in terris, & à Christo in Cælis profertur; neque prius ab vno, quam ab alio: est enim absolutio effectus duarum causarum in modum vnus simul, & indiuisum operantium. Neque obstat communiter Ecclesiæ Patres, teste Vualden. *tom. 2. de Sacram. Pœnit. c. 144.* affirmare, sententiam abolitionis in celo prolatam pendere ex ea, quæ in terris profertur; nam vt inquit Author. *de vera, & falsa pœnitentiæ. cap. 9.* pendet quoad approbationem, & confirmationem; sed in se ipsa, cum vna eademque sit.

10. Denique nomine clauium regni cælestis, etsi sola suprema potestas Petro, eiusque successoribus concessa significetur, vt pluribus affirmat Maldon. *ad cap. 16. Matth. num. 19.* at ex traditione Ecclesiæ, communique Theologorum vltà à Trident. *sess. 14. cap. 5. & can. 15.* approbato, potestas tradita sacerdotibus ligandi, & soluendi appositissima metaphora clauium nuncupatur. Etenim regnum cælorum, quod peccatoris per peccatum clausum erat, abolitione, quasi clauis referatur; & abolitionis negatione quasi detinetur obstruatur. Sed aduerte, ex hac potestate clauium duplicem in communi sententiæ contineri alteram scientiæ, qua sacerdos iudicè in foro interno causas, & peccata fidelium examinat, & cognoscit alteram potestatis, qua post examinem præmissum sententiam abolitionis, vel retentionis profert.

11. Ex his primò colliges, quæ sint partes essentialis, & integrantes huius sacramenti: cum enim exercetur per modum iudicij, & accusatio rei, & absolutio Iudicis interuenire debet. Accusatio duplicem actum cõinet: dolorem, inquam, de peccato confessio, & illius humilem confessionem: quos actus subsequitur absolutio Iudicis satisfactione aliqua imposita. Vnde pœnitentiæ ex parte pœnitentis triplici actu, quasi materia constat, contritione, videlicet, confessione, & satisfactione, vt dixit Concilium Tridentinum, *sess. 14. cap. 3.* Ex parte Sacerdotis, abolitione, tanquam forma, vt colligitur ex ipso Concilio *c. 3. s. 6.* Et licet Concilium dixerit, actus pœnitentis esse quasi materiam, non inde inferendum est improprie esse materiam, cum propriissimè sint partes huius sacramenti à forma abolitionis determinatæ, & informatæ. Sed esse analogicè materiam comparatione aliarum rerum physicarum, quibus ratio materiæ proprie conuenit, vt aquæ in Baptismo, & chiniati in Confirmatione; panis & vino in Eucharistiæ; ex quibus ad actus humanos ratio materiæ deriuatur: vel dic, illud verbum quasi non denotare similitudinem, sed expressionem veritatis, iuxta illud Ioann. 1. *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi inuenienti à patre, & habetur cap. Parochianos, de decimis.* Solum de satisfactione est aliqua dubitatio; qualiter esse possit pars sacramenti: siquidem illud in suo esse contentum sequitur. Sed dicendum est, partem essentialem non esse, at esse partem integram, vt potest quæ ad remissionem pœnæ pro culpa debite, virtute clauium iniuncta concurret. Vnde Concilium *sess. 14. cap. 3.* caute dixit, contritionem, confessionem, & satisfactionem pertinere ad integritatem, & ad plenam, & perfectam peccatorum remissionem: quia satisfactio, quæ erat vna ex illis partibus enumeratis, non concurrebat ad sacramenti essentiam componendam, sed ad integritatem, & perfectionem illius, de cuius ratione est, pœnam in eo iudicio iniunctam exequi.

12. Secundo colliges sacramenti Pœnitentiæ definitionem: est enim cæremonia facta in modum iudicij diuini instituta ex actibus pœnitentis, vt materiæ; & abolitione sacerdotis, vt formæ, in reconciliationem eius, qui post Baptismum lapsus est. In qua definitione, vt ex D. Thom. *quæst. 84. art. 3. & ibi Valq.*

Valo. dub. 3. Suar. disp. 18. sect. 5. colligitur, actum externum confessionis, & satisfactionis ex parte penitentis, & absolutionem ex parte Sacerdotis esse Sacramentum tantum: quia non significatur, & tamen significat dolorem cordis, vel remissionem peccati: ipsam vero remissionem peccati media gratia habituali factam esse rem tantum huius Sacramenti: quia significatur per absolutionem Sacerdotis; nihil tamen significat. Denique ipsam contritionem esse rem, & Sacramentum simul: quia significatur per confessionem penitentis, & significat remissionem culpæ. Nam contritio cordis facta sensibilis per confessionem, adiuventem forma absolutionis, sicut eleuatur ad conferendam gratiam; ita efficitur signum remissionis culpæ.

17. Superest dicendum de Sacramenti penitentiae necessitate. Et quidem esse necessarium necessitate præcepti diuini, constat ex Trident. sess. 14. cap. 6. colligiturque ex illo Ioan. 20. Quorum remisistis peccata, &c. quo loci datur Sacerdotibus facultas remittendi peccata, & simul ea retinendi; retinent autem, dum remittunt. Necessitate medijs in re susceptum necessarium non est, siquidem contritio charitate firmata gratiam obtinere potest, antequam Sacramentum Penitentiae recipias, uti definitur à Trident. sess. 6. c. 14. & sess. 14. c. 4. Bene tamen in re, vel in voto; quia nulla alia via, quam Sacramentum in re susceptum, vel voto illius iustificari potest. Votum autem Sacramenti in dilectione Dei super omnia, contritioneque charitate formata continentur; non solum quia contritio imbibit in re propositum recipiendi Penitentiae Sacramentum, quatenus præceptum est; sed, quatenus est medium per se ex diuina institutione ordinatum in peccatorum remissionem: quod in aliorum præceptorum obseruatione non procedit. Etenim aliorum præceptorum obseruatio non est medium ex lege, & institutione diuina ordinatum ad gratiam remissionemque peccati per se concedendam, ideoque votum illius obseruationis, quod in contritione continetur, solum est votum rei præceptæ, non medijs per se ad sanctificationem ordinati, eaque de causa nulla puri præcepti obseruatio est necessaria necessitate medijs in re, vel in voto, ad iustificationem: secus est de voto Penitentiae: quæ per se est ad sanctificationem ordinata; ideoque est necessaria necessitate medijs in re, vel in voto.

Quod si obiciatur: Ante Penitentiae Sacramenti institutionem contritio non continebat votum Penitentiae; sed alique prædicto voto gratiam conferebat: ergo nec modo continet, cum eadem sit contritio, nec illo modo diuersa. Neganda est consequentia: nam contritio non continet votum seruandi tantum hoc, vel illud præceptum determinatum; sed continet votum seruandi quodcumque fuerit præceptum, cum autem Penitentiae Sacramentum nouiter fuerit præceptum, insuperque ex lege diuina constitutum medijs per se ad iustificationem, contritio votum illius specialiter continet.

Ex quo fit necessitatem Sacramenti Penitentiae non ex natura rei; sed ex præcepto diuino ortum habere, ut tradit Henric. lib. 2. de Baptismo, c. 3. num. 3. Suar. tom. 3. in 3. part. disp. 69. art. 4. & disp. 31. sect. 1. concl. 1. & disp. 40. sect. 1. concl. 3. Poterat enim Christus Dominus hoc Sacramentum institueret, ut uille, & conueniens ad salutem animæ concedendam; non ut necessarium, & obligatorium.

PUNCTUM V.

De forma Sacramenti Penitentiae.

1. Forma huius Sacramenti necessario uerba exposulat.
2. Verba sunt. Ego te absoluo, &c. Explicanturque.
3. Graue peccatum esset, si omiseres uerbum illud, à peccatis: scilicet de signo, ab omnibus.
4. Mutatio essentialis in prædictis uerbis contingit, si non imperatiuo modo; sed iudiciali, & deprecatiuo proferrantur.
5. Quem sensum prædicta uerba. Absoluo te. habeant. Proponeatur ratio dubitandi.
6. Explicatur uerus sensus.
7. Est antiqua fœta opinio, hanc formam in absentem proferrari posse, iam contrarium definitum est.
8. Absolutio mortuorum presenti impendi debet, tametsi absente Sacerdote signa contritionis exhibuerit.
9. Qualiter absolutio, & conditionate uerba prædicta proferrari debent.

1. Formam Sacramenti Penitentiae confici non posse uerbis, aliisque signis, quam uerbis a Sacerdote prolatis, colligitur aperte ex Concil. Florent. in decreto Eugen. affirmante omnia Sacramenta (excepto matrimonio, quod est regulariter uerbis perficitur, interdum aliis signis conficitur) uerbis, tanquam forma, perfici: & ex Trident. sess. 14. cap. 7. definiente, non solum uerba necessaria esse; sed, quæ uerba ne-

cessaria sint: & tradunt communiter Doctores aduersus Paludan. in 4. dist. 17. quest. 2. art. 1. Ioann. Medinam. Cod. de confess. tract. 2. quest. 15. §. Quartum dictum. Petrum de Soto lect. 11. de confess. ductos ex eo, quod sententia iudicis, & scriptura profertur potest. Sed, quamuis id uerum sit in iudicijs humanis, in quibus à iure uerba non requiruntur essentialiter: at in hoc iudicio, cum omnis eius essentia ab institutione Christi promanauerit, ipsæque (sic declarante praxi, vsque Ecclesiae) statuerit, uerba necessaria esse; efficitur sanè, nullis alijs signis formam concipi posse.

2. Verba autem formæ (inquit Trident. sess. 14. cap. 3.) eadem sunt: Ego te absoluo, &c. quibus de Ecclesia sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur, quæ ad ipsius tamen forme essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria. Pronomen, ego, etsi uideatur à Concilio tanquam necessarium requiri; at necessarium non est, ut in se exprimat: sufficienter enim in uerbo, absoluo, exprimitur, ut ex communi sententia notauit Suar. de penitent. disp. 19. sect. 1. numer. 17. Valq. quest. 84. art. 3. dub. 4. Bonac. disp. 5. de Sacram. quest. 4. punct. 1. in princ. Alia uerba, quæ prædictis expressis à Concilio coniunguntur, quæque illorum sensum complent, nempe, ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. uidentur formæ essentialia esse, etsi à Concilio non fuerint expressa: tum, quia indicantur in illa particula, & tum, quia hæc non pertinent ad preces, & deprecationes, quas solum Concilium à necessarijs formæ exclusit: quinimò pertinent ad completum sensum absolutionis. Alijs absolutio à peccatis, & sacramentalis, non haberet distinctam, & determinatam formam, quæque absolutioni cuiuslibet censuræ accommodari posset. Quod si dicas ex intentione Sacerdotis accommodari, ut eadem materialis forma, quæ absolutioni à peccatis designata est, deseruiat censuræ absolutionis: obstat quia formæ Sacramentorum non ex intentione ministri significationem determinatam sortiuntur; sed ex se, & Christi institutione. Si igitur ex se illa uerba. Ego te absoluo. determinatè absolutionem à peccatis non significant, sed indifferentia sunt, tum peccatorum absolutioni, tum censuræ; sine dubio indigebunt subsequentijs uerbis, à peccatis; quibus significatio determinatur. Præterea inuocatio Sanctissimæ Trinitatis uidetur necessaria; tum, ne denoter Sacerdos propria autoritate, sed autoritate Dei, & Christi absolueret; tum, ut Penitentiae Sacramentum cum Baptismo conueniat, in cuius administratione Trinitatis inuocatio necessaria est.

Sed omnino dicendum est, sola illa uerba, Absoluo te, necessaria esse: quia illa uerba absolute prolata stant pro famosiori significato quod est peccatorum absolutio, præterquam quod ex subiecta materia, scilicet, peccatorum confessione, sufficienter determinatur. Neque his obest, quod ex intentione Sacerdotis absolutioni à censuris accommodetur, & eisdem uerbis, eademque forma, & à peccatis, & à censuris absolui possis ut docuit Sotus distinct. 14. qu. 1. artic. 5. Nauarr. de penitent. distinct. 6. cap. 1. Henric. lib. 4. cap. 11. numer. 3. Bonac. disput. 52. quest. 4. punct. 1. numer. 10. quia nulla est implicatio, formam materialem Sacramenti ex se ad effectum Sacramenti determinatum significandum ex intentione proferentis ad alium diuersum effectum accommodari. Concilium autem Tridentinum adiungens prædictis uerbis, Absoluo te, illam particulam, & non declarauit subsequentium uerborum expressionem essentialem esse; sed illa tantum uerba, Absoluo te, esse essentialia, quatenus à peccatis absolutionem significat, uel ut placet Valentia tom. 4. disput. 7. quest. 1. punct. 3. illam particulam, & Tridentinum apposuit, ut indicaret alia uerba adiungi formæ ex laudabili Ecclesiae consuetudine. Aegid. uero de Coninch. disp. 4. dub. 3. numer. 30. inquit, illam particulam, & appoluisse Tridentinum, ut indicaret, se nolle definire, an expressio à peccatis sit essentialis absolutioni; sed locum opinionibus concedere.

3. Moneat tamen communiter Doctores, & bene graue peccatum te commissurum, si expressionem peccatorum in absolutione omiseres: siquidem probabilitate non caret, prædictam expressionem necessariam esse, sicuti docuit Gab. in 4. distinct. 14. quest. 2. Paludan. disp. 22. quest. 3. Petr. de Soto lect. 4. de confess. At exponere Sacramentum periculo irritationis, & in Sacramenti irreuerentiam cedit, & in damnum suscipientis. Ergo est graue peccatum.

Signum illud distributum, ab omnibus, etsi Gab. loco citato existimet, necessarium esse; reliqui Doctores merito contrarium affirmant, & Manuale Romanum docet. Tum, quia propositio indefinita yniuersali æquipollet. Tum, quia ex subiecta peccatorum confessione determinatur, ut ab omnibus illis, à quibus confessus es, absoluaris. Tum, & præcipue, quia, si absolutio facta est à peccatis mortalibus, cum unum sine alio remitti non possit, necessario ab omnibus fit; tamen signum, ab omnibus, non exprimitur. Si uero à uenialibus absoluaris, censuris absolutus ab omnibus his tantum, quorum detestationem habes: quippe uenialia partim remitti, partim irremissa manere possunt. Inuocationem Trinitatis certum est

necessariam non esse, vti docuit S. Thom. 3. part. qu. 84. art. 3. Valq. *ibi*, dub. 4. Suar. *disp.* 19. *sect.* 1. n. 18. Coninch. *disp.* 4. *dub.* 3. n. 30. Bonac. *disp.* 5. *de Sacram. quest.* 4. *punct.* 1. n. 2. quia non est necesse, Sacerdotem exprinere, se operari nomine Dei, & autoritate Christi, aliàs in omnibus Sacramentis id necessarium foret. Neque est simile de Baptismo, in cuius institutione expressit Christus Trinitatis inuocationem, quam reliquis Sacramentis non adiunxit. Quinimo existimat Bonac. non esse improbabile, omissionem Trinitatis solam culpam venialem per se attingere, secluso scandalo, & contemptum docent Valent. *loco citato disp.* 7. q. 1. *punct.* 3. Tum quia ea inuocatio est ritus ab Ecclesia præscriptus. Tum quia est aliqua dubium, an necessariò requiratur.

4. Prædictis verbis mutatio essentialis contingit, si non imperatiuo modo, & iudiciali; sed deprecatiuo proferatur, vt si diceret; Absoluat te Christus; quia vt ex Trident. *sess.* 14. c. 2. & 5. constat, hoc Sacramentum per modum iudicii administratur, in cuius administratione Iudex non deprecando, sed imperando procedere debet; & ita cum S. Thom. *qu. 84. art. 3.* docent Valq. *ibi*, dub. 3. Suar. *disp.* 19. *sect.* 1. n. 24. Bonac. *disp.* 5. *de Sacram. qu. 4. part. 2. n. 8.*

5. Sed non caret difficultate, quem sensum prædicta verba, Absoluo te à peccatis, habere possint. Non enim possunt significare peccatorum remissionem quoad culpam, cum sæpe hoc sacramentum, vel contritione charitate formata, vel alio Sacramento Pœnitentiæ antecedenter suscepto inueniat peccata remissa. Forma verò sacramenti semper eandem significationem retinere debet. Neque item significare possunt, vt placuit Caietano, *tom. 1. opuse. tract. 5. quest. 4. ad. 2.* absolutionem peccatorum quoad reatum reliquias, & pessimam inclinationem. Tum quia hæc non sunt propria peccata. Tum quia hæc sæpe non remanent culpa remissa. Neque item quoad pœnã peccatis debitam; quia si de æterna pœna loquamur, remissa culpa remittitur; si de temporalis, non est sacramentum per se pro pœnã temporalis remissione institutum; & præcipue quia sæpe omnis pœna tam æterna, quam temporalis omnino virtute contritionis charitate formata, vel eo Sacramento alia vice recepto remissa est. Neque item significare possunt, vt placet Suar. *disp.* 19. *sect.* 2. *nu.* 15. gratiam ex se remissionem peccati; quia hæc effectus est cuiuslibet sacramenti, & non tam absolutione, quam absolutione & confessione significatur. Præterea absolutio id directè significat, ad quod immediatè tendit; tendit autem primo & per se ad delendam culpam; secundario ad gratiam, ex eo quod culpa absque gratia deleri non possit. Ergo absolutio non gratiam per se & immediatè significat; sed peccati remissionem. Denique neque prædicta verba significare possunt, vt placuit D. Thom. *quest.* 84. *art.* 3. *ad.* 5. ipsi summe sacramentum absolutionis; existimat namque D. Thom. *Ego te absoluo*, præstare hunc sensum; Ego tibi sacramentum absolutionis impendo, quia si hoc verum esset, absolutio seipsum significaret.

6. Dicendum nihilominus est, sensum prædictorum verborum, Absoluo te à peccatis, esse veram à peccatis absolutionem: etenim cum peccata peccantem ligent, tum vinculo & reatu culpæ reatu pœnæ æternæ, vel temporalis, tum peccatorum reliquis, tum obligatione ea peccata iudicio confessionis subiciendi, tum improportione suscipiendi gratiam, aliaque beneficia abundantiora, quæ spectata rei natura conuenientius erat communicari ei, qui nunquam peccatum commisit, quam committenti; virtute absolutionis absoluitur pœnitens ab aliquo ex prædictis vinculis. Cum autem prædicta vincula à peccatis oriuntur, absolutis vinculis peccata absoluntur: sicuti absolutus ab obligatione voti, quæ ex voto nascitur, voto est absolutus. Absolutus ergo à peccatis non determinat vinculum, à quo pœnitentem absoluit, cum ad omnia vincula, quibus peccator teneatur, se extendat. Neque inde villo modo sit, peccatorem ita manere posse absolutum, vt amplius absolui non possit: nam esto maneat plene & perfectè absolutus à reatu culpæ & pœnæ, peccati-que reliquis, & obligatione peccatum clauibus subiciendi, nunquam tamen manere potest integrè & plene absolutus ab improportione & indignitate, quam ratione commissæ culpæ contraxit abundantiora dona & beneficia diuina recipiendi. Hæc enim improportio, & indignitas gratia per sacramentum Pœnitentiæ communicata minui quidem potest non in se, sed extrinsecè; tolli autem integrè nequit; quia nunquam fieri potest peccatum commissum non esse. Atque ita explicat sensum prædictorum verborum Aegid. de Coninch. *disp.* 4. *de pœn. dub.* 8. *per totum.* Paul. Layman. *l. 5. sum. tract. 6. c. 3. assert. 5. n. 8.*

7. Quoad modum vero proferendi prædicta verba absolutionis, fuit olim opinio Paludan. in 4. *disp.* 17. q. 2. *vers.* Tertia definitio. Petr. de Soto. *lect.* 11. *de confess.* §. Tertium. Ioan. Med. *Cod. de pœn. it. tractat. 2. quest.* 15. §. Quartum dictum. affirmantium, honesta causa intercedente in absentem validè, & licitè proferri posse, idque tanquam probabile docuit Antonia. 3. *part. tit.* 17. *cap.* 11. & *cap.* 21. §. 3. quem sequitur est

Syluest. *verbo. Confessor. 3. num.* 1. Fumus *verbo. Confessio. numer.* 23. Mori sunt plures Doctores argumento aliarum sententiarum, quæ non indigent reum habere presentem. Sed iam de hac re dubitare non licet, siquidem Clemens V 111. in motu quodam proprio edito 19. Iulij, anno 1601. condemnauit hanc propositionem, *licere per litteras, seu internumcium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.* ad minus vt falsam, temerariam, & scandalosam, sub pœnæque excommunicationis prohibuit, ne quis eam vt probabilem publicè, aut priuatim doceat, aut defendat, aut ea in praxi vtatur. Et licet alicui videri posset, spectato prædictæ definitionis rigore, æque confessionem per litteras, & internumcium in absentia, ac absolutionem condemnari: quinimò non condemnari absolutionem in absentia, si confessio in presentia facta est: siquidem propositio copulatiua, quæ ibi fuit condemnata, existentiam copulatiue vitæque propositione expostulat: nihilominus quia controuersia nõ de confessione, sed absolutione erat, idè definitio credi debet absolutionem in absentia specialiter condemnasse, præcipue cum in absolutione specialis ratio sit præsentiam expostulans. Non enim concedi potest absque verborum prolatione, vt ex Trident. & Florent. *suprà* notauimus. Probatio autem verborum, seu locutio inter homines presentiam exigit. Item, proferri non potest absque signo illo demonstratio, *te*, quod nullatenus verificari potest circa absentem: hæc enim de causa in consecratione Eucharistiæ debet sacerdos panem & vinum præsentem habere, quia necessariò consecrat illo signo demonstratiuo, *hoc*. Cum ergo signum demonstratiuum, *te*, sit in absolutione ex Trident. definitione requisitum, efficitur sanè præsentiam expostulati, æque enim vtrumque signum ad sui veritatem exigit præsentiam signati. Vide Suar. *disp.* 19. *sect.* 3.

8. Hinc fit, non damnari à Clement. V 111. vsum satis in Ecclesia vsitatum absoluedi in presentia morituum, qui absente Sacerdote signa contritionis exhibuit, confessionemque postulauit, de qua generali confessione Sacerdoti, tum testibus, tum scriptura constat: quia solum absolutionem in absentia, non confessionem Clemens videtur damnaſſe. Quòd si vtrumque damnauit, affirmare possemus illam confessionem in absentia factam moraliter tempore absolutionis in presentia repeti mediis testibus, vel scriptura, quibus Sacerdoti manifestatur pœnitentem postulasse absolutionem, sicuti notarunt Suar. *disp.* 21. *sect.* 4. *num.* 8. & *disp.* 23. *sect.* 1. *nu.* 12. Valq. *quest.* 91. *artic.* 1. *dub.* 1. Paulus Layman. *lib.* 5. *summ. tract.* 6. *cap.* 3. *in fine.*

9. Præterea prædicta verba absolutionis proferri debent absolute, non conditionate; quia hic est usus, & praxis Ecclesiæ, idè quæ absolutioni tenetur Sacerdos præmittere pœnitentis notitiam; quem si ritè dispositum inueniat, absoluit, si minus absolutionem denegat. Sed, quia sæpe contingit, post diligentem excussionem Sacerdotem dubium esse, an pœnitens ritè dispositus sit absolutioni recipiende, vt in casu proximè dicto videri potest, non est illicitum, sed potius conueniens, absolutionem concedere sub conditione de presentia, mente saltem retenta, nempe, *si ritè es dispositus, te absoluo.* Quia per hanc conditionis appositionem, nec pœnitenti damnum irrogatur, cum non impediatur sacramenti effectus, si ad illum suscipiendum dispositus sit: necque vlla sacramentum fiat iniuria: quinimò eius reuerentiæ Sacerdos prospicit, nolens eius formam vanè & inutiliter proferre. Acque ita sustinet Valq. aliis relatis. *de pœn. quest.* 84. *artic.* 1. *dub.* 5. Illud verò est certum & communi doctorum autoritate firmatum, sub conditione de futuro nunquam absolutionem sacramentalem proferri posse, quia eo casu non possit operari absolutio, quando est, seu proferatur; sed quando conditio apponitur. Quod est contra sacramenti naturam necessariò expostulantis operationem, & effectum tempore, quo existit.

PUNCTVM VI.

De materia remota Sacramenti pœnitentiæ.

1. Peccata actualia sunt materia remota.
2. Susceptio indebita Baptismi materia est pœnitentiæ.
3. Peccata mortalia sunt materia necessaria.
4. Venialia sufficientes.
5. Idem est de mortalibus confessis.
6. Peccatum sub dubio veniale, vel sub dubio an sit commissum per se sumptum, non est materia.

1. **I**N hoc sacramento, sicut in reliquis, est materia remota & proxima.

Materia remota, eicquam abolendam contritio, confessio & absolutio versatur, sunt peccata actualia post Baptismum commissis, vt definitur à Concilio Tridentino *sess.* 14. *cap.* 2. *cap. 1.* & tradit D. Th. ab omnibus receptus, *q.* 84. *art.* 2. Dixi, actualia: quia originale nõ est materia: quippe de illo, vt aliena volun

voluntate commissio te aculare non potes. Dixi, post Baptismum: quia pro peccatis ante Baptismum non Penitentia, sed Baptismus est iustificans. Etenim Penitentia, (vt inquit Trident. sess. 14. cap. 2.) administratur per modum iudicii, quod necessarium in subditis, & circa crimina, quae durante subiectione commissasunt, exerceri debet, ac Proinde veritari non potest circa crimina ante Baptismum. Quod si dicas, aliquando contingere recipienti Baptismum non remitti peccatum originale, neque actuale, quia debita dispositione gratiae recipienda caruit: postmodum vero contritione, vel sacramenti Penitentiae susceptione iustificari. Ergo Penitentia peccata ante Baptismum commissa remittit. Respondeo, illam remissionem esse per accidens, quatenus ad infusionem gratiae virtute Penitentiae communicatae omnia peccata remittuntur: sed non per se, siquidem ea peccata ante Baptismum commissa Penitentiae iudicio subici non possunt. Adde, peccata ante Baptismum commissa virtute Baptismi male suscepti, sublato obice, remitti: Baptismus namque caruit effectu ob iniquam suscipientis dispositionem, qua per sacramentum Penitentiae sublata, Baptismus in acceptatione diuina persistens effectum gratiae communicat, & peccata ante Baptismum commissa remittit.

2. Sed, quid de peccato, quod indebitè suscipiendo Baptismum committitur? Respondeo, materia esse Penitentiae: quia elto non sit Baptismo posterior tempore: esse tamen posteriori natura quatenus suscepto Baptismate impedimentum praestat gratiae conferendae, verumque est, tale peccatum a fidelibus, & baptizato commissum esse siquidem eo tempore, quo quis est baptizatus, illud committit. Ergo est peccatum clauibus Ecclesiae subiectum. Deinde, quia ad praedicti peccati remissionem aliquod sacramentum est per se institutum: hoc sacramentum esse non potest Baptismus: quia Baptismus non videtur posse delere peccatum, quod in ipso committitur. Restat ergo, vt sit Penitentia. Ergo sacramenti Penitentiae materia est. Atque sustinet eum D. Thom. 3. part. qu. 69. artic. 10. Henric. de Baptismo, cap. 27. nu. 2. Suar. disp. 28. sect. 4. concl. 4. Valq. 3. part. tom. 2. disp. 159. cap. 3. nu. 22.

3. Ex peccatis post Baptismum commissis alia sunt mortalia venialia certa: alia sub dubio, an sint venialia, vel an sint commissa. Peccata mortalia non solum sunt materia Penitentiae, sed, sunt necessaria materia, ita vt ex necessitate huic sacramento subici debeant, vt remittantur, sicuti definiuit Trident. sess. 14. cap. 5. & can. 7.

4. Peccata vero venialia materia sunt sufficiens, quia, vt ibidem tradit Concil. circa ea tantum sacramentum Penitentiae veritari potest, tamen non necessariò clauibus Ecclesiae subiciantur, quippe aliis viis remitti possunt.

5. Idem est dicendum de peccatis mortalibus ritè confessis, esse quidem materiam sufficientem: sed non necessariam, sicuti declarauit Benedict. XI. in Extrauag. 1. de priuilegiis. & tradit Sanctus Thomas in 4. dist. 17. qu. 3. artic. 3. qu. 3. in fine. ad 4. & dist. 18. qu. 1. art. 3. qu. 3. in fine. ad 4. Suar. disp. 18. sect. 4. Regid. de Coninch. disp. 4. dub. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 3. num. 5. Et quidem quod non sint materia necessaria, constat ex eo, quod Christus non praecepit bis idem peccatum sacramento Penitentiae subicere. Quod vero sint materia sufficiens, inde probatur: quia de peccatis confessis, siue venialia sint, siue mortalia, nouiter dolere potes, & accusationem instituire: ergo potes de illis nouiter absolui. Neque obstat, te iam absolutum esse: quia, vt ex praecedenti dubio constat, nunquam peccatum ita remittitur, quin amplius remitti possit, saltem quatenus est impedimentum gratiae abundantioris recipendae. Monent tamen Doctores, non passim de peccatis confessis confessionem repeti, ne contingat, absque dolore fieri: sed rationabili aliqua causa intercedente arbitrio prudentis Confessarii. Quod maxime verum habet in iis, qui scrupulis agitari solent.

6. Rursum peccatum, quod sub dubio est, an sit veniale, vel dubitas, an illud commiseris, nequit per se sumptum esse materia sacramenti ob periculum irritationis; si forte commissum non sit; vel saltem malitiam venialem non habeat. Neque obstat, (vt dicemus, peccatum mortale, quod dubitas commisisse, vel quod sub dubio mortale est; te obligatum esse fateri: quia obligaris fateri simul cum alia materia certa, si vis absolutionem tibi absolute ministrari: sin minus sub conditione tantum tibi absolute impendi potest, vt docuit Suar. disp. 18. sect. 1. num. 12. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 3. n. 1. post assert. 3.

PUNCTUM VII.

De contritione, proxima Sacramenti Penitentiae materia.

1. Quid sit contritio, & quomplex: & quae ad penitentiae Sacramentum requiratur.
2. Qualis attritio ad effectum Sacramenti requiratur.

3. Contritio requisita ad effectum Sacramenti, requiritur ad eius valorem ex probabiliori sententia.
4. Nec dolor praesumptus, nec naturalis, neque inefficax ad Sacramenti valorem sufficit.
5. Nunquam datur hoc Sacramentum informae.
6. Proponitur obiectio, & soluitur.
7. Plures exigunt, attritionem debere esse contritionem existimatam, vt ad gratiam obtinendam disponat.
8. Contrarium est probabilius, sufficere attritionem cognitam.
9. Soluuntur fundamenta opposita.
10. Dolor praedictus absolutioni praemittendus esse.
11. Praemittit etiam debet confessioni.
12. Sufficit praecessisse, nec retractatum esse.
13. Praequiritur dolor supernaturalis, etiam in confessione venialium. Et qualis sufficiat.
14. Proponitur obiectio, & soluitur.
15. Qualiter peccatum veniale virtute Sacramenti Penitentiae remitti possit.

1. Concilium Trident. sess. 14. cap. 4. definiens contritionem, inquit, est dolor de peccato commisso, cum proposito non peccandi de eorum: quae si charitate formetur, hominem Deo reconciliat prius, quam hoc sacramentum actu suscipiat. Intellegitur autem charitate formati, si ob offensionem Dei, quem super omnia amare, & obedire cupis, concipiat. Alia (inquit Concilium) est contritio imperfecta, id est, minus perfecta, quaeque attritio nuncupatur, orta ex inferiori motu, scilicet, ex gehennae, & poenarum metu, ex amissione gloriae, & turpitudine peccati. Quado ergo ob praedictos fines concepta est, quia charitate non formatur, sine sacramento in re suscepto perducere per se ad iustificationem peccatorum nequit; disponit tamen ad gratiam in Sacramento Penitentiae impetrandam, dispositione, inquam, vltima, & proxima: de hac enim loquebatur Concilium. Alias nihil speciale attritioni in Sacramento tribueret: siquidem extra sacramentum remore peccatorum ad iustificationem disponit, vt constat ex Trid. sess. 6. c. 6. & 7. difficiliusque homines in lege gratiae salutem obtinerent, quam in lege scripturae, si ultra attritionem cum sacramento, contritione charitate firmata indigerent, nullumque speciale beneficium fidelibus esset concessum in Sacramento penitentiae institutione, sed potius graue onus impositum: siquidem ultra contritionem penitentiae sacramentum suscipere obligarentur, ipsi sumque sacramentum penitentiae per se peccata non remitteret, sed semper virtute contritionis remissa inueniret. Sit ergo certum, attritionem esse vltimam dispositionem ad gratiam in sacramento Penitentiae suscipiendam.

2. Sed qualis attritio debeat esse ad effectum Sacramenti suscipiendum, docuit Trident. sess. 14. cap. 3. & 4. affirmans, debere esse attritionem, quae sit donum Spiritus sancti ex turpitudine peccati, vel ex metu gehennae concepta, quaeque excludat voluntatem peccandi, & peccatorem vltimo ad iustificationem in sacramento suscipiendam disponat. Non est opus hanc attritionem de omnibus peccatis sigillatim essetatis enim de omnibus dolere potes sua generali ratione offensionis Dei, vel priuationis gloriae apprehensis, vt late probat Vasquez. qu. 86. artic. 2. dub. 7. Nauarr. cap. 1. nu. 22. Henric. cap. 27. nu. 2. Suar. disp. 4. sect. 6. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 4. assert. 3. Neque item est opus ad praedictum dolorem aliqua graduum intensio: quia essentia attritionis, vel contritionis, non ex intensioe, sed ex ipsa qualitatis natura desumitur, quae in quolibet gradu etiam remisso consistere potest, vt bene aliis relatis probant Suar. disp. 4. sect. 4. nu. 9. Henric. lib. 4. c. 27. numer. 2. Coninch. disput. 2. dub. 7. conclus. 2. Layman. cap. 4. n. 1. Neque item mora temporis ad praedictum dolorem esse requisita, cum concipi possit vnico, & eodem momento, vt colligitur ex cap. Mensuram de poenit. dist. 1.

3. An vero haec eadem attritio, quae necessaria est ad effectum sacramenti, sit necessaria ad eius valorem, non conueniunt Doctores. Nam Sotus in 4. dist. 18. qu. 3. artic. 3. Nauarr. cap. 1. nu. 18. & cap. 9. nu. 10. & in cap. Fratres de poenit. dist. 5. nu. 35. Bonac. disput. 5. de Sacram. qu. 3. punct. 2. nu. 12. existimant, ad valorem sacramenti non veram attritionem, sed existimatam requiri. Praedictis proximi sunt Henric. lib. 4. cap. 26. num. 2. lit. D. & Bonac. supra asserentes, dolorem naturalem sufficientem esse. Largius loquuntur Canus, Areolus, Paludanus, & alij relati ab Henric. dicto libro 4. cap. 21.

Ceterum tenendum est cum communiore sententia apud Regid. disp. 4. de Poenitent. dub. 5. nu. 40. Suar. disp. 20. sect. 6. nu. 6. Valq. qu. 92. art. 2. dub. unico, nu. 13. eandem attritionem necessariam esse ad valorem Sacramenti, quae ad eius effectum. Moueor: quia Tridentinum sess. 14. cap. 3. declarans contritionem, quae pars sacramenti Penitentiae affirmat esse dolorem & detestationem de peccato commisso cum proposito non peccandi de eorum, quem dolorem in perfectum scilicet, contritionem, & in imperfectum, scilicet attritio

attritionem, diffinixit: & de perfecto definiuit per se sufficientem esse absque Sacramento in re; bene tamen in voto suscepto, peccatorem iustificare. At de dolore imperfecto, scilicet, attritione, dixit, cum Sacramento disponere ad gratiam impetrandam. Ergo nullus alius dolor assignatus est à Concilio, pars huius Sacramenti, nisi qui sufficiens sit, saltem cum Sacramento, gratiam impetrare. Secundò, quia credendum non est, Christum Dominum Apostolis tradidisse potestatem remittendi fidelibus peccata, nisi ipsi remissioni essent dispositi. Ergo ea disposito, quæ ad remissionem peccatorum requiritur, requisita est pro vfu potestatis Sacerdotibus concessæ, atque adeò pro valore Sacramenti. Tertio, sola confessio, quæ ad reconciliandum peccatorem Deo dirigitur, est pars Sacramenti Pœnitentiæ. Sed hanc directionem accipit à dolore. Ergo nequit dari dolor pars Sacramenti, nisi ad effectum Sacramenti sufficiat. Quarto, ex opposita sententia sequeretur, fatentem ex malitia peccata absque vero dolore ad illorum remissionem requisitò, non esse obligatum confessionem repetere: quia validè fuerunt prædicta peccata clauibus subiecta, tamen si absque fructu.

4. Hinc conuincitur sententia Sorii, & aliorum, affirmantium contritionem seu dolorem præsumptum, sufficientem esse ad Sacramenti valorem; quamuis non ad effectum. Non enim præsumptio doloris, qui non est, pars Sacramenti esse potest, aliàs error pars Sacramenti esset institutus, error namque ad summum excusare potest ab obligatione apponendi verum dolorem. Atque ita sustinet Suar. *disp. 20. sect. 4. n. 7. numer. 5.* Secundò conuincitur sententia Henrici, & Bonac. asserentium, dolorem naturalem esse sufficientem valori Sacramenti, quamuis non eius effectui: quia prædictus dolor non est Spiritus Sancti donum, nec vera contritio, vel attritio à Concilio tanquam pars Sacramenti requisitus. Suar. *sect. 4. numer. 16. Egid. de Coninch. disp. 20. dub. 5. numer. 40. Valq. quest. 92. art. 2. dub. 3.* Tertio refellitur sententia Cani, & aliorum, qui affirmant, inefficacem dolorem sufficere: siquidem prædictus dolor non excludit voluntatem peccandi à Concilio pro parte huius Sacramenti requisitam. Suar. *disp. 20. sect. 4. n. 7.* Henrici. *lib. 4. cap. 21. n. 7.* Bonac. *disp. 5. quest. 3. pun. 2. n. 13.* Valq. & Coninch. *suprà.*

5. Quarto, & principaliter conuincitur communis sententia Thomistarum; affirmantium, Sacramentum Pœnitentiæ dari posse informè, id est, validum absque effectu: quibus fauet D. Thom. *in 4. disp. 17. q. 3. art. 4. qq. 1.* siquidem ea contritio, quæ pro reconciliatione à Concilio exigitur, pars ab eodè Concilio Sacramenti assignata est. Neque peccator videtur obligatus aliam dispositionem habere pro remissione peccatorum in hoc Sacramento impetrandam, quam quæ à Christo fuit requisita pro abolitione valida obtinenda. Atque ita pluribus relatis docet Valq. *quest. 92. art. 2. dub. vn. n. 13.* Egid. de Coninch. *disp. 4. dub. 5. n. 40. & dub. 11. n. 71.*

6. Quòd si dicas, stare opinione posse, per se necessarium esse ad illius effectum: ex accidenti tamen oppositum contingere. Exemplum sit: Doles de peccato fornicationis ob innatam turpitudinem, immemor iniuicibiliter, te violari præcepti audiendi Sacramentum esse; si ex prædicto dolore fornicationem fatearis, peccati sacrilegij oblitus, Sacramentum abolitionis recipis, quia est dolor de peccato ob illius turpitudinem quem Concilium *sess. 14. cap. 3.* affirmavit Sacramenti partem esse, & ad gratiam obtinendam per se disponere: at effectum Sacramenti non recipis, quia hic recipi non poterat, nisi simul omnia peccata remitterentur; quæ tamen absque illorum detestatione formali, vel virtuali remitti non possunt. Cum ergo ex vi prædicti doloris solam speciem fornicationis detestaris, neque ad alias peccatorum species dolorem extendas, vt pote quæ diuersam turpitudinem habent, sanè eo casu nullum peccatum remittitur, cum tamen Sacramentum conficiatur. Ergo datur Sacramentum informè. Idque admittit Suar. *disp. 20. sect. 5. numer. 7.*

Respondeo, prædictum dolorem, insufficientem esse, non solum per accidens ex conjunctione peccati oblitus, sed etiam per se, tum ad remissionem peccati, tum ad Sacramenti valorem, eò quòd simul cum illo dolore consistere possit actualis voluntas peccandi, quam necessariò excludit dolor, qui Sacramenti Pœnitentiæ pars sit, vt dixit Concil. *sess. 14. c. 3.* Neque obstat, dixisse Concilium, dolorem ex turpitudine peccati partem esse Sacramenti, & ad gratiam in Sacramento obtinendam disponere: quia intelligi debet ex turpitudine peccati nõ specialiter, sed generali, & omnibus aliis peccatis mortalibus communi, qualis est offensa Dei, violatio diuine legis, dissolutio, & oppositio cum ratione: quia solus hic dolor, & turpitudinis detestatio voluntatem peccandi excludit. Et ratio efficax est: quia recipere non potest verum Sacramentum Pœnitentiæ sine voluntate absoluta, & efficaci reconciliationis cum Deo, cum ad hanc reconciliationem obtinendam fuerit institutum. At prædictam voluntatem habere non potes absque detestatione virtuali omnium peccatorum, vt pote recò-

cillationi contraria. Ergo, &c. Vnde, si de peccato fornicationis doleres ob specialem illius turpitudinem, & simul cum hoc dolore haberes coniunctum expresse propositum de cetero non peccandi, crederem te suscepturum non solum Sacramentum, sed eius effectum, quia in prædicto proposito est virtualis detestatio omnium peccatorum, idè quæ sufficientem dispositionem, vt Sacramentum non solum validum sit; sed effectum habeat. Neque obstat, ad hoc Sacramentum dolorem, & detestationem peccati formalem esse requisitam, nec sufficientem virtutem: quia ea detestatio non videtur, necessariò exigenda de omnibus peccatis; sed de peccatis, quæ quis confiteri tenetur; & memoria occurrunt, quod in præsentia casu procedit.

7. Addunt plures Doctores, attritionem in sacramento ad gratiam obtinendam disponere, si existimetur contritio, scilicet verò si esse attritionem cognitum fuerit. Sic videntur sentire Vega *lib. 3. in Tridentin. cap. 34. ad 3. obiect.* Ledesin. *2. part. 4. quest. 20. art. 1.* Victor. *relect. de potest. Eccles. quest. 2.* Sotus, *lib. 2. de natur. & gratia. cap. 15. & in 4. distinct. 18. quest. 3. art. 2. in fine.* Cordub. *lib. 1. question. quest. 2. opin. 3. in 2. part.* Fauct Naurar. *cap. 1. num. 30. & 42.* Mouentur: quia tam in lege naturæ, quam veteri fuit contritio, seu dolor perfectus ad remissionem peccati necessarius: at hanc necessitatem, vt pote iure naturali debitam, non suffulit lex gratiæ. Ergo attritio insufficientis est. Secundò, præcepto naturali, teneris sancta sancta tractare. Ergo teneris non recipere sacramentum in peccato mortali. At si attritione cognita accedis ad penitentiam, accedis in peccato mortali. Ergo id illicitum est. Tertio, accusatio exterior apud Sacerdotem debet esse de peccato, quatenus est offensa Dei: quia Sacerdos vices Dei gerit. Ergo procedere necessariò debet ex dolore peccati secundum prædictam rationem, & consequenter ex dolore, qui sit perfecta contritio.

8. Nihilominus contrarium dicendum existimo cum D. Thom. *3. part. quest. 80. art. 4. ad 2.* Suar. *disp. 20. sect. 1. num. 20. & num. 9.* refert plures doctores ita sentire. Ratio est: quia ex opposita sententia inferitur, attritionem nunquam esse dispositionem ad gratiam in sacramento Pœnitentiæ recipiendam. Nam existimatio contritionis, cum sit error intellectus, non potest præstare attritionis esse dispositionem sufficientem ad obtinendam gratiam, si aliàs ipsa per se non est sufficientis dispositio: ad summum excusare poteris ab iniqua sacramenti receptione, casu quo præceptum esset, ne cum attritione reciperetur, sicut exilimata contritio excusat peccatorem à mala sacramentorum administratione. At nullum est præceptum neque humanum, nec diuinum suscipiendi sacramentum Pœnitentiæ cum contritione perfecta: quæ esse præceptum institutioni sacramenti aduersum: siquidem hoc sacramentum ad remittenda peccata institutum est. Non igitur dispositio remittens peccata conuenienter præcipereur præmitti: præterquam quod Ecclesia actus internos præcipere non potest.

9. Neque arguenda in contrarium videntur. Primum probat legem gratiæ non suffulisse necessitatem contritionis ad iustificationem extra sacramentum impetrandam, non tamen probat eam necessitatem sublatam non esse sacramento suscepto. Cum enim potuerit Deus sacramentum instituire, quod vim & efficaciam haberet remittendi peccata, hoc instituto sacramento cessat necessitas contritionis, cum possit alia via quam contritione obtineri peccatorum remissio. Secundò argumento negandum est, suscipientem sacramentum cum attritione indebitè sacramentum tractare, siquidem ea dispositione suscipit, quæ ad effectum illius impetrandum requiritur; ideoque cum sacramentum percipitur, sanctus existit. Ad tertium nego accusationem necessariò faciendam esse de peccato quatenus est offensa Dei; sufficit si sit accusatio peccati ob metum gehennæ, vel ob peccati turpitudinem, etiam nisi formaliter non sit: quia Deo displicet.

10. Superest triplex questio. Prima, an prædictus dolor valori, & effectui sacramenti necessarius præcedere debeat confessionem, & abolitionem, vel possit subsequi. Quæ in re certum est, abolitionem necessariò prædictum dolorem præmittendum esse: etenim hæc forma abolitionis in modum iudicij reconciliationis profertur: nequis ergo teum Deo reconciliare, si reconciliationi indispotus existit, neque à peccatis absolueret, quem non cognouisset peccatorum penitere.

11. Deinde necessarium existimo, vt prædictus dolor confessionem præcedat; aliàs confessio non esset sui legitima accusatio ad reconciliationem tendens; sed quædam peccatorum narratio. Quod si facta confessione absque vilo dolore ad detestationem peccatorum Confessarij monitis exciteris, vt sæpe contingit; necessariò tota illa confessio denuo clauibus Ecclesiæ suscipienda est: quod vnico verbo præstare potes, sit te accusas de omnibus confessis, ab ijique petas absolui. Atque ita docet Egid. de Coninch. *disp. 4. dub. 6.* Paulus Layman. *lib. 5. summ. tractat. 6. cap. 4. assert. 5.* Neque dissentit Suar.

tuarez disputat. 20. section. 4. numer. 31. vt bene notauit Layman. supra.

12. Tameñi consultum sit, cum peccata fateris, & absolutionem obtines, dolorem exprellum habere de peccatis commissis; non est tamen necessarium, si sufficit antea, eo scilicet die praemississe ex intentione ea peccata fatendi; confessio enim postmodum subsequuta ab eo dolore virtualiter perseverante informari censetur, sicuti bene docent Suar. disput. 20. sect. 4. a num. 29. Bonac. plures referens disp. 5. qu. 3. part. 2. n. 17.

13. Secunda quaestio, an praedictus dolor supernaturalis praerequiratur in confessione venialium? Certum esse debet praerequiri ad valorem, & effectum sacramenti, quia (vt ex Trident. sess. 14. cap. 3. constat) contritio ex Spiritu Sancti dono est pars essentialis Sacramenti Pœnitentiæ. Videtur autem sufficiens dolor ex turpitudine specialis peccati, eum proposito etiam specialiter vitandi illud, quia, cum vnum peccatum veniale sine alio remitti possit, non videtur ad peccati confessi remissionem necessarium requisitus dolor ad omnia venialia se extendens, sicuti diximus de mortalibus; & notauit Suar. disp. 12. sect. 1. n. 12.

14. Quod si obiciatur, inde probari, te non peccaturum, tamen si plura venialia fateris absque dolore, cum tamen aliorum abitas: siquidem horum remissionem obtinere poteris non obtenta remissione illorum, de quibus nullum dolorem habes. Neganda est sequela: nam eo ipso, quo vis peccatum aliquod veniale fateri, obligatus videtur dolorem illius habere, ne formae absolutionis ineptam materiam subiicias. Secundum respondeo cum Suar. disp. 20. sect. 6. n. 7. admittendo sequentem: neque vllum sequitur inconueniens: nam venialium absolutionem videtur ex intentione Sacerdotis forma absolutionis dirigi ad peccata, quae rite fuerint confessæ, quorumque pœnitens absolutioni recipiendæ dispositus sit.

15. Tertia quaestio, an peccatum veniale virtute sacramenti pœnitentiæ remitti possit? Ratio dubitandi est, quia, vt ait Suar. cum communi sententia disp. 11. sect. 3. n. 11. & diximus punct. 2. huius disp. non solum contritio, sed etiam attritio extra sacramentum remittuntur. Ergo Sacramento Pœnitentiæ remitti non possunt, cum virtute attritionis, quae Sacramento praerequiritur remittantur. Respondeo, sicuti eo p. 2. respondit, peccatorum venialium remissionem virtute sacramenti Pœnitentiæ fieri per se, si simul cum mortalium remissione fiat, sicuti si separatim faciendæ sit: illudque sufficit, vt Pœnitentiæ sacramentum, non solum pro remittendis mortalibus, sed etiam venialibus institutum sit.

Secundò responderi Suar. disp. 11. sect. 1. a numer. 7. cum D. Thom. Paludan. Capreolo. Ledesma, & aliis, virtute sacramenti tibi remitti non, solum ea peccata, quorum attritionem habes, sed etiam omnia illa, quorum non habes complacentiam: quia sacramentum Pœnitentiæ non solum pro remittendis peccatis venialibus peccatoris, sed hominis iusti videtur institutum: at venialia peccata hominis iusti remitti non possunt virtute sacramenti Pœnitentiæ, si ad illorum remissionem dispensentia requiritur: hæc enim absque Sacramento sufficiens est, vt late probat Suar. disp. 11. sect. 3. n. 11. & fauet textus in cap. De quoridiano distinct. 3.

Ceterum negare non possum, hanc doctrinam, etsi piam mihi difficilem esse. Primò, quia inde sequitur, aliquid peccatum remitti absque pœnitentiæ virtute. Nec valet dicere, ipsam voluntatem suscipiendi sacramentum esse pœnitentiam virtutalem, sicuti diximus de voluntate suscipiendi Eucharistiam, virtute cuius Eucharistia peccata venialia, quorum non est complacentia, remittit: quia ea voluntas supponit sacramentum Pœnitentiæ institutum esse per se, ad remittenda peccata venialia; tamen illorum nulla fiat confessio quod nullatenus dici potest: quia institutum est per modum iudicij, cuius sententia per se, & directè ferri non potest in causam incognitam, & cuius nulla à pœnitente est instituta accusatio. Secundò, si Pœnitentiæ sacramentum posset remittere per se, & directè peccata, tamen illorum attritionem non habetas, dummodo ab illorum complacentia abstineras, illis tantum confessis posses sacramentum Pœnitentiæ recipere: quia sufficiens absolutioni dispositus es. Hoc autem est contra Trident. definitiōem, partem essentialē sacramenti Pœnitentiæ esse contritionem, saltem imperfectam. Ergo, &c.

P V N T V M VIII.

De confessione, proxima Sacramenti materia.

1. Qua sit confessio, quae est pars Sacramenti, & quae illius conditiones.
2. Secreta, & non publica confessio, est praecipue diuino conformis sit; non tamen est ex praecipuo.
3. Aliquando potes, & decet publicè confiteri, sed raro.

4. Praecipuum de confessione publica neque est, neque esse potest.
5. Fieri debere voce humana aliqui censent.
6. Non est de necessitate Sacramenti.
7. Opposito fundamento satisfact.
8. Qualiter ex praecipuo voce humana confessio faciendâ est.
9. Confessio faciendâ est coram Sacerdote, etsi plures contrarium sentiant.
10. Nutibus in articulo mortis obligaris confiteri, si voce praesente confessionem nequis. Et quid extra periculum mortis.
11. Confiteri per litteras non obligaris.
12. Neque etiam per interpretem.
13. Qualiter in articulo mortis obligaris per scripturam, vel interpretem fateri.

1. **C**onstat ex D. Thom. communiter recepto in 4. disp. 17. quæst. 3. art. 2. & 4. qu. 4. confessionem, quae pars sacramenti Pœnitentiæ sit, esse legitimam, & sacramentalem accusationem de propriis peccatis, ad eorum veniam virtute clauium obtinendam, coram Sacerdote factam. Triplex conditio essentialis confessionis in hac definitione continetur, nempe, legitima, seu dolorosa accusatio de propriis peccatis, & coram Sacerdote. Sub his conditionibus plures aliae imbutuntur, quas Doctores sequentibus versibus explicant, praecipue D. Antonin. in 3. part. titul. 14. cap. 19. §. 3. & seqq.

Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis, Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda, Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata, Fortis, & accusans, quae sit parere parata.
Simplex erit confessio, si ex debita intentione procedat, vel ita aperte facta, vt nihil ex obligatione manifestandum celetur. *Humilis*, si procedat ex humili sui recognitione propriique peccati dolore. *Pura*, si aliorum inuultum narratione mixta non fuerit. *Discreta*, si cum debita discretionē, & prudētia peccata referat proprias aliena, quoad fieri possit occultat. *Fidelis*, si vera dicat. *Nuda*, si absque simulatione, & palliatione. *Frequens* si saepe fiat. *Libens*, si voluntariè, & non coactè. *Verecunda*, si interiorē confussionem, & verecundiam, quam de peccato concepit, exterius manifestet. *Integra*, si nihil ex necessariò dicendis omitatur. *Secreta* si secreto, & non publice fiat. *Lacrymabilis*, si plena lacrymis, & dolore sit. *Accelerata*, si post peccatum commissum non multum differatur. *Fortis*, si difficultates, & impedimenta, quae solent occurrere, vincat. *Accusans*, si fiat ex animo se accusandi. *Parere parata*, si propositum habeat suscipiendi satisfactionem, & emendationem praestandi. Plures ex his conditionibus, vt notauit D. Thom. 4. disp. 17. q. 3. art. 4. quæst. 4. non sunt necessariae; sed ad conuenientem confessionis vsum, illiusque maiorem reuerentiam assignantur; nempe, quod sit frequens, & accelerata. Aliæ conditiones inter se coincidunt. Sub his enim verbis, *humilis, verecunda, lacrymabilis, fortis, accusans, parere parata*, eadem conditio significatur, nempe, vt confessio ex vero dolore procedat, de quo superius diximus. Sub illis, *simplex, pura, discreta, fidelis, nuda, integra*, eadem conditio continetur, quae est de integritate seruanda, de qua in puncto sequenti. Quare in praesenti solum explicanda superest conditio secreti.

2. De qua certum est apud Catholicos, licitam, & honestam esse, vt definiuit Trident. sess. 14. cap. 5. & Innocent. III. in c. Omnis viri, & quæ de pœnit. remissionib. & pluribus comprobatur Suar. disp. 22. sect. 2. num. 2. Nullum tamen est praecipuum de confessione sub hac conditione faciendâ: nam est Concilium dixerit, confessionem sacramentalem secretam non esse à praecipuo diuino alienam, non inde inferitur, praecipuo diuino praecipit, sed solum inferitur, obseruationi praecipii diuini confessionis conueniens esse. Et licet in cap. Omnis viri, & quæ de pœnit. remissionib. praecipuum fuerit cuiuslibet fidelis, cum ad annos discretionis peruenerit, vt omnia sua peccata solus confiteatur proprio Sacerdoti; non est inde inferendum, praedictò praecipuo non fore satisfacturum, si coram aliis proprio Sacerdoti confiteatur. Verbum enim illud, *solus*, non est appositum sub materia praecipii; sed in leuamen illius; praestat enim hunc sensum: Omnis fidelis, cum ad annos discretionis peruenerit, omnia sua peccata, ad minus solus, proprio Sacerdoti confiteatur, &c.

3. Ex quo fit, te posse aliquando in maiorem tuorum scelerum vindictam, grauiorem tui humiliationem, Ecclesiae edificationem, aliorumque exemplum, peccata commissa proprio Sacerdoti coram aliis fateri, sicuti tradit Nauarr. c. 2. n. 8. Suar. disp. 21. sect. 2. num. 9. Valq. q. 91. art. 4. dub. 1. Coninch. disp. 6. de pœnit. dub. 2. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 6. & docuit Trident. sess. 14. c. 5. circa fin. Ratio tamen praedictus modus confessionis consulendus est, excepto necessitatis casu, & colligitur ex Bonac. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 2. a numer. 23.

4. Quinimò credo, certum præceptum de confessione, nec esse, neque esse posse de publica confessione; sed de auriculari seu secreta: quia regulariter confessio publica non leuibus incommodis est exposita, præterquam quod grauissimum onus peccatoribus imponeretur, si peccata fecerò commissa obligarentur in publicum adducere, quæ aliena sunt à lege Christi, & recto Ecclesiæ regimine. Sic colligitur ex Trident. *sess. 14. cap. 5.* dicente, diuino præcepto mandatum non esse publicè peccata fateri; nec satis consultè humana aliqua lege præcipiendum fore: & notauit Laym. *lib. 7. summ. tract. 6. cap. 6. Egid. de Coninch. disp. 6. dub. 2. in fine.*

5. Sed an hæc sacramentalis confessio voce humana faciendâ sit: Affirmare videntur Paludan. *in 4. distinct. 17. quest. 2. num. 7.* Medina *Cod. de confess. quest. de modo secretò confitendi.* Mouentur ex Concil. Florent. *in decreto Eugenij* affirmante, materiam huius sacramenti esse oris confessionem. Ergo confessio aliter facta materia non est. Deinde in cap. *Quem pœnitent de pœnitent. distinct. 1.* dicitur: confessionem faciendam non esse per scripturam. Denique absolutio necessariò ore proferenda est, nec sufficit, si scriptura, vel nutibus manifestatur. Ergo idem erit dicendum de confessione.

6. Nihilominus pro certo habendum est, confessionem fieri voce humana non esse de Sacramento necessitate, vt tradit D. Thom. *in 4. dist. 17. quest. 3. art. 4. quest. in c. ad 2. Et quodlibet. 1. art. 10.* quem communiter Doctores sequuntur, teste Suar. *disp. 21. sect. 3. num. 2.* Valq. *quest. 91. art. 4. dub. 4.* Egid. de Coninch. *disp. 6. dub. 2. in princ.* Paul. Layman. *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 7. num. 3.* Sumiturque ex praxi, & vñ Ecclesiæ abluentis nutus, qui nutibus peccata sacerdoti cõstentur. Itemque morituros, qui aliter quam nutibus peccata declarare non possunt. Ratio ea est: quia Trident. *sess. 14. cap. 3. et 5.* declarans confessionem huius sacramenti partem, solum esse dixit humilem accusationem, qua pœnitens sacerdoti omnia sua peccata, qua memoria occurrerint, manifestat. Sed hæc accusatio peccatorum manifestatur nutibus, & scriptura fieri potest. Ergo.

7. Neque obstant contrariæ rationes. Nam Florent. affirmans, oris confessionem esse materiam, vñ est vulgari sermone oris, ab eo quod frequentius accidit, non quia necessariò ore faciendâ sit. Text. in c. *Quem pœnitent.* probat, per scripturam non esse confessionem faciendam, si ore fieri possit, vt dicemus, non quidem ex materia necessitate, sed ex Ecclesiæ præcepto. Neque est simile de forma absolutionis: tum quia vix occurrere potest necessitas eam scripto vel nutibus proferendi: cum tamen sæpe de confessione hæc necessitas contingat: tum & præcipue, quia de forma expressè à Trident. *sess. 14. cap. 3.* est definitum: non solum verba esse de illius essentia; sed quæ verba; cum tamen pro confessione nulla verba exposulauerit.

8. Caterum est pro necessitate sacramenti non fuerit necessarium verbis confessionem exprimi, est tamen necessarium ex Ecclesiæ præcepto, delumpto ex vñ & praxi Ecclesiæ, cui non leuiter hæc dictus text. in cap. *Quem pœnitent.* Quapropter graue peccatum committeret, qui nutibus, vel scriptura tantum absque vlla vocis prolatione peccata fateretur; cum tamen facillè possit ore proferre. Sic expressè S. Thom. *quodlibet. 1. art. 10. Canon 5. prælect. de pœnitent. fol. 151. §. At existit.* Nauarr. *c. 21. n. 35.* Valq. *q. 91. art. 4. dub. 4.* Suar. *disp. 21. sect. 3. num. 6.* Egid. de Coninch. *disp. 6. dub. 1. concl. 3.* Paul. Layman. *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 6. num. 3.* Bonacin. *disp. 5. de sacramento, quest. 5. section. 2. punct. 2. §. 2. num. 24.* & alij.

Verum, vt rectè aduertunt Canus, Bonacina, Suarez, Valquez. Egid. Layman. *locis allegatis.* Sæpe verbo *Confessio. num. 15.* non est in hac parte nimis rigor adhibendus. Vnde si non mediocrem difficultatem sentias, vel ob pudorem, & verecundiam, vel ob angorem gutturis, & impedimentum loquelæ in explicandis verbo peccatis; poteris ea scripta sacerdoti præfenti offerre legenda, expectans ab eo absolutionem; & interim contritionis signa exhibens. Neque opus est, vt inquit Dominic. Sotus *in 4. distinct. 18. quest. 2. art. 6. §. Si verò vt singulis peccatis à sacerdote lectis annuus te illa commisisse, & de illis dolere.* Satis enim id ex præfenti traditione aliis circumstantiis nescita indicatur, vt bene dixit Egid. de Coninch. *dicta disp. 6. dub. 1. num. 2.* Si verò vt facilius, & apertius peccata commissa sacerdoti explices, ea scriptis, & postmodum coram sacerdote legas, vel si illi tradas legenda, finita lectione affirmes te de omnibus illis accusare, & dolere, absolutionemque petere: non est dubium obligationi confessionis satisfacisse; illa enim confessio non scriptura, sed verbis fieri censenda est.

9. Notanter dixi coram sacerdote; nam eo absente confessio sacramentalis esse non potest. Etenim cum absolutio in præfentia concedenda sit, & confessio ad absolutionem dirigatur, nequit in absentia ad absolutionem dirigi. Sic Emmanuel. Sæpe verbo *Confessio. numer. 16.* Nauarr. *cap. 26. num. 27.* Coninch. *de pœnitent. disp. 7. dub. 10. nu. 99.* Valq. *quest. 91. art. 2. dub. 1. num. 37.* Bonac. *disp. 5. de sacram. quest. 5. sect. 2.*

p. 2. §. 4. difficultat. 4. num. 10. Fauetque decretum Clementis VIII. qui non solum absolutionem, sed etiam confessionem per literas & internuncium damnat; tametì contrarium sentiant Zerola *in praxi pœnitent. cap. 13. quest. 2. conclus. 2.* Valent. *1. 4. disp. 7. quest. 11. p. 2. sub finem.* Suar. *disp. 19. sect. 3. et disp. 25. sect. 4. num. 9.* Filliuc. *tract. 7. c. 1. qu. 10.* Reginald. *lib. 8. num. 28.*

10. Sed an obligeris nutibus, vel scriptura peccata in confessione manifestare, quando voce manifestare non potes? Respondeo quoad manifestationem per nutus dubium non esse quin sis obligatus in articulo mortis peccata manifestare. Constat ex praxi, & ex eo quod eo tempore specialiter vrget confitendi præceptum, illudque absque graui difficultate exequi potes in magnam tue conscientie villitatem: nulla ergo ratio adest quæ te excuset.

Extra periculum mortis dicendum censo, si mutus es, neque speras breui tempore loquelam recuperaturus, teneris tempore quo vrget Ecclesiæ præceptum confiteri, quia cum hic modus manifestandi peccata secretus sit, illoque vitatis ad alias res minus tibi viles explicandas, non debet pro suscipiendo sacramento tibi esse grauis & difficilis. Sic Caietan. *verbo, Confessio. condit. 11.* Sotus *in 4. distinct. 18. q. 2. art. 6. vers. Primum ergo membrum.* Nauarr. *c. Eratres de pœnitent. disp. 5. num. 89.* Tolet. *lib. 3. cap. 6. Emman. Sæpe verbo Confessio. num. 13. in scholiis.* vbi alios refert. Dixi *in fine* speres breui tempore loquelam recuperaturus: nam eo casu legitima est causa confessionem annuum differendi, tum vt apertius peccata manifestes, & absque ea difficultate, quam secum manifestatio per nutus trahit, tum vt modum confessionis ab Ecclesiâ communiter retentum obserues. Sic Paul. Layman. *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 6. concl. 4.*

11. Quoad confessionem per scripturam, est Gab. Valq. *quest. 91. art. 4. dub. 5.* Suar. *disp. 36. sect. 6. num. 7.* & alij plures apud ipsos existimant, te obligatum esse, eò quod hic manifestationis modus non sit difficilis, neque ex illo vllus alius à Sacerdote tua peccata cognoscat; verius est, prædicta obligatione te non astringi: nam esto de facto nemini alteri à Sacerdote manifestentur, de se tamen scriptura ad publicam manifestationem dirigitur, apraque est eam legentibus notitiam peccatorum concedere, & plerumque concedit. Non igitur credendum est, diuinum, vel ecclesiasticum præceptum ad prædictum confessionis modum obligare. Alias affirmandum esset, te esse obligatum scriptura peccata commissa mandare, si timeas è memoria calura: ea enim lege, qua teneris peccata fateri, & omnia fateri teneris. At receptum non est te obligatum esse peccata scribere, ne è memoria decidas. Ergo neque ea scribere, vt Confessori manifestes. Arque ita sustinent Dominic. Sotus *in 4. dist. 18. quest. 2. art. 6.* Caietan. *verbo, Confessio. condit. 11.* Victoria *in sum. n. 137.* Nauarr. *sum. c. 21. n. 36.* & in cap. *Eratres de pœnitent. disp. 5. num. 86.* Ioann. Med. *Cod. de confess. quest. 15. §. Quantum dicitur.* Emman. Sæpe verbo, *Confessio. numer. 13.* Layman. *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 6. concl. 4.*

12. De modo autem confitendi per interpretem, tametì licet sit, communis sententia defendit, obligationum non esse vt videre est apud Sot. Nauarr. Caietan. Emman. Sæpe loc. alleg. Valq. *quest. 91. art. 4. dub. 3.* Suar. *disp. 36. sect. 6. num. 2.* Tolet. *lib. 3. cap. 6.* Layman. *cap. 6. conclus. 6.* Ratio est: quia Christus Dominus noluit te obligare ad publicam peccatorum confessionem, sed solum ad secretam, vt ex Trident. *sess. 14. cap. 5.* constat: si autem alteri præter Sacerdotem tua peccata manifestare obligatus esses, iam ea obligatio limites secretæ confessionis excederet, & publicæ confessionis portas intraret. Quod esset nimis graue, & difficile, & alienum à legis euangelicæ suavitate.

13. Verum in articulo mortis credo certum, te obligatum esse scriptura, vel per interpretem, imò publicè peccata fateri, si maculatus graui culpa probabilitatem non habes contritionis: quia in eo articulo iure diuino, naturali, & strictissimo teneris reconciliari cum Deo. At deficiente contritione nulla alia via superest reconciliationis, præter Pœnitentiæ Sacramento susceptionem. Ergo. Hæc autem necessitas, vt bene expendit Valq. *de pœnitent. quest. 91. art. 4. dub. 3. à num. 6.* Suar. *disp. 36. sect. 6. num. 5.* Layman. *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 6. in fine.* non prouenit ex diuino præcepto confessionis, sed ex præcepto charitatis erga seipsum, quo quis teneris, saltem in ultimo vitæ, Deo reconciliari. Nam esto penitentia non esse instituta, vt medium ad salutem necessarium; sed tantum vt sufficiens; eo vti deberes, vt eius vñ gratiam impetrares. Aduertunt tamen, & bene, prædicti Doctores, præcipue Suar. eo casu te non esse obligatum confiteri omnia peccata; sed quælibet confiteri posse aliis relictis: quia solum obligaris suscipere Sacramentum, & eius effectum, quem suscipere potes quolibet peccato confesso, tametì alia relinquas, cum absolute à confessione omnium sis excusatus.

PVNCTVM IX.

De integritate confessioni requisita:

1. Quae sit confessio integra.
2. Omnia mortalia quoad speciem, & numerum, tam interiora quam exteriora, fateri debes.
3. Circumstantias notabiliter aggravantes esse obligationem confitendi, docent plures.
4. Probabilium est oppositum.
5. Satisfit rationibus n. 3. adductis.
6. Explicantur septem circumstantiae à Doctoribus assignatae, & specialiter circumstantia, Quis, quae denotat qualitatem personae.
7. Circumstantia, quid, quae est materia peccati: & quid in furto dicendum sit.
8. Quid de circumstantia incestus.
9. Quid de virginitate.
10. Explicatur circumstantia, propter quid, quae spectat finem operantis.
11. Circumstantia, quomodo, declaratur.
12. Quibus auxiliis, an oporteat explicari.
13. Quando, id est, quo tempore: ubi de peccato commisso dicitur.
14. Quid dicendum de peccato dubio, an sit obligatio fatendi: & quale dubium.
15. Si probabile iudicium habeas non esse mortale, vel esse confessum, vel non esse commissum, non teneris.
16. Si anceps es, aliqui censent te non esse obligatum.
17. Verum est, te obligatum esse.

1. Illam confessionem voco integram, in qua fateris omnia peccata mortalia commissa, & clauibus Ecclesiae non subiecta. Quod autem haec fateri teneris vi praecepti divini, in ipsa institutione Sacramenti fundati, docuit Trident. sess. 14. c. 5. his verbis: Verum, cum universa peccata mortalia, etiam cogitationes, homines ira filios, & Dei inimicos redant, necessum est omnium etiam veniam cum aperta, & reverenda confessione à Deo quaerere. Itaque dum omnia, quae memoriae occurrunt peccata Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia divinae misericordiae ignoscenda exponunt. Qui vero secus faciunt, & sententia aliqua retinent, nihil divinae bonitatis per sacerdotem remittendum proponunt.

2. Ex his verbis inferitur manifeste, te obligatum esse omnia peccata mortalia, tam interiora, quam quae in actum exteriorum procedunt, confessioni subicere. Item, omnes circumstantias mutantis speciem: quia in esse moris sunt nona peccata: & definitur à Trident. sess. 14. can. 7. Item, numerum peccatorum, quae commisit, ut satis indicatur à Trident. supra c. 5. cum dixit, omnia peccata, non solum in genere, sed in specie, & sigillatim declaranda esse. Rationem huius veritatis reddit Concilium illo c. 5. Sacerdos non potest hoc iudicium incognita causa exercere, neque aequitatem in penis iniungendis servare, si in genere duntaxat, & non potius in specie, & sigillatim sua ipsi peccata poenitentes declararent. Aliam rationem ex effectu Sacramenti reddit D. Thom. in dist. 17. q. 3. art. 4. Alenf. 4. p. 9. 77. memb. 5. art. 2. & 6. Adrian. in 4. de confess. q. 4. §. Quoad peccata. Vnum peccatum mortale remitti non potest sine alio, quia quodlibet obstat gratiae recipiendae. Ergo, ut poenitens ab omnibus absolvarur, omnia debet confiteri, ut sententia absolutionis accusationi commensuratur: aliàs daretur sententia de causa incognita. Favetque textus in cap. Eum pro causa de sentent. excommunicat. ubi pluribus excommunicationibus ligatus, si aliquam taceat ex malitia, ab ea non absoluitur. Si igitur in hoc casu non posset ab una excommunicatione absolui, quin ab omnibus absolueretur, à nulla maneret absolutio. Quod si iniquitas, qualiter possis circumstantias mutantis speciem, & numerum peccatorum agnoscere, ut confessionis iudicio subicias; vide dicta tract. 2. de peccat. disp. 3. p. 1. & seqq.

3. Superfluum tamen examinandae aliquot quaestiones inter Doctores controuersae. Prima, an circumstantiae notabiliter aggravantes intra eandem speciem sint ex praecepto diuino necessariae fatendae. Dari circumstantias intra eandem speciem aggravantes, vel minuentes notabiliter peccatum prope committere committi solet, non est dubium; siquidem, ex malitia, intensoque odio occidere hominem potes; vel repente occasione grauis iniuriae laesistis. Item, intra quantitatem pro peccato mortali furti requisitam, dari potest minima, vel notabiliter maxima. Item, peccatum carnis potes committere nimio affectu, & voluptate, vel coeillante, & sic de aliis similibus. Quaestio igitur est, an praedictas circumstantias, tam aggravantes, quam notabiliter minuentes, debeas manifestare, ut integritati confessionis satisficias.

Afirmant Calet. in sum. verbo, Confessio, com. dit. 15. Domin.

Suar. in 4. dist. 18. qu. 2. art. 4. concl. 5. & 6. & pluribus relatis Suar. disp. 22. sect. 3. n. 5. Salas. 1. 2. tract. 2. disp. unic. de confess. sect. 3. num. 33. qu. 7. pag. 1190. Thom. Sanch. lib. 4. de voto, c. 11. n. 24. Egid. de Coninch. disp. 7. de poenitent. dub. 3. concl. 1. n. 18. Henric. lib. 5. c. 7. n. 6. Probari potest primò ex Trid. sess. 14. c. 5. decidente, circumstantias mutantis speciem, numerumque peccatorum, in confessione explicandum esse, ut sacerdos ritè causa cognita, iudicet, & pro qualitate criminum penas iniungat. Et haec ratio aequè in circumstantiis notabiliter aggravantibus procedit; siquidem ex illarum positione criminis grauitas notabiliter augetur, & saepe amplius quam multiplicitate peccatorum numerica. Ergo, & c. Secundo, ex cap. Consideret. de poenitentia; distinct. 5. ubi plures circumstantiae connumerantur in confessione explicandae, quae solum aggravant, ut de duratione actus, de intentione, de occasione peccati: & in cap. Si quis Sacerdos & cap. Non debet. & aliis 30. quast. 1. & cap. 1. & 2. 22. quast. 6. variae poenitentiae assignantur pro diuersis criminibus, cum tamen diuersitas solum sit secundum magis & minus. Ergo signum est, aequitatem iudicij expostulare praedictae diuersitatis declarationem. Tertio Confessor interrogare potest poenitentem, an in peccatum quod confitetur, saepius reincident, vel longo tempore durauerit; & in peccato furit quam quantitatem fuerit furatus: quia habet clauem scientie, ad quam pertinet examinare poenitentis statum & dispositionem. Ergo tenetur poenitens his omnibus interrogationibus respondere. Ergo etiam absque interrogatione tenebatur declarare; quippe hoc iudicium voluntarium est, non coactum; ac proinde quicquid poenitens interrogatus occultare non potest, absque interrogatione declarare debet. Quarto sunt plura peccata, quae secundum probabilem sententiam non differunt specie, sed intra eandem augent, vel minuunt notabiliter malitiam; & tamen est certum in confessione manifestari debere. Ergo, & c. Maiorem propositionem probò inductione. Primo in gradibus consanguinitatis, quatenus sunt circumstantia incestus. Erenim copula cum sorore, vel cum matre, vel affine non mutat speciem, ut latè Calet. 2. 2. q. 154. art. 9. & tom. 1. opus. tract. ult. respons. 5. Socus dist. 18. q. 2. art. 4. Canus. relect. de poenitent. punct. 5. Secundo in peccatis contra naturam, quae secundum probabilem sententiam solum differunt secundum maiorem vel minorem grauitatem. Tertio in infamatione falsum dicendo, vel occultum reuelando, quae solum videntur secundum magis vel minus differre. Quarto, in violatione ieiunij: comestio enim carnis illo die eiusdem speciei est cum comestione repetita ciborum non prohibitorum. Quinto homicidium, & mutilatio membri, voluntas occidendi vnum, vel plures, quae solum intra eandem speciem differunt. Et tamen haec omnia sunt in confessione manifestanda. Ergo circumstantiae aggravantes, vel minuentes notabiliter manifestari debent.

4. Nihilominus, etsi praedicta sententia probabilis sit, probabiliorem existimo, circumstantias notabiliter aggravantes, & à fortiori notabiliter minuentes non esse ex necessitate fatendas. Sic D. Thom. in 4. dist. 16. qu. 3. art. 1. Valen. p. 4. disp. 7. qu. 11. pun. 1. assert. 5. Nauarr. cap. 6. num. 6. & pluribus relatis Valsq. qu. 91. art. 1. dub. 2. Bonac. disp. 5. de sacram. qu. 5. sect. 2. p. 2. §. 3. dist. 3. n. 5. alias ubi sect. 2. num. 11. innumeros refert, tamen si contrarium sentiat. Praecipuum fundamentum est: quia obligatio fatendi peccata ex institutione sacramenti poenitentiae à Christo Domino facta provenit. At hanc institutionem declarans Concil. sess. 14. cap. 5. & can. 7. solum expresse peccata quoad speciem, & numerum, & consequenter quoad circumstantias mutantis speciem: ergo absque fundamento obligantur fideles circumstantias intra eandem speciem manifestare. Doctores enim hanc obligationem imponentes tenentur necessariò affirmare, diminutè Concil. Trident. processisse in sua declaratione. Quod si dicas, Concil. circumstantias aggravantes non declarasse, ut locum opinionibus concederet, solumque declarasse, quae certò seruanda erant; vnde concinquitur, nullam esse obligationem has circumstantias fatendi: quia in casu dubio obligatio imponenda non est: non enim certò, & cum effectu adstringi debes ad onus graue subeundum ob obligationem dubiam, & incertam. Si enim Concilium iudicauit, iudicium confessionis satis ritè exerceri posse, aequitatemque in penis iniungendis seruari, declaratis peccatis quoad speciem & numerum, vnde obligatio declarandi modum peccati asserenda est: Confirmit. Circumstantias notabiliter minuentes non esse ex obligatione manifestandas, asserunt ferè omnes Doctores, etiam oppositè sententiae, ut videre est apud Henric. lib. 5. c. 7. n. 3. Suar. disp. 22. sect. 3. n. 16. Egid. de Coninch. disp. 7. dub. 3. conc. 2. n. 16. At eadem est ratio de his circumstantiis, ac de circumstantiis notabiliter aggravantibus, cum in hoc iudicio aequè teneatur poenitens prole, ac contra se veritatem fateri, & c.

5. Neque rationes in contrarium vigent. Ad primam desumptam ex Concilio satis fecimus probatione nostra conclusionis. Ad secundam ex cap. Consideret, fateor poenitentem debere considerare qualitatem sui criminis quoad circumstan-

tas aggravantes aliquo modo; sed ad hanc considerationem, & confusionem non tenetur ex præcepto, sed ex consilio. Neque aliud ibi voluit August. alias deberemus affirmare; obligatum esse pœnitentem manifestare, an in die festo, vel ieiunij peccatum commiserit: quod non est receptum, ut videbimus. Alia item capitæ in quibus variæ pœnitentiæ pro diversis criminibus impostæ recensentur, aliquibus placet loqui de foro publico, & non de sacramentali. Sed concessio, sermonem esse de foro sacramentali; affirmamus, diversas illas pœnitentiæ impostas esse pro diversis criminum gravitate, eò quod à fidelibus ad iudicium confessionis fuerit delata: at inde non conuincitur obligari fideles eam gravitatem in confessionis iudicium adducere. Multa nanque ibidem recensentur, quæ in omnium sententia non sunt necessariò in confessionem adducenda; quale est declarare, an per iurium commissum sit ab homine libero, vel seruo, pro cuius diversitate diversa pœna statuitur illo c. 1. 22. q. 5. Ad tertium respondeo posse Sacerdotes, quando sibi non constat de dispositione pœnitentis, & de proposito vitandi peccati in futurum, examinare, & inquirere super peccata confessa, ipsamque pœnitentem obligatum esse manifestare veritatem, si videat, Confessarium interrogare de circumstantiis aggravantibus in ordine ad formandum iudicium de eius dispositione, & statu; & non quia existimet, circumstantiis aggravantibus necessariò esse fatendas: quam manifestationem ipse facere tenebatur non interrogatus, si intelligeret, ex manifestatione criminum quoad speciem, & numerum non esse Confessarium sufficienter instructum, quod vix præsumendum est. Quarta ratio postulat explanationem plurium circumstantiarum, ideòque placet per singulas circumstantias, quæ regulariter alicui actioni adesse solent, discutere.

6. Septem circumstantiæ enumerantur communiter à Doctoribus (teste Azor. 1. p. lib. 1. cap. 4. Sayro in clavi regia, lib. 2. cap. 3. Henric. lib. 5. sum. cap. 6. num. 3. Valen. 1. 4. disp. 7. q. 11. p. 1. Coninch. disp. 7. de pœnitent. dub. 4. Suarez. disp. 22. sect. 4. Bonac. disp. 5. de Sacram. quæst. 5. sect. 2. p. 2. §. 3. difficult. 3. & aliis) Quis, quid, vel, circa quid, quomodo, cur, quibus auxiliis, ubi, quando.

Circumstantia, quis, denotat qualitatem personæ peccantis, quæ frequentis mutat speciem, ideòque necessariò fatenda, ut si persona sacra, coniugata, vel habens vorum castitatis fornicationem commiserit: transfert enim actionem intemperantiæ in vitium sacrilegij, vel iniustitiæ. Si sit persona publica sæpe ratione officij contra iustitiam delinquit, aliàs solim contra misericordiam peccaturus. At si huius circumstantiæ aggravatio intra limites eiusdem speciei continetur, sicut contingit in ligato voto castitatis solenni, vel simplici, aut proveniente ex Ordine sacro, vel religione, nulla est obligatio declarandi.

7. Quid, indicat materiam peccati quoad conditiones eius, quarum præcipua, à Doctoribusque controuersa est materia furti, & damnum illarum. Et de materia furti pro certo supponit Suarez. sess. 4. num. 2. necessariò esse fatendam: neque satisfaciende, si dicas, te notabilem quantitatem furatum esse; sed debere explicare, quam quantitatem. Idem in hoc casu docuit Bonac. supra, num. 17. consentit Nauar. cap. 6. n. 6. casu, quo furtum in ea quantitate fuerit referuatum, vel illius explicatio necessaria fuerit ad ferendum iudicium de restitutione facienda. Mouentur: quia sine hac manifestatione non videtur manifestatum delictum, quod per ordinem ad obiectum indiuiduatur: neque æquitas in pœnitentis iniungendis seruati potest, cum sit longè diuersum furtum vnus scuti, vel centum. Nihilominus dicendum est, neque in hoc casu te obligatum esse quantitatem furti declarare, si quantitas furata vnus fuerit domini: nam, licet indiuiduatio actus per ordinem ad obiectum sumatur, sufficienter illius indiuiduationem declaras, affirmans, te quantitatem notabilem furatum esse: sicuti satisfacis consistendo homicidium, vel fornicationem commisisse, tamen si intentionem, vel durationem illorum actuum non declares: cum tamen intentio, & duratio ipsam indiuiduationem actus potius, quam obiectum constituent. Atque ita sustinet Valq. dub. 4. n. 5. & probabile reputat Bonac. difficult. 3. n. 17. Quod si peccatum in tanta quantitate excommunicationem habeat annexam, debes manifestare, si illius excommunicationis Confessarius ignarus sit: quia absolutio ab excommunicatione premitur abolutioni à peccatis debet. Idem est, si in ea quantitate fuerit referuatum, si alteri quam habenti potestatem faceris: secus si potestate absoluendi gaudeat: quia ob referuationem delictum non mutat speciem. Nullo tamen modo tibi licitum est furanti centum, faceri decem furatum esse: quia esto furtum decem, vel centum non differat specie, non est dubium differre numero, ac proinde peccatum, quod commissum est celas; & facris, quod non commisisse, uti bene aduertit Valq. quæst. 91. art. 1. dub. 4. n. 23. Ob eandem rationem, si occideris Petrum, non est tibi licitum confitei solim vulnerasse: quia eto vulneratio ab occisione non differat specie, differat numero.

Notanter dixi si ab uno domino materia furti sublata sit: nã si plures in eam rem dominium habeant, videtur pro multipli-

citate dominorum peccatum, saltem virtute, multiplicari, sicuti si plurium hominum multitudinem velles occidere, non satisfaceres declarando habuisse voluntatem occidendi, nisi declares, saltem confusus, homines, quos occidere voluisti: quia iuxta eorum pluralitatem peccatum occisionis, saltem virtute, multiplicatur. Cæterum Ioann. de Salas 1. 2. r. 2. quæst. 73. tract. 13. disp. 5. sect. 6. n. 65. & Valq. de pœnitent. quæst. 91. art. 1. dub. 4. n. 5. affirmant, te non esse obligatum in peccato furti numerum dominorum declarare: quia ex eorum multiplicitate non videtur peccatum multiplicari, cum sit eadem priuatio domini, idemque damnum: tamen plures illud patiuntur: in quo est larum discrimen ab eo, qui vno actu plures occideret, vel vulneraret, vnicòque verbo famam plurium læderet; vel id præstare vellet, quia occisiones, vulnerationes, famæque læsiones distinctæ sunt, & vna ab alia non pendet, nisi in causa: & consequenter voluntas illorum malorum multiplex est moraliter pro multiplicitate damni inferendi. Debet ergo in confessione manifestari.

8. Ad hanc circumstantiam reducitur illa, quæ vocatur à Theologis circa quid: quæque denotat qualitatem personæ, cum qua est peccatum, ut si commisisse fornicationem cum coniugata, vel occidisti Clericum. Et de his non est dubium debere explicari. Solùm de circumstantiis incestus, & virginitalis est difficultas. Inter quidem omnes Doctores fatentur, teste Sanch. lib. 7. de matr. disput. 5. num. 5. §. 8. copulam illicitam cum consanguineis, vel affinis iis in gradibus, in quibus matrimonium inter ipsos prohibetur, esse incestum, & circumstantiam fornicationis necessariò fatendam: quia ob reuerentiam debitam, cum consanguineis, tum præcipue matrimonij Sacramento, ea copula specialiter prohibetur: sumiturque ex cap. Lex illa. §. Cum ergo. 36. quæst. 1. Sed, an satisfacias integritati confessionis, si affimes, incestuosam copulam commisisse, quin personam, qua cum commisisse, manifestes, an, inquam, fuerit affinis, vel consanguinea, an in primo vel secundo gradu: non est ita certum. Nam Caietan. 2. 2. q. 154. art. 9. quem aliqui recentiores sequuntur, existimat, incestum cum affine, vel consanguinea solim esse circumstantiam aggravantem, sicuti maior, vel minor quantitas in furto: & idem docet de diuersitate graduum virtutis: additque non oportere pœnitentem esse sollicitum in eis explicandis.

Communis tamen sententia est, incestum cum consanguinea esse specie diuersum ab incestum cum affine, ac proinde necessariò in confessione explicandum: differunt enim, sicut vnio partium mediata, & immediata, naturalis, & voluntaria. Et licet omnes prædicti incestus sint aduersus eandem virtutem pietatis, vel religionis: quia diuerso modo cum violant: diuersitatem habent specificam, sicuti sacrilegium, ex copula cum persona sacra, vel ex illius percussione, diuersum est, tamen si sint aduersus eandem virtutem. Secundo differunt specie incestus cum consanguinea in linea recta, & transversali: quia cum consanguinea in linea recta nunquam fuit licitus concubitus: & longè alia reuerentia debita est matri, quam sorori; & longè fædior illius, quam huius violatio. Tertio, differunt incestus in primo gradu consanguinitatis lateralis à reliquis, & incestus in primo gradu affinitatis lineæ rectæ à reliquis, præsertim lineæ transversalæ: quia in primo gradu iure naturæ est impedimentum dirimens matrimonium; in reliquis iure positio. Sic Leonard. Lessius lib. 4. de iust. c. 3. dub. 11. n. 79. Valq. quæst. 91. art. 1. dub. 4. num. 15. Suarez. de pœnitent. disp. 22. sect. 4. num. 7. Quoad reliquos gradus probable est, copulam incestuosam inter ipsos non differre specie, ac proinde non esse necessariò fatendam eam diuersitatem: etenim omnes hæ copulæ prohibentur positio præcepto sub eadem ratione, nempe, ut reuerentia debita propinquis in illis gradibus deferatur. Quòd autem maior reuerentia debeat, quòd gradus est intimior, non arguit diuersitatem specificam ut bene Lessius, & Valq. locis citatis.

9. De circumstantia virginitalis, omisis aliis sententiis, affirmo, non esse specialem circumstantiam necessariò fatendam, si ipsa virgo liberè consentit, uti pluribus relatis firmat Thom. Sanch. lib. 7. de matr. disput. 14. à n. 5. Suarez. de pœnit. disp. 22. sect. 4. à n. 6. Pert. Nauar. lib. 2. de resit. c. 3. par. 4. dub. 1. n. 249. in noua edit. Puella namque domina est sui corporis, quatenus absolute iniustitia potest illo uti. Ergo vltra peccatum intemperantiæ nullum aliud ibi interuenit, sicuti in vito contingit, cum primum virginitalitatem amittit.

10. Tertia circumstantia est, propter quid, quæque indicat finem operantis. Quando igitur finis intentus est diuersum specie peccatum à medio, quod eligitur; fatenda est necessariò talis intentio: ut si furatus sis propter mœchiam: cum enim furtum ad mœchiam non dirigitur, & ex alia parte sint diuersa peccata specie; ex manifestatione vnus aliud non manifestatur. Quod si medium & finis sint eiusdem speciei, & vnum referatur ad aliud, iuales sunt tactus, oscula, & amplexus, qui per se ad eorum diriguntur, manifestato sine intento, & subleuato manifestantur illi actus mediij antecedentes, ut notauit Valq. quæst. 91. art. 1. dub. 4. n. 9. Suarez. de pœnit. disp. 22. sect. 4. n. 8. Martin. Nauar. c. 6. n. 6.

11. Quarta circumstantia est, quomodo quæ intelligenda est de modo accidentalium, seu non per se, coniungentium actu. Modus accidentalium est in triplici differentia. Primum secundum durationem, qui non est necessarius exprimendus, nisi forte ob durationem contingat peccata quoad numerum multiplicari, ut docuit Emmanuel *de verbo Confessio. num. 23.* Secundus, refert intentionem, qui si peccata distincta non inferat, non est necessarius fatendus: solet autem inferre, ut si homicidium sit ex odio: nam tunc non solum est contra iustitiam; sed contra charitatem: secus si ex lucri causa. Item, si inimicum occidit in frustra seces, teneris fateri: quia est scilicet, seu feritatis peccatum iuxta doctrinam D. Thom. 2. 2. *quest. 159. art. 2.* vel noua iniuria, quæ defuncto in eius caduere fieri potest, ut notauit Suarez de *penit. disp. 22. sect. 4. num. 13.* & Valq. *quest. 91. art. 1. dub. 2. num. 32.* Tertius delimitur ex consuetudine, quem opus non esse explicare in confessione affirmavit Canus *relect. de penitent. p. 5.* Suar. *dicta disp. 22. sect. 4. num. 15.* Valq. *quest. 91. art. 3. dub. 7. n. 16.* Sæ *verbo Confessio. n. 23.* aliis obligaris bis eadem peccata fateri. Per accidens tamen obligari potes, si necessarium sit Confessione, ut tuam dispositionem, & obligationem perfectam habeat.

12. Quinta, quibus auxiliis, id est, qui tibi fuerunt auxiliati in peccato. Horum declaratio necessaria non est, si eos ad recum peccandum non induxeris. Quod si induxisti, distinguendum est cum Valq. *quest. 91. art. 1. dub. 4. num. 3. & 21.* an iudicio sit ad actum tibi, & inducto communem, ut cum inductis mulierem ad fornicationem: quo casu, cum inuita actio eiusdem sit speciei cum actu subsequente, & ex alia parte ad ipsum referatur, ut pluribus allegaris firmat Val. 1. 2. *disp. 102. cap. 4.* D. Thom. Sanch. *lib. 1. Decalog. c. 6.* probabile satis est, satisfacere integritati debita, si actum consummatum declares, quin manifestes inductionem: quia iudicio secundum prædictos Doctores non est distinctum peccatum, sed circumstantia quedam aggrauans intra eandem speciem. Si verò tuo exemplo, vel verbo ad aliud peccatum distinctum incitas, & moueris teneris sine dubio fateri: quia sunt duo peccata, vel due malitiæ distinctæ, quarum vna ad aliam non dirigitur. Quocirca, si vocasti socium in adiutorem homicidij, vel interposuisti nuncium, ut loquatur puella: teneris hanc circumstantiam manifestare quia incitasti ad illud peccatum distinctum ab eo quod tu commisisti: quia incitasti ad locutionem puellæ, vel adiutorium homicidij, qui actus tibi non est communis sicuti latius notauit Valq. de *penitent. dicta q. 91. art. 1. dub. 5. n. 14.*

Sexta est, ubi, quæ pertinet ad locum delicti, ob quem actus induit varias peccati species. Primum, si delictum est in loco publico, & coram personis, quæ inde peccandi occasione sumunt, habet circumstantiam scandali, ut notauit Sanch. *lib. 1. Decalog. c. 6. & diximus tract. 6. de charit. disp. vlt.* Secundò, si Missa in loco profano absque vigenti causa celebretur, vel si actio profana, quæ specialiter ob reuerentiam loci facti interdicitur, ibidem fieri contingat, induit flagitij speciem, ut latè diximus *tract. de reuer. debita loc. sac.*

13. Vltima circumstantia est, quando, quæ tempus, quo delictum paratum est, denotat. Aliquibus placet, si die festo delictum committatur, esse circumstantiam necessariò fatendam. Sed contrarium merito communis sententia affirmat apud Nauarr. in *c. Consideret. de penit. n. 22.* Couar. in *c. Alma mater. i. p. 5. n. 3.* Suar. aliis relatis *disp. 22. sect. 4. n. 22.* Valq. *q. 91. art. 1. dub. 4. n. 23.* quia præcepto seruandi festum solum astringit audire Sacram, & ab operibus seruilibus abstinere. Hac enim actione, & omissione Deus colendus est illis diebus ex præcepto: aliæ verò actiones, & omissiones non sunt eo die specialiter prohibita, aut præcepta. Idem est, quando eodem die duplici præcepto eiusdem rationis ligaris ad rem aliquam faciendam, vel omittendam, ut si in die Dominica incidat Festiuitas Christi, vel Beatæ Virginis, aliàs ex obligatione seruanda, vel vigilia alicuius Sancti in Quadragesima; violatio Festi, vel ieiunij vnicum est peccatum: quia vnica virtuti sub eadem ratione aduersatur. Secus esset, si obligationes essent diuersæ, qualis esset obligatio voti, & præcepti. Vide Nauarr. in *cap. Consideret. de penitent. disp. 5. n. 58.*

14. Secunda questio, an peccatum dubium fateri necessum sit, ut integritati confessionis fiat satis. Pro resolutione ponendum est triplex dubium te habere posse de peccato. Primum, an sit morale, vel veniale. Secundum, an feceris. Tertium, an confessus sis. Insuper, potest esse dubium, quod omnem assensum excludit; vel potest esse dubium, quod secum trahit assensum probabilem, et cum formidine, & timore alterius partis.

15. Et quidem, si probabile iudicium habeas, te non commisisse tale peccatum, vel illud peccatum non esse morale, vel iam esse confessum, durante eo iudicio probabili non teneris fateri: est probabilius sit oppositum. Quia tibi concessum est opinionem probabilem sequi, relicta probabiliori: at probabiliter iudicans, peccatum non esse morale, vel non commisisse, vel iam confessum esse, probabiliter iudicas

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

liberum esse ab obligatione confitendi, cum præceptum solum sit de mortalibus non confessis confitendis. Et ita iustinent Henric. *lib. 5. de penit. c. 4. in fin.* Suar. 1. 4. *de penit. disp. 22. sect. 9. n. 5. & 6.* Thom. Sanch. *lib. 1. sum. c. 10. n. 76.* Bonac. & Layman. statim referendi.

16. Verum, si post diligentem examinationem anceps sis, an peccatum commissum sit mortale, vel an illud commiseris, vel an confessus fueris, communis sententia defendit, teste Nauarr. *cap. 9. num. 14.* Syluest. *verbo Confessio. numer. 3.* Suar. *disp. 22. sect. 9. num. 1. & 2.* Salas 1. *quest. 21. tract. 8. disput. vnic. sect. 5. num. 60. in solut. ad 4.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 1. cap. 1. §. 4. num. 37.* innumeris relatis Sanch. *lib. 1. sum. cap. 10. num. 66.* Bonac. *disp. 5. de Sacram. quest. 5. sect. 2. p. 2. difficult. 4. à num. 1.* te obligatum esse fateri. Et quidem quando certus es de delicto, dubius aurem, an illud factus fueris, est manifestum, quia eo casu possidet confessionis præceptum, ceteraque illius obligatio, à qua ob dubiam causam liberati non debes. At quando anceps es, nec te determinare potes ad ferendum iudicium, an peccatum commissum mortale sit, vel an illud commiseris. Egid. de Coninch. *disp. 7. de penit. dub. 8. conc. 2. cui fauet Layman. supra,* cenfer te non esse obligatum. Quia, ut ex Trid. *sess. 14. c. 5.* constat, solum obligaris ea peccata fateri, quæ post diligentem excussionem habueris in conscientia: at in conscientia non habentur peccata, quæ ignorantur esse commissa, ita vt nec probabile iudicium de illis affirmari possit. Secundò explicans Concilium, quæ peccata teneris fateri, expressit *dict. sess. 14. can. 7.* mortalia peccata quoad speciem, & numerum, circumstantialique aggrauantes. Cum ergo dubij peccati nullam fecerit mentionem non videtur ex obligatione confessioni subiiciendum, aliàs Concilium dimittente processisset in assignatione materiæ necessariæ. Et confirmari potest ex reg. *Contra eum de reg. iuris. in 6. vbi* dicitur, contra eum, qui legem potuit dicere, apertius est facienda interpretatio. At Concilium potuit apertius significare peccata dubia esse fatenda, si necessariò fatenda sunt. Ergo, &c. Item ex leg. *Quicquid astringendi ff. de verborum obligationib. ibi: Quicquid astringenda obligationis causa dictum est, id nisi palam exprimat, omissum esse censendum est.* Ad dubia peccata non expressit palam Concilium esse fatenda. Ergo fideles adstringi non debent ad eorum manifestationem. Tertio; delictum in dubio præsumi non debet: stat enim possessio pro innocentia & libertate. Quarto nullus tanquam delinquens esse subiiciendus iudicio, nisi eius delictum aliquater probatum fuerit.

17. Verius tamen est, stante eo dubio, te obligatum esse prædicta peccata dubia fateri. Mouet præcipue ob communem sententiam. Et quia Trident. *sess. 14. c. 5.* solum exceptit ab obligatione confessionis peccata venialia: ergo mortalia dubia sub obligatione includit. Cum verò viges, ea peccata dubia non esse in conscientia; dicendum est, non esse in conscientia certo, & infallibiliter; bene tamen sub dubio. Quod sufficit, ut sub dubio confiteri debeant. Neque obstat dubij peccati non fecisse Concilium expressam mentionem: satis enim illud indicauit, cum sola venialia exceptit. Præterquam quòd certa definiuit, dubia opinionibus Theologorum remisit: regula enim illa iuris, *Contra eum,* &c. non loquitur de legibus, vt aduertit ibi Gloffa *circa finem*: quia in legibus nihil est obsecrum, & ambiguum, cap. *Erit lex. dist. 4.* Quòd si in eis videatur aliquid ambiguum, recursus fiet ad concordentem, penes quem est interpretatio, cap. *Cum venissent. de iudicis. cap. Inter alia de sentent. excommunicat.* Quapropter regula illa loquitur de iudicibus, & contractibus, in quibus semper fit interpretatio aduersus contrahentem, neque suam mentem clarè explicantem. Deinde non obest, quòd in dubiis nemo præsumatur delictum commisisse, neque ob id adstringi possit, & obligari iudicio, ibique puniri; quia id verissimum est in ordine ad punitionem; secus ad medicinam animæ salutaris.

P V N C T U M X.

Expenduntur casus, qui secundum communem sententiam integritati confessionis culpabiliter obstant.

1. Omissio mortalis commissi, & non confessi, obstat integritati confessionis.
2. Secundo obstat, si culpabiliter omissa conscientia examinationem debitam.
3. Qualis examinatio requiratur.
4. Mendacium in materia necessaria, secus in voluntaria, & non integra, Sacramenti obstat integritati.
5. Plures oppositum censent.
6. Fit illis satis.
7. Simulare peccatum esse absolutum, cum tamen non sit; aliqui videntur sentire integritati non obesse.
8. Displicet prædicta sententia.

9. *Confiteri lenia peccata ordinario Confessori, aliis grauiora; si vna, vel altera vice fiat, non obstat integritati.*
 10. *Si frequenter, plures censent obstrare. Sed oppositum verius.*

Primus casus, & omnino certus integritati confessionis culpabiliter obstat, est si nulla legitima causa intercedente, omittas fateri aliquod peccatum mortale commissum, & non confessum: violas enim præceptum à Christo datum in institutione Sacramenti Pœnitentiæ confitendi omnia mortalia, quæ post diligentem inquisitionem memoria occurrerint, fuisse commissa, vti declarauit Trident. *sess. 14. cap. 5. & can. 7. & omnes.*

2. Secundus est, si culpabiliter omittas, inquisitionem facere de peccatis mortalibus commissis. Cum enim ex dicto præcepto obligaris ea in memoriam reuocare, vt iudicio confessionis fiteri possis, vti supposuit Concil. *dicto cap. 5. illis verbis; Post diligentem inquisitionem. & illis; Postquam quis diligentius se excusserit, & conscientia sua finis omnes, & latebras explorauerit, &c. & tradit Sotus in 4. dist. 18. quest. 2. art. 4. ad finem. Nauarr. c. 9. n. 13. Henriq. lib. 5. cap. 5. Filiucius tract. 7. c. 4. quest. 10. Suar. de pœnit. disp. 22. sect. 11. Bonac. disp. 5. de Sacram. quest. 5. sect. 2. pun. 1. §. 1.*

3. Sed, quam diligentiam præstare debeas, ne tibi peccatorum obliuio culpæ tribuatur, certa regula definit non potest sed arbitrio prudentis remittendum est, spectata qualitate personæ, diuturnitate temporis, & consuetudine peccandi, Generaliter verò dici potest, eam diligentiam adhibendam esse, quæ à viro prudenti adhiberetur in re magni momenti. Rudes verò, & imperiti consilio Confessarij iuuantur, alioquin diligentiam sufficientem non apposituri, vt bene Coninch. *disp. 7. dub. 9. n. 71. Henriq. lib. 5. c. 5. Hac diligentia apposita, si numerum peccatorum explicare non potes, explica plus, minusue. Item, si speciem peccati non recordaris, sed solum genus, explica genus, quia est materia sufficiens, & necessaria, vt optimè docuit Nauarr. *cap. 10. n. 7. Suar. disp. 23. sect. 1. n. 8. Coninch. disp. 7. dub. 9. n. 95. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 3. n. 7. Nunquam tamen tenetis peccata scribere, tamen timeas probabilissimè, eorum non esse in confessione recordaturum; quia est extraordinaria diligentia, & non leuibus periculis exposita, vt dixit Valq. de pœnitent. quest. 91. art. 1. dub. 6. Suar. disp. 22. sect. 10. n. 4. Coninch. disp. 7. dub. 9. n. 72.**

4. Tertius est, mendacium in confessione commissum, quod in materia necessaria omnes Doctores docent, integritati confessionis obesse: quia iudicium confessionis grauitur illud. Contingit hoc mendacium primo, si peccatum mortale commissum absque legitima causa deneges. Secundò, si non commissum fatearis, (nisi fortè ignorantia te excuset, licet excuset rudes, & ignaros, existimantes, nullius peccati reos esse si numerum peccatorum augeant.) Tertio, si peccatum mortale ita extenues, vt veniale concipiatur, vel è contra veniale ita aggrauas, vt mortale esse credatur: quia mortale peccatum à veniali in esse mortis plusquam genere differunt. Verum, si mendacium circa materiam voluntariam, nempe peccata venialia versetur, communior sententia docet, integritati confessionis non obstrare, dummodo alia materia legitima subiiciatur. Quia leuiter tantum iudicium confessionis læditur ob mendacium commissum circa materiam, cuius nullam pœnitens habet obligationem confessioni subiiciendi. Syluest. *verbo Confessio. l. 9. 8. Sotus in 4. dist. 18. q. 2. art. 4. concl. 3. Nauarr. c. 21. n. 37. Saà verbo Confessio, n. 12. Suar. disp. 22. sect. 10. n. 7. Valq. q. 91. art. 1. dub. 7. n. 4. Coninch. de pœnit. disp. 6. dub. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 8. in fine. Notanter dixi, dummodo alia materia confessionis legitima subiiciatur: si enim tantum peccatum fictum, subiiceretur, nemini dubium esse potest, confessionem irritam reddi: quia nequit effici Sacramentum absque materia, quale non peccatum à pœnitente non commissum.*

5. Sed aduersus hanc communem sententiam firmarunt Paludan. in 4. dist. 21. q. 2. art. 3. n. 12. Bonau. art. 1. q. n. 2. p. dist. Caietan. in summ. verbo Confessio, condit. 4. Armilla eodem n. 5. Ledelm. 2. part. 4. q. 5. art. 4. dub. 4. afferentes, quodlibet mendacium, etiam circa venialia peccata, esse peccatum mortale, ac proinde Sacramenti integritati obesse. Mouentur: quia subiicis absolutioni materiam indebitam, verbi gratia, peccatum non commissum: Sacerdos enim absolutionem tibi præstat de his omnibus, quæ illi factus es. Si ergo fateris illi peccatum, quod non commissisti, ab illo te absolueret intendit. Ergo profert formam super materiam indebitam, quod est graue sacrilegium. Et confirmari potest exemplo Eucharistiæ: si enim cum pane triticeo aliquas formas ex hordeo supponeres Sacerdoti confecerandas; certum est, te peccatum mortaliter; tamen si forma consecrationis non frustretur omnino. Ergo à fortiori peccabis, supponens Sacerdoti peccata venialia non commissi absoluenda: siquidè ob hanc suppositionem forma absolutionis circa materiam alias legitimam habere non potest effectum.

6. Verum à communi sententia ob hanc rationem recedendum non est, alias probaret, te fatentem aliquod veniale absque dolore legitimo ad eius remissionem, tamen si alia mortalia simul fatearis, peccatum mortaliter, neque ab vl-

lo peccato absolui. Quapropter dicendum est, absolutioni non supponi peccata non commissi, neque commissi, & absque dolore confessi; sed solum supponi quæ ritè factus sis. Nam vt inquit Valquez *quæst. 91. art. 1. dub. 7. num. 13.* absolutionis forma non determinat hæc aut illa peccata significat; sed vagè, hoc est, illa peccata, circa quæ pœnitens est dispositus. Secus est in consecratione Eucharistiæ, cuius pronomen, hoc, tamen materiam præsentem determinat significat. Eandem ferè doctrinam tradit Suarez *disp. 22. sect. 10. num. 8.* afferens, formam absolutionis non significare immediate peccata, neque effectum circa illa, sed immediate significare pœnitentem, & effectum circa illum: pœnitens enim est, qui absoluitur collata gratia peccatorum remissura.

7. Quæritur esse potest simulatio à mendacio distincta, quam dupliciter existimo posse contingere. Primo indicandum peccatum mortale, quod præsentis confessioni absolouendum subicit, esse iam alia vice absolutum. Secundo, si Confessori ordinario indices tantummodo peccata leuia, cum tamen graua committas, quæ alteri manifestas.

Quoad primam simulationem, graues Doctores affirmare videntur, integritati confessionis non obesse, quod indices peccatum mortale quondam fuisse commissum, & iam ab eo esse absolutum, cum tamen nec longè ab ea confessione commissum fuerit, neque alia vice fuerit absolutum. Sic Thom. Sanch. *lib. 1. in decalog. cap. 10. num. 71. Bonac. disp. 5. de sacram. quest. 5. sect. 2. pun. 2. §. 3. in fine. num. 5. Indicat Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 3. num. 5. vers. Secundo, non prohibetur.* vbi dicit, si pœnitens ad confessionem adferat peccata superioribus confessionibus ritè explicata, & remissa, decess est de ea te confessorium admonere, vt is præsentem pœnitentis statum cognoscere, & conformem pœnitentiam decernere possit. Notandum verbum, *decess*, quod obligationem non importat. Suarez *disp. 22. sect. 9. num. 2.* quom sequitur Coninch. *disp. 7. dub. 8. conc. 4.* affirmat confitentem peccatum mortale, de quo dubius est, an factus fuerit, non esse obligatum, dubium manifestare. Ergo manifestè sentit, quod peccatum sit confessum, vel non confessum, non pertinere ad necessariam confessionis integritatem. Faterque huic sententiæ praxis communis fidelium, generalem confessionem institutum, qui omnia sua peccata declarant absque distinctione illorum, quæ ritè fuerint confessi, quæ non. Ratio est: quia idè est peccatum, siue confessum sit & remissum, siue non, ob confessionem enim, & remissionem non variatur peccati species non solum in se, sed in ordine ad iudicium confessionis, cum hoc iudicium æquè exerceri possit circa peccata confessi, ac si nunquam confessi fuissent: sicuti exerceri potest circa peccata per contritionem remissa, ac si nunquam remissa fuissent. Quod si dicas, inde inferri, Confessorium exercere nõ posse officium medici, & iudicis circa pœnitentem, eò quod existimer, ab eo peccatum curatum esse, & pœnam debitam subiisse? Responderi potest, non prohiberi confessorio officium medicum exercere, si pœnitens eo indiget. At credere potest, pœnitentem, qui peccatum præsens, ac si præteritum fuisset, & antea confessum manifestaret, eo non indigere: quia obligatus est se ita disponere, vt nulla speciali medicina applicatione indigeat. Idem dicendum est de officio iudicis, obligatur namque pœnitens à confessorio expostulare, eam pœnitentiam sibi imponi, quæ communiter illis peccatis non confessis imponi solet, vel eam propria voluntate exhibere, vel tempore libelli confiteri, in quo nulla alia pœnitentia necessaria est, præter libelli lacerationem.

8. Cæterum prædictæ sententiæ acquiescere nunquam potui. Nam esto esse confessum, vel non confessum reputetur peccatum quoad suam essentiam circumstantia extrinseca, non tamè quoad iudicium confessionis: siquidem ea circumstantia præstat peccato esse materiam voluntariam; cum tamen ea circumstantia seculæ, necessaria materia erat. Ad iudicium de materia necessaria, vel libera diuersissimum est, vt probari potest in iudicio de peccatis mortalibus, vel venialibus. Ergo, &c. Deinde esto pœnitens se disponere possit, vt nulla medicina applicatione indigeat, nulla que graui pœnitentiæ applicatione: quia accedere potest curatus, & satisfactione de peccatis exhibita, vel cù intentione lucrandi libuleum. At ex vi confessionis impedire non potest Confessorio, ne medici, & iudicis officium exerceat, prout oportet. Si autè liceret peccata recentia, & nunquàm confessi simulare esse vetera & confessi ex vi confessionis impediretur Confessorio officium medici & iudicis, cum necessitudo deberet existimare, pœnitentem vlla medicina etiam præseruatiua indigere, vllaue graui satisfactione, vt pote qui medicina, & satisfactionem conuenientem excecus sit. Præterea ex opposita sententia non leuia inconuenientia inferuntur. Primum posse pœnitentem eadem peccata mortalia repente in toto vitæ decursu transire, quin confessorius statum suæ conscientie agnoscat. Quia enim ratione semel licet peccata recentia, & non confessi, simulare, esse vetera, & confessi; eadem licet sæpè, imò semper simulare. Secundum, hac simulatione tollitur fructum confessionis, & vercundia: quæ ex peccatis grauibz legitime confessis oriri solent; quæque pœnitentem

tem derinent, ne iterum prolatur. Tertium, postea Confessarius abolutionem penitentiam præstare; tamen si sciret aliquorum peccatorum mortalium expressum dolorem non habere, modò alicuius peccati dolorem habeat; quia cum ea peccata confiteantur tanquam materia voluntaria; si- cuti poterant ex Confessarii iudicio, absque graui culpa taceri, sic manifestari sine expresso dolore poterunt. Quæ omnia falsa, & absurda sunt, & nullatenus admittenda.

9. Quoad secundam simulationem, quæ est leuia peccata Confessario ordinario manifestare, aliis grauiora, dicendum est, id licitum esse vna, vel altera vice, vt probat vsus designandi, statim temporibus, Confessoris extraordinarij Religiosis. Etenim contingere potest, penitentem, præcipue feminam; casu in peccatum carnis labentem graui pudore, & verecundia detineri, ne suum peccatum Confessario ordinario manifestet. Certe eo casu conuulerem, extraordinarium adiri, vt liberius, & apertius confiteretur, & ne periculo exponeretur subiciendo grauitatem peccati, aliquamque illius circumstantiam, Quapropter reprehensione digni sunt Confessarii, qui suos ordinarios penitentes aliena confessionalia aliquando aduentus oburgant.

10. At, si non semel, sed sæpè peccata mortalia, in quæ frequentiter incidis, alteri ab ordinario fatearis; affirmat Vi- ctor de confess. n. 196. & inclinat Syluest. verbo Confessio, n. 8. illicitum esse, & integritati confessionis obesse, ob hypocri- sim, & impedimentum, quod correctioni præstatur. Cæterum existimo, nullum esse peccatum, si peccata mortalia legiti- mo Confessori, & cum vero dolore, rectaque disposi- tione fatearis. Nam cum ille sit legitimus Confessarius, ad quem non est prohibitus accedere, nulla apparet in hoc accessu turpitudine. Quòd verò postea ad Confessariorum ordinarium accessus pro peccatorum venialium abolutione, ne bonam famam & opinionem apud illum amittas, in causa esse non potest alicuius graui culpæ: siquidem non fictione virtutum, sed occultatione defectuum, quos manifestare non teneris, bonam famam, & opinionem retinere procura. Timendum verò tibi est, ne humanum honorem quærens, Confessarios in- cogitatos aduendo, salutem tuæ animæ amittas; vel, quia ipsi nesciunt tibi mederi; vel, quia tu ad illos accessis abique vero proposito emendationis. Atque ita sustinent Nauar. cap. 21. numer. 40. Suar. de penitent. disp. 22. sect. 1. numer. 13. Henric. lib. 5. de Sacram. c. 16. n. 6. Egid. de Coninch. disp. 6. de penit. dub. 4. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 8. numer. 14.

PUNCTUM XI.

Expenduntur communiore casus, in quibus integritas confessionis non est ex obligatione seruanda.

1. Integritas confessionis omnium peccatorum, quaque materialis vocatur, non est de Sacramento essentia, sed de præcepto; scilicet formalis.
2. Ob physicam impotentiam licite omittitur integritas.
3. Item, ob impotentiam moralem, & qualis hæc sit.
4. Non est omittenda integritas ob vitandum Confessarij malitiosum peccatum.
5. Si absque graui tuo incommodo damnum, tam temporale, quam spirituale Confessarij, vitare potes, teneris.
6. Qualiter possit peccatum manifestare, ex cuius manifestatione complex agnoscat? Plures censent se manifestare non posse.
7. Verius est posse, & debere.
8. Ob defectum iurisdictionis omittitur integritas, de quo infra.
9. An esse possit confessio formaliter integra, nullo declarato peccato in particulari? Negant aliqui.
10. Verius est oppositum.
11. Concedenda est necessitas absolutio in predicto casu.
12. Signa contritionis exhibenda sunt in ordine ad absolutio- nem, & sic debent presumi exhibita in articulo mortis.
13. An sub conditione expediat, eam abolutionem mini- strare.

1. Præmittendum est, integritatem confessionis confi- rmentem in manifestatione omnium mortalium vni, eidemque Confessario, non esse de sacramenti substantia; sed solum ex præcepto diuino, cuius obligatio cessat, cum com- mode seruari non potest. Aliàs sacramentum Penitentiae rectè institutum non esset: siquidem sæpè ob impotentiam peni- tentis, non solum moralem, sed physicam, impossibilis est omnium peccatorum declaratio; idèque Trident. sess. 14. cap. 5. solum dixit, peccata, quæ post diligentem inquisitio- nem, memorie occurrerint, esse Confessario manifestanda:

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

quasi supponens, plurium obliuionem esse posse. Atque ita Doctores duplicem in confessione integritatem distinguunt aliam vocant materialem, in qua omnia peccata commissa ab vltima confessione manifestantur; aliam formalem, in qua manifestantur peccata, quæ absque graui incommodo mani- festari possunt, seu quæ ex obligatione præcepti diuini mani- festanda sunt. Hæc formalis integritas, tum sacramenti effec- tui, tum eius valori semper necessaria est, siquidem illam omitrens committit peccatum mortale, quocum Sacramen- ti valor, & effectus consistere non potest. Integritas verò ma- terialis necessaria non est, neque ad valorem sacramenti, ne- que ad eius effectum, quippe sanctè, & iustè multoties omit- titur. Et in his conueniunt Doctores, vt videre est apud Sua- rez disp. 23. in princ. Valq. quasi. 91. art. 2. de penitentia, dub. 2. Egidius de Coninch. disp. 7. de penitent. dub. 1. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 8. num. 2. Difficultas ergo est in enumeran- dis casibus, in quibus absque integritate materiali facere pos- sis confessionem materialiter integram; & effectum sacra- menti recipere:

2. Primus est, ob physicam impotentiam, quæ multiplici- ter contingit. Primò, si diligenti examinatione præmissa re- cordari non potes peccatorum omnium, quæ commisit. E- tenim eo casu satisfacis declarando, quæ tibi memorie occur- rerint, vt satis colligitur ex Trident. sess. 14. c. 5. Quinimò, si in horum obliuione venialiter tantum culpabilis existis, non obinde integritas formalis confessionis læditur, vt tanquam certum supponit Coninch. disp. 7. de penitent. dub. 9. numer. 7. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 8. numer. 5. Non enim ex veniali negligentia transgressio mortalis oriri potest. Secundo contingit, si ob impotentiam linguæ, vel quia mutus es, vel balbutiens, vel alterius idiomatis, nequis omnia peccata ex- plicare potes absoluti, explicaris iis, quæ commodè potes, vt notarunt Lopez in lib. moral. cap. 27. Henric. lib. 5. de Sacram. cap. 12. numer. 3. Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 8. numer. 9. Ter- tiorum, si periculum adit è vita discedendi absque abolutione, si velis omnia peccata fateri; poteris aliquo, vel aliquibus ex- plicatis, absoluti, postmodum, si superuixeris, reliqua mani- festaturus. Sa. verbo, Absolutio, num. 9. Suar. disp. 23. sect. 1. num. 2. Layman. supra, num. 9. Quarto, si Sacerdos non possit, & tuam, & aliorum eodem periculo laborantium confessionem integram excipere, poteris & tibi, & aliis, audito vno, vel altero peccato, abolutionem impendere, vt dixit Tolet. libr. 3. c. 20. n. 5. Coninch. disp. 7. dub. 9. n. 74. Henric. lib. 5. c. 12. Layman. n. 10.

3. Secundus est, ob impotentiam moralem, quæ censetur adesse, quoties absque graui incommodo confessioni extrin- seco vitæ, honoris, & fortunatum proprio, nequis integram fa- cete confessionem; quia cum integritas confessionis sit ex iu- re positio, non censetur graui iactura inueniente obligare; lex enim Christi lauas est, & onus eius leue. Sic ex comuni sententia tradunt Syluest. verbo, Confessio, i. q. 18. Sotus in 4. disp. 18. q. 2. art. 5. Suar. disp. 23. sect. 2. Coninch. disp. 7. dub. 9. n. 75. Layman. l. 5. sum. tract. 6. c. 8. n. 11. Id, quod dictum est de damno proprio, extendi debet ad alienum; quippe lege chari- tatis teneris proximum diligere, sicut te ipsum. Vnde, si ob vitandum proprium damnum integritatem confessionis omit- tere potes; poteris ob vitandum alienum. Atque ita docent Suar. Coninch. Layman. & alij.

4. Dices, inde inferri, integritatem confessionis esse omit- tendam, si timeas, Confessarium ex manifestatione tui delicti sumpturum occasionem peccandi: quia si ob vitandum dam- num corporale tibi licet confessionis integritatem omittere; à fortiori ob vitandum spirituale damnum licebit. Et ita su- stinet Suar. disp. 23. sect. 2. n. 2. & seqq. Coninch. disp. 7. dub. 9. n. 75. Moneat tamen & bene ij Doctores, non esse hæc delicta facile de Confessario præsumenda.

Respondeo, negando sequelam. Est enim diuersa ratio damnis temporalis ac peccati: damnum namque temporale absque voluntate contingit, scilicet peccatum. Adde ob vitandum scandalum præcepta omittenda non esse, vt iustè proba- ui tract. de charit. disp. ult. de scandalo, punct. 16.

5. Illud est certum, si absque graui incommodo vitare potes damnum, siue temporale, siue spirituale, alterum confessarium aduendo, vel aliquantulum confessionem differendo, sine du- bio teneris: quia præceptum diuinum de integritate confes- sionis seruandum est, quoties absque detrimento graui seruari potest, vt docuit Suar. disp. 23. sect. 2. n. 7. Egid. de Coninch. n. 77. Dixi, aliquantulum confessionem differendo. Diu namque non teneris differre, maxime si peccato alio mortali graueris, quod potes absque prædicto periculo manifestare: quia graue damnum est, te fructu sacramenti diu esse priuatum. Suar. & Coninch. loc. alleg.

6. Hinc inferunt graues Doctores, te retinere posse peccat- um, imò debere, ex cuius manifestatione necessarid sacerdos complicitis noticiam de graui peccato est habiturus. Quia gra- ue damnum complicitis euenit, bonam famam & æstimationem apud confessarium amittendi, quam plurius æstimat, quam

M 3 medio

mediocrem diuitiarum copiam. Sic Innocent. & Hostienf. in cap. Omnis verusque sexus. De pœnitenti. & remissionib. Viguerius in sum. cap. 16. §. 4. n. 17. Nauarr. aliis relatis in cap. Consideret. de pœnitenti. dist. 5. num. 98. & in summ. capit. 7. num. 3. Armilla verbo Circumstantia. num. 11. Layman. ex parte libr. 5. sum. tract. 6. c. 8. num. 12. conc. 2. Sed in hac re supponendum est cum Suar. ubi supra. & disp. 34. sect. 2. in princ. & n. 13. Valq. quest. 91. artic. 2. dub. 3. num. 1. Nauarr. cap. 7. num. 5. Henriq. libr. 5. cap. 9. Petrus Nauarr. libr. 2. de vestitur. cap. 4. n. 263. Laymann. libr. 5. sum. tract. 6. c. 8. n. 12. te absque graui difficultate non posse alium Confessarium adire, cui peccati socius ignotus sit, neque posse aliquantulum confessionem differre, ex cuius dilatione spes manifestare posse peccatum absque complicitate infamatione. Deinde supponendum est, ex manifestatione peccati complicitis nullum aliud damnum sequi, præter prauum complicitis conceptum apud Confessarium: nam si prudenter timeres Confessarium inde sumpturum occasiorem complicitis malè tractandi, vel infamandi, aliudve graue damnum inferendi, certum est, vt ex supradictis constat, te debere illius peccatum celare, & solum manifestare posse, & debere quicquid necessarium fuerit ad prædictum damnum euitandum. His positis.

7. Verius est, te posse & debere integram confessionem facere tametsi complicitis fama grauius apud Confessarium lædatur. Sic S. Thom. in 4. dist. 16. quest. 3. art. 2. qq. 5. Paludan. dist. 17. quest. 2. Caier. verbo. Confessio, condit. 3. Valq. quest. 91. artic. 2. dub. 3. num. 13. Suar. disput. 34. sect. 2. num. 13. Egid. de Coninch. dispus. 7. dub. 9. num. 89. Layman. ex parte loco citato. Petr. Nauarr. l. 2. c. 4. n. 275. & alij plures apud ipsos. Moueor primò: quia hæc fama, & bonæ opinionis amissio ex ipsa confessione integrè illi sacerdoti facta necessariò oritur, sicuti oritur propria fama, & æstimationis amissio ex eiusdem peccati manifestatione. At ob huiusmodi damnum proprium euitandum, quia confessioni est intrinsecum, nequis peccatum proprium celare: ergo nec celare potes ob damnum alienum vitandum. Tum quia huic damno socius criminis, cum peccatum commisit, se subiecit. Tum quia ad propriam famam tuendam strictius ius habes, quam ad tuendam alienam. At non obstante illo strictiore iure, obligatis peccatum proprium manifestare. Ergo obligati debes, tametsi alienum manifestetur. Secundò manifestare peccatum alterius non est intrinsecè malum; sed solum quando absque rationabili causa fit, sicuti notauit D. Thom. 2. 2. q. 73. artic. 2. & videtur decidi c. Hoc videtur. 2. 2. q. 5. & constat ex his quæ Deo dante dicemus tract. de vest. ubi gratia impediendi damni alteri impendens, & accipiendi consilij, vel auxilij, licet peccatum alterius aperire: sed in præsentis casu datur rationabilis causa, vt complicitis peccatum manifestetur. Ergo licita est manifestatio. Minorem probò: nam huius Sacramenti institutio est, vt quilibet sua peccata integrè iudicio confessionis subiciat: quam institutionem seruare, maioris considerationis esse videtur, quam fama proximi apud Confessarium. Deinde si propter consilium accipiendum licitum est pœnitenti, quando illo indiget, complicitis peccatum manifestare, vt multis relatis docet Valq. dicta questione 91. art. 2. dub. 3. num. 25. & 27. à fortiori licebit ob seruandam integritatem confessionis, & puritatem suæ institutionis: præcipue, cum plures utilitates ex tali manifestatione pœnitenti proueniant. Præter fructus sacramenti augetur ob humilitatem, & pydorem ex peccati manifestatione conceptum, iuuatur pœnitentis iterum reuincitur, liberatur sub onere iterum examinandi conscientiam; & subiciendi illud peccatum iudicio sacramentali, quod vt bene aduertit Suar. disp. 34. sect. 2. numer. 9. non leui est æstimatione dignum. Nam si obligatur pœnitens ad occultandam complicitis circumstantiam, obligabitur sæpe ad bis confitendum peccatum, semel sub aliqua ratione generali, & iterum sub aliqua speciali, verbi gratia, si deliquit cum sorore, tenebitur confitens Confessario agnoscens sororem, illicitum concubium manifestare; postmodum nacta occasione Confessarij ignoti, tenebitur impium incestum declarare. Hinc inferitur, non solum posse, sed debere manifestare, tametsi complex cognoscatur: quia præceptum seruandi integritatem videtur, quoties seruari potest. Tertio probò. Reus, & testis legitime à Iudice interrogati de crimine tenentur illud fateri, tametsi socius criminis reueletur: quia Iudex potestatem habet inquirendi delictum, qualiter est. At Sacerdos in sacramentali foro potestatem habet cognoscendi, & iudicandi omnia delicta pœnitentis, sicuti sunt commissa. Ergo ipse non solum potest, sed etiam tenetur declarare. Et ex his fundamentum oppositæ sententiæ manet solum.

8. Tertius est ob defectum iurisdictionis in Sacerdote ratione reservationis, vel ob nimiam Prælati occupationem, de quo infra, cum de casuum reservatione fuerit sermo.

9. Superest questio, an dari possit confessio formaliter integræ, tametsi nullum peccatum in particulari expresseris: læpè enim contingit, moribundum ita esse sensibus destitutum, vt nullum peccatum in particulari explicare possit: signa tamen contritionis adhibet, vel adhibuit. Dubij ergo est, an hæc do-

lois significatio censetur legitima confessio, vt possit ei absolutio impendi: Negat Causus s. p. relectionis, de pœnit. fol. 118. §. At imbrando. Sorus in 4. dist. 18. quest. 2. art. 5. Nauarr. c. 26. n. 27. & 28. Moueor, quia ad absolutiorem præcedere debet causa cognitio: siquidem nemo sententiam dicere potest causa incognita: absolutio autem est sententia, vt colligitur ex Trident. sess. 14. cap. 5. Sed ex eo, quod signa contritionis exhibeas, & confessionem petas, nullam tuorum peccatorum notitiam præbes: solum enim declaras, te peccatorem esse: quod omnibus hominibus est commune, & ante eam confessionem Sacerdoti notum. Ergo, &c.

10. Nihilominus contraria sententia, scilicet, prædictum pœnitentem signa contritionis præsentem Sacerdote, imò coabsente exhibentem in ordine ad absolutiorem obtinendam sufficienter dispositum esse, vt absolutiōis beneficium in præsentia conferatur, docent post alios antiquiores, Henriq. libr. 6. cap. 10. n. 7. Suar. disp. 23. sect. 1. n. 5. Valq. quest. 91. art. 1. dub. 1. n. 3. Valent. tom. 4. disp. 7. quest. 11. punct. 1. Tolet. libr. 3. cap. 8. n. 2. Coninch. disp. 7. dub. 10. concl. 1. & 2. Layman. libr. 5. sum. tract. 6. cap. 8. num. 4. Bonac. plures referens disp. 5. de Sacram. quest. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. difficult. 4. num. 7. & deciditur expresse in Concil. Carthag. III. can. 34. & Concil. Carthag. IV. can. 76. & Consil. Araucan. l. cap. 12. & à Leone I. episc. ad Theodor. quæ referuntur in cap. 15. qui pœnitentiam 26. q. 6. &c. Agnouimus, eadem causa, & quest. &c. Multiplex, de pœnitenti. dist. 1. Quæ omnia de Pœnitentiæ Sacramento loquuntur, vt manifestè probant Valq. Suar. Egid. & Layman. locis allegatis. Ratio verò est, quia per illam contritionis exhibitionem, & tacitam absolutiōis petitionem præbes Sacerdoti tuorum peccatorum specialem notitiam. Nam, esto ipse antea cognosceret, te peccatorem esse; non tamen cognoscebat, te id cognoscere, & clauibus Ecclesiæ subicere. Quod verò solum in genere, & non in specie, & sigillatim ea confessio fiat, in causa non est, quominus legitime non fiat, sicuti esset confessio peccati, quod credis commississe: nec tamen recordaris, an veniale, vel mortale fuerit, vel in qua materia. Confessio namque specifica, & numerica peccatorum, non ex necessitate sacramenti, sed præcepti diuini habetur, quod stante extrema necessitate obligare non potest.

Notanter dixi, etiam si signa exhibeantur, Sacerdote absente: nam esto in absentia Sacerdotis confessio fieri non possit, vt videtur definitum à Clement. VIII. illo mori proprio, edito anno 1603. si tamen præsentem Sacerdote aliqui testes adfuerint, qui de signis contritionis testimonium ferant, censetur, ea testificatio esse pœnitentis confessio, sicuti est confessio per Interpretem facta. Sic Valq. Suar. Laym. Egid. supra.

11. Quinimò eo casu non solum absolutiorem posse, sed necessariò concedi debere, docuerunt optimè Suar. Valq. & Egid. supra, cum ex declaratione Clement. VIII. relata ab Egid. dicto dub. 10. circa finem. Tum, quia negari non potest, esse probabilissimum absolutiorem impendi posse: posita autem hac potestate, inique Sacerdos, & contra charitatem pœnitenti absolutiorem denegaret, quippe ob talem denegationem fortè damnabitur, qui tamen absoluteione concessa salutem consequeretur.

12. Dixi, deinde signa contritionis exhibenda esse in ordine ad absolutiorem obtinendam; 3 aliis rationem confessionis habere non possunt, quæ necessariò absolutiōni est prærequisita, sicuti dixit Suar. disp. 23. sect. 1. n. 15. Layman. l. 5. sum. tract. 6. c. 8. n. 4. Quoties autem in periculo mortis præuolunt exhibentur, censeri debent in ordine ad absolutiorem obtinendam exhibita esse: credendum enim est, quemlibet fidelem velle in eo articulo sibi prouideri de remedio ita salutari, & necessario: sicuti notatur Zambran. de pœnit. c. 4. dub. 2. sect. 4. Chapeauilla de modo manifestandi Sacram. c. 3. q. 10. & 11. Laym. libr. 5. sum. tract. 6. cap. 8. n. 4.

13. Ad extremum, Suar. dicta sect. n. 12. aduertit, Sacerdotem sic absolutiorem debere subintelleccta hac conditione absolute. si possunt, vel si est materia sufficiens: quia hac apposta conditione vitatur omnis irreuerentia, quæ sacramento contingere potest. Sed rectius Valq. q. 91. artic. 2. dub. 1. n. 39. existimat, superuacaneam esse illius conditionis appositionem: nam esto non sit contra substantiam Sacramenti; est tamen contra illius debitum vsum, qui expostulat Sacramentum ministrari absolute, nulla conditione inersposita, nisi fortè prudens dubium sit de eius valore. At in præsentis casu nemò rationabiliter dubitare potest de valore sacramenti contra prædicta decreta, & communem sententiam. Ergo indebitè absoluteio sub conditione ministrabitur.

PUNCTUM XII.

Qualiter confessio inualida sit, & repetenda:

1. Ex parte pœnitentis est inualida, & repetenda si malitia, vel ignorantia crassa peccatum mortale omittatur, vel absque dolore manifestetur.
2. Ex obliuione pœnitentiæ iniuncta nulla est obligatio.

3. Quali

3. Qualiter ex parte Confessarii inualida sit confessio, & repetenda.
4. Qualiter confessio inualida, tum ex parte penitentis, tum Confessarii repetenda sit.

EX duplici capite confessio inualida esse potest: primo ex parte penitentis, secundo, ex parte Confessarii.

Ex parte penitentis confessio inualida est, & repetenda, si malitia vel ignorantia crassa peccatum morale manifestare omittat, vel illud absque legitimo dolore manifestet: quia eo casu non remittuntur peccata, sed adhuc retinentur, vt dixit Concil. sess. 14. c. 5. Ergo necessarii clauibus Ecclesie subdenda sunt, vt remittantur. Neque obstat alia Sacramenta valida esse, tamen iniquè, & cum peccato sacramentum vt inde inferas, suscipere te posse Penitentia Sacramentum, tamen eius effectum non suscipias, sicuti docuit Victor. de penit. num. 160. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 3. art. 3. concl. 3. Henriquez lib. 5. cap. 11. n. 1. Est enim lacum discrimen Penitentia à reliquis Sacramentis. Reliqua namque sacramenta non postulant ad sui valorem dolorem de peccatis, qui propositum peccandi excludat. At Sacramentum Penitentia illud expululat, quippe est illius materia, vt ex Trident. sess. 14. cap. 3. & 5. constat non igitur esse potest Sacramentum Penitentia absque predicto dolore. Ergo ex confessione, quæ predicto dolore caret, Sacramentum confici non potest, ac proinde repetenda est, sicuti post alios notant Nauarr. cap. 9. num. 7. Suar. disp. 22. sect. 6. & disp. 23. sect. 3. & 4. Valq. quæst. 97. art. 3. dub. 1. & 2. Egid. de Coninch. disp. 6. dub. 5. concl. 1. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 9. num. 1. & 2. Bonacina disp. 5. quæst. 5. punct. 3.

Præter huiusmodi casum ex parte penitentis nullus alius excogitari potest, in quo confessio inualida sit, & repetenda. Nam, esto aliqui asserant, repetere debere confessionem eum, qui malitiosè saltem Penitentia in iuncta obliuiscitur: nam alia via non videtur posse præcepto Penitentia sibi imposito satisfacere, parum probabiliter habet, vt docuit Nauarr. sum. cap. 9. num. 18. Suarez pluribus relatis disp. 22. sect. 7. num. 5. Valq. quæst. 94. art. 2. dub. 4. Etenim obligari non potest ob remissionem illorum peccatorum obtinendam: siquidem, vt supponimus, virtute sacramenti remissa fuerint, & independentè à satisfactione. Neque ob satisfactionem exhibendam obligari potest, cum hæc aliis viis exhibeatur, tum in hac vita, tum in purgatorio. Neque ob transgressionem prioris præcepti: quia iam ad illud implendum factus est impotens, ipsi tunc præceptum non obligat aliud loco illius subrogare. Ergo ex obliuione Penitentia in iuncta confessio ex obligatione repetenda non est, & latius iurisdictis, vbi de satisfact. §. ult. dicemus.

Ex parte Confessarii confessio inualida, ac proinde repetenda contingit. Primo, si absolutionem non impedit: quia sine absolutione Sacramentum penitentia consistere non potest. Secundo, si absolutionem substantialiter vitiauit, vel non profertens verba legitima, vel ea absque intentione profertens: quia censendus est, ac si non absoluisset. Tertio, si iurisdictione omnino caruit, vel illam impeditam habuit ob suspensionem ab officio, ob excommunicationem denunciata, ob notoriam Clerici peruersionem: quia sententia absolutionis sine iurisdictione data nulla est, vt colligitur ex Trident. sess. 14. cap. 6. & 7. Dixi, si iurisdictione omnino caruit: nam, si in aliqua peccata concessa iurisdictionem habuit, & bona fide ei confessus es, sacramentum validum fuit, & absolutionem à peccatis recepisti; directam quidem ab illis, in quæ Sacerdos iurisdictionem habuit: indirectam à reliquis: id è quæ cum defectum agnoscis, obligatus es ea peccata clauibus Ecclesie subicere, vt ab illis directè absoluaris, sicuti bene notauit Egid. de Coninch. disp. 6. de penit. dub. 5. num. 17. Quartò est idem dicendum, si Sacerdos ob surditatem, vel ob linguæ ignorantiam, vel ob aliam causam sua peccata non intellexit. Credo tamen, si bona fide processisti, te absolutum manere: quia, vt rectè docuerunt Henricq. lib. 5. sum. cap. 14. num. 5. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 8. n. 5. & constat ex iis, quæ præced. punct. diximus ad valorem Sacramenti Penitentia sola contritio, & confessio in genere requisita est: specifica autem, & numerica ex solo positio præcepto diuino, à cuius obseruatione ob ignorantiam excusaris. Debes tamen, cognito defectu, peccata, quæ à Confessario intellecta non sunt, iterum confessioni subicere, sicuti si obliuiscens: quia præcepto de confitendis peccatis quoad speciem, & numerum non latifacit: siquidem ea fallus non es, vt Confessor de illis iudicare possit. Quinò, addit Sylu. Confessio. 1. q. 5. Victor. de confess. 168. inualidam esse confessionem, & repetendam, si Confessor peccati grauitatem ignoret, credatque esse veniale, quod est mortale, vel non mutare speciem, cum de facto illam mutet: quia iudicare non potest de causa, prout oportet, sed rectus Adria. quæst. 4. de confess. sub finem. Petr. de Soto lect. 6. de confessione. Suar. disp. 22. sect. 6. num. 4. & disp. 23. sect. 2. Coninch. disp. 6. dub. 5. num. 18. Bonac. disp. 5. de penit. quæst. 7. punct. 4. & 2. num. 13. censent, validam esse confessionem, nec repetendam:

quia, cum hic defectus, tum ex difficultate ipsius rei, tum ex ignorantia Confessarii sæpè contingat, credendum non est, Christum Dominum sic sacramentum instituisse, vt valori eius obfaret. Satis enim videtur, si peccatum, sicuti factum fuit, percipiatur. Nam, esto præcepit Christus Confessario, vt quoad fieri possit, peccatorum grauitatem indagat, ipsique penitentibus eam declarent, non tamen valori sacramenti eam conditionem annexit.

Sed qualiter confessio inualida, tum ex defectu penitentis, tum Confessarii repetenda sit? Breuiter respondeo, si diuersus sit sacerdos, omnia peccata, à quibus directè absolutus non fuit, obligatus es explicare, ac si nunquam fallus esses: quia præcedens confessio, vt potest huic confessario ignota, nullatenus deseruit potest, vt sententiam absolutionis concedat, sicuti per certo supponunt Doctores referendi. At si sacerdos idem sit, & memoria retineat peccata, quæ illi antea fallus es; non videris obligatus, ea sigillatim referre, sed vnico verbo satisfacies, si te accuses de omnibus illis, quæ in priori confessione retulisti, sicuti si extra confessionem illa nouisset: quia illo verbo omnia sigillatim explicantur, vt bene dixerunt Suarez disp. 22. sect. 6. num. 5. Egidius de Coninch. disp. 7. de penitent. dub. 21. num. 108. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 8. circa finem num. 6. Quod si illorum oblitus es, communis sententia docet, teste Suarez disp. 22. sect. 6. n. 7. te obligatum esse, ea sigillatim referre: quia nec præcedens confessio sacramentalis fuit, ideoque præsentis absolutionis materia esse non potest, neque illius virtute sacerdos rectè poterit de tuis peccatis iudicare, & pro qualitate criminum penitentiam iniungere. Sed hoc intelligendum est, calu, quo sacerdos tuorum peccatorum ita oblitus sit, vt neque illorum in genere recordetur, neque statum tuæ conscientia agnoscat: nam si illum scire est moraliter impossibile, præcipue cum penitens generalem instituit confessionem, eamque per plures dies prorahit, sufficit si consulam illorum notitiam habeat. Neque obstat præcedentem confessionem non fuisse veram, & legitimam accusationem sacramentalem, esto, eo tempore non fuerit, præsentem tamen accusationem, & confessionem sacramentalis accusatio, & pars legitima sacramenti efficitur, sicuti cum incipis absque dolore peccata tua fateri, & decursu confessionis ad contritionem excitatis præcedentem confessionem tacite renouas, & denuò absolutioni subiicis. Atque ita docent Syluest. verbo Confessio, 1. quæst. 3. Nauarr. cap. 9. num. 19. Tolet. lib. 3. cap. 10. num. ult. Sæ verbo Confessio, num. 8. Valquez, quæst. 97. art. 8. dub. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 8. in fine Egid. de Coninch. disp. 7. de penitent. dub. 11. num. 109. Bonac. disp. 5. de Sacram. quæst. 5. sect. 2. punct. 3. n. 15.

P V N C T V M XIII.

De ministro Sacramenti Penitentia, & iurisdictione ad illius administrationem requisita.

1. Minister distinctus esse debet à suscipiente.
2. Solus Sacerdos est minister.
3. Propositor obiectio, & soluitur.
4. Non omnis Sacerdos potestatem habet Penitentia Sacramentum ministrandi; sed debet præter ordinem iurisdictionem habere.
5. Expenduntur tres casus pro quibus omnibus sacerdotibus est concessa iurisdictione.
6. Hæc iurisdictione ex Ecclesia consuetudine provenit.
7. Quid nomine articuli mortis intelligatur.
8. Verius est, eo casu simplici Sacerdoti, præsentio proprio, vel priuilegiato, iurisdictionem non concedi.
9. Quibus sit iurisdictione ordinaria & delegata.
10. Domicilium in parochia habentibus legitime administratur Penitentia.
11. Quid, si in vno loco domicilium habeas, & alibi residuas.
12. Quid de aduenis, peregrinis, iter agentibus.
13. Quid de vagis.
14. Qui iurisdictionem delegatam habeant, quique delegari non possunt.
15. Excipiuntur delegatus à Principe.
16. Qualiter delegatus ad vniuersitatem causarum subdelegare possit.

Hoc sacramentum, sicut & reliqua, ministrum habet, qui necessariò debet esse distinctus à suscipiente. Quia nemo reus, & Iudex in eadem causa esse potest, neque sibi peccata iudicialiter remittere, colligiturque satis

ex verbis Christi, Ioann. 20. *Quorum remiseritis peccata, &c.* quibus iudicatur distinctio remittentis ab eo, cui sit remissio.

2. Hic autem minister solus est Sacerdos ex Christi institutione: quia ad solos sacerdotes dicta fuerunt illa verba Ioann. 20. *Quorum remiseritis*, vti definiuit Florentin. in decreto Eugenij & Trident. *sess. 14. cap. 6. & can. 10.* Neque ex dispensatione Ecclesiæ alius à Sacerdote esse potest: quia Ecclesiæ institutionem Christi mutare non potest.

3. Quod si obijcias textum in cap. *Qui vult confiteri. de Pœnitent. disp. 6.* asserentem, tantam esse vim confessionis, vt si deest sacerdos, possit proximo confiteri: & textum in cap. *Fures, de furiis. vbi furiis comprehensis, & vulneratis, si Presbytero, vel Diacono confessi fuerint, Communio, & sepultura non negatur:* & Cyprianum *lib. 3. epist. 17.* committentem lapsorum absolutionem cuidam Diacono, absente sacerdote. Respondedo, prædictam confessionem, seu absolutionem sacramentalem non esse. Nam confessio, quæ absente sacerdote, proximo fieret, iuxta textum in cap. *Qui vult confiteri*, solum est confessio ostensiva doloris peccatorum, & desiderij sacerdotis, vt colligitur ex ipso textu, & ex cap. *Quem pœnitens. de pœnit. disp. 1.* Idemque dicendum est de confessione facta in cap. *Fures*. Specialiter autem ibi facta fuit mentio Diaconi; non, quia Diaconus audire confessionem sacramentalem potest, sed quia ipsi, absente sacerdote, competit iudicare, an recepturi Communione satis contriti existant: quippe eis Communione, & sepultura concedere potest; Cyprianus vero non de absolutione sacramentali loquitur; sed de ea, quæ publicè pœnitentibus concedebatur, quæ ad Officiâ iuina cum aliis fidelibus, Sacramentorumque receptionem admittebantur.

4. Verùm non eo ipso, quò es sacerdos constitutus, ministrare Sacramentum Pœnitentiæ potes. Nam esto, in ordinatione accipias potestatem absoluedi, & retinendi peccata, vt necessariò fatendum est, ne dicamus illa verba: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* inefficacia esse. At, quia ea potestas non plena, & perfecta est, eò quòd ex vi illorum verborum non tibi designentur subditi, in quos eam potestatem exercere possis; ea de causa nequis aut prædictam assignationem sacramentum ministrare, sicut cum crearis Doctor, vel Magister, esto, accipias potestatem causas iudicandi, cathedramque regendi: actu tamen nec causas iudicare, nec cathedram regere poteris, quousque tibi causa committantur, & cathedra concedatur: & sicut Indices chartularij (quorum meminit lex; *Cod. de canone largitionali. tit. lib. 10.* & *Gloss. in leg. 1. ff. de iudic. Nauarr. cap. Placuit. n. 19. de pœnitent.* Valq. aliis relatis *quest. 93. art. 1. dub. 2. num. 23.*) quia ab Imperatore accipiebant potestatem ius dicendi in causis illorum, qui ab ipsis vellent iudicari, eisi potestatem ab Imperatore acciperent iudicandi, at eam exercere non poterant, quousque rei se illis subicerent: sic sacerdotes accipiunt in ordinatione potestatem iudicandi de peccatis, non in eos, qui se illis præcisè subicerent, sed in eos, qui illis ab Ecclesiâ subicerentur, iudicandi. Vide *Nauarr. dicto cap. Placuit. Suar. disp. 26. sect. 3.* Valq. loco allegato, *Coninch. disp. 8. de pœnitent. dub. 1. & 2.* *Bohac. disp. 7. de Sacram. quest. 7. pun. 1.* *Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10.*

5. Tres casus Doctores excipiunt, pro quibus omnes fideles cullibet sacerdoti in ordinatione subiciuntur, vt ab eo absolui possint. Primus est pro peccatis venialibus Secundus, pro peccatis mortalibus, à quibus pœnitens legitime est absolutus. Cùm enim horum confessio non sit ex obligatione, sed ex deuotione, conueniens fuit, omnes sacerdotes pro ea excipienda Indices designare: & colligitur ex cap. *Omnes vtriusque sexus de pœnitent. & remissionib. decidentem, confessionem ex obligatione proprio sacerdoti, vel alteri de eius licentia faciendam esse. Quo tacite indicatur, confessionem ex deuotione cullibet sacerdoti fieri posse. Tertius casus est periculum mortis, & necessitas eo tempore sacramentum recipiendi. Et enim, cùm hoc sacramentum maximè necessarium sit, decuit omnibus sacerdotibus, etiam excommunicatis, & degradatis, eam potestatem in omnes fideles concedere, & pro omnibus quibuscunque peccatis: ideòque dixit Concil. *sess. 14. cap. 7. circa finem.* ne aliquis pereat in Ecclesiâ Dei, custoditum semper fuit, vt nulla sit referatio in articulo mortis: atque adeò omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes, à quibuslibet peccatis, & censuris absolueri possint.*

6. Sed an ea subiectio fidelium & iurisdicção Sacerdotum iure diuino habeatur, an ex Ecclesiæ benignitate, variant Doctores. Verius existimo cum *Valen. 1. 4. disp. 7. quest. 10. pun. 2.* *Suar. disp. 26. sect. 5. & seqq. Agid. de Coninch. disp. 8. de pœnitent. dub. 2. circa fin.* ex Ecclesiæ concessione provenire. Moneo: quia ex nullo loco Scripturæ colligi potest, esse à Christo Domino concessam specialiter pro prædictis casibus iurisdictionem. Alias Ecclesiæ eam impedire non potest: sicuti excommunicatis nominatim, & degradatis impedit, ne valide absolutionem etiam à peccatis venialibus concedant.

7. Nominè articuli mortis, etsi *Canus relect. de pœnit. part. 5. fol. 145.* *Sotus in 4. disp. 18. quest. 4. artic. 4.* *Couar. capit. Alma mater. 1. par. §. 11. num. 8.* *Valent. 4. 1. disp. 7. quest. 10. punct. 2.* censent, significare præcisum illud tempus periculi iam instantis mortis, quando scilicet mors est in fieri, & ita certa, vt moraliter evitari non possit, siue id ex causa naturali, siue violenta proveniat: verius tamen existimo cum *Syluest. verbo, Confessio. 1. quest. 6. num. 7.* *Nauarr. cap. 26. num. 31.* *Suar. alios referente disp. 26. sect. 4. num. 3.* *Sanch. lib. 2. Decalog. cap. 17. num. 1.* *Agid. de Coninch. disp. 8. dub. 2. num. 16.* idem esse articulum mortis, ac probabile periculum illius; colligiturque ex cap. *Eos qui de sentent. excommunic. in 6.* Et ratio est: quia hæc generalis concessio facta est, ne pœnitentes remedio salutis destituti pereant: si autem illis in probabili mortis periculo constituti succuri non possit, sed expectandum esset mortis instans: plures sine remedio perirent, neque Ecclesiæ oportune de remedio illis prouidisset.

8. Sed an in eo periculo concessa sit facultas simplici sacerdoti præsentem proprio, vel priuilegium habente, itemque excommunicato, vel ab officio suspenso, sacerdotem simplici præsentem; non constat inter doctores. Probabilius existimo, nullatenus concessam esse simplici sacerdoti, si proprius, vel priuilegiatus habens, velit sacramentum ministrare, neque excommunicato aut suspenso, si simpliciter sacerdos velit: quia eo casu non eger moribundus absolutione simplicis sacerdotis, vel excommunicati, cùm à legitimo ministro eam obtinere possit: prædictis namque sacerdotibus simplicibus, & excommunicatis conceditur hæc facultas, ne constitutus in mortis articulo sine remedio decedat: quod præsentem proprio sacerdote, & volente sacramentum ministrare, locum habere non potest.

Neque Concilium *sess. 14. cap. 7.* intendit notam facultatem sacerdotibus concedere, sed declarare ab Ecclesiâ semper concessam, vt indicat illa verba: *In Ecclesiâ Dei custodiendi semper fuit.* At in Ecclesiâ solum custoditum fuit, vt absolutio à simplici sacerdote concedatur, deficiente proprio, & non aliter, vt aperte colligitur ex cap. *Presbyter. ult. q. 6. ibi: Presbyter in consilio Episcopo non reconciliat pœnitentes, nisi absente Episcopo extrema necessitas cogat.* Et ex *Extrauag. Excommunicamus de sentent. excommunicati. inter cõmunes. §. Decernimus. ibi: Absque speciali mandato nostre absolutionis beneficiũ valeat obtinere, nisi forte ad nos habere accessum non possit, in mortis articulo constitutus.* & ex cap. *Ea noscitur de sentent. cap. Eos, qui, eodẽ titul. in vbi absolutus à cõlura, ratione vrgentis necessitatis, tenetur coram superiore se præsentare, cùm primum possit.* Si ergo ante absolutionem superior præsens est, vel illum adire potes, quæ causa te exculare potest, quin ab illo absolutionem obtineas? Quocirca de censuris certum esse existimo, vt dixi *tract. de fide disp. 4. punct. 3. §. 5.* De absolutione à peccatis, probabilius credo, tum ob rationes dictas, tum quia textus in cap. *Presbyter. de absolutione à peccatis videtur locutus, verbaque Trident. sess. 14. cap. 7.* æquè potestatem absoluedi à censuris, ac absoluedi à peccatis in articulo mortis declarat. Atque ita sustinentur plures relati *Zambran. de cast. artic. mortis. cap. 4. dub. 4. num. 3. & seq. Suar. disp. 26. sect. 4. numer. 4.* *Sanch. lib. 2. sum. cap. 3. num. 7.* *Agid. de Coninch. disp. 8. de pœnitent. dub. 12. concl. 2.* *Valq. quest. 93. art. 1. dub. 4. numer. 18.* *Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 12. n. 14.*

9. Potrò iurisdicção duplex est, ordinaria, & delegata. Ordinaria competit personæ ex officio, cui à iure iurisdicção annexa est: Delegata competit personæ ex delegatione. Igitur Pontifex comparatione omnium fidelium iurisdictionem ordinariam habet à Christo, eo ipso quo legitime in Pontificem eligitur; ideoque Ecclesiæ nec limitare, neque restringere eius iurisdictionem potest. Episcopi verò & Parochi à Pontifice iurisdictionem ordinariam accipiunt; aliis si à Christo eam acciperent, non posset Pontifex (vti solet) eam aliquos sibi referuare, & ab eorum iurisdictione excludere. Habent ergo iurisdictionem ordinariam: quia illam habent ratione Episcopatus, vel beneficii parochialis, quibus à iure est iurisdicção concessa, eo enim ipso quo alicuius diocesis Episcopi designantur, iurisdictionem ordinariam acquirunt sacramenta ministrandi omnibus iis, qui in ea diocesi commorantur. Et idem est, si Parochi constituantur: possunt enim commorantibus in parochia ministrare sacramenta.

10. Difficultas autem est, qualiter commorari debeant in diocesi, vel parochia, vt eis possint sacramenta ministrare. Et quidem domicilium fixum habentibus nemini est dubium, sacramenta ministrari posse: quia sunt verè parochiani *cap. ult. de parochiis.* Quod ad id verum est, vt si in duplici loco domicilium habeas, eò quòd hyemis tempore in vno loco, & ætatis tempore in alio commoretis, poteris à parochio, quem malueris, sacramenta recipere, tametsi eo tempore in eius Parochia non habitas: quia verè tuus Parochus est, si quidem duplicem parochiam habes, iuxta leg. *Assumptio. 5. vl. ff. ad municipalem & c. 2. de sepultura. in 6.* vbi de habente duplicem parochiam dicitur, si contingat eligere sepulturam in alio diuerso loco, & diuindam esse canoniam portionem inter

inter utramque parochiam eligentis. Sentit ergo Pontifex, neque utramque parochiam esse propriam eligentis, aliis canonicam portionem applicaret parochia, in qua eligens sepulturam decessit. Atque ita tenent Nauarr. cap. Placuit. num. 78. de penitent. dist. 6. Henric. lib. 6. de penitent. cap. 7. num. 2. Suar. disp. 2. sect. 2. num. 5. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 2. q. m. 5. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 6.

11. Quod si vno in loco habeas domicilium, in alio resideas longo tempore, qualiter solent scholastici in vniuersitate, milites in praesidiis, mercatores, & litigantes occasione negotij peragendi et si plures existimant, te non posse à Parocho illius parochiae, tanquam à proprio sacerdote, sacramenta recipere; verius existimo, posse. Sacramento Ordinis excepto, sicuti multis allegatis docuit Sanch. lib. 3. de matr. disp. 2. num. 12. & 13. & lib. 3. sum. cap. 37. num. 14. Suar. de penitent. disp. 2. sect. 2. num. 6. & Gid. de Coninch. disp. 8. de penit. dub. 3. gencl. 4. num. 21. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 5. Sumitricque ex cap. fin. de Parochiis, ubi, qui ob bellum ad alienam parochiam confugerunt, parochiani dicuntur. Et probatur, quia ex diuturna habitatione, vbi domum, vel officium conductis, contrahis quasi domicilium, ita vt possis conueniri leg. Hares abfens. §. Proinde. in fine ff. de iudiciis, & leg. 2. Cod. vbi de crimine agi oportet, & ibi Glossa, verbo, Degit, & leg. Qui quis. Cod. Si certum petatur verbo, Versatus. Ergo etiam in rebus spiritualibus contrahis ex hac habitatione quasi domicilium, vt ratione illius Parochus in te iurisdictionem habeat.

12. De aduenis, peregrinis, seu iter agentibus dicendum existimo, posse recipere sacramenta à quocunque Parocho illius oppidi, vbi transeunt commorantur, neque obligatos esse ad Ecclesiam matricem adire, neque cum Parocho illius parochiae, in qua habitant, confiteri, sed posse quemlibet ex approbatis eligere, ab eoque Communionem paschalem accipere, vt multis relatis probat Sanch. lib. 3. de matr. mon. disp. 2. num. 17. ea praecipue ratione, quia praesumptum tacitus consensus, & licentia suorum Parochorum, Consentit Sa verbo, Confessor. nu. 2. Suar. disp. 2. sect. 2. §. Quare. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 9. aduertendum tamen est cum Suar. disp. 2. sect. 2. num. 9. Valq. quae. 93. art. 1. dub. 4. num. 8. necessarium esse in praesenti bonam fidem. Nam, si ad hoc tantum iter susciperes, vt alteri confiteri posses, vitareque confessionem faciendam proprio Parocho, vt non posses praedicto privilegio, & facultate: quippe eius vltus tibi necessarius non est, neque ex tacito consensu proprii Parochi habitas, neque Ecclesiae intentioni te conformas.

13. De vagis, hoc est, nulli habentibus fixum domicilium, existimat Suar. disp. 2. sect. 2. num. 7. cum Syluestro verbo, Confessor. 1. quae. 1. Soto in 4. dist. 18. quae. 4. artic. 2. Medina Cod. de confess. quae. 33. proprium Parochum esse sacerdotem illius parochiae, in qua vagantur: quia actualis habitatio loco domicilij vagis succedit. Alias habent privilegium latum confitentibus, cui maluerint, quo privilegio digni non sunt. Deinde ea facultas ex parte videtur illis nocua: siquidem inde inferretur, nullam parochum obligatum esse iis sacramenta ministrare, nullique ipsos obligatos esse rationem reddere de praecipio adimplerione.

Sed placet communior sententia, affirmans, vagos posse cuiuslibet sacerdoti approbato confiteri, & ab eo Communionem accipere. Sic docuit Nauarr. cap. Placuit. de penitent. dist. 6. nu. 80. Sanch. pluribus relatis lib. 3. de matr. disp. 2. num. 7. Valq. quae. 93. art. 1. dub. 4. n. 4. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 7. Moueor: quia non est maior ratio, quare vni Parocho potius, quam alteri subiciantur, cum nulli censeantur habitare, iuxta leg. 1. §. Hac autem verba. ff. de iis, qui deiecerunt. ibi. Hopes plane non tenebitur: quia ibi non habitat, sed paulisper hospitatur. Et praeterea vbiunque forum externum sortiturur possuntque pro delictis alibi commissis puniri. Ergo à fortiori conscientiae forum sortiri possunt. Neque argumentum pro contraria sententia obstat. Nam esto, nullus Parochus in particulari non teneatur vagis Sacramentum Penitentiae, & Communionis ministrare, antequam ipsi petant: stante petitione tenetur ipse, cui facta est: quia media petitione vagi se illi subiciunt, illorumque est Parochus, ac si fixum ibi domicilium haberent: quia in hac materia non videtur posse esse alius apertior subiectionis modus. Ad Episcopos autem in cuius diocesi plerumque vagi versantur, competit compellere, vt annue confessionis, & Communionis praecipio satisficiant, sicuti notauit Laym. supra.

14. Iurisdictionem delegatam habent omnes illi, quibus ab Ordinariis demandata est iurisdictione: in quo tacite insinuat quaedam differentia iurisdictionis ordinariae à delegata. Nam iurisdictionem ordinariam habentes delegare suas vires possunt, eod quod hanc delegationem sepe expostulat rebus proprii officij vltus, cui iurisdictione commensuratur: & traditur, cap. Inter cetera de officio Ordinarij. & cap. Cum Episcopus. eod. tit. in c. c. Omnis vtriusque fecus. de penitent. & remissionibus. At habentes delegatam iurisdictionem delegare non possunt: quia solum illam in vltus accipiunt, non vt aliis committant, vt recte dixit Panormit in cap. Cum Bertholdus.

num. 23. de sentent. & ro iudic. & sumitur ex cap. Cum causam. de appellationibus. & ex leg. vlt. ff. de officio eius, cui mandata est iurisdictio. leg. More ff. de iurisdict. omni iudic. leg. Iudice. Cod. de Iudic. & tradunt omnes.

15. Excipitur ab hac doctrina delegatus à Principe, qui iure ipso disponente causam sibi demandatam, partibus consentientibus, subdelegare potest, cap. Cum causam. cap. Quamuis. cap. Pastoralis. cap. vlt. de officio delegati. Nisi forte electa esset industria personae, vel causae executio commissa, sicuti contingit in dispensationibus, quae Episcopo, vel eius Officiali à Romana Curia committuntur, quas delegare non possunt: quia & industria personae eligitur, & causa executio potius, quam plena iurisdictione committitur, vt diximus tract. de legibus. disp. vlt. de dispensationibus. & docuit Sanch. lib. 3. de matr. disp. 31. n. 6. Ex qua doctrina manifeste inferitur, delegatum quemcumque subdelegare posse, si subdelegans facultatem subdelegandi concesserit: quia tunc non censetur ipse delegatus subdelegare nomine proprio; sed nomine delegantis, & auctoritate ab eo accepta, sicuti tradit Glossa in cap. Is, cui de officio delegati. in 6. Sanch. plures referens lib. 3. de matr. disp. 31. num. 18.

16. Secundò, excipitur delegatus ad vniuersitatem causarum, tamen non sit à Principe, qui videtur subdelegare vnam, vel alteram causam posse, ex textu in leg. 1. §. Ab eo ff. Quis, & quo appellatur. & ex leg. Legatus. 12. ff. de officio Proconsulis, ibi: Legatus mandata sibi iurisdictione Iudices dandi ius habet, & leg. Cum Prator. 12. ff. de iudiciis. is quoque, cui mandata est iurisdictione, Iudicem dare potest: & multis allegatis tradit Sanch. lib. 3. de matr. disp. 31. num. 2. Sed hoc vt verum sit, intelligi debet primò de delegatione annexa perperuo dignitati, vel officio alicuius, qualis est potestas dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto prouenientibus concessa Episcopis à Trident. sess. 24. cap. 6. quae potestas, quia accessoria est dignitati iurisdictionem ordinariam habenti, reputatur ordinaria, ac proinde sicut ordinaria delegari potest, vt aliis relatis docet Henric. lib. 6. cap. 7. num. 3. Sanch. supra. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 10. Secundò, si delegatio fiat ratione officij non solum proprii, sed vicarij, sicuti contingit Viceepiscopo, Viceparcho, Vicerectori, & Gubernatori vrbis: iis enim officium Episcopi, Parochi, & Gubernatoris non in proprietate, sed quasi in tenentia ad certum tempus committitur: Quapropter esto, non possint alium Vicarium integrum substituire (nisi contrarium ex recepta consuetudine constet, vt docuerunt Sanch. & Layman. locis citatis, costare affirmat saltem ad breue tempus, scilicet, per tres, vel quatuor dies,) possunt tamen vnam, vel aliam causam subdelegare: quia non tam vltus Parochi, quam officium illis delegatum est, ad officium autem Parochi pertinet non solum vltus iurisdictionis; sed illius commissio, & delegatio Poterunt ergo iurisdictionem, saltem ex parte, subdelegare, sicuti notauit Henric. lib. 6. sum. cap. 7. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 21. num. 15. Coninch. disp. 8. de penitent. dub. 4. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 13. Ex quo fit, praedictos Vicecuratos posse cooperatorem sibi adificere, non cui vicariam plenè concedant, sed cui illius exercitium quoad aliquam partem committant: v. g. quoad confessiones audiendas, quoad Eucharistiam ministrandam, &c. & tradit Syluest. verbo Vicarius, quae. 5. Nauarr. cap. Placuit de penitent. dist. 6. num. 69. Laymann. dicto cap. 10. num. 13.

Extra praedictos casus delegatus, tamen ad vniuersitatem causarum subdelegare nullatenus potest, aliis possent Religiosi, quibus à Pontifice commissa est iurisdictione ad audiendas confessiones, & Eucharistiam ministrandam, suam potestatem ex parte subdelegare. Quod nulla ratione est concedendum: quia ipsi non officium, sed vltus, & exercitium iurisdictionis committitur, vt bene notarunt Layman. & Coninch. loc. alleg.

PUNCTVM XIV.

Quibus modis delegatur iurisdictione ad audiendas confessiones. Et specialiter de Religiosorum priuilegio:

1. Multipliciter delegatur iurisdictione.
2. Consuetudine legitime praescripta acquiri potest iurisdictione.
3. Delegatur iurisdictione expresso, vel tacito consensu illius, qui eam delegare potest.
4. Rarissime de futuro Sacramentum Penitentiae ministrari non potest.
5. Delegatur iurisdictione Bulla Cruciatu priuilegio.
6. Item, Religiosis ex concessione summi Pontificis.
7. Non communicatur ipsis, nisi dependenter à suis Pralatis.
8. Qualiter superioribus, & aliis Religiosis particularibus hac potestas communicatur.
9. Quid, si Superior vltus facultatis concessum prohibuerit.

10. Extendit

- 10. Extenditur hoc privilegium ad omnes fideles absque limitatione.
- 11. Excipi debent Religiosi aliorum Ordinum.
- 12. Quia si peregrini sint.
- 13. Vbi liber vti hoc privilegium possunt.
- 14. Ab omnibus peccatis, exceptis in Bulla Cœna contentis, virtute dicti privilegii absolviere possunt Religiosi integrè deputati.
- 15. Hæc exceptio ex parte sublata est Societatis Iesu Religiosis.
- 16. Non tantum à peccatis, sed à censuris, pœnis, & sententiis absolviere possunt.
- 17. Sed, an prædicta absolutio extra Sacramentum impendi possit? Remissivè respondetur.
- 18. Tutius est, in Sacramento Penitentia concedi, sed spectato iuris rigore extra concedi potest.
- 19. In Sacramento Penitentia, tamen si absolutionem à peccatis non concesseris, potes sine dubio à censuris absolviere.
- 20. An hæc absolutio possit pro foro externo.
- 21. Non peris hæc gratia morte delegantis.
- 22. Approbatus ab Episcopo, inuito Prelato, an eligi per Bullam possit.
- 23. Illicite eligitur, sed validè.
- 24. Apponitur exceptio pro Religione Prædicatorum.
- 25. An possit hoc Sacramentum ministrari cum iurisdictione delegata dubia.

1. **R**espondeo cum Aegid. de Coninch. *disp. 8. de penitent. dub. 5.* multipliciter delegari posse iurisdictionem. Primò, iure communi, vti diximus, delegatam esse omnibus sacerdotibus comparatione omnium fidelium pro peccatis venialibus, & pro peccatis aliis confessis, & quibuscumque peccatis in articulo mortis deficiente proprio Sacerdote. Secundò, ex privilegio alicui Communitati, & singularibus personis concessio, sicuti sunt privilegia Religionum, & Bullæ Cruciatæ. Tertio, ex speciali concessione expressa, vel tacita. Quarto, ex consuetudine.

2. Et quidem consuetudine, si sit legitime præscripta, acquiri posse iurisdictionem ad audiendas confessiones, tamen si ignorantibus illis, qui iurisdictionem concedere possunt, verius existimo cum Nauarr. in *cap. Placuit. de penitent. dist. 6. num. 36.* Soto in *4. dist. 18. quæst. 4. art. 2. ad 2.* Quia consuetudo legitime præscripta legem introducere potest, privilegium, & iurisdictionem concedere; ex textu in *cap. fin. de consuetud. & cap. Cum contingat. de foro competenti.* & pluribus firmavi *tract. de legib. disp. 4. de consuetud.* Neque obstat textus in *c. 2. de penitent. in 6. dicens*, nulla posse consuetudine introduci: quòd aliquis præter sui superioris licentiam Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere, vel ligare: quia, si consuetudo legitime est præscripta, non est præter superioris licentiam: eo enim ipso, quo præscripta est, accedit Superioris licentia contenta in *cap. fin. de consuetud.* sicuti diximus *loc. alleg.*

3. Deinde delegatur iurisdictione expresso, vel tacito consensu illius, qui eam delegare potest. Etenim, cum hæc delegatio sit quedam donatio inter homines facta, necessariò voluntatem donantis aliquo signo sensibili expressam requirit, aliàs, cui donatur, acceptare illam non poterit, neque illa vti, vel bene, notavit *Suar. disp. 26. sect. 1. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 35. & 36. Coninch. disp. 8. de penitent. dub. 5. concl. 2. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. de penitent. cap. 10. n. 15.*

Dixi, *expresso, vel tacito*: nam taciti, & expressi idem iuris est. Rarò tamen tacitus consensus in præsentem sufficiens esse potest. Non enim ex eo, quòd Parochus videat suos parochianos tibi confiteri, censetur licentiam, & facultatem tibi concedere: quia existimare potest illos privilegium habere eligendi Confessorem, vel solum peccata venialia confiteri, vel tibi aliunde iurisdictionem esse concessam, præcipue cum illo in seio expositus fueris confessiones audire. Quocirca, vt iurisdictione ex tacito consensu tibi concedatur, necessum est, vt concessurus iurisdictionem, sciat, ex nullo alio capite tibi iurisdictionem esse concessam, & videns ad audiendas confessiones te disponi, gratum se ostendat, cum facillè contradicere possit. Sic Aegid. de Coninch. *disp. 8. de penitent. dub. 5. & num. 35.*

4. Hinc infertur, ratihabitione de futuro Sacramentum Penitentia administrari non posse. Nam, cum iurisdictione ad illius valorem necessaria sit, & hæc absque consensu non concedatur, efficitur manifestè, si tempore quo sacramentum ministratur, nullus adest consensus illius iurisdictionem concedentis, nullius valoris esse sacramentum ministratum. Neque obstat regula 10. iuris in *6. Ratihabitionem retrotrahi. & mandato non est dubium comparari*, quia loquitur de contractibus, aliisque causis civilibus, quibus est deficiat aliqua solemnitas, suppleri potest postmodum, ac si ab initio retisset. Secus est in sacramentorum administratione, quæ si à principio invalida fuit, nulla potentia firmari potest. Præterea absolutio non auctoritate hominis, sed Christi concessa est: nullus ergo homo eam ratà habere potest: siquidem ipfius nomine non est facta,

iuxta reg. 9. iuris. *Ratum habere quis non potest, quòd ipfius nomine non est gestum.* Neque item obstat. Sacramentum Baptismi, Confirmationis, Extreme Vnctionis, Ordinis, & Eucharistia ex sola rationabili præsumptione futuri consensus legitime administrari; quia in his sacramentis iurisdictione exposita non est ad illorum valorem, sed ad licitum vsum, ac proinde non est opus, vt iurisdictione antecedar: sufficit, si præsumatur subsecutus consensus illius, qui iurisdictionem concedere poterat: illius enim præsumptio excusat à malitia, quæ in illo actu interuenire potest. Secus est in Sacramento Penitentia, & matrimonij, ad quorum valorem iurisdictione expositatur, quæ iurisdictione, cum non concedatur ex præsumptione, sed ex consensu, sufficere non potest ad illorum valorem, sicuti post alios notarunt Syluest. *verbo, Confessor. 1. quæst. 6. dicto 8. Nauarr. cap. Placuit. num. 103. de penitent. dist. 6. & in summo. cap. 9. nu. 6. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 35. nu. 24. Tolet. lib. 3. sum. cap. 10. Suar. disp. 26. sect. 1. n. 18. Valq. de penit. q. 93. art. 2. dub. 2. n. 3. Aegid. de Coninch. disp. 8. dub. 5. n. 34. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. n. 16.*

5. Tertio delegatur iurisdictione privilegio Bullæ Cruciatæ: iumentibus enim Bullam concedit Pontifex, vt quemlibet sacerdotem ex approbatis possint eligere, qui eorum peccata audiat, & ab eis absoluat: qua electione facta Pontifex illo privilegio ei iurisdictionem concedit. Sumens verò Bullam, designat personam, cui iurisdictione concedatur: iurisdictionem tamen nullatenus tribuit. Sed de hoc privilegio qualiter intelligendum sit, speciale inferius tractatum instituemus.

6. Item, delegatur iurisdictione privilegio Religiosis concessio à Sede Apostolica, audiendi fidelium confessiones: quod quia frequens est, & satis vstratum, placet in præsentem explicare.

Igitur privilegium concessum est omnibus Religiosis, præcipue Mendicantibus, qui ab Episcopo approbati fuerint iuxta Trident. *sess. 23. cap. 15. de reform. vt quorumcumque fidelium ad eos accedentium confessiones audire possint nulla expectata suorum Parochorum licentia, eoque absolviere ab omnibus peccatis, quantumvis grauibus, etiam sedè apostolica referuatis, & quibuscumque censuris, sententiis, & pœnis Ecclesiasticis ex eis resulantibus, exceptis contentis in Bulla Cœna Domini. Sic habetur in Bulla Paul. III. & Gregor. XIII. relatis in *Compend. privileg. Societatis Iesu. verbo, Absolutio.**

7. Hoc privilegium nos communicatur Religiosis, nisi dependenter à suis prælatis: quia primò, & per se est Religioni concessum: deinde Religiosis particularibus, aliàs sacerdotali ordinae. Religiosi insigniti contra voluntatem suorum Prælatorum possent sacramenta Penitentia ministrare: quod certè non est erudendum velle Pontificem: quippe obstatet maxime recto Religionum regimini; & de nostra Societate est indubitatum, vt rectè probat *Suar. 1. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. à num. 3. & de aliis Religionibus tradunt post alios Llamas 1. p. method. cap. 7. §. 4. Henric. lib. 6. capit. 6. n. 6. in comment. Rodrig. quæst. regular. 1. 1. q. 60. art. 3. Miranda 1. 1. Max. Prelat. quæst. 45. art. 12. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. num. 19.*

8. Prædictam facultatem communicat Religio Superioribus, nempe Generali, Provinciali, Abbati, seu Rectori, deinde personis singularibus: hæc tamen differentia. Nam Superioribus communicat potestatem ordinarià comparatione suorum subditorum, ac proinde eam delegare possunt, aliis verò Religiosis communicat Religio facultatem delegatam, quam certè omnes Doctores admittunt comparatione Religiosorum eiusdem ordinis voluntati Prælatorum commensurati. Expedit enim, ne alius confessorius, præter designatum à superiore absolviere eius subditos possit. Quinimò comparatione secularium, & Religiosorum aliorum Ordinum existimo probabilis cum *Suar. 1. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. ca. 2. n. 7.* posse Prælatos Religiosis sibi subditis facultatem, & iurisdictionem absolviendi, quam à Pontifice habent, communicare ex parte, & non integram, ita vt designati possint ad confessiones virorum audiendas, denegata facultate audiendi feminas: nam cum prædicta facultas, & iurisdictione diuilibilis sit, & illius concessio superioribus subordinata; nihil obstat potest, quominus superiores eam ex parte concedere possint.

9. Quod si superior Religiosis habentibus facultatem illius vsum prohibuerit, spectanda est intentio superioris, vt inde colligatur, an per tale prohibitionem censendum sit privilegium sublatum, an tantum illius vsum impeditus. Et quidem si ob inscientiam Religiosi, vel indebitæ sacramenti administrationis timorem, vel in pœnam alicuius commisi delicti prohibicio facta fuerit, præsumi debet privilegium ablatum esse. Secus, si solum prohibicio fiat, vt alius muneribus, & officis incumbat. Sic *Suar. 1. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. ca. 2. n. 7.* Vide *Mirand. quæst. 45. art. 3. Henric. l. 6. c. 6. Rodrig. quæst. 60. art. 2.* Illud verò est certum prohibitionem publicam, & notoriam esse debere, alioquin confessiones Religioso semel legitima

legitima autoritate exposito valide erunt, ob iurisdictionem à iure traditam ei, qui cum errore populi ritulum colorum habet, iuxta leg. *Barbarius Philippus*. ff. de officio *Pretor. riu.* & Tradit in presenti *Egid. de Coninch disp. 8. de poenitent. dub. 5. in fine concl. 6.* Mirand. t. 1. *Man. Pralat. q. 45. art. 13.* Layman. lib. 5. *sum. tract. 6. cap. 10. n. 19.*

10. Porro prædictum privilegium comparatione fidelium absolutorum nullam limitationem habet: sed virtute illius possunt Religiosi sic à superioribus designari, & ab Ordinario, in quo habent domicilium approbati absolvi quocumque Christi fideles ad eos vndeque accedentes, quod Pius I. Nicol. III. Sixtus IV. & Loco X. Mendicantibus concesserant, ut constat ex *Compend. privileg. Societ. Iesu, verbo, Absolutio. §. 9.* & 10. & tradit *Suar. dicto t. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. n. 8.*

11. Ab hac tamen concessione excipiendi sunt Religiosi aliorum Ordinum, quos regulariter alieni Regulares, & maxime nostri absolvi non possunt, nisi à suis superioribus licentiam habuerint, extra suum Ordinem confitendi: quod ex praxi, & consuetudine Religionum desumendum est. Nam est privilegium hoc absque limitatione concessum, non solum laicis, sed regulares cuiuscunque sexus comprehendat: at cum qualibet Religio privilegium habeat, saltem per communicationem, ne eius Religiosi extra proprium Ordinem absque Prælatorum suorum licentia confiteantur, faciendum est, prædictum privilegium generale non comprehendere Religiosos, quos eorum Prælati non permittunt extra Ordinem confiteri: quia privilegium generale non derogat speciali, & maxime si speciale iure communi, & consuetudine approbatum fuerit. Quod autem qualibet Religio privilegium habeat, ne eius Religiosi contra voluntatem suorum Prælatorum aliis confiteantur, constat ex privilegio Innocenti IV. Ordini Predicatorum concessio relato in *Supplement. Minor. & in lib. monument. Ord. in Comp. Soc. Iesu, verbo, Confessarius. §. 5.* & ex privilegio Innocenti V. III. & Julij II. concessio Ordini Eremitarum S. Augustini, pro ut habetur in *Compend. Mendicant. verbo, Confessio, & Confessor. §. 6. & 7.* & ex privilegio Clem. VIII. & Gregorij XI. Ordini Cisterciensium relato in eius *Compendio, verbo, Confessor. §. 3.* & tandem ex Extraneo Benedicti XI. Inter cunctas de *Priuiligiis*, ubi in hæc verba inquit: *Electi igitur ab eisdem Fratribus ad audientias confessiones & poenitentias iniungendas, liberè auctoritate Apostolica absque licentia Diocesānorum, & aliorum Prælatorum inferiorum exceptorum, & non exceptorum, quibus subijti, qui ad confitendum accedant, audiant, ea peccata sua confiteri volentes. Non Religiosos, qui secundum statuta suorum Ordinum propriis Prælati confiteri debent, aut ab eis, ne confiteantur aliis, prohibentur, absoluant.* Atque ita docent expressè *Rodrig. q. 1. quæst. regul. quæst. 60. art. 6. & quæst. 62. art. 4. & Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 16. à num. 12. & num. 15.* qui doctrinam extendit ad Moniales, quæ ex declaratione Cardinalium *cap. 10. sess. 25. de Regularib.* confiteri non possunt aliis, quam approbandis ab illarum Prælati. Idemque tradidit *tract. 10. lib. 9. c. 2. n. 9.* Consentit *Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 10. q. 3. concl. 5.* *Rodrig. q. 62. art. 4. in fine.*

12. Notanter dixi, *regulariter*, ut excluderem itinerantes Religiosos. Hos enim ab alterius Ordinis regularibus, imò secularibus Clericis absolvi posse, cum intra propriam Religionem confiteri non possunt, consuetudo obstat ex concessione Sixti IV. & Innocenti VIII. pro ut refert *Man. Rodrig. quæst. 62. art. 5.* ubi aduertit, à referatis absolvi non posse, quod intelligendum est, saltem sine obligatione comparandi, de qua re videri potest *Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 17.*

13. Prædicto privilegio uti Religiosi possunt, siue in suis Ecclesiis, & Domibus, siue extra: quia nullam, quoad locum, limitationem habet. Si tamen extra propriam diocesim, in qua sunt approbati, iter egerint, possunt ex *Clement. Dubium*, & ex concessione Sixti IV. & Gregor. XIII. anno 1575. Confessiones excipere duplici conditione interveniente. Prima, ut si in eo loco adfit Ordinarius, ab eo licentia exposituletur. Secunda, si Ordinarius desit, Parochi non repugnent: & notat *Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. n. 9. iuncto c. 1. n. 5.* consentit *Rodrig. t. 1. q. regul. q. 60. art. 5.*

14. Peccata verò, à quibus Religiosi à suis Prælati integre deputati possunt absolvi, sunt omnia quantumvis gravia, etiam Sedi Apostolicæ referuata, exceptis iis, quæ in Bulla Cœnæ Domini continentur. Ex quibus verbis grauis difficultas est inter Doctores, an concedatur crimina Episcopo referuata: sed hanc difficultatem oprime dissoluit *Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. à n. 14.* affirmans, esse privilegia concessa Mendicantibus ante decretum Trident. *sess. 14. cap. 7.* non comprehenderent casus Episcopo referuatos, prope sacra Concilij Congregatio pluribus decisionibus relatis à Marzilla, & Barbosa *ibi* confirmat. At privilegia concessa à Gregor. XIII. Julio III. & Pio V. Societati Iesu, & consequenter omnibus aliis Religionibus, quæ privilegiorum communicatione gaudent, omnino prædictos casus comprehendere, & ita testatur

Compend. privileg. Societ. Iesu, verbo, Absolutio, §. 1. & *Man. Rodrig. t. 1. q. regul. quæst. 61. art. 3. in fine.* Ratio est partim: quia privilegium Principis, & præcipue in fauorem animarum late est impetrandum: partim quia non derogat Episcoporum iuri: non enim tollitur referuatio, sed perseverante referuatio communicatur facultas absolvi: partim, quia verba dicti privilegij eam extensionem necessariò admittunt. Pontifex namque concedens facultatem absolvi ab omnibus peccatis, etiam sibi referuatis, exceptis contentis in Bulla Cœnæ, concedit facultatem absolvi ab omnibus, à quibus ipse absolvi potest. Cum autem à referuatis Episcopo absolvi possit, neque ea in Bulla Cœnæ contineantur, ab eis absolvi concedit facultatem. Quod non leuiter indicauit, illo aduertit *etiam*, quo referuata grauiori referuatio, scilicet pontificia, concessit, tacitè innuens referuata episcopali referuatio concessa esse.

15. Excipiuntur contenta in Bulla Cœnæ Domini. Verùm hanc exceptionem ex parte sustulerunt Religiosi Societatis Iesu, *Paul. III. Jul. III. & Gregor. XIII.* ut constat ex *Compend. privileg. Societ. Iesu, verbo, Absolutio.* Nam in §. 2. conceditur à Gregor. XIII. viua vocis oraculo, 18. Martij, 1584. Confessorijs à superiore deputatis absolvi posse eos, qui bona naufragantium rapuerint, iniuncta eis restitutione, ubi & quomodo ea fieri poterit: & in §. 3. conceditur Generali Præposito, & quibus ipse communicauerit. Communicat autem Provincialibus cum potestate delegandi in casibus particularibus facultatem absolvi ad hæresim extra Hispaniam: & in §. 4. datur facultas omnibus superioribus Societatis, & quibus ipsi communicauerint, absolvi ad lectionem librorum prohibitorum, illis in locis, ubi possunt ab hæresi absolvi: & in §. 5. privilegium conceditur superioribus, & quibus ipsi communicauerint, absolvi missos ad tæres, à quibus suis casibus, sicut in articulo mortis. Deinde ex Bulla I. Incipientes, *Licet debitum*, edita anno 1549, & ex Bulla Gregor. XIII. anno 1575. in remotissimis regionibus, ubi recurrit ad Sedem Apostolicam difficultis est, permittitur Præposito Generali, & quibus ipse commiserit, potestas absolvi ab omnibus in Bulla Cœnæ Domini contentis: quam latam concessionem extendi ad hæresim, ut probabile defendit *Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. num. 16.* cò quòd ratio confessionis, quæ est difficultis ad sedem Apostolicam aditus, & quæ in hæresi, ac in aliis peccatis in Bulla Cœnæ referuatis procedit. Pro nostro Religiosorum absoluteione varia privilegia referuntur concessa superioribus, de quibus videri potest dictum *Compendium privileg. à §. 6. & que ad 11.*

16. Non solum à peccatis, sed etiam à sententijs, censuris, & poenis ob ea peccata incurris facultas absolvi in prædicto Privilegio conceditur. Vnde directè censura peccatis annexa, ut prædicti privilegij tolli possunt absque reincidentia, ut bene notauit *Suar. tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. num. 10.* aliàs opus non esset earum absoluteionem exprimeret, sed concessa facultate absolvi à peccatis censentur concessæ: quippe earum absolutio absoluteioni à peccatis præmitti debet. Nomine sententiarum comprehenduntur censurae ab homine late non solum generaliter, sed etiam specialiter, quia censurae tam per generale sententiam, quam specialem delicto annecti possunt, & ex illo resultare, sæpeque illarum absolutio absque scandalo, & offensione iudicis concedi poterit, ut dixit *Suar. dicto cap. 2. à num. 20.* Verùm esto, hoc privilegium Societati concessum sit, præpositis Generalis solis superioribus, & quibus ipsi specialiter communicauerint, facultatem concedit absolvi eos, qui per generale sententiam sunt affecti censuris: illos verò qui speciali sententia sunt ligati, neque ipsi superioribus permittit, constat ex *Compend. privilegior. verbo, Absolutio. §. 1.* Nomine censurarum veniunt intelligendæ: excommunicatio, suspensio, & interdictum, iuxta text. in cap. *Querenti verbo signific.* non autem irregularitas, tamen si ob violationem censurae incurra sit, quia non est censura, nec censura per se annexa, quicquid dicat *Gutierr. lib. 1. canon. quæst. cap. 3.* Sed an sub potestate absolvi à poenis ecclesiasticis irregularitas comprehendatur, difficultate non caret: siquidem verè est poena ecclesiastica ob delictum imposita. At verius est, neque irregularitatem, neque depositionem, aut degradationem, neque aliam quamlibet poenam, quam poenitens, esto inuitus sit, sustinere debet, aliquo determinato tempore posse ex vi dicti privilegij absolvi: quia hæc poenæ non absoluteione, sed dispensatione tolluntur. Non enim tolli possunt, nisi dispensando aliquo modo in iure eas in perpetuum, vel ad determinatum tempus designate. Neque item comprehendit poenæ à Confessore impositas in sacramento Poenitentia, alias possent Religiosi vi dicti privilegij absolvi poenitentes à poenitentis iniunctis, quin peccata ob quæ fuerint imposita, iudicarent, quod est falsum, & rationi dissonum. Nec denique comprehendit poenæ, quas ex voto, & promissione propria obligantur fideles suscipere, ut contingit promittenti ieiunium, si delictum aliquod commiserit: quia illa non est poena ecclesiastica, cum non sit poena ab Ecclesia imposita, sed propria fidelium voluntate suscepta.

Quocirca nomine penarum, vt à censuris, & sententiis distinguuntur, veniunt intelligendæ penæ non temporales, sed spirituales, quæ in vindictam alicuius delicti fidelibus à iure, vel ab homine fuerint impostæ arbitrio imponentes remittendæ, qualis esset prohibitio ab Ecclesiâ ingressu, à communione, ab officio aliquo diuino, & similes. Sic Suar. 1. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. c. 2. à n. 41.

17. Sed an prædicta absolutio à sententiis, censuris, & penis extra sacramentum Pœnitentiæ impendi possit, controuersia est latius decidenda in tract. de Bulla Cruciatâ, in qua affirmatiuam partem defendimus. Sed in præsentem est specialis difficultas, eò quod priuilegium conceditur sub illis verbis, *auditis eorum confessionibus*, quæ in Bulla Cruciatâ non continentur: quæ verba manifestè indicant absolutionem dari non posse, quin confessio præcedat, & consequenter extra sacramentum Pœnitentiæ. Et ita sustinetur tanquam tutius Nauarr. c. 26. n. 31. Cordub. sum. quæst. 19. c. 187.

18. Cæterum negari non potest, tutius esse, absolutionem à censuris à iure, vel ab homine, & à quibusvis penis in sacramento Pœnitentiæ vi prædicti priuilegij concedi debere: quia in hac concessione nullum adest periculum: aliter verò sub opinione positum est, an valeat absolutio. Quapropter Suar. 1. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. num. 26. nec consulti, nec permittit, absque rationabili causa extra sacramentum pœnitentiæ absolutionem prædictam concedi. Verum, spectato iuris rigore, censetur cum ipso Suar. *suprà*, c. de legib. lib. 8. cap. 6. num. 15. c. 16. Rodrig. 1. 1. quæst. regular. quæst. 61. art. 7. Henriq. lib. 7. cap. 13. num. 2. & cap. 30. num. 6. Auila 2. p. de censur. cap. 7. dub. 13. Coninch. disp. 14. dub. 16. num. 153. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. quæst. 3. concl. 4. probabilius esse, validè, & licitè extra sacramentum concedi posse: quia, cum hoc priuilegium sit à principe, & in animarum fauorem, non est, cut eius vsus ad solum pœnitentiæ sacramentum restringatur, præcipuè cum illa verba, *auditis eorum confessionibus*, ad eam restrictionem non obligent. Sunt etenim illa verba generalia, quæ aptari debent ad confessionem, tum sacramentalem, sicuti verbum absoluedi, & iniungendi pœnitentiam salutarem necessariò aptatur peccatorum absolutioni, quæ sacramentalis est, & censurarum absolutioni, quæ sacramentalis non est. Datur autem simul veraque potestas, ratione commodioris vsus, & quia frequenter vtriusque potestatis vsus coniungitur, non, quia necessariò vtraque potestas simul exercenda sit, cum sæpè conueniat, absolutionem à censuris ab absolutione à peccatis diuidere; sæpèque absolutio à peccatis absque absolutione à censuris concedatur: quia non adsunt censuræ absoluedæ.

19. Illud verò pro certo affirmat, & meritò Suar. *dicto* c. 2. n. 28. te posse absolutionem à censuris concedere, recedenti à contumacia, & parti, seu Ecclesiæ satisfaciens, acceptanti, que pœnitentiam sibi iniunctam; tamen solum ex parte eorum peccata sacramentaliter audieris; neque intendas ab eis absoluede; vel, quia ipse non valet confessionem integram facere, vel tu nequis eam excipere, vel oportet in dies differre, cum tamen non debeat censuris esse ligatum: quia sufficienter satisfacis verbis indulti: siquidem absolutionem à censuris non præstas, nisi audita confessione sacramentali. Et licet hæc confessio sacramentalis ob absolutionem sacramentalem subsequendam exigatur, non est opus semper immediatè subsequi, præcipuè cum dimidia illa confessione, & censurarum absolutione disponi pœnitens possit ad absolutionem sacramentalem obtinendam.

20. Additur in prædicto decreto, vt solum pro foro conscientia, & pœnitentiæ; & non pro foro externo, & iudiciali, quod qualiter intelligendum est, dixi tract. de legib. disp. 16. de dispensationib. pun. 15. §. 1. num. 3. & tract. de fide, disp. 4. punct. 3. §. 1. c. 2. & latius dicemus tract. de excommunicat. Vide Suar. *dicto* tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. à numero. 32.

21. Ad extremum aduerte, facultatem delegatam administrandi hoc sacramentum, vel eligendi, qui illud ministrat, siue sit gratia facta comparatione plurium, siue vnus singularis personæ, morte delegantis non perire, iuxta ea, quæ late diximus tract. de legib. disp. 4. de priuileg. pun. 16. §. 4.

22. Superest duplex quæstio. Prima, an Religiosus, qui inficio, vel inuito Praelato se Episcopo præsentaret, & ab eo approbationem, & licentiam audiendi confessiones obrineret, posset validè, & licitè ea licentia vti, seu per Bullam Cruciatæ eligi. Videtur posse: quia ea licentia, vt pote concessa ab Episcopo, vel Pontifice, regulari praelato superioribus, non videtur posse à Praelato regulari restringi, aut limitari.

23. Cæterum dicendum est, illicitè prædictum Religiosum iis facultatibus vti: nam esto Praelatus regularis iurisdictionem Episcopalem, vel pontificiam derogare, aut minuere non possit, potest tamen ob votum obedientiæ, ratione cuius Religiosus suo Praelato subditur in iis, quæ ad rectam sui instituti gubernationem pertinent, prædictæ iurisdictionis vsum moderari, vel impedire: sicuti ex recepta in omnibus Religiosis consuetudine impeditur sub graui culpa cen-

tur, dum à proprio Praelato non fuerit approbatus. Atque ita sustinetur Rodrig. 1. 1. regul. qq. 9. 6. 0. art. 1. c. 3. Mirand. in man. Praelat. 1. 1. quæst. 45. art. 12. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 10. q. 1. vers. Sed dubitabis num. 19. At si prædictus Religiosus iurisdictione Episcopali, vel pontificia sibi concessa vtratur, de facto validè erunt absolutiones ab eo impensæ: iuxta iurisdictionem acceptam, vt pote qui Ordinem sacerdotalem, & iurisdictionem habet.

24. Excipienda tamen est Religio Ordinis Prædicatorum, in qua iuxta Breue Iulij III. relatū ab Eman. Rodrig. & Mirand. *suprà*, annullantur omnes iurisdictionum concessiones pro confessionibus audiendis, quæ sine licentia Praelatorum ab Episcopo, seu aliis Ordinariis fuerint obtentæ: quod Breue testatur Rodrig. fuisse ab ipsa Religione acceptatum in Capitulo Generali Salmaticæ celebrato, & virtute illius fuerunt irritatæ confessiones, quæ sine licentia superiorum virtute iurisdictionis ab Episcopo concessæ fuerint. Confessiones verò factæ virtute Cruciatæ, alteri vti priuilegij pœnitentiæ ibi non irritantur, quinimò excipiuntur licentiæ manu Papæ, aut de consensu Cardinalis protectoris, vel Viceprotectoris signatæ. Quoad alias Religiones non constat prædictum Breue Iulij III. receptum esse, nec virtute illius annullatæ esse confessiones iurisdictionem habent. Verum, si in aliqua peccata ex his, quæ pœnitens confitetur, sic dubiam iurisdictionem habeas, vt non valeas de iurisdictione probabile iudicium habere, nequaquam (extra grauem, & vt gentem necessitatem, qualis esset, si pœnitens precepto annuæ Confessionis obligaretur, vel absque nota non posset communionem differre) sacramentum administrare potes, quia ab illis peccatis fortè solum indirectè absoluis, quod vitare debes, quoad possis, & reuerentiam sacramenti, & integritatem illius. Sic Suarez disp. 26. de pœn. sect. 6. Coninch. disp. 8. dub. 6. concl. 3. Vnde si in casu necessitatis sic sacramentum ministras, debes monere pœnitentem de obligatione quam habet, confitendi ea peccata sacerdoti, qui iurisdictionem certam habeat, cum quilibet fidelis obligatus sit directam à peccatis absolutionem obtinere, sicuti notauit Coninch. *dicta* disp. 8. dub. 6. in fine.

25. Secunda quæstio, an cum iurisdictione delegata dubia possis Pœnitentiæ Sacramentum ministrare. Et quidem, si in nulla peccata, quæ pœnitens confitetur, iurisdictionem moraliter certam non habeas, illicite extra causam grauis necessitatis Sacramentum ministras: quia periculo irritandi sacramentum te exponeres. At hic casus, vt bene aduertit Coninch. disp. 8. de pœn. dub. 6. concl. 1. vix est possibilis; siquidem frequenter pœnitentes aliqua peccata venialia, vel mortalia aliàs legitime confessæ confiteri solent, in quæ omnes sacerdotes certam iurisdictionem habent. Verum, si in aliqua peccata ex his, quæ pœnitens confitetur, sic dubiam iurisdictionem habeas, vt non valeas de iurisdictione probabile iudicium habere, nequaquam (extra grauem, & vt gentem necessitatem, qualis esset, si pœnitens precepto annuæ Confessionis obligaretur, vel absque nota non posset communionem differre) sacramentum administrare potes, quia ab illis peccatis fortè solum indirectè absoluis, quod vitare debes, quoad possis, & reuerentiam sacramenti, & integritatem illius. Sic Suarez disp. 26. de pœn. sect. 6. Coninch. disp. 8. dub. 6. concl. 3. Vnde si in casu necessitatis sic sacramentum ministras, debes monere pœnitentem de obligatione quam habet, confitendi ea peccata sacerdoti, qui iurisdictionem certam habeat, cum quilibet fidelis obligatus sit directam à peccatis absolutionem obtinere, sicuti notauit Coninch. *dicta* disp. 8. dub. 6. in fine.

Notanter dixi, si probabile iudicium de iurisdictione non habeas. Nam eo iudicio stante, rectè potes sacramentum ministrare, vt docui tract. de conscient. disp. 2. pun. 5. neque ibi dictis aliquid addendum occurrit.

P V N C T V M X V.

De casuum reseruatione.

§. I.

Quo iure, quæ peccata, & à quibus re-
seruari possint?

1. Reseruatio conuenientissima est.
2. Reseruatior absque causa valet.
3. Reseruatior aliquorum venialium nunquam fit, neque expediret fieri.
4. Peccata inuenta, neque reseruantur, neque expedit reseruari.
5. Quid Clemens VIII. statuerit in Religionibus.
6. Superiores possunt aliquibus peccatis amittere excommunicationem, & eius absolutionem sibi reseruare.
7. Satisfit cuiusdam obiectioni.

1. Superior peccata reseruat, cum illorum absolutionem sibi appropriat, nec aliis inferioribus committit. Esse autem conuenientissimum, vt superiores aliquorum peccatorum absolutionem sibi reseruent; tum, vt grauiora, atrocioraque crimina exactius iudicentur, vt melius corrigi possint, efficaciusque remedium illis adhibeatur; tum, vt fideles ab illis committendis eò se diligentius contineant, quò difficultius illorum absolutionem obtinere possint. Synod. T. id. c. 14. sess. 14. cap. 7. declarat. Debet tamen reseruatior cedere in delictum vtilitatem: hæc enim est, quæ primò, & per se in omni reseruatione spectatur. Nam, vt inquit Concilium *suprà*, non in destructionem, sed in edificationem potestas reseruandi superioribus

ribus concessa est. Quocirca superior, qui potius in subdito- rum perniciem, quam in illorum fauorem (quod praesumen- dum non est) casus sibi reseruaret, grauius peccaret: quia & subditos irrationabiliter grauaret; & difficilem sacramenti vsum redderet.

2. Sed, an ea reseruatō absque causa effectum habeat, satis est apud Doctores controuersum, vt videri potest apud Suarez tom. 4. de poenitent. disputat. 29. section. 4. Et quidem, si verum esset, omnem iurisdictionem non solum Pontificis, sed Episcoporum, & Parochorum à iure diuino immediate provenire, tamen Pontifici subordinatam; nullatenus valida esset reseruatō irrationabilis à Pontifice, vel Episcopo facta. At, quia verius existimauimus, solum iurisdictionem pontifi- ciam in omnes fideles à Christo immediate manasse: ex il- la verò ad Episcopos, deinde ad Parochos, iuxta Pontificis voluntatem descendere, si de facto Pontifex Episcoporum potestatem velle restringere, & Episcopi vellent potestatem parochorum limitare, plusquam par est, restricta, & limitata erit. Atque ita docent Fagund. de secundo Eccl. precepto, lib. 8. cap. 1. n. 25. Suar. disp. 29. sect. 4. Aegid. de Coninch. disp. 8. de poe- nitent. dub. 11. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 12. n. 5. q. 3. & alij apud ipsos.

3. Ex his inferitur, etsi aliquorum peccatorum venialium abolitionem sibi reseruare possit Pontifex, cum omnis iurisdictione in alios Praelatos à Pontifice deriuetur, vt docent Sua- rez disp. 29. section. 3. Aegid. de Coninch. disp. 8. dub. 11. n. 80. inu- tilis tamen esset ea reseruatō; partim, quia sine eorum ma- nifestatione absolutio sacramentalis obtineri potest partim, quia alia via, quam Sacramento, illorum venia potest impetrari. Episcopus verò, aliisque Praelatos Pontificis inferiores, venis credo, nullius peccati venialis abolitionem reseruare posse: quia vniuersali Ecclesiae consuetudine, quam nullus Praelatus inferior Pontifici derogare, aut limitare potest, omnibus sacerdotibus concessa est potestas à peccatis venia- libus absoluedi, sicuti notat Coninch. supra, Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 12. n. 3. concl. 2.

4. Secundò inferitur, etsi Pontifex, imò Episcopus, ali- que Praelati peccata mortalia interna reseruare possint, cum à Pontifice omnes Episcopi, & ab Episcopis omnes parochi iurisdictionem accipiant; & ea reseruatō nunquam facta est, neque expedit fieri: quippe ad gubernationem Ecclesiae, quae praecipue exteriora respicit, vtilis esse non potest. Atque ita docent Suar. disp. 19. sect. 3. Henriquez lib. 6. cap. 14. §. 5. Sanch. lib. 2. sum. cap. 8. num. 4. Coninch. disput. 8. de poenitent. dub. 11. num. 79. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 12. n. 5. Valq. quast. 91. art. 3. dub. 3. & alij apud ipsos. Quocirca solum peccata exter- na mortalia, non quidem omnia, sed atrociora, & grauiora re- seruati expedit.

5. Verum, quia in Religionibus, vt ipse statum perfectio- nis profitentibus, timeri poterat, ne eorum Praelati nimiam calum reseruationem constituerent, Clemens VIII. quod- dam motu proprio, edito anno 1593. prouidit, ne vltra vnde- cim casus, quos ibi enumerat, & puncto sequenti refere- mus, possent Praelati alios sibi reseruare, nisi de consensu generalis Capituli, vel Congregationis prouincialis: in quo decreto, vt bene aduertit Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 18. numer. 14. nullum est verbum superioribus praeci- piens horum, vel alicuius ex illis casus reseruationem; sed praecipuum est, ne alij, quam ibi designati, reseruentur, nisi de consensu Capituli generalis, vel prouincialis: illos ve- ro casus, & quemlibet illorum, tum Generali in toto Ordi- ne, tum Prouinciali in sua prouincia, tum Praelato conuen- tuali in suo Conuentu permittit reseruare, si alias potesta- tem reseruandi habeant. Quod dixerim propter Societa- tem, in qua sola Congregatio generalis, non prouincialis, reseruandi potestate gaudet: quia sola ipsa, & non prouin- cialis potestatem iurisdictionis habet, vt dicitur canon. 15. Congregat. §. & tradit Suarez tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 8. c. 5. num. 4.

6. Solum est graue dubium, an superiores possint alicui peccato, praeter supradicta designata, excommunicationem annexere, cuius abolitionem sibi reseruare. Affirmat, & sa- tis probabiliter Suarez dicto 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 18. in fine, num. 17. Fagund. de secundo Eccl. precepto lib. 8. cap. 4. n. 5. Quia Pontifex solum reseruationem alterius peccati à desi- gnatis prohibuit, non censuram, quae à peccato est distincta: & à diuersis, praecipue in materia odiosa, non est facienda illa- tio. Alias nequirer Praelatus, sub poena excommunicationis specialiter late praecipere Religioso ieiunium, vel aliam regu- larem obseruantiam contra communem vsum, & proximam Religionum, in quibus haec singularia praepcepta sub censura feruntur: siquidem posita ea excommunicatione nequit alius à superiore transgressorem absolueret, cum nemini data sit potestas absoluedi à censura per specialem sententiam la- ta, nisi ei, qui censuram tulit, vel illius superiori. Quod si non obstante Clementis prohibitione potest superior excom- municationem per sententiam specialem delicto annexere,

Ter. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

cuius absolutio sibi est de iure reseruata, eadem ratione poterit excommunicationem per sententiam generalem ferre; cuius absolutioem sibi speciali decreto reseruet, cum huius reseruatō distincta sit à peccati reseruatione pontificio de- creto interdicta.

7. Neque obstat ex reseruatione censura peccatum re- seruatum esse: quia eo casu solum est reseruatum per acci- dens, quatenus nemo potest licite à peccatis absolui, quin prius à censura absoluitur; sed non est reseruatum per se, si- euti solent esse reseruata peccata, tamen censuram annexam habeant. Quocirca, si bona fide poenitens confiteatur alias habenti iurisdictionem, peccata, quae per se non reseruantur, sed solum per accidens occasione censura; ab illis absolue- tur, tamen à censura non fuerit absolutus. Secus verò est dicendum, si confiteatur peccata, quae per se, & immediate reseruantur, sicuti docuit Sanch. lib. 2. sum. cap. 8. nu- mer. 5. Suarez disputat. 29. section. 3. num. 8. Coninch. dispu- tat. 8. de poenitent. dub. 11. num. 83. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 12. n. 2. Fagundez de secundo Eccl. precepto, lib. 8. cap. 1. n. 3.

§. II.

Quae peccata reseruata sunt, tum à Pontifice, tum ab Episcopis, tum à Praelatis regularibus.

1. Quae peccata sint Pontifici reseruata.
2. Quae reseruentur communiter Episcopis.
3. Non intelliguntur praedicta reseruata, quousque completa sint.
4. Qualiter intelligatur homicidium voluntarium, quod re- seruari solet.
5. Qualiter falsum testimonium in iudicio.
6. Qualiter ponderum, mensurarum monetarum adulteratio, seu corruptio.
7. Qualiter violatio libertatis Ecclesiasticae.
8. Qualiter crimen incendiarij.
9. Qualiter blasphemia publica, & notoria.
10. Qualiter percussio filij parenti facta.
11. Qualiter abusus sacrarum rerum ad magicas artes, &c.
12. Qualiter procuratio abortiuum.
13. Qualiter expositio infantium.
14. Qualiter contractus matrimonij in gradibus prohibitis.
15. Qui sint casus, qui in Religionibus permittuntur reseruati.
16. Explicatur primus, & secundus remissive.
17. Tertius, qui est nocturna, ac furtiua egressio, expenditur.
18. Quartus de proprietate contra votum pauperiaris, & de tes- timonio falso declaratur.
19. Sextus de procuratione ad abortiuum.
20. Septimus de falsificatione manus, seu sigilli Officialis.
21. Octauus de furto rerum Monasterij.
22. Nonus de lapsu carnis opere consummato.
23. Decimus, occisio, vulneratio, seu grauis percussio.
24. Vndecimus, retardare, vel impedire litteras Superioris ad inferiores, vel e contra.

1. DE Pontifice communis est sententia, nullum pecca- tum sibi reseruatum esse, quod excommunicationem annexam, & sibi reseruatum non habeat, vt late probat Sua- rez disp. 29. sect. 2. Quae autem haec sint, expendemus, cum de excommunicationibus Pontifici reseruatis loquemur. Subla- ta ergo excommunicatione, vel illa per ignorantiam non in- currenda peccatum, esto grauisimum sit, reseruatum non est, quia non aliter quam simul cum censura reseruatur, sicuti do- cuerunt Hentiaq. lib. 6. cap. 14. num. 1. Coninch. disput. 8. de poe- nitent. dub. 11. num. 81. Valq. q. 91. art. 4. dub. 1. Sanch. lib. 2. sum. cap. 8. num. 5. Layman. cap. 12. num. 2. Durante tamen excom- municatione, non solum ipsa, sed & peccatum per se, & imme- diate reseruatum est, ita vt ab alio, quam ab eo, cui censura re- seruatur, absolui non possit, vt bene Coninch. n. 83. Sanch. Suar. & Layman. supra notantur.

Excipit Aegid. de Coninch. d. disp. 8. dub. 11. n. 82. promouen- tes, & promotos ad Ordines simoniace, quorum peccatu Six- tus V. in Bulla data anno 1589 sibi reseruauit; tamen excom- municationem praedicto peccato non annexat. Sed non est admittenda haec exceptio: quia esto Sixtus V. praedicto pec- cato excommunicationem reseruatum non imposuerit; posita tamen est in Extrauag. 2. de Simonia.

2. De Episcopis non est constans sententia, an sint aliqua peccata iure reseruata, vt videre est apud Syluest. verbo, Casus. Nauarr. cap. 27. nu. 262. Rodrig. t. 1. quast. regular. quast. 61. art. 2. Fagundez de secundo Eccl. precepto lib. 8. cap. 2. à nu. 1. Suar. disput. 29. section. 3. Tolet. lib. 3. cap. 14. Nam esto, quatuor ca- sus enumerentur in Extrauag. Inter cunctas de priuileg. post me- dum, de facto Episcopis non reseruatur: sed solum asseritur, ab

N Episcopis

Episcopis referuari solere. Quapropter cuiuscunque diœcesis statuta, & consuetudines spectanda sunt, vt dixit Caieran. *verbo, Casuum referuatio*. Communiter autem sequentia solent referuari, teste Barbofa *alleg. 50. Primò*, homicidium voluntarium, tamen occultum. Secundò, falsum testimonium in iudicio, siue in gratiam, siue in alicuius damnum. Tertio, adulteratio, seu corruptio statere, mensura, aut moneta. Quarto, libertatis, seu immunitatis Ecclesiasticæ violatio. Quinto, domorum, vel segetum incendium, vitium, vel arborum alienarum, causa damnificandi, incensio. Sexto, blasphemia publica, & notoria. Septimo, parentum percussio. Octauo, abusus Eucharistiæ, sacrarumque rerum ad veneficia, superstitiones, & similia. Nono, abortus procuratio. Decimò, expositio infantium piis locis, cum expositores habeant, vnde eos alant, neque damnum resarcierint. Vndecimò, qui matrimonium contraxerint in gradibus prohibitis.

3. Prædicta non intelliguntur referuata, quousque iuxta Constitutionis tenorem completa, & perfecta sint, vt docuerunt Syluest. *verbo, Casus, quest. 5. Graffis 1. part. decis. lib. 1. c. 13. num. 71. Henriquez lib. 6. sum. cap. 14. num. 5.* quia referuatio est odiosa, ac proinde in omni proprietate verba delicti accipi debent. Quod discurrendo per singulos casus manifestum erit.

4. Cum referuatur homicidium voluntarium, solum censeri debet referuatum, quod ex voluntate occidendi commissum fuerit, iuxta leg. 1. ff. de sicariis. Quinimò existimo, non comprehendit mandantem, consulentem, vel auxilium homicidæ præbentem: quia verè, & propriè non occidunt, tamen si fictione iuris mandans, & mandatarius, consulens, & consultus eadem persona censentur, cap. *Qui per auxilium de regul. iuris in 6. leg. 1. §. Deicisse. ff. de vi, & vi armata.* eademque pœna puniuntur, vt multis comprobat Farinac. *praxis crimin. 5. part. quest. 129. & 135.*

5. Secundò referuari solet falsum testimonium in iudicio; tum, si falsum ibi dicas, vt testis, tum, si legitimè interrogatus veritatem celes, iuxta cap. 1. de crimine falsi, & tradit Aloysius Riccius in *praxi aurea, resolut. 216. in princ.* Debet tamen falsitas circa substantialia causæ versari, non circa extrinsecas, & ad causam principalem parum pertinentia. Quia ex falsitate circa extrinseca nemo dicitur falsus, neque eius dispositio vitatur, sicuti tradunt Alexand. *conf. 88. n. 195. Cæsar. de Graffis dec. 75. n. 9. Farinac. 2. part. prax. quest. 97. n. 159. & seqq. Aloysius Riccius in praxi aurea, resolut. 216. n. 2. Salzedo in addit. cap. 96. vers. Secundò. Barbofa allegat. 50. n. 34.* Præterea debet testimonium falsum cedere in vilitatem, vel damnum alicuius, alioquin pœna ordinaria non punitur, neque sub testimonio falso in statutis comprehenditur, vt docent Menoch. *de arbitrar. casu 306. num. 10. 23. & 30. Couarr. in cap. Quamuis pactum. de pactis in 6. 1. p. §. 7. n. 9. Farinac. de falsis. quest. 150. n. 291. Barbofa dicta allegat. n. 30.* Quocirca, si testimonium, quod falso protulisti, nullum ex aliquo capite fuerit, cessabit illius referuatio: quippe in nullius vilitatem, aut damnum cedit, vt bene, aliis relatis, notauit Barbofa. *de alleg. 50. n. 47.*

6. Tertio, referuatur ponderum, mensurarum, monetarumve adulteratio, seu corruptio, sub qua referuatio non censetur referuatus vsus adulterata mensuræ, corruptæve monetæ, & à foriori neque vtens indebitè iusta mensura: quia esto, his vtens falsum committit, leg. 1. ff. ad leg. Corneliæ de falsis: leg. Maiorem. Cod. eodem titulo; tamen quia est quid distinctum, & in pœnalibus non est extensio faciendâ, sub referuatio comprehendit non debet, vt bene notarunt Lælius Zeechius *de casib. referuatis casu 18. vers. His ita premissis.* Gambartup. *de cas. referu. fol. 114. num. 3. Barbofa allegat. 56. num. 47.* Igitur pondus, mensuræve adulterat, seu corrumpit, qui ad vsum falsa pondera, & mensuras exponit. Monetam verò, si loco vnius metalli aliud substituat, quæ est corruptio, seu falsificatio quoad substantiam, leg. Paulus. ff. de solutionibus. Item, si eam quoad pondus minorem faciat, leg. 1. ff. de contrahenda empta. Præterea, si absque legitima autoritate excuderit, iuxta leg. Sine nomine & leg. Qui nomine ff. ad leg. Corneliæ de falsis. Denique, si monetam auctoritate Principis concessam tonderit, seu raserit: quia absolute adulterat, seu corrumpit. Atque ita hos omnes casus referuari docent Gambartupia *num. 9. Barbofa num. 37.* Solum est dubium de tonde, seu mutilante monetam, quam certò scit iustum pondus excedere, an grauius peccet, & adulterator, seu corruptor monetæ dicatur. Negare videntur Marfiliius leg. *Qui falsam n. 109. ff. de falsis.* Alciat. *consil. 461.* quatenus affirmant, hunc mutilatorem nullis pœnis subiaccere, vt pote qui neminem lædit. Sed verior est sententia Menoch. *de arbitrar. casu 316. à num. 36.* affirmantis, esse verum monetæ corruptorem, & malefatum Principis lædere, cuius officium, & auctoritatem viurpat, pœnæque, saltem arbitrariæ, puniendum. Etenim nemini absque Principis auctoritate datum est, monetam in publicum missam immutare: atque ita esse casum referuatum docuit Barbofa. *de potest. Episcop. alleg. 50. n. 60.*

7. Quarto solet referuari immunitatis, seu libertatis ecclesiasticæ violatio: quod qualiter contingat, latè diximus tract. 11. & 12. huius operis. Solum aduerto cum Barbofa *n. 72.* violentam libertatem ecclesiasticam per statutum, non referuationem episcopalem, sed pontificiam in Bulla Cœnæ Domini contentam incurere.

8. Quintò, in crimen incendiarij referuatum incidit, qui propria auctoritate domum, vel segetes alienas, malo animo incendit, cap. *Cum deuotissimam. 12. q. 2. & tradit Gambartupia de casib. referuatis casu 5. n. 1. fol. 198.* Secus, si casu coningat, tamen ex lata culpa. Similiter, non qualibet vitis, seu arboris incensio referuatur, sed quæ facta est ex odio, causa, inquam, damni, vel iniuriæ inferendæ. Vnde si arbores incensisti, euulsi, vel euulsas rapuisti, vt tuæ commoditati consuleres, est furum commiseris, & contra iustitiam peccaueris, casus tamen referuatus non est, vt bene Gambartup. *dicto casu 5. n. 4. Barbofa alleg. 50. n. 84.*

9. Sextò, incensio in blasphemiam publicam, & notoriam referuatur, si publicè, & notoriè, ita vt nulla tergiversatione celari possit, blasphemaueris in Deum, vel eius Sanctos. Quotupliciter autem blasphemia contingat, vide dicta tract. 17. de vitis relig. *opposit. disp. 2. part. 2.*

10. Septimò, sub percussione filij facta parenti referuata, credo comprehendit eam percussorem, quæ comparatione filij, & spectata reuerentia, quam parenti exhibere debet, grauis est, tamen comparatione aliorum leuis esset iudicanda: quia concurrunt omnia, quæ referuatiōi sunt necessaria: & tradit Gambartupia *de casibus referuatis. fol. 211. num. 2. Barbofa dicta alleg. 50. num. 113.* vbi bene aduertunt, sub prædicta referuatio non contineri, si manum contra patrem leuaueris, quia esto percussorem attentaueris, de facto non percussisti.

11. Octauò, abusus sacrarum rerum ad magicas artes, veneficia, superstitiones, &c. de quibus dixi tract. 17. de vitis relig. *opposit. disp. 1. & 2.*

12. Nonò, procuratio abortus, debet tamen constare moraliter, scetum animatum esse. Nam falsi dubio esto irregularem constituat, casus referuatus non est.

13. Decimò, expositio infantium locis piis, cum commodè ab exponentibus alii possint: quia eo casu graue peccatum committitur, iuxta text. in c. vnic. de infantibus. *expos.* At à referuatio excusatur, si sumptus fuerint piis locis soluti.

14. Vndecimò, contractus matrimonij in gradibus prohibitis. Nam esto non sit verus contractus; sed solum attentatus, eam attentionem vt pote grauisimum peccatum merito referuari sepe expedit.

15. Prælati Religionum antiquo tempore plures erant casus referuati, eaque de causa Clemens VIII. sua constitutione potestatem Prælatorum restrinxit, ne alios casus, præter ita tim subiciendos, referuare possint absque consensu Congregationis Generalis, vel Provincialis. Ij sunt.

16. Primus, veneficia, incantationes, sortilegia, de quibus satis dixi tract. 17. de vitis relig. *opposit. disp. 1. & 2.*

Secundus, Apostasia à religione, siue habitu dimisso siue retento, quando eò peruenierit, vt extra sepra monasterij egressio fiat. Quod prudenter dictum est, quia vsque ad illum terminum non est apostasia exterior completa, neque iniuria regioni integrè facta. De hac Apostasia vide dicta tract. 16. *disp. 4. punct. 16.*

17. Tertius est, nocturna, ac furtiua è monasterio, seu conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta. Vnde egressio furtiua diurna, est graue peccatum fit, sub referuatio non continetur, sed necessariò debet esse nocturna, sicuti non continetur nocturna, nisi furtiua, vt bene notauit Suarez *tom. 4. de relig. tractat. 8. libr. 2. cap. 18. num. 5.* Nominè, furtiua, venit intelligenda quælibet egressio contra voluntatem Prælati, tamen per vim, & metum licentia extorta fit: quia, cum ea licentia nulla sit, in ea egressione quasi furtum committitur. Ex qua doctrina infert Suarez non excusare ab hoc furtiuo egressu, & referuatio, quod Superior conuenit, si contra suum officium, & honorem Dei, & Religionis consensum præter: quia nulliter præstat, ac, proinde est egressio furtiua comparatione superioris prælati, vel religionis. Et idem dicendum de ipso Prælato, cui non est permilla è conuentu egressio in scandalum religionis cedens, quia sic egrediens furtiua respectu religionis egreditur.

18. Quartus, proprietates contra votum pauperatis, quæ sit peccatum mortale, de qua proprietate latè dixi tract. 16. *disp. 3. à punct. 2.* Quintus, iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo. Nam extra iudicium falsum iuramentum, est graue peccatum sit, non permittitur referuari. Quinimò, vt prædictum iuramentum falsum referuatum sit, debet esse in iudicio regulari, seu legitimo: quare, si ex aliquo capite iudicium nullum sit, cessat referuatio, quippe iudicium nullum regulare, & legitimum esse non potest, & tradit Suar. *dict. c. 18. num. 7.*

19. Sextus, procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum scetum, etiam effectum non sequuto.

Quæ

Quæ verba notanda sunt : nam , si referuatio esset de aborsu probatione , effectus sequuto ; nullatenus referuatio aborsus peccatum , quouique aborsus de facto succederet . Vnde , si ante aborsum euentum , causæ date penitentes , & ad confessionem accederes , à quolibet potente à non referuatis absolueres , absoluti posses : postmodum vero aborsu succedente , peccatum referuati non potest , quia virtute Penitentia delictum est . Atque ita tradit Azor . i . i . instit . moral . lib . i . c . 7 . Henrquez lib . 5 . de penitent . cap . 5 . num . 5 . & in comment . lit . 3 . Fagund . de secundo Eccl . præcep . lib . 8 . cap . 7 . num . 18 . & tradunt in simili Vega i . 21 . sum . c . 67 . casu 3 . Medina i . 2 . q . 71 . art . 5 . in solut . ad 1 . Rodrig . i . i . sum . cap . 211 . Grassis . i . p . decis . aurear . lib . 2 . cap . 87 . num . 14 . in fine , aduersus Sotum in 4 . dist . 12 . q . 1 . art . 7 . c . 7 . Hinc fit . Lopez 2 . p . instructor . c . 76 . § . Sequitur . c . 1 . p . c . 23 . § . Præterea . Thom . Sanch . lib . 9 . de matrim . disp . 4 . n . 29 . Sed , quid , si tuum consilium , vel mandatum inefficax fuit , non solum ad causandum aborsum , sed neque ad ponendam causam , ex qua inferri possit , eod quod consultus , & mandarius nullatenus virtute consilij , vel mandati moueatur ; eritne casus referuatus ? Videtur esse : quia verba referuatiōis prædicti consilij , & mandato aptantur : siquidem est verum consilium , effectus non sequuto . Sed oppositum verius censio : quia consilium , seu mandatum , quod consiliarium , & mandatum ad executionem non mouet , nullatenus influere potest in aborsum . At prædicta referuatio , causæ , siue physice , siue moraliter influentes in aborsum referuatur . Non igitur referuatur prædictum consilium , seu mandatum , cum moraliter non instruat . Et confirmari potest : quia procuratio , & auxilium referuatum ad causandum aborsum necessario exigunt causam aborsus apponitias intelligi non potest , qualiter procuratio , & auxilium fit . Ergo neque censendum est adesse perfectum consilium , & mandatum , quouique consiliarius , & mandarius ad causandum aborsum moueantur . Illa enim verba , effectus non sequuto , non ad efficaciam intrinsecam consilij , sed ad efficaciam extrinsecam , & effectum intentum referenda sunt .

20. Septimus , falsificatio manus , seu sigilli Officialis Monasterij . Sub quibus verbis aduerte primo , non comprehendit consilium , auxilium , vel fauorem ad falsificationem præstantes : quia non physice , & proprie falsificatio , sed falsificationi operantur : & verba referuatoria , vt pote odiosa , sunt cum proprietate intelligenda , vt notauit Fagund . de secundo Eccl . præcep . lib . 8 . cap . 7 . num . 21 . Secundo aduerte , falsitatem committi debere in subscriptione Officialis . Vnde , si litteras Officialis falsificasset , decepta illarum subscriptione , vel proprio sigillo , in peccatum referuatum non incideres : quia de facto non falsificas manum , vel sigillum . Nomine enim , manus , subscriptio communiter intelligitur , præterquam quod litteræ non subscriptæ , nec sigillo signatæ , authenticæ non sunt , nec fidem faciunt : & tradit Fagundez supra . Deinde committere potes falsitatem in sigillo , si Prælati sigillo furtiuè accepto , vel alio simili aliunde efformato litteras consignasset . Ob fabricationem autem sigilli sigillo Officialis similis , etiam prauo animo factam , non incurris casum referuatum , quouique eo litteras obsignes : sicuti neque ob furatum Officialis sigillum : quia hæc falsificatio non de sigillo materiali , sed formalis (hoc est , de litterarum sigillatione) intelligi debet , vt dixit Suarez tom . 4 . de relig . tract . 8 . lib . 2 . cap . 18 . num . 8 . Sed , quæ litteræ falsificandæ sunt , an necessario spectantes ad regimen personarum , vel bonorum Conuentus , an etiam pertinentes ad singularem ipsius Officialis personam ? Suarez existimat , & satis probabiliter , vtrarumque litterarum falsificationem referuati : nam falsificatio litterarum spectantium propriam Officialis personam simpliciter est contra reuerentiam debitam tali personæ , ratione talis muneris , cuiusque muneri iniuriola . Contrarium probabilitate non caret , sicuti ipse Suarez affirmat : quia in ea falsificatione non videtur spectata persona , sed officium : non enim absque causa dictum est , falsificatio manus , seu sigilli Officialis , vt tacite excluderetur , quælibet alia falsificatio , quæ non esset falsificatio illius , quæ talis est : quippe verba in Constitutione odiosa non materialiter , sed formaliter intelligenda sunt . Neque obstat , eam falsificationem non solum iniuriolam esse Officiali , quæ singularis persona est : sed etiam eius officio , & muneri : quia solum est iniuriola indirectè , & per accidens ; sed non directè . Referuatio ergo falsificationis illius , vt pote restringenda , de falsificatione iniuriola Officiali , quæ talis est , ac proinde de falsificatione commissa in eius munere , & officio intelligi debet . Tertio aduerte , nomine , Officialis , proprie intelligi Secretarium Generalis , Prouincialis , seu Prælati Conuentus , cuius manu , vel sigillo ordinationes Generalis , Prouincialis , & Prioris Conuentus obsignantur . Sed non obinde excludendus est Generalis , Prouincialis , aut Superior Conuentus , quorum manus , aut sigilli falsificatio à fortiori referuata est . Tam , quia ratio referuatiōis efficacius in ipsis , quàm in eorum Secretariis procedit , quippe si religioni magis nociua . Tam quia ipsi sunt potius , quam

eorum secretarij religionis officiales ; vt notauit Fagund . de secundo Eccl . præcep . lib . 8 . cap . 7 . num . 22 . Suarez dicto tom . 4 . de religion . tract . 8 . lib . 2 . cap . 18 . numer . 8 . Extenditque Suarez hanc doctrinam ad quemcunque officialem Conuentus , penes quem sit aliqua personarum , vel bonorum administratio , qualis esset in alijs Religionibus Vicarius , Subprior , & in Societate Minister ; item Procurator conuentus : quia verè sunt Religionis Officiales . Sed non caret difficultate hæc extensio : quia Vicarius , & Subprior , præter Prælatum , limitatam , & quasi politicam , & domesticam habent iurisdictionem ; nec solent sigillo ordinationes obsignare . Quod à fortiori procedit in Procuratore conuentus , qui non solet sigillum speciale habere , neque inconsulto Prælati contractus alicuius momenti celebrare . Ergo non de iis officialibus referuatio intelligitur ; sed de officiali , quo Superiores religionis ordinationes subditis , vel alijs Superioribus transmittunt : quia ipse cum superiore idem tribunal constituit ; eandemque personam repræsentat . Præterea non sine causa appositum est nomen Officialis Conuentus , in singulari numero , vt staret pro famosiori significato , excluderenturque alij Officiales & Ministri , qui non sunt tam officiales Conuentus , quàm aliquorum munerum ipsius .

21. Octauus , furtum de rebus monasterij in ea quantitate , quæ sit peccatum mortale . Circa quem dubitari potest , qualiter à quarto casu distinguitur ; siquidem ibi proprietates contra votum paupertatis referuatur . Dicendum est , contingere posse , aliquem , facto voto paupertatis , proprietatem suorum bonorum retinere contra Prælati voluntatem , vt in Religiosis Societatis Iesæ , qui votis biennij non priuantur bonorum suorum dominio : ij enim si contra Prælati voluntatem bonorum suorum proprietatem retineant , in casum referuatum incidunt . Reliqui verò religiosi , cum iure ecclesiastico proprietate , seu dominio suorum bonorum voto paupertatis priuantur , nequaquam possunt attentare proprietatem retinere , quin simul furtum committant : quippe nullius rei proprietates ipsis communicari potest ; sed necessario in monasterium transe , ac proinde illius vsus Prælati inuito furtum est . Verum esto , ita sit , & hac ratione quartus casus ab hoc octauo distinguitur ; credo tamen præcipue distingui in eo , quod quartus casus referuatur attentatam Religiosi proprietatem quorumcunque bonorum , siue Monasterij , siue alicuius personæ secularis . Nam , si Religiosus bona secularia contra voluntatem suorum Dominorum vsurpauerit expendenda , sine dubio vitium proprietatis referuatum committeret , & in quartum casum incidere ; sed non in octauum , cum ea proprietates non esset furtum de rebus monasterij : si quidem ea bona in monasterium non sunt translata . Quocirca vt in octauum casum incidat , debet ex rebus Monasterij esse furtum , & proprietates . Neque ab hoc furto exculatur Religiosus : tamen bona vsurpata vsui alicuius Religiosi destinata sint : quia ex hac destinatione non desinunt illa bona esse conuentus : semper enim conuentus sunt , dum non consumuntur . Neque item exculatur , tamen bona non sint alicuius Conuentus determinati , qualia sunt bona totius prouincie , & quæ Prouincialis vsui destinantur . Satis enim est , quod sint omnium conuentuum ; nam eo ipso sunt illius , & aliorum , vt bene notauit Suar . tom . 4 . de relig . tract . 8 . c . 18 . n . 11 .

22. Nonò , lapsus carnis voluntarius opere consummatus . Quæ verba inquit Suar . supra , num . 12 . duplicem sensum habere possunt . Primus , & nimium rigidus est , vt lapsus carnis , qui actu exteriori mortaliter peccaminoso perficitur , referuatur , tamen in sua iniqua specie perfectus , & consummatus non sit . Iuxta hunc sensum excluduntur à referuatiōe omnia peccata purè interna , quæque in actum exteriori non prodeunt : quia opere non consummantur . Deinde excluduntur , tamen in actum exteriori prodeant , dummodo ille actus exterior ex se , & seclusa extrinseca intentione solum sit leuiter peccaminosus . Vnde sub referuatiōe ille lapsus carnis tantum continebitur , qui in opus exteriori per se spectatum mortaliter peccaminosum transierit . Alias sensus illorum verborum , opere consummatus , mitior est , eaque de causa approbatur à Suar . vt , scilicet , intelligantur de consummatione in propria specie . Species igitur luxurie videntur esse fornicatio , pollutio , sodomia , bestialitas . Vt autem lapsus carnis referuatus sit , aliqua harum specierum debet compleri neque sufficit compleri medijs ad ipsam ordinatis , tamen mortalia sint , vt sunt tactus ex se impudici . E contra etiam non requiritur ad referuatiōem , vt bene aduertit Suarez , quod lapsus carnis secundum intentionem peccantis consummetur ; si tamen in sua propria specie consummatus sit , aliàs pollutionem habens , cum sodomiam , seu fornicationem procurauit , neque intentum consequutus est ; peccatum referuatum non haberet : quod nullatenus est dicendum , cum sit lapsus carnis voluntarius in sua propria specie exteriori consummatus .

23. Decimus, occasio, aut vulneratio, seu grauis percussio cuiuscunque personæ. Tria in hoc casu referantur. Primò, homicidium. Secundo, vulneratio, quæ est apertura corporis ictu inflicta, vt dixit Ambros. Calepin. Tertiò, grauis cuiuscunque percussio, quæ absque vlla apertura, incisione, & mutilatione esse potest. Solum aduerto, percussionem supradictis verbis referuatam illam videri, quæ in ratione percussio- nis grauis est, non quæ ex accidenti extrinseco, scilicet, ob honorem, & famam læsam grauis censeatur; sicut de percus- sione pugnae, palmæ, digiti, pedis, sensit Nauarr. *summ. cap. 27. numer. 91.* referens quandam Extrauag. quæ incipit, *Perleus.* quæ tamen in iure non inuenitur. Quod si roges, quæ est censenda grauis percussio. Respondeo cum Nauarr. *suprà,* & Suar. *tom. 5. de censur. disput. 22. sect. 1. num. 90.* ar- bitrio prudentis diiudicandam esse. Regulariter illa est gra- uis percussio, quæ signum sui in parte præcipua corporis reli- quit. Mœnent tamen Nauarr. Suar. & Fagund. *in secundo Ecclês. præcep. lib. 8. cap. 7. num. 24.* sæpe dignitatem personæ grauem percussionem constitutere, quæ alioquin leuis esset, colligiturque apertè ex cap. *cum illorum de sentent. excommu- nic. & Gloss. ibi.*

24. Vndecimus, qui referuari potest ex Constitutione Clement. VII. est maliciosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores. Circa quem casum optimè ad- uertit Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. libr. 2. cap. 18. num. 12.* de- bere malitiam, tum in impedimento, tum in retardatione, tum in apertione litterarum interuenire, neque sufficere igno- rantiam, aut negligentiam crassam. Impedire autem, seu re- tardare litteras potes, si malitiosè impedias, ne tabularius inueniat, nève deferat, nève delatas tradat; sed apud se re- tineat. Et à fortiore censendus es impedire, & retardare, si tu illas supripas, occultes, vel comburas, ne ad manus illius, ad quem mittuntur, perueniant. Secus esset, si cursore ordinario contentus, velociorem ommitteres, cum facillè posses inuenire: illius enim omissio non est postiuua illarum retardatio, sed velocioris illarum cursus negatio. Deinde referuari potest aperire litteras superioris ad inferiores, vel è contra, absque vlla auctoritate animo cognoscendi secreta contra volunta- tem scribentis. Quinimò referuari potest sola apertio iniu- riosa litterarum; tametsi non legantur; quia auctoritatem su- perioris, cuius sunt litteræ, vel ad quem mittuntur, satis of- fendit, vt tradit Fagund. *de secundo Ecclês. præcep. lib. 8. cap. 7. in fine.*

§. III.

Expenduntur casus specialiter in Societate Iesu referuati.

1. Qui referentur in Societate.
2. Expenditur primus, qui est periuirium, & falsum testimo- nium.
3. Secundus, furtum, & vsurpatio rei contra votum pauper- tatis.
4. Tertius est lapsus carnis voluntarius.
5. Quartus, inobediencia expressa.
6. Quintus, seditio in Superiorum, & diuisio à capite.
7. Sextus, detractio fama, &c.
8. Septimus, impedimentum excludens à Societate reticuisse in examine, vel in eo mentiri esse, &c.
9. Octauus, acceptio, vel missio litterarum absque licentia ex- pressa, &c.
10. Nonus, transgressio votorum simplicium.
11. Decimus, censura, seu peccata habentia in Constitutionibus censuram annexam.
12. Casus Pontifici referuati, à fortiore referuati in Religione sunt.

1. VErùm in Religione sanctissima Societatis, cuius in- struitur à pubertate, est indignus, susceptus, vtinam ab incunabilis suscepsem, auctoritate quintæ Congregat. generalis decret. *40. et 46. aliàs 67. et 73.* non solum prædicti casus referuati sunt, sed illis additi sunt decem. Primò, periu- rium, & falsum testimonium in iudicio, vel extra. Secundo, & furtum, & vsurpatio alicuius rei contra votum paupertatis in ea quantitate, quæ efficiat peccatum mortale. Tertiò, lapsus carnis voluntarius, & quidquid est contra votum castitatis, quod in actum externum prodeat. Quarto, inobediencia expres- sa, quæ quis asserit, se nolle parere. Quintò, seditio in superio- rem, & diuisio à capite, in graue nocumentum Societatis. Sex- to, detractio fama, bonæque existimationis aliorum, & discor- diarum seminatio inter Fratres. Septimò, impedimentum ex- cludens à Societate reticuisse in examine, vel in eo mentitum esse, vnde graue incommodum oriri possit. Octauò, acceptio, seu missio litterarum absque licentia expressa, quæ, scilicet, acceptio, vel missio contineat rationem peccati mortalis.

Nonò, transgressio votorum simplicium, quæ profecti emittunt post professionem. Decimò, censura Societatis nostræ, seu peccata, quæ in nostris constitutionibus, bullis, vel decre- tis annexam habent excommunicationem. Hæc omnia cum manifestè erunt mortalia, & in actum externum prodierint, referantur superiori domus, vel collegij, & ab alio, nisi de- expressa licentia illius, absolui non possunt. Sic habetur in *Ordi- nationibus generalibus. cap. 5. de casibus referuatis.* Neque hæc tanto- rum casuum additio nimia videri debet referuatio; cum om- nes ij grauer religionem offendant, & nimisque dedecant Religiosos frequenter cum secularibus communicare, qua- les sunt nostra Societatis, ob quam cum proximis commu- nicationem non leuibus periculis labendi sunt expositi; deo- que expedit, prædictorum referuatione, tanquam quodam fræno contineri; & à Superioribus cognosci, vt quoad fieri possit, ab occasione casuum cadendi amoueantur.

2. Placet in gratiam religiosorum breuiter prædictos casus percurrere. Primò referuatur periuirium, hoc est, iuramentum veritate carens, quocunque modo aduerteretur protuleris, siue in iudicio, vt actor, vel reus, vel testis; siue extra iudiciu- rariò vel nunquam testis deponit, nisi iuratus, scilicet extra.

3. Secundo referuatur furtum, & vsurpatio alicuius rei contra votum paupertatis in ea quantitate, quæ efficiat pecca- tum mortale. Ex decreto Clement. VII. referuati potest in qualibet religione furtum, & vsurpatio ex rebus monasterij. At in Societate referuatur furtum, & vsurpatio ex bonis cu- iuscunque personæ in ea quantitate, quæ peccatum mortale constituat. Quæ autem hæc sit, dixi *tract. 16. de statu religio- sor. disp. 3. de voto paupert. punct. 20. et 21.* Quod si res, in quas habes dominium absque prælati licentia distribuas in pecca- tum incidit referuatum, tum iuxta decretum Clement. *casus 4.* quia proprietarius es, cum proprietatis vsum contra votum paupertatis accipias. Tum iuxta hanc referuationem, in qua vsurpatio cuiuscunque rei contra votum paupertatis referua- tur. Neque negari potest, illius rei vsum contra voluntatem prælati esse vsurpationem contra votum paupertatis.

4. Tertiò referuatur lapsus carnis voluntarius, & quid- quid est contra votum castitatis, quod in actum externum prodeat. Alicui videri possent hæc posteriora verba superflua: siquidem sub lapsu carnis voluntario, qui necessariò subin- telligi debebat, in actum externum prodeunte, videbantur contineri. Sed prudenter addita sunt, ne quis putaret, solum lapsum carnis voluntarium in sua specie completum referua- ri; nam cum referuatio sit stricti iuris, quippe iniuridicetione iure competentem restringat, merito sub referuatione lapsus carnis voluntarij, solus lapsus carnis perfectus, & consumma- tus in sua specie intelligi possit. Vt igitur omnis dubitatio tolleretur, addita fuerunt illa verba: *Ei quidquid est contra vo- tum castitatis, quod in actum externum prodeat.* Quibus ma- nifestè significatur, quemlibet actum externum per se casti- tati grauer contrarium, tometsi in specie luxuriæ consum- matus non sit, peccatum esse referuatum. Noranter dixi, *per se:* nam si ex intentione, & relatione solum extrinseca operantis castitati grauer aduerteret, sicuti aduerteretur quodlibet opus bonum, vel indifferens, praua, & inhonesta in- tentione factum, nullatenus in casum referuatum incidere; quia ex se ille actus exterior nullam habet malitiam; sed solum ex accidenti & extrinseco, & soli Deo cognitio, quale est praua intentio operantis, Quinimò, esto actus exterior malus sit, si tamen in se spectatus mortalem malitiam non habeat; sed solum venialem, sicuti communiter dicitur de visione euri- osa feminae, de leui tactu manus, & similibus; tametsi ini- qua, & mortali intentione fiant, casus referuatus non erit; quia ea malitia, quatenus mortalis est, non prodit in exteri- orem actum. Hac enim de causa à peccato hereticis referuato exclusimus *tract. 4. de fide, disp. 3. punct. 3.* verba hereticis inten- tione dicta, ex quibus per se spectatis colligi heresis non pos- sit; quippe illa non est censenda heresis exterior, sed interior. At ex prædictis actionibus colligi non potest mortalis inten- tio. Non igitur erit casus referuatus: & tradit Suar. *2. 4. de re- lig. tract. 8. lib. 2. o. 18. n. 12.* Secus esset dicendum, si vlti- mò aliàs leui feminae indicares tuam iniquam voluntatem; qui eo calu vilis, vel tactus, non quatenus tales sunt, sed qua- tenus indicant iniquum affectum, referuari erunt: sunt enim quadam muta sollicitatio.

5. Quartus, referuatur inobediencia expressa, quæ quis as- serit, se nolle parere. Prudentè additum est verbum, *expres- sa,* &c. vt intelligeretur solum inobediencia formalis, & ex- pressa referuatum esse. Nam inobediencia materialis in omni præcepti violatione reperitur, (quam non est credendum referuari, aliàs omnia peccata mortalia referuata essent;) sed non reperitur formalis; quæ in eo consistit, vt præceptum violes: quia tibi præceptum est, quod necessariò ex cõtemp- tu

præcepti, vel præcipientis oritur: at, quia potest ea violatio præcepti, & inobedientia formalis contingere, quin exterius manifestetur, merito addidit Congregatio verbum, *expressa*: quod explicans subdidit, *qua quis asserit se nolle parere*. Asserit, inquam, verbis, vel signis pravam suam intentionem declarantibus: non enim alia via inobedientia formalis esse potest expressa. Sed, an inobedientia formalis, & expressa debeat esse circa præceptum grauem materiam respiciens, non satis constat inter Doctores. Nam Caietan. in *sum. verbo. Inobedientia*. Ludouic. Lopez. 1. p. *instruct. c. 55. in fine*, Valent. 2. 2. *disp. 7. quest. 3. punct. 3.* & Lessius ipso referens *lib. 2. de iustit. cap. 46. dub. 6. nu. 45.* existimantes, inobedientiam formalem peccatum veniale esse posse ex leuitate materiae, necessarium affirmare debent, illis in euentibus, in quibus à culpa mortali inobedientia excusatur, casum reueruatum non esse. Ego verò dicendum existimo, regulariter inobedientiam formalem, & expressam, casum reueruatum esse: tamen præceptum de materia leui sit: quia non spectatur quantitas, sed qualitas transgressionis; neque quale sit præceptum, fed qualiter illud transgrediaris. Et quidem si de inobedientia formali diuini præceptorum casus reueruatus loquatur, (quod mihi dubium est, quia satis videtur verosimile, solum inobedientiam religiosam ex voto obedientiae debitam reueruari; itard à culpa mortali ex leuitate materiae præcepti excusari potest: nam, si illa inobedientia ex contemptu Dei procedat, grauissimum est peccatum. Et idem est, si procedat ex contemptu præcepti, tanquam inutilis, vani vel perniciosi: quia est grauis blasphemia. Alia autem via contemni expressè, & formaliter non potest præceptum, licet possit minus haberi, & estimari. Si autem ex hac minori estimatione, quæ est virtualis quidam contemptus, præceptum leue transgrediaris, peccatum reueruatum non erit ex Lessii sententia: quia non excedit culpam venialem. At, si casus reueruatus ex sola inobedientia aduersus obedientiam votum procedat, si præceptum leuis materiae transgrediaris ex superioris contemptu, idque significet, in casum incidit reueruatum: quia denotas, paratum non esse Superiori, etiam in graui materia præcipiente, obedire. Vnde prudenter Congregatio, cum inobedientiam expressam, casum reueruatum constituit, non restrinxit ad specialem materiam, sed absolute dixit, inobedientiam expressam, qua quis asserit, se nolle parere, casum reueruatum esse. Nam esto id asseras, cum leuis materia tibi præcipitur, si tamen inquam voluntatem non declares limitatam esse, & solum in illa materia obedire nolle; in aliis tamen paratum esse voluntatem Superioris exequi, sine dubio absolute superiori contemnis; & casus est reueruatus. Et forte ob hanc causam Pater Generalis Claudius Aquiuina declarauit, casum esse reueruatum, si quis Fratrum Ministro aliquid iubenti, licet non sub præcepto diceret: *Nolo facere*, quia est persona Ministri absolutus contemptus. Quam declarationem septima Congregatio generalis decreto 40. approbavit. Quod si superiori nolis obedire in leui materia, non, quia superior est, sed quia indoctus & imprudens habetur, vel quia tibi est offensus, Lessius *ditto lib. 2. c. 46. dub. 6. in fine*, existimat, non esse inobedientiam mortalem, ac proinde nec casum reueruatum. Quod intelligendum est de inobedientia, nec superiori, neque aliis declarata: nam, si superiori, vel aliis declaratur, tamen cum restrictione, & limitatione ad illam materiam, credo omnino mortalem esse, & casum reueruatum, quia est grauis superioris contemptus, & ipsius muneris non mediocri iniuria.

6. Quintus, reueruatur seditio in superiore, & diuisio à capite in graue nocumentum Societatis. Est enim grauissimum delictum seditionis in superiore, grauissimamque pena dignum, vt testatur Conrad. Brunus *tract. de seditionibus, lib. 5. cap. 11. ad finem*, quem sequitur Menoch. *lib. 2. de arbitrar. casu 166. & casu 437.* Seditionem igitur in superiore committis, si animos fratrum commoueas, ne vel illum vt superiorem recognoscant, vel illius iussu obtemperent. A capite autem te diuisis, si à Præposito generali obediendo te velis subtrahere, sicut Schismaticus se subtrahit à Pontificis obedientia; quæ peccata ex leuitate materiae excusati à mortali non possunt, cum semper in graue nocumentum Religionis cedant, & disciplinae religioe non leuiter contraria sint.

7. Sextus, detractio famæ, bonæque existimationis aliorum, & discordiarum seminatio inter fratres. Cum enim in Societatis Religione maxime charitas, vnitatisque respiciatur, & hæc vitia non leuiter charitati, vnitatisque opponantur, merito reueruata sunt. Detractio igitur, vt ex D. Thom. ab omnibus recepto 2. 2. *quest. 73. art. 1.* constat, est aliena famæ occulta, & iniusta denigratio, quæque contingit cum directe, tum indirecte. Directe contingit primò, imponendo cimen falsum: secundò, amplificando verum: tertio, occultum reuelando: quarto, sinistre recta facta interpretando. Indirecte verò contingit primò, si recta facta, & doctes alterius neges: secundò, si ea extenueris, tertio, si silentio præfermitas, cum obligatus es manifestare: quarto, si fiste laudes, quia est tacita vituperatio. Quodlibet horum, cum famam alterius grauius denigrat, bonamque illius existimationem dimi-

nuit, casus est reueruatus. Ex vi tamen huius reueruationis non videtur contumelia reueruari. Nam esto grauius peccatum sit, non ita facile committitur: est enim contumelia, honoris alterius in coram denigratio, sicut dixit D. Thom. *quest. 72. artic. 1.* idèoque differt à detractioe; partim, quia detractio lædit famam, contumelia honorem; partim, quia detractio fit occulte, & in absentia infamari: contumelia in illius presentia, sicut tradit Lessius *lib. 2. de iustit. cap. 11. dub. 2. & num. 6.* Deinde reueruatur discordiarum seminatio inter fratres, quod Spiritus sanctus summo odio prosequitur, vt potest charitati aduersum. Contingit autem hæc discordiarum seminatio, quando tuis verbis, vel factis voluntates fratrum discordes, & dissentientes redduntur in graue ipsorum detrimentum, & à fortiori, si in odium excitentur. Solum dubitari potest an seminatio discordiarum inter saculares, vel Religiosos alterius Ordinis, sit casus reueruatus: quia verbum illud, *inter fratres*, videtur discordiarum seminationem restringere ad fratres, qui non solum vinculo charitatis, sed & Religionis, & Professionis fratres sunt: ij enim sunt, quos Religiosi proprie fratres appellant, & decretum reueruatorum vltra communem loquendi modum extendi non debet. Nihilominus verius censo, quamlibet discordiarum seminationem inter saculares etiam esse casum reueruatum. Credendum enim est, Congregationem voluisse reueruare peccatum illud, quod Spiritus sanctus grauius detestatur illis verbis: *Et qui seminatur inter fratres discordias*. sub quo quælibet discordiarum seminatio inter fratres, qui vinculo charitatis fratres esse debent, continetur.

8. Septimus est, impedimentum excludens à Societate reuiculis in examine, vel in eo mentium esse, vnde graue aliquod incommodum oriri possit. Duo sub huiusmodi reueruacione continentur. Primò, tacuisse in examine impedimentum excludens à Societate. Secundò, in eo examine commisisse mendacium, ex quo graue aliquod incommodum oriri possit. Circa primum dubitare quis poterat, an de solis impedimentis essentialibus loquatur, an etiam de secundariis: siquidem secundaria etiam à Societate excludunt: illis enim, vel aliquo illorum affectus in Societatem recipi non potest absque dispensatione, vt late dixi *tract. 16. de statu religiosi disp. 1. pun. 8.* Sed verius censo, de solis impedimentis essentialibus reueruacionem illam esse intelligendam: quippe hæc proprie, & in rigore tantum à Societate excludunt, alia vero solum ex arbitrio, & voluntate superioris. Verum, sub secunda parte reueruacionis credo secundariorum impedimentorum celationem contineri. Cum enim omnes Societatem ingressuri in examine interrogentur, tum de primariis, tum de secundariis impedimentis, qui aliquod illorum celare, mendacium committeret, ex quo posset graue incommodum Societati euenire. Quod si de facto non eueniat, id est per accidens. Incidit ergo in casum reueruatum.

9. Octauus, acceptio, vel missio litterarum, absque licentia expressa, quæ, scilicet, acceptio, vel missio continet rationem peccati mortalis. Circa quem casum occurrit notandum, qualiter acceptio, vel missio litterarum peccatum mortale continens excusari possit à casu reueruato, ex eo, quod fiat ex expressa licentia. Siquidem superioris licentia promissione, vel acceptioe litterarum mortaliter peccaminosa nulla est: quippe honesta, & licita tantum spectare debet. Deinde Superior litteras accipiens, seu mittens, peccatum mortale continens, in casum reueruatum non incidet: siquidem ex licentia sibi met concessa recipit. Ob hanc rationem existimo, acceptioem, vel missionem litterarum mortaliter peccaminosam, cuius malitia ex Superioris voluntate purgari non potest, casum esse reueruatum, tamen Superioris licentia accedat; quia ea licentia nulla est, ac proinde reputari debet, ac si non esset. Illam verò litterarum acceptioem, vel missionem aliis peccaminosam, cuius malitia ex licentia Superioris cessare potest, casum reueruatum non esse, si ex Superioris licentia fiat. Possit autem aliquam acceptioem, vel missionem litterarum esse huius conditionis, constat: quia potest Prælati subditis præcipere, ob aliquas graues, & urgentes causas, ne absque eius expressa licentia litteras mittant, vel recipiant. Quo casu acceptio, vel missio absque expressa licentia rationem peccati mortalis continet: posita verò licentia peccatum cessat, & consequenter casus reueruatus. Ad hanc explicationem adstruendam, ea præcipue ratione motus sum, ne cogar affirmare, illa verba, *absque licentia expressa*, superfluisse: siquidem circa acceptioem, vel missionem litterarum ex ratione materiae mortaliter peccaminosam, nulla Superioris licentia valida esse potest. Asserere autem ex inuoluntaria licentia à peccato reueruato excusari, verosimile non est. Deinde, vt comprehenderem sub reueruacione acceptioem, & missionem litterarum ex accidenti extrinseco, scilicet, ex imperio obedientie peccaminosam: siquidem huius malitia Superioris licentia, quæ valida est, purgari potest, & reueruatio cessare.

10. Nonus, transgressio votum simplicium, quæ professi emittunt: post professionem, circa quem casum nihil notandum

Terat. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

occurrit, præter dicta *tract. 16. de religio statu, disp. 5. à pun. 1. & sequenti.*

11. Decimus, referuntur censuræ Societatis nostræ, seu peccata, quæ in nostris constitutionibus, Bullis, vel decretis, annexam habent excommunicationem. Notanter additum est, seu peccata, ne intelligerentur solæ censuræ referuari, sed simul cum censuris peccata ipsa per se, & directè referuata esse. Igitur in Constitutionibus eam censuram excommunicationis ipso facto inuenio, quæ in Congregatione generali electoribus apponitur 8. p. *Constit. cap. 6. §. 2.* si quem scirent ambientem præposituram generalem, Vicario non denunciauerint. Item, quæ apponitur Vicario, & tribus antiquioribus Professoribus, qui in hac causa Iudices esse debent, si forè aliter, quàm in animo sentiant, sententiam dicerent. Huius Constitutionis in 1. Congregat. generali, *decreto 5.* addita est ea censura aduersus ambitiosos pro se, vel pro aliis, itaque ad eos, qui informationem non synceram, hoc est, vt explicuit 2. Congregatio *decreto 9.* quæ studiosè, seu mala enim intentione mendax est in re graui. Item, ex Congregat. 7. *decreto 49.* extenditur excommunicatio ad illos omnes, qui electionis synceritatem, libertatemque quoquo modo directè, vel indirectè impedire conantur. Huius excommunicationis absolutio, si petatur ante electionem, Vicario generali referuatur, si post electionem, Præposito generali, vt dicitur in 1. Congregat. *decreto 18. & in decreto 17.*

In Bullis verò pontificiis, præcipuè in ea, quam contra Apostatas expedit Pius V. anno 1565. quæque incipit, *Equum repusamus*, excommunicatio ipso facto lata est, & Pontifici, vel præposito generali referuata aduersus eos, qui emissis Societatis votis, vel ab ea recedunt, vel ad alium. Ordinem (Carthusiam excepta) absque licentia Generalis transeunt: quinimo neque ad Carthusiam ex privilegio Carmelitis concessio, & aduersus eos, qui licentia Generalis habita, intra tempus præfixum non fuerint Ordinem ingressi, vel in ea non valentes, vel nolentes perseverare, ad Societatem non fuerint statim reuersi, auxiliatores, & receptores eorum eadem excommunicatio afficiuntur. Deinde excommunicantur excommunicatione Pontifici referuata à Gregor. XIV. in Bulla confirmatoria nostri Instituti, edita 1591. quæ incipit, *Ecclesia catholica*. quomodolibet impugnantes, vel alterantes Constitutiones Societatis, decreta, & gubernandi formam, &c.

Denique in decretis Congregationis, præter superius dicta, est excommunicatio Provinciali referuata; tum in illos, qui in consilio Provinciali externos de dimissione sua in consilium adhibent; tum in illos, qui quoquo modo externorum auxilio, vel intercessione ad dimissionem à superioribus obtinendam vtuntur. Sic habetur in 7. Congregatione generali, *decreto 18. & can. 22. §. 2.* Prædictas censuras explicui dicto *tract. 16. de statu relig. disp. 5.* vbi de præceptis Societatis.

12. Ad extremum aduerte, casus Pontifici referuatos non esse opus superiores regulares sibi referuare, cum altiori referuatione referuati sint: idè quod nullus alius, præter eum, cui ex commissione Pontificis competit facultas, absoluerit à prædictis potest, sicuti bene notauit Suar. r. 4. *de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 18. in princ.*

§. I V.

Quis possit directè à prædictis peccatis referuatis absoluerit.

1. Is, cui referuata sunt, potest absoluerit.
2. An à referuatis Pontifici possint Episcopi absoluerit in aliquibus casibus.
3. A referuatis Pontifici, & Episcopo potest Parochus extra casum extrema necessitatis, ex satis probabili sententia.
4. In articulo mortis quilibet potest.
5. Prelatus cuiuscumque Cœuentus sibi subditos absoluerit potest.
6. Ex quodam privilegio possunt Religiosi Minores ab alio, quàm à Superioribus absolui semel in vita.
7. Quid in articulo mortis à Sixto I V. prædictis Religiosis concedatur.
8. Religiosis omnibus à Superiore approbatis concedit Pontifex facultatem absoluerendi omnes Christi fideles, sed non Religiosos.
9. Quid de privilegio Bullæ Cruciatæ.
10. De privilegio concessio absoluerendi Religiosos Ordinis Prædicatorum iter agentes.
11. Nonny absolui possunt, ac si seculares essent.

A peccatis referuatis nemo absoluerit potest, nisi is, cui peccata referuata sunt, aut illius superior, & cui ipsi commiserint. Dixi, cui peccata referuata sunt: quia referuans non sibi tantum, sed aliis inferioribus prælati referuare peccata potest, sicuti de facto plura peccata à Pontifice Episcopi absolutio referuata sunt, & in Religionibus, maxime

in Societate omnes casus referuati Prælati conuentualis absolutio referuatur.

2. Igitur à referuatis Pontifici non solum pro foro interno, sed etiam externo absoluerit possunt Episcopi pueros, mulieres, senes, valetudinarios, aliasque similes personas Pontificem adire impeditas, iuxta textum in cap. *Mulieres*. cap. *Notificatur* & cap. *Quamuis*. de sentent. excommunicat. referuatis tamen quibusdam ibi præscriptis conditionibus. Et licet prædicti textus de excommunicatione ob percussione Clerici loquantur, Doctores eam facultatem ad alios casus Pontifici referuatos extendunt: siquidem in omnibus eadem ratio procedit, quæ est periculum animarum vitare: quod esset si absolutio diu differri deberet, sicuti notauit Coninch. *disp. 8. de penitent. dub. 12. n. 88.* Suar. r. 4. *de penit. disp. 30. sect. 3.* In foro autem conscientie quilibet Episcopus potest sibi subditos à quibuscumque peccatis occultis Pontifici referuatis absoluerit, ex *Trid. sess. 24. cap. 6. de reformat.* Neque per Bullam Cæne ea potestas reuocata est, vt alibi latius dixi.

3. A referuatis Episcopo, & à fortiori Pontifici nullus Parochus iure ordinario absoluerit potest, vt de se constat. Solum est dubium, an casu, quo penitentem necessarium sit communicare, vel quia ecclesiastico præcepto communionis vrgetur, vel quia absque nota omittit communionem non potest, possit à quolibet paroco directè absolui à peccatis Pontifici vel Episcopo referuatis. Negat Valq. q. 91. art. 3. *dub. 8. n. 4. & dub. 9. num. 21.* Mouetur ex eo, quòd Tridentin. *sess. 14. cap. 7. de reformat.* dixerit, Sacerdotes extra articulum mortis nihil posse in casibus referuatis. Sed contrarium docet non improbabiler Canus *relect. de penitent. 5. p. fol. 108. §. Secunda conclusio.* Dominicus Sorus in 4. *dist. 18. q. 2. art. 5. ad 1. Ledem. 2. p. 4. q. 8. art. 3. dub. 3. concl. 7.* neque dissentit Suar. *disp. 30. sect. 3. n. 8. & q. 9. & disp. 30. tota sect. 3.* posse, inquam, parochum extra casum extrema necessitatis à referuatis Pontifici absoluerit suos subditos, si adire non possint superiorem, & in ter tempus communicandi, vel celebrandi, prætermittitque non possit absque scandalo, vel infamia, vel damno populi, qui defraudandus esset Missæ sacrificio die festiuo: extenduntque hanc doctrinam, siue peccatum censuram habeat annexam, siue non. Ratio est: quia referuatio ob bonum charitatis introducta non debet in detrimentum charitatis cedere: cederet autem in graue charitatis detrimentum, & in animarum non leue periculum, si eo casu non possit parochus ab eo peccato absoluerit. Credendum Ergo est, eam facultatem esse illi à Pontifice concessam. Neque obstat Concilium alsens, nihil posse extra articulum mortis sacerdotem in casibus referuatis: quia hoc intelligendum est per se, secus si à iure, vel ex privilegio concedatur, sicuti Suar. exprimat concessum esse, non solum Episcopis, sed etiam sacerdotibus inferioribus, quoties Pontifex adiri non potest, & in ter tempus communicandi, ex textu in cap. *Nuper*. de sententia excommunicat. ibi: *à suo absoluat Episcopo, vel proprio Sacerdote.* In casibus autem Episcopo referuatis non audez Suarez *disp. 30. sect. 3.* concedere hanc facultatem, ed quòd recursus ad Episcopum facilius sit, quàm ad Pontificem. Et præterea de casibus pontificiis sunt iura concedentia hanc facultatem proprio sacerdoti, cum non potest Pontifex adiri, quod non inuenitur in casibus Episcopo referuatis. At Canus, Sorus, Ledem. *locis alleg.* & idem Suar. *disp. 31. sect. 3.* generaliter loquuntur de casibus referuatis: & affirmant, quoties ex aliqua graui causa omitti non potest communicatio, possit inferiorem sacerdotem à referuatis absoluerit. Monent tamen prædicti Doctores, hanc absolutionem esse indirectam: siquidem inferior sacerdos non est propriè iudex illorum peccatorum, & obligationem subit penitens coram superiore comprehendit. Sed hoc non videtur satis consequenter dictum, aliàs nulla iurisdictione ob necessitate inferiori sacerdoti communicaretur. Credo igitur, & iudicem esse, tamen penitentem obligationem habere comparandi.

Religiosi verò præcipuè mendicantes, esto iure communi non possint à referuatis Pontifici, vel Episcopo absoluerit, quia in Clement. *Dudum de priuileg.* declaratur eos non habere ampliorem facultatem, quàm habent Parochi, & in Clementina, *Religiosi, de priuileg. §. Quibus* præcipitur Religiosis sub interminatione maledictionis æternæ, ne à casibus sedi Apostolicæ, atque etiam locorum Ordinariis referuatis quæquam absoluant. Verum si particularia priuilegia spectentur, non solum à referuatis Episcopo, sed etiam à referuatis sedi Apostolicæ, exceptis iis, quæ in Bulla Cæne continentur, absoluerit quoscumque fideles ad se venientes possunt, vt superioris puncto explicui, & tradit Suar. r. 4. *de penitent. disp. 30. sect. 2. n. 16. & seqq.*

4. In articulo mortis, cum nulla sit referuatio, vt dixit Trident. *sess. 14. cap. 7.* quilibet sacerdos, tamen si excommunicatus, aliæ censura ligatus existat, absoluerit potest quoslibet penitentes à quibuscumque peccatis, & subintelligendum tamen est, absente proprio, vel privilegio sacerdotem, vel non impedito. Nam cum hæc tam ampla concessio ob necessitatem penitentis, ne remedio destitutus pereat, concedatur, si sacer

faceros proprius vel non impeditus sit, velique sacramentum ministrare, cessat prædicta necessitas, & consequenter concessio, quæ ob eam necessitatem facta est, vt dixi supra.

5. Specialiter autem loquendo de casibus reseruatim pro Religiosis, certum est, Prælatos cuiuscunque Conuentus, & à fortiori superiores Prælatos, Provinciales scilicet, & Generalem, facultatem habere, tum absolventi sibi subditos, quia ipsi prædicti casus reseruantur tum delegandi alteri absolutionem: quia ratione muneris ipsi competit dicta potestas. Secus esset si peccatum esset Provinciali, vel Generali reseruatim: quia tunc inferior Prælatos delegatus esset in ea facultate sibi commissa, nisi forte commissa esset in perpetuum: quippe censetur proprio muneri annecti, ac proinde ordinaria esse, & delegabilis. Raro tamen expedit peccatum Generali, necdum Provinciali ita reseruari, vt superiori immediato, vel alteri non concedatur facultas ab eo absolventi. Nam vt bene inquit Suar. 2. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 19. numer. 16. recte religionis gubernationi non leuiter contrarium esset, cogere subditum delinquentem longo tempore perseuerare absque absolutione directæ reseruatim peccati, qui certe cogendus esset, si in peccatum reseruatim incidere, cum sæpe euenire possit, cum absentia Provincialis frequens sit, & in absentia hoc sacramentum ministrari non possit.

6. Videndum autem est, an aliis à Superioribus sit hæc facultas concessa, quæ cum solo privilegio concedi possit, examinandum est, an aliquod sit, virtute cuius Religiosi ab alio, quam à suo Prælato valeant absolui. Emman. Rodrig. 1. 1. q. 62. art. 6. refert varia privilegia Sixti IV. Minoribus concessa, quibus absolui possunt semel in vita, & in articulo mortis ab alio, quam à suis Prælati. Primò namque refert concessisse Sixtum IV. Minoribus, tam Professos, quam Nouitios, vt semel in vita eligere possint Confessorem ex suo Ordine, qui iuncta penitentia saluati eos absoluat ab omnibus criminibus, excessibus, & censuris, &c. Quo privilegio non est dubium posse Religiosum Minorem semel in vita frui, eoque absolui ab omnibus reseruatim. Debet tamen necessarîo eligere Sacerdotem sui Ordinis, à suo Prælato approbatum, & in Confessorem designatum; aliàs non eligit Confessorem formaliter, quod videtur necessarium: non enim Pontifex absque causa nomen Confessoris exprimit: poterat enim sub nomine Sacerdotis privilegium concedere. Sed, quia intendebat, ne alius Sacerdos, quam à Superiore ad audiendas confessiones designatus eligeretur, ne obseruantia religiosa minueretur, ideo exprimit Confessoris nomen: & tradit Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 19. n. 7. vbi bene aduertit, approbationem Episcopi requisitam non esse, quatenus Professos, & Nouitios privilegium respicit: sed quatenus famulos, aliòque seruientes spectat. Prædicto privilegio vt possunt omnes alij Religiosi communicantes in privilegijs cum mendicantibus: modo tamen à suis Superioribus eorum usus interdictus non sit, sicuti de facto interdictus est Sacerdotis Iesu Religiosi, qui varijs Bullis à Sede apostolica emanatis prohibentur alijs, quam à Superiore designatis confiteri, neque à reseruatim absolui, nisi de Superioris licentia.

7. Secundò concedit idem Sixtus IV. prout refert Emman. Rodrig. supra, vt quilibet Confessor possit quemlibet Minorum Religiosum in articulo mortis à quibuscunque casibus absolueret, ac si Summus Pontifex ibi adesset. Quilibet, inquam, Confessor, qui aliàs in eo articulo Confessor esse possit, vnde præsentem proprio simplex Sacerdos autoritate non haberet, quia non est legitimus Confessor: sed eo deficiente. Neque inde fit, nullum privilegium Minoribus concedi: concederetur namque maximum. Primò, quia Confessor aliàs à Superiore designatus, qui in eo articulo præsentem Prælato absolueret non poterat à reseruatim, virtute huius privilegij absolueret: quia est legitimus Confessor, cui sola iurisdictio deficiebat, quæ virtute huius privilegij communicatur. Secundò, ex vi dicti privilegij sic absoluit Religiosus à suis excessibus, & peccatis, vt nullatenus obligatus sit comparere eorum Superiore, si postmodum conualuerit, tamen si peccata censuram reseruatim habeant, vt bene notauit Emman. Rodrig. q. 62. art. 8. Suar. d. c. 19. n. 12. c. 11.

8. Tertio, omnibus ferè Religiosis à suis Superioribus approbatis concedit Pontifex potestatem absolventi omnes Christi fideles ad se venientes ab omnibus criminibus, excessibus, & censuris, etiam Sedi apostolicæ reseruatim (exceptis iis, quæ in Bulla Censæ Domini continentur) vt refert Emman. Rodrig. 1. 1. quest. regul. quest. 60. c. 6. per varios articulos. Cum ergo sub nomine fidelium Religiosi comprehendantur, videri alicui possit, quemlibet Religiosum, tum à Religiosis sui ordinis generaliter approbatis, tum à Confessoribus alterius Ordinis absolui à reseruatim posse. Sed omnino dicendum est, vt latius superiori puncto dixi, neminem virtute prædictorum privilegiorum absolui posse absque licentia sui Prælati. Nam etiam privilegia generalia sunt, & tam seculares quam Religiosos comprehendant; at non censentur speciali privilegio, & consuetudini derogare, quibus in omnibus Religionibus sta-

bilium est, ne Religiosi ab alijs, quam à Superiore proprio designatis absolui à reseruatim possint, quinimò necdum à non reseruatim.

9. Quarto, est privilegium omnibus fidelibus Bullam Cruciatæ lumentibus concessum, vt possint quemlibet Confessorem ex approbatis ab Ordinario eligere, qui eos ab omnibus peccatis, & censuris absoluat. Si igitur Religiosi Bullam suscipiant, poterunt à quolibet Confessore ex approbatis absolui, Cæterum, hoc privilegium non communicari Religiosis, sed potius eis vltim illius interdicti, probauimus latè tract. de Bulla Cruciatæ. Nullum igitur est privilegium præcipue in Societate Iesu, quo eius Religiosi absolui à reseruatim absque Superioris licentia possint.

10. Quintò, speciale privilegium concessum est Fratribus Prædicatoribus, iter agentibus, ex Superiorum licentia, vt possint à quolibet Confessore, siue regulari, siue seculari absolui à quocunque crimine, quomodocumque reseruatim, sicuti Confessores eiusdem Ordinis. Sic concessit Innocent. VIII. prout refertur in compend. Ordinis Cisterciens. verbo, confessor. §. 13. cuiusque meminit Emman. Rodrig. 1. 1. quest. regul. quest. 62. art. 5. circa finem. Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 19. numer. 3. Notanter appositæ sunt illa verba, ex Superiorum licentia: ne fugitiuis, vel apostatis crederetur esse hoc privilegium concessum, sed solum illis, qui ex superioris licentia iter faciunt. Ex illis autem verbis, sicuti possunt Confessores eiusdem Ordinis, alicui videbitur restringi facultas, ita vt nullus confessorius electus absolueret possit itinerantem religiosum, nisi quatenus à prælato illius fuerit concessum: siquidem confessorius eiusdem ordinis neminem possunt absolueret, nisi pro facultate sibi à superioribus communicata. At nullatenus hæc exceptio admittenda est: Aliàs nihil speciale itinerantibus concederetur, cum omnibus concessum sit, ex superiorum facultate posse confessorem quemlibet eligere, qui eos à quolibet crimine absoluat. Quocirca ne privilegium vatum sit, intelligi debent illa verba, vt quilibet religiosus iter faciens confiteri possit cuilibet sacerdoti regulari, vel seculari, ab eoque absolui & dispensari, sicuti possit absolui & dispensari à confessore eiusdem ordinis facultatem à suo superiore habente.

Verum hoc privilegium, vt sentit Emman. Rodrig. supra, alia religiones non acceptantur, quinimò de religione Prædicatorum non satis constat, an sub ea viuensitate fuerit acceptatum: quippe non leuis occasio esse potest disciplinam, religiosam labefactandam si religiosi eo tempore, quo liberius peccare possunt, nullam criminis reseruationem habeant. Quapropter, vt bene inquit Suar. dict. cap. 19. n. 3. spectari debet usus, & consuetudo religionis: Neque enim videtur expedire, Religiosum maxime Sacerdotem, diu extra Religionem peregrinantem, & in peccatum reseruatim labentem, priuatum esse directæ illius peccati absolutione: cum sæpe absque nota omittit Communionem non possit. Ex alia etiam parte minus decet, prædictum Religiosum, eo tempore, quo liberius peccare possit, à freno reseruationis eximi. Quapropter nostra Societas iis inconuenientibus prouidi, tum concedendo licentiam, vt possint confiteri, cum imponendo illis obligationem; vt postmodum superiori compareant: concessione enim licentiæ vitatur inconueniens, ne diu peregrini priuati sint absolutione peccatorum directæ; obligatio nis verò comparandi impositione continentur, ne in peccata ruant. Qualiter autem hæc obligatio imponi possit, sequente dicemus.

11. Ad extremum supererat examinare, an saltem Nouitij ab alijs quam à Religionis Prælati absolui possint à peccatis non reseruatim, & à reseruatim absolui, inquam, possint, tum ab Episcopo, tum à Confessoribus regularibus suis Ordinis, & aliorum Ordinum, sicuti possunt seculares, tum virtute Cruciatæ. Sed his omnibus satisfeci tract. 16. de religio statu, disp. 1. punct. 10. numer. 9. neque aliquid ibi dictis addendum occurrat.

§. V.

Qualiter Prælati, cui sunt casus reseruatim, se gerere debeat, tum in absolutione concedenda, tum in ea deleganda.

1. An superior audire sola reseruatim possit, & ab eis raram sacramentaliter absolueret.
2. Affirmant plures.
3. Plerumque supradicta sententia probanda non est.
4. Regulariter petenti facultatem, vt absolueret à reseruatim concedendo est.
5. Aliquando negari potest.
6. Non est obligatus superior cuilibet facultatem concedere, sed designare potest Confessarium.
7. Quid in hac parte ex decreto Clem. sit in Religionibus statutum.

8. Qualiter Confessarius designatus committenda sit facultas absolventi à reſeruat.
9. Quæ in Societate ſeruantur.
10. Superior concedens facultatem eligendi Confefſorem, non cenſetur concedere, vt abſoluatur à reſeruat.
11. Superior concedere poteſt facultatem ſub onere alicuius pœnitentiæ imponenda.
12. An ſub conditione examinetur.
13. Verius eſt concedi non poſſe.
14. Non poſſe concedi facultatem ſub onere ſe Superiori præſentandi, qui affirmet, & qualiter probent.
15. Contrarium tenendum eſt.
16. Qualiter pœnitenti concedatur hæc facultas.
17. Qualiter Confefſarius, & quam habeat obligationem.
18. Ex prædicta facultatis conſeſſione grauis obligatio naſcitur compendi.
19. Qualiter Societas procedat.
20. Præponitur dubitandi ratio, an Superior incidens in caſum ſibi reſeruat, poſſit eligere Confefſarium.
21. Verius eſt, niſi contrarium expreſſe tantum ſit.
22. An poſſit prohiberi hæc electio.
23. Tenendum eſt poſſe.
24. Satisſi rationi contraria.

1. **P**lures quæſtiones præſens titulus inuoluit. Prima eſt, an Superior poſſit ſola pœnitentis peccata reſeruata audire, & ab aliis ſacramentaliter abſoluere, remittereque pœnitentem inferiori ſacerdoti pro aliis mortalibus abſoluendū. Notanter dixi, ab illis ſacramentaliter abſoluere: nam, ſi pœnitens contentus ſit extra ſacramentum Pœnitentiæ ſuperiori peccata reſeruata inaniſtare, quia ipſe ſuperior ob graua negotia integram confeſſionem excipere non poteſt, conſultè ſuperior faciet, ſi ſublata reſeruatione, & pœnitentiã inuncta pœnitentem abſoluendum inferiori ſacerdoti remittat, cui omnia peccata manifeſtari debent. Et in peccatis, quæ cenſuram habent annexam hæc conſuetudo à Romanis Pœnitentiariis obſeruatur, teſte Cano *reſect. de pœnit. 6. p. concl. 2. fol. 263. & ſeqq.* abſoluunt enim à cenſura pœnitentiã inuncta, & inferiori ſacerdoti pœnitentem abſoluendum à peccatis remittunt.

2. Quocirca de abſolutione ſacramentali eſt quæſtio, an concedi poſſit à prælato, auditis ſolis reſeruat. Affirmant Nauarr. *cap. Conſideret §. Cautus numer. 12. & 18. de pœnitent. diſt. 5.* Caietan. *verbo, Confeſſio, condit. 10.* Paludan. *diſt. 17. quaſt. 5. art. 1. ante finem.* Probabile putat Petr. de Soto *de confeſſ. lect. 10. ſub finem.* Henric. *lib. 6. cap. 15. numer. 4.* Emman. *ſa verbo, Abſolutio, numer. 24.* Neque diſſentiunt D. Antonin. Richard. Henric. Gerſon, relati à Vaſq. *de pœnit. quaſt. 9. art. 3. dub. 10.* Plures ex his Doctõribus nullam cauſam aſſignant ad dimidandam confeſſionem, & abſolutionem: ſolus Dominic. Sotus *in 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 5. concl. 2.* & Caietan. *d. condit. 10.* affirmant, fieri debere ex rationabili cauſa, quam iudicant eſſe continuam Prælatorum occupationem. Mouentur primò: quia in Romana Eccleſia ea eſt cõſuetudo, vt auditis ſolis reſeruat abſolutio concedatur: quam conſuetudinem improbare, aut nimium diſcutere non oportet, teſte Caietano *ſuprà.* Secundò, eſt integritas confeſſionis ſit de iure diuino, vt colligitur ex Trident. *ſeſſ. 14. cap. 5.* intercedente tamen cauſa rationabili omitti poteſt, vt *ſuperius* probatum eſt: at cauſa videretur rationabilis, continua Prælatorum occupatio, ne omnium habitum caſus reſeruat integras confeſſiones excipiant: poterunt ergo auditis ſolis reſeruat ab eis abſolueri.

3. Verùm hæc ſententiã regulariter probanda non eſt, ſicuti nec probatur à Vaſq. *diſta quaſt. 91. art. 3. dub. 10.* Suar. *de pœnitent. diſp. 31. ſect. 1. à num. 7.* Coninch. *diſput. 7. de pœnitent. dub. 9. à num. 80.* Layman. *lib. 5. ſum. tract. 6. cap. 12. numer. 8.* & aliis pluribus apud ipſos, quippe vnum ex præcipuis negotiis prælati eſt, confeſſiones ſubditorum audire, medicinamque peccantibus adhibere. Non igitur ab alia negotia hoc prætermittendum eſt. Præterea ſine graui cauſa omitti non poteſt confeſſionis integritas, vt pote iure diuino præcepta. At regulariter nulla adeſt, neque addeſſe poteſt. Tum quia prælatus extra confeſſionem audire reſeruata poteſt, ſi pœnitenti placet. Tum quia poteſt vices ſuas alteri ſacerdoti committere. Tum quia poteſt ſubdito præcipere, vt confeſſionem in tempus opportunum differat. Tum quia ab aliis negotiis minus neceſſariis ſe expedire debet. Quod ſi aliquando caſus occurrat, in quo expediat, prælatum grauiſſimo negotio occupatum, neque valentem ſe ab illo expedire, confeſſionem ſacramentalem ſubditi per ſe audire, neque ſubditos ob neceſſitatem communicandi commodum tẽpus expectare poſſit poterit eo caſu auditis ſolis reſeruat, ab eis abſoluere: quia hic caſus vt pote rariffimus ſufficientem cauſam præbet dimidandi confeſſionem, vt docent relati Doctõres. At hoc caſu excluſo, nullus alius adeſt, in quo liceat prælato auditis ſolis reſeruat, pœnitentem ſacramentaliter abſoluere. Neque in contrarium eſt conſuetudo Romanæ Eccleſiæ, quippe ibi

reſeruata ſape non audiuntur, vt ſacramentaliter abſoluantur, ſed audiuntur, vt ſublata cenſura, & ſalutari pœnitentiã impoſita confeſſori ordinario remittantur ſacramentaliter abſoluenda.

Monet tamen Vaſq. *de pœnitent. quaſt. 91. art. 3. dub. 10. num. 6.* ſuperiorem ſola reſeruata audientem, eſto ab illis ſacramentaliter non abſoluat, obligatum eſſe ſigilli ſecretum ſeruare, ac ſi abſolutionem impendit, ſicuti cum pœnitentem indiſpoſitum non abſoluit: quia ea confeſſio ad impetrandam ſacramentalem abſolutionem relata fuit. Sed de his poſtmodum.

4. Quæſtio ſecunda: An ſubditi per ſe, vel per confeſſarium petenti à ſuperiori facultatem, vt alteri confiteri poſſit, teneatur ſuperior eam concedere?

Reſpondeo regulariter obligatum eſſe, tum ex charitate, tum ex debito ſui muneris, quia ob humanam fragilitatem timere prudenter poteſt, ſubditi, cui negatur facultas, non fore ſua peccata ſaltem integrè ſuperiori confeſſurum. Cùm autem reſeruata in ſubdito bonum conſeſſa ſit, non debet in eorum diſpendium retorqueri. Neque hæc negotio honeſtari poteſt ex eo, quòd alij videntes ſuperiorem diſſimile eſſe in concedenda licentiã, à peccatis reſeruat arceantur: quia, vt bene inquit Suar. *diſp. 30. ſect. 4. num. 8.* hæc vtilitas quærenda non eſt cum iactura pœnitentis, in cuius remedium & ſacramentum inſtitutum eſt & peccata ſunt reſeruata. Atque ita docent Sotus *in 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 5. §. Circa tertium.* Suar. pluribus relatis *diſp. 30. de pœnitent. ſect. 4. n. 8. & 9.* Aegid. de Coninch. *diſp. 8. dub. 14. concl. 1. 2. & 3.* Layman. *lib. 5. ſum. tract. 6. cap. 16. à n. 7.* colligiturque expreſſe ex D. Thom. *in 4. diſt. 17. q. 3. quaſt. 4. ad 6.* afferente, ſuperiores qui ſunt nimis ſolliciti, vt conſcientias ſubditorum per confeſſiones ſciant, multis laqueum damnationis iniicere: & per conſequentes ſibi ipſis: ideoque Plus V. in quodam motu proprio anno 1571. prædicatoſibus conſeſſo, quo declaratur, ipſos religioſos non poſſe virtute Bullæ cruciatæ conſeſſorem eligere abſque prælatorum licentiã, ſubdit. *Eiſdem tamen Prælatiſ, in viſta huius poteſtatis, ſeu cum ſubditi benignos & faciles ſe exhibeant, præcipimus.* Quod efficacius procedit, cùm hæc licentiã non ab ipſo pœnitente, ſed à confeſſario expoſtulat, qui iudicat expedire concedi. Nam ex decreto Clement. VIII. de caſibus pro religioſis reſeruandis, confeſſioſis iudicio præcipue ſtandum eſt.

5. Dixi, regulariter. Nam aliquando negari poſſe hæc licentiã, ſitnant Aegid. Suar. Layman. & alij plures ab eiſdem relati. Quia inutilis eſſet reſeruatio, ſi nunquam ſuperior cogere poſſet ſubditi, vt ei culpas confiteretur. Sed quando id fieri poteſt? Reſpondeo cùm moraliter certus eſt ſuperior ex conſeſſa facultate ſumpſerum ſubditi occasione peſſerendi in peccato. Item ſi peccatum ſubditi in graue detrimentum communis, vel alterius perſone vergat, cui Superior & non alius remedium adhibere poſſet, ſeruato confeſſionis ſigillo, quæ raro præſumenda ſunt. Item ſi ex facilitate confeſſionis alij ſubditi ſumerent occasione peccandi ſpe ſimilis facultatis obtinendæ: quod inquit Aegid. & Layman. *loc. alleg.* inde colligi poteſt, ſi valde frequenter licentiã poſtulareretur, & interim diſciplina religioſa laxetur. Fateor hæc præſumptionem leuem eſſe, cùm aliunde, quàm ex conſeſſione licentiã diſciplina religioſa laxari poſſent: in ſi enim caſibus non ſolum poteſt ſuperior, ſed teneatur peccati licentiã denegare: quia ea denegatio in bonum, cum ſubditi peccantibus, cum aliorum cedit, vt bene notauit Aegid. *diſp. 8. de pœnit. dub. 14. concl. 1. 2. & 3.*

6. Illud verò omnino certum eſt, nullatenus eſſe obligatum ſuperiorem facultatem concedere cuilibet confeſſario, quem pœnitens elegit, ſed ſuo ſatisfacere muneris, ſi vnum vel plures alios præſcribat. Rarò tamen id expedire, vt bene aduertit Aegid. *dub. 14. concluſ. 4.* ſi confeſſarius à ſubdito electus idoneus ſit: forte enim ſubditi æqua vel maiori difficultate adhibeantur, ac ipſum ſuperiorem, periculoſe exponeretur vel reticendi peccatum, vel non integrè confitendi. Præterquam quòd in vniuſi repulſa, & alterius electione quæſtione non leues exciſantur, ideoque prudentia opus eſt.

7. Hæc in genere dicta ſunt: at in religioſis ex decreto Clement. VIII. teneantur ſuperiores in ſingulis domibus deputate duos, tres, aut quatuor confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, doctos, prudentes, charitate præditos, qui à non reſeruat abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam committi ipſe in primis confeſſarius indicauerit. Circa quod decretum aduertit, ſuperiores debere in qualibet domo pro numero religioſorum, id eſt, ſi numerus religioſorum expoſtuleret, duos, tres, vel quatuor confeſſarios deputare, qui ſubditorum peccata non reſeruata abſoluant. Notanter dixi, ſi numerus religioſorum expoſtuleret: nam ſi Conuentus paruus ſit, vniuſque confeſſarius videatur ſufficiens ad omnium confeſſiones excipiendas, non eſt credendum, voluiſſe Pontificem obligare ſuperiorem, vt plures deſigneret: illa enim obligatio deſignandi plures, eſt ſub conditione, ſcilicet, ſi nume-

ius Religiosorum plures postulaerit: idque testatur Suar. l. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 15. num. 7. esse vlt receptum vt videre licet in Monasteriis Monialium, quibus non minus necessaria erat prouidentia illius pontificij decreti: & tamen quando numerus Religiosorum paruus est, vnus tantum Vicarius, vel Confessor ordinarius designatur, vt supponit Concil. Trid. sess. 25. de Regularib. c. 10. præcipiens, vt præter Confessorem ordinarium alius extraordinarius bis, aut ter in anno offeratur. Sed, an quando plures Confessarii designantur, indifferenter pro tota Communitate designentur, ita vt quilibet subditus plures Confessarios habeat, vt ad quem voluerit, possit recurrere: an verò quilibet eorum pro sua parte Communitati deputari debeat, incertum est. Verius videtur secundum, quippe disciplina religioſa magis expedit, vt quilibet Religiosus vnicum tantum Confessorem habeat, cuius conscientia satis manifesta sit, vt in via Dei dirigi, & gubernari possit. Alias non pro numero Religiosorum, vt dixit Clemens VIII. sed pro viuicuiusque conditione, & commoditate plures Confessarii designantur, vt bene aduertit Suar. dicto cap. 15. n. 7. idèque Societas noſtra, vt omnem dubitationem tolleret, à Clement. VIII. viuæ vocis oraculo obtinuit, prout refertur in dicta Ordin. gener. de casib. referuat. cap. 5. n. 2. ne in singulis Domibus teneantur superiores, præter Confessarium ordinarium, alios deputare, qui à non referuatis absoluant, vel quibus referuatum absolutio committatur.

8. His igitur Confessariis committenda est absolutio à referuatis non quidem permanenter, & habitualiter, sed pro occasione nata, quando calus occurrerit, vt bene norant Suar. l. 4. de relig. tract. 8. l. 2. c. 19. ne in fine. Quinimò neque etiam quando calus occurrerit, est ipsi sub obligatione absolutio committenda, si iustis inuitis esset referuatio superioribus facta, si nunquam possent Prælati cogere subditos, vt eis peccata confiterentur, idèque Clemens VIII. in dicto decreto de casuum referuatione, §. 4. prohibens superioribus ne subditos ad confessionem secum faciendam cogant, excipit, nisi quando peccatum aliquod referuatum admiserit. Supponit ergo, per se non esse obligatos referuati peccati abolitionem alteri committere. An autem de facto ob penitentis utilitatem, quæ præcipue in hac parte spectatur, aliaque causas, & occurrentes circumstantias committi debeat; ipse in primis Confessarius (inquit Clemens) iudicabit, vt pote cui persona, & casus penitentis optime notus sit. Notanter dixit, in primis, cum, vt huiusmodi Confessarii iudicio hoc remissum esse; tamen ipsi principaliter, sed etiam Superioris iudicio, idèque in Societate declaratum est (dicta Ordin. gener. c. 5. §. 3.) ne iudicium à referuatis absoluendi Confessariis absolutè relinquatur, sed liceat interdum, quod omnimò necessarium est, superiori pro ratione sui officij huiusmodi facultatem denegare: licet in casibus, in quibus constat, iuxta ea, quæ Doctores dicunt, & discreta charitas docet, licentiam huiusmodi esse denegandam. Tum, vt significaret non debere Superiorem, statim ac Confessarium absoluendi à referuatis licentiam expulſat, concederet, sed re prudenter examinata, & utilitate concessio- nis perpenſa. Quod à fortiori procedit, cum subditus licentiam petit medio alio Confessore à designatis.

9. Quæ omnia pro Societate Iesv optime notantur in illa institutione, seu Ordin. gener. de casib. referuat. c. 6. Nā in §. 1. inquit: Quando Confessarius, tacto nomine penitentis, & Superior peti facultatem absoluendi à casu referuato, nullo modo Superior difficultate esse debet, sed facile potius, & præsertim in ea concedenda: imò perſuadere sibi conuenit, posse se hac in re grauius offendere, si imprudenter, & sine iusta, grauique causa eam negat. Et §. 2. subditur causa, ob quam neganda sit, his verbis: Attendat Superior diligenter, vt id raro faciat, & in iis tantum casibus, in quibus docebit discreta charitas (iuxta ea, quæ Doctores tradunt) licentiam huiusmodi esse denegandam: vt verbi gratia, cum probabiliter timeri poterit scandalum, aut reuoluiū penitentis, vel alterius in huiusmodi enim, que inducunt necessitatem vitandi scandalum, vel damni Colleçij, aut alterius inuicem manifestū est penitentem teneri per se, vel per Confessarium, rem ipsam Superiori manifestare, tanquam illi, qui remedium necessarium adhibere possit: saluo tamen sigillo, vt oportet: teneri, inquam, quòdo aliis remedijs predicta dāna vitari non possunt. Quod si penitens huic manifestationi non acquiescerit, incapax est absolutio- nis: quia sue obligationi non satisficit. In §. 3. commendatur maxime sigilli obseruatio; tum Confessario, in personam penitentis indicet, neque casum proponat, ex cuius propositione probabiliter Superior possit in notitiam penitentis deuenire: tum Superiori, ne curiosè inquirat circumstantias, quæ ad rem non pertinent, neque aliquid faciat, ex quo cognoscere possit, quis ille sit, pro quo licentia expulſatur. In §. 4. statuitur, si negotio examinato Superior iudicat, licentiam denegandam esse: & contra Confessarius vrget debere concedi, affirmans, Superioris sequentem in detrimentum, & inuicem spiritualem peccatis, quam in commodum cedere, eò quòd videat penitentem duriorē effici, nullòque modo velle Superiorem adire, (in quo Confessarij conscientia oneratur) tentanda erunt me-

dia aliqua, de quibus pro re nata Superior, & Confessarius inter se conferent: ac tandem, si nullum aliud reperitur, Superior facultatem denegare non debet. In §. 5. dicitur, qualiter Superior se gerere debet, cum subditus non per Confessarium ordinarium, sed per alium Sacerdotem facultatem petit. Non facile (inquit instructio) acquiescere debet Superior; nisi Sacerdos ille talis sit, cui meritò committi possit. Nota da verba, quasi diceret: Si idoneus sit Sacerdos, facile Superior acquiescere petitioni debet; idèque additur: Contingere in aliquo casu potest, vt si nolis subditus Superiorē adire, expedit à Superiore designare aliquem ex senioribus doctum, prudentem, spiritum, & charitate plenum, qui melius, aequè benè ipsi mederi possit, ac Confessarius ordinarius. In §. 6. qualiter hospites, & iter agentes, & superiores absolui possunt, declaratur, de quibus statim dicam. Tandem in §. 7. vt omnes eximantur scrupuli, & maiori cum fiducia, ac libertate procedatur inquit Congregatio: Cum Confessarius bona fide dubitat, an mortale sit, quod proponitur ab eo: etiam si ex genere suo referuatum sit, potest absolute: licet huiusmodi dubitatio iuris, vel facti ex ignorantia procedat: sed neque postea, si animaduertit manifestè fuisse mortale, repetenda erit confessio: bona siquidem & vera fuit absolutio.

10. Quæstio tertia, an Episcopus, vel Prælati regularis concedens subdito potestatem eligendi Confessorem, & censetur concedere potestatem absoluendi à sibi referuatis: Negatiuè respondendum est cum communi sententia; quia in generali concessione non veniunt, quæ quis in specie non esset verosimiliter concessurus, vt dicitur in ca. 2. de penitent. in 6. & tradit Nauar. cap. 27. n. 261. Hinc inferunt peregrinantes, quibus à iure, & consuetudine concessum est confiteri cuiunque Parocho illius loci, quæ transeunt, absolui non posse à referuatis in sua diocesi, nisi de expressa sui superioris licentia. Excipe, nisi in ea diocesi, vbi commorantur, referuata non sint: nam Superior concedens licentiam eligendi Confessorem ratione itineris, censetur itinerantem subdicere Confessario, quem ipse elegerit, vt secundum iurisdictionem, quam habet, possit itinerantem absolucere. Quapropter continget aliquando à quolibet Parocho itinerantem absolui posse à referuatis in sua diocesi: quia in ea parte, vbi commoratur, referuata non sunt, aliquando neque à non referuatis in sua diocesi absolui posse: quia in ea diocesi sunt referuata, sicuti norant Aegid. de Coninch. disp. 8. de penit. dub. 12. num. 86. Suar. disp. 30. sect. 1. Henriq. lib. 6. c. 14. n. 8. Laym. lib. 5. summ. tract. 6. c. 10. n. 10.

11. Quæstio quarta, an possit Superior Confessario facultatem absoluendi à referuatis concedere sub obligatione, vel sub conditione alicuius penitentia imponenda? In hac re certum videtur, Superiorem posse Confessario præcipere, vt hanc, vel illam penitentiam subdito absoluendo imponat, in auditu peccato, & spectata penitentis dispositione ei legitima visa fuerit: quia in hoc præcepto nulla sacramentum irrogatur iniuria, cum Superior non imponat penitentiam: sed Confessario, qui Iudex est in illo foro, præscribit imponenda, si iudicauerit esse legitimam. Atque ita tradunt Graffis 1. part. summ. lib. 1. cap. 13. numer. 76. Valquez de penitent. quest. 93. artic. 1. dub. 6. num. 11. Suarez tom. 4. de penitent. disp. 30. sect. 5. num. 2. Villalobos in summ. tract. 9. diff. 65. Fauetque motus proprius Clement. VIII. de casuum referuat. vbi in §. 5. inquit: Licet tamen superioribus determinare penitentias graues quibusdam peccatis, etiam non referuatis à Confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi peccatis perpetrandis cohibere possint. Notanter dixit, si iudicauerit esse legitimam: nam, cum solus Confessarius Iudex sit in illo foro & nomine Christi, & non Superioris absoluat, penitentiamque imponat, nequit arctari ad eam penitentiam imponendam quam illegitimam, seu minus conuenientem esse iudicauerit. Quapropter, cum iuxta occurrentes circumstantias augeri, vel minui penitentia debeat, consultius est, vt assignatio penitentia à superiore facta per modum cuiusdam directionis, & ordinationis fiat, & non per modum præcepti, vt prudenter aduertit Suar. dicta disp. 30. sect. 5. numer. 4. Aegid. de Coninch. disp. 8. de penitent. dub. 14. in fine.

12. Sed, an sub conditione penitentia imponenda concedi Confessario facultas à superiore possit, grauior est dubitatio. Affirmat Suar. Aegid. & Villalob. locis alleg. Moueri possunt: quia, cum liberum sit Superiori facultatem concedere, mirum non est, quod eam sub hac, vel illa conditione concedere velit, & non aliter. Nihilominus Ioann. Sanch. in sua selectis. disp. 12. numer. 6. pro contraria sententia acriter pugnat, adducitque pro se Aegid. de Coninch. disp. 8. de penitent. dub. 15. numer. 117. Sed immeritò: quia ibi solum probat Coninch. non posse facultatem à superiore concedi ita restrictam, vt penitentia, quam Confessarius iniungit, valida non sit, aut dimidiata, & completi penitentia à superiore iniungenda: quod longè diuersum est, ac concedere facultatem Confessario, sub conditione alicuius penitentia ab ipso conferri Confessario imponenda. Mouetur eo præcipue con-

sideratione. Potestatem absoluendi imponendique pœnitentiam quilibet sacerdos habet à Christo Domino, non à superiore: nequit ergo superior applicata materia, se in absolutione, vel pœnitentiæ impositione introrritere. Friuola ratio. Nam esto à Christo Domino sit potestas absoluendi, imponendique pœnitentiæ: at applicare materiam, seu designare subditos, circa quos hæc potestas exerceatur, atque adeo sacerdoti iurisdictionem concedere, non à Christo, sed à Prælati Ecclesiæ Sacerdos habet. Possunt ergo prælati hanc iurisdictionem sub conditione pœnitentiæ imponendæ concedere, sicuti possunt eam absolute denegare: aut quid huic concessioni conditionali obstat potest?

13. Nihilominus dicendum est, nequaquam hanc potestatem absoluendi à reſeruatīs concedi confessario posse sub conditione alicuius signatæ pœnitentiæ imponendæ. Mouetur: quia hanc pœnitentiam nequit confessarius imponere, nisi excepta confessione: confessionem autem exicipere non potest, quouſque iurisdictionem habeat: ergo nequit iurisdictionem ad confessionem concedi sub conditione confessionem subsequente: quia ea est vis concessionis conditionalis, ut effectum non habeat, quouſque apposita conditio fuerit. Neque Vafq. Suarez, *Ægid. de Coninch. Villalobos*, & alij nobis aduersantur affirmantes concedi facultatem posse sub conditione pœnitentiæ imponendæ, sumunt enim conditionem non in significatione propria, & rigorosa, sed pro onere, & obligatione, sicuti *suprà* diximus concedi facultatem sub ea obligatione posse.

14. Quæstio quinta: an possit concedi facultas absoluendi à reſeruatīs sub onere & obligatione se superiori præſentandi? Negat Gabr. Vafq. *de pœnitent. quest. 91. artic. 1. dub. 6. circa finem. & quest. 91. artic. 3. dub. 6. in fine.* quem sequitur Ioann. Sanch. *in disputat. selectis. disp. 12. num. 2. & 3. & disput. 14. num. 19.* Mouentur, quia reſeruatō peccatorum in eo consistit, ut solus is, cui peccata sunt reſeruatæ, eorum absolutionem concedere possit. Ergo concessa alteri potestare absoluendi, cessat comparatione illius pœnitentem absoluat non superioris nomine, sed Christi. At ex Christi institutione nullus pœnitentem à peccatis directè absoluit cum obligatione ea peccata iterum confitendi, vel alteri manifestandi. Ergo sacerdos directè pœnitentem à peccatis absolvens nequit pœnitenti onus imponere ea peccata iterum confitendi, seu superiori manifestandi, cum id onus nulla alia ratione imponere posse videatur, nisi quatenus est Christi minister. Et confirmo examinando modos, quibus hæc obligatio imponi pœnitenti potest. Triplicem præcipuè inuenio à Doctoribus probatum. Primus est, si nolit superior hanc facultatem absoluendi concedere confessario, vel subdito eligendi confessorem, quouſque ipse subditus iuramentum, vel votum eliciat se superiori præſentandi. Secundus est, si ea conditione concedatur dicta facultas, ut subditus promittat superiorem adire, cum possit. Tertius est prædicto similis, si sub onere, & pacto facultas doretur, ut subditus postmodum se superiori præſentet. Primus modus esto possibilis sit, non est vitiat: præterquam quod non est sufficiens, ut subditus firmiter obligatus sit se superiori præſentare: siquidem iuramentum, & votum potest in melius commutare, vel illorum dispensationem querere, & sic intentionem superioris elidere. Secundus, & tertius tamen eos ut possibiles admittamus, obligationem tantum leuem videtur inducere, quippe obligant stare promissis, non ex iustitia, quia hæc in spiritualibus, & vix ab omni pactione alienis, non videtur habere posse locum: sed obligant ex fidelitate tantum, quæ secundum probabilem sententiam solam leuem inducit obligationem.

15. Nihilominus dicendum est cum communi sententia concedi posse, & sepe concedi facultatem absoluendi à reſeruatīs, sub onere se superiori præſentandi. Quo accepto obligatus est subditus sub mortali, se superiori, vel eius vices tenenti præſentare. Sic post alios antiquiores firmant Nauarr. *cap. Placuit. de pœnitent. disp. 6. nu. 12.* Henriquez, *lib. 6. de Sacram. cap. 15. num. 2.* Suarez *de pœnitent. disp. 30. sect. 5. num. 8. & de relig. tom. 4. tract. 10. lib. 8. cap. 5. num. 1. vbi testatur*, Claudium Aquauinam ex mente B. Ignacij declarasse hanc obligationem comparandi coram superiore sub mortali esse. Idem tradit *Ægid. de Coninch. disput. de pœnitent. dub. 15. præcipuè à num. 218.* Layman, *lib. 5. sum. tract. 6. c. 12. n. 10.*

16. Pro explicatione conclusionis aduerte cum *Ægid. de Coninch. dicto dub. 15. à num. 110.* dupliciter hanc facultatem confessario concedi posse. Primò, ipsi pœnitenti immediate, & quasi mediatè confessario. Secundò, e contra Confessario immediate, & pœnitenti quasi mediatè. Si pœnitenti immediate concedatur à superiore facultas eligendi confessorem, cui ipse superior immediate iurisdictionem concedat, sicuti in pluribus religionibus est vsus comparatione hospitiū, & peregrinorum, non est dubium concedi posse sub eo onere, & conditione, ut subditus obligetur, se superiori præſentare: quia cum cedat superior iuri reſeruationis, concedendo subdito facultatem, quam concedere non tenetur, mirum non est, quòd

nolit eam concedere, nisi ipse subditus eam obligationem suscipiat, quam necessariò suscipit eo ipso, quo acceptat ab alio, quàm à superiore absolui. Neque à subeunda hæc obligatione excusari potest ex eo, quòd illius non meminerit. Nam ut bene notauit *Ægid. suprà*, id sibi, suæque inconsiderantiam imputare debet: inultum enim est, velle beneficium recipere abique onere ei annexo. Cum ergo prædictæ facultatis concessionem annexatur onus comparandi coram superiore, subditus eam facultatem acceptans consequenter acceptat onus, & conditionem eidem facultati annexam.

17. Si verò confessario facultas absoluendi à reſeruatīs concedatur, adhuc dupliciter concedi potest. Primò sub ea conditione, & non aliter, ut onus comparandi coram superiore tibi imponat, illudque acceptes. Secundò sub obligatione tibi tale onus imponendi, illudque à te acceptandi. Si primo modo concedatur facultas, uti concedi potest, non manebis à reſeruatīs directè absolutus, tamen si bona fide fueris confessus, & per inconsiderantiam monitus non fuisti illius oneris, neque acceptasti, quia est facultas sub conditione data. Secus est, si secundo modo fuerit confessario facultas concessa, directè à reſeruatīs eris absolutus: esto tu illius oneris non memineris, neque ad illud subeundum obligeris: quippe facta absolutione obligari non potes, cum fuerit absolutio directè ab habente potestatem absoluendi à reſeruatīs. Ex alia parte illa potestas non tibi immediate concessa est, sed confessario, cui potestati Superior non annexit subditio onus comparandi, sed confessario obligationem imponendi tale onus. Ergo conclusa impositione liber es ab onere. Notanter dixi, *quando bona fide fuisti confessus*: nam si seires confessarium non habere potestatem absoluendi à reſeruatīs, nisi sub obligatione tibi prædictum onus imponendi, eo ipso quo illum adires, obligaris adire sub voluntate suscipiendi prædictum onus, alias peccabis mortaliter, cum velis absolutionem tibi concedi, aliter quàm dari potest.

Porro Confessarius, cui est potestas absoluendi à reſeruatīs, saltem sub obligatione imponendi pœnitenti dictum onus tenetur, cum primùm cognoscit, pœnitentem casus reſeruatōs habere, illum monere de obligatione, & onere, quòd acceptare debet. Quòd si renuat acceptare, nequaquam absolue potest: quia est pœnitens indispotus. Neque excusari pœnitens potest ab acceptando illo onere, ex eo, quòd nescierit, confessarium non gaudere potestate absoluta absoluendi à reſeruatīs: habens enim casus reſeruatōs, seire tenetur, qua potestate circa illos gaudeat confessarius: ipse verò confessarius non obligatur pœnitentem monere de sua limitata potestate, quouſque intelligat illius monitionis pœnitentem indigere. Neque enim præsumere debet, pœnitentem in casibus reſeruatōs attingi. Quòd si de facto confessarius, audit aliquo, vel aliquibus reſeruatōs, pœnitentem non mouerit, statim de obligatione & onere comparandi, sed permittit viterius in confessione procedere, postmodum obligare pœnitentem bona fide procedentem non poterit ad comparandum: quia sufficiens fundamentum pœnitenti præstitit ad præsumendum absolutam potestatem in confessario absoluendi à reſeruatīs: & ratione huius legitimæ præſumptionis, & confessionis sub ea factæ ius acquisiuit, ne sibi; absolutio denegetur nullo onere comparandi suscepto, quòd ius, vix potest iustitia, præteri debet obligationi, quam superior confessario imposuit, ne absolutionem concederet abique impositione prædicti oneris.

18. Quòd verò ex acceptatione facultatis sub prædicta forma concessæ grauis obligatio nascatur, inde probò: quia est res grauis ecclesiasticæ disciplinæ, iurique prælatorum grauitèr conducens. Ob quam causam non ex fidelitate tantum, sed ex iustitia, ex prædicta acceptatione obligatio conſurgit: cedit enim in prælatorum auctoritatem ea recognitio, & peccatorum manifestatio. Neque obstat, ab spiritualibus pactionibus exclusas esse: quia id intelligendum est de pactionibus temporalibus, quæ per modum emptionis, & venditionis fiunt, quæque rebus spiritualibus indecoræ sunt, non de pactionibus spiritualibus, quæ ad res spirituales decentius & honestius, & maiori cum fructu suscipiendas dirigitur. Per quæ satis factum est fundamentis oppositis.

19. Ex his constat, prudētissime Societatem processisse in iis, quæ circa confessionem iter agentium instituit. Etenim, ut ex illa instruct. *Gener. de casibus reſeruatōs, cap. 6. §. 6.* constat, iter agentibus datur facultas eligendi confessorem, qui à reſeruatīs absoluat; sub onere tamen se sistendi superiori, ad quem ituri, vel redituri sunt. Sed quis confessarius est eligendus? Si ad Domum, vel Collegium Societatis diuerant, eligere tenentur confessarium ordinariū Domus, vel Collegij, aut si is haberi non possit, quemlibet alium Societatis sacerdotem, alias à prælati eiusdem Societatis approbatum: aut si iis quoque defuit, externum, siue saculare, siue regularem. Ex quo videtur inferri, esto in aliis Religionibus, cum iter agentes socium habent eiusdem religionis sacerdotem, cui non solum extra monasteria, sed etiam in monasteriis commemorantes confiteri possint æquè, ac confessario ordi-

nario, ut consuetudo obtinuit. In societate tamen soli ordinario Confessori domus confiteri ter agentes possunt. Sic insinuat Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 17. num. 2. & 4. Si vero accidat (inquit prædicta generalis instructio) ut aliquis tanquam hospes sit in aliquo Collegio: diu tamen ibi moraturus, puta spatio vnius, aut alterius circiter mensis: si is eo tempore in casum aliquem referuatum incidere poterit, ac debet absolui à Superiore illius loci, in quo est, vel de eius licentia, tanquam si proprius esset eius subditus, sine obligatione sistendi se superiori eius loci, ad quem proprie pertinet.

20. Quæstio sexta: An superior localis, v.g. Abbas, Prior, Guardianus, Præpositus, Rector Domus, vel Collegij si incidat (quod Deus auertat) in casum aliquem ex iis, qui sibi ex Congregatione generali, vel provinciali referuati sunt, possit eligere Confessarium, qui illum absoluat absque obligatione villa se superiori maiori sistendi, sicut ipse potest absolvere sibi subditos? Eadem quæstio est de Parocho, cui casus episcopales referuati sunt, an possit eligere Confessarium, qui eum à referuatis absoluat? Ratio dubitandi est: quia ea potestas absoluedi à referuatis Prælati conceditur comparatione suorum subditorum: at ipse Prælati non est sibi subditus. Ergo comparatione sui nullam habet potestatem. Non enim ultra personas designatas in commissione est extendenda iurisdic-tio ex textu in c. P. & G. de officio delegati. atque ita tradit Ludovic. Vega 4. p. casu 5.

21. Nihilominus verius est, Parochum, & quemlibet ex his superioribus eligere posse Confessarium, qui eum à casu referuato absoluat. Sic pluribus relatis firmat Thom. Sanch. lib. 8. de matr. disput. 3. num. 3. & 10. lib. 4. sum. cap. 37. numer. 42. Suar. disput. 30. de poenit. sect. 2. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 10. quæst. 2. num. 17. Fautèque declaratio sacre Congregationis ab eisdem Doctoribus relata, qua affirmatur, Episcopum labentem in aliquem casum ex iis à quibus subditos absolvere potest, iuxta Trident. sess. 24. c. 6. eligere Confessarium posse, qui eum absoluat. Alias Parochus, alique superiores deterioris conditionis essent, quam subditi. Ratio est: quia eo ipso, quod Parocho, alisque superioribus localibus, quatenus tales sunt, peccatorum absolutio referuatur, possunt, cui voluerint, eam potestatem delegare: quia ordinaria est. Ergo Confessor sic delegatus poterit delegantem absolvere ex iurisdictione à delegante accepta.

22. Hæc ratio videtur probare, non solum posse Parochum, aliosque superiores locales Confessarium eligere, cui eandem authoritatem tribuant, ac ipsi habent in subditos, sed neque posse Episcopum Parocho, Provincialem, & Generalem Præposito locali eam delegationem impedire: quia ipsi impedire non possunt, quod à iure communi statutum est. At, cum peccatum aliquod Parocho, Præpositusque localibus referuatur ex iure communi, ei competit posse eam potestatem, ut pote ordinariam, delegare: non solum ut subditi ex prædicta delegatione absoluantur, sed et ipse Parochus, Præpositusque localis absolui possit, ut multis relatis probat. Thom. Sanch. lib. 8. de matr. tota disp. 3. & lib. 4. sum. cap. 37. num. 42. Nam ut inquit Suar. tom. 4. de religione, tractat. 8. lib. 2. cap. 19. numer. 37. cum peccatum aliquod Prælati conuenialiter referuatur, nullatenus illi noua iurisdic-tio ad illius absolutionem conceditur: sed non auferatur, quæ illi vi sui muneris, & ex iure competit. Iurisdictionem autem competentem ex iure nequit Prælati Pontifice inferior limitare. Ergo nequit Episcopus iurisdictionem ordinariam Parochi, neque Provincialis iurisdictionem Prælatorum conuenialiter ita restringere, ut eam indelegabilem faciat.

23. Sed contrarium verius videtur, posse, inquam, Episcopum aliquos casus, & peccata Parochorum sibi referuare, & Provinciales aliqua peccata Rectorum: nam in hac referuatione non immutatur iurisdic-tio ordinaria Parochorum, atque illorum Præpositorum localium, quatenus ipsis est à iure communi concessa. Etenim commune ius non concedit prædictis Parochis, & Rectoribus in omnia peccata, tum sua, tum subditorum, iurisdictionem: aliis Episcopi, superioresque Prælati nulla sibi referuare possent, sed concedit iurisdictionem in ea omnia, quæ superiores Prælati sibi non referuauerunt. Ergo, si Episcopus peccata aliqua tuorum Parochorum sibi referuat, & Provincialis peccata aliqua Præpositorum localium, (quod æque facere potest, ac si alterius subditi peccata essent,) nequaquam Parochus, Præpositusque localis iurisdictionem in ea peccata habebunt, ac proinde neque eam delegare poterunt. Quod autem in societate peccata, quæ à S. Congreg. sunt referuata, si à Provinciali committantur, Præposito Generali, vel Confessario ab ipso deputato referuantur, & si committantur à Rectoribus, Provinciali referuata sunt supponitur in dicta Ordinari. gener. de casib. referuat. cap. 6. num. 6. ubi conceditur superioribus localibus in aliquem casum referuatum incidentibus, si non esset præsens provincialis, cui Rectorum casus referuatur, posse Confessarium eligere cum obligatione, & onere se provinciali sistendi: & idem pro provincialibus statuitur. Atque ita indicat Suarez

tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 10. quæst. 22. num. 17.

24. Neque ratio in contrarium urget. Fateor namque, peccatum, quod parocho, præpositusque localibus, sine vlla restrictione referuatur, posse absolui ab ipso parocho, præpositusque localibus sine ab ipsis, sine à suis subditis committatur: quia censetur referuatum esse parocho, alisque præpositis pro tota sua communitate, cuius ipsi sunt partes. Secus, quando non absolute, & pro tota communitate ipsis referuatur: sed cum alicuius restrictione, & exceptione, uti in nostra Societate contingit, in qua casus à S. Congreg. pro tota religione referuati Præpositis localibus referuntur, non absolute, sed cum restrictione, & limitatione ad peccata suorum subditorum, & non ad peccata ab ipsismet Præpositis commissa.

§. VI.

Qualiter ex confessione facta habenti potestatem absoluedi à referuatis, cesset referuatio, ita ut penitens possit ea peccata fateri Sacerdoti iurisdictionem habenti in peccata non referuata.

1. Confessio facta Superiori, tametsi absque absolutione, tollit referuationem.
2. Concessa absolutione à referuatis, sed inualide, tollit referuatio.
3. Eadem referuatio auferatur comparatione casuum, quos fuisse inuincibiliter oblitus.
4. Apponitur quædam limitatio, sed non approbatur.
5. Alij limitant, ne procedat in delegatis. Sed reuocatur.
6. Quid dicendum tempore iubilæi, quod non lucraris.

1. Dico primò: Si factus fuisti superiori peccatum referuatum: ipse verò te absoluedum inferiori remisit, sublata est referuatio. Tum quia illa remissio est tacita iurisdictionis delegatio. Tum, quia fini, & præcepto referuationis sufficienter satisfecisti, cum expositus fueris penitentiam à superiore suscipere, & susceptam exequi. At, si sacerdoti delegato peccatum referuatum fatearis, ipse verò absolutionem illius tibi non concesserit, referuatio non tollitur: quia delegatus sola absolutione sacramentali referuationem tollere potest, sic docet Suar. de poenit. vlt. disp. 31. sect. 4. à numer. 2. ex parte Coninch. disp. 8. de poenitent. dub. 12. conclus. 3. numer. 61.

2. Dico secundò, concessa per superiorem, vel illius delegatum absolutione à casibus sibi in confessione declaratis, tametsi absolutio nulla sit, quia confessio non fuit integra, neque cum dolore requisito, referuatio tollitur: & peccata manent absolueda à quolibet sacerdote potestatem habente in peccata mortalia. Sic ex communi sententia tradit Syluest. verbo, Confessio, 1. quæst. 19. Caietanus verbo, Casus, Henric. lib. 6. cap. 16. num. 5. Suar. disput. 31. sect. 4. numer. 9. Egidius de Coninch. disp. 8. dub. 12. conclus. 3. numer. 91. Etenim fini referuationis satisfactum est: siquidem superiori, vel illius vices habenti te presentasti ab eo convenientem pro peccato referuato medicinam accepturus. Neque obstat, delegatum tollere non posse referuationem, nisi media absolutione sacramentali quæ non est illa, in qua penitens est indispotus: quia esto ipse per se referuationem non auferat, superior ex recepta consuetudine, communi Doctorum authoritate firmata, tollit, eo ipso, quo à suo delegato peccatum absoluitur.

3. Difficultas autem est, an idem sit dicendum de casibus, quorum fuisti in confessione oblitus inuincibiliter. Nam de oblitis vincibiliter manifestum est, referuationem non tolli. Ponamus ergo, te confessum esse omnia peccata, quæ tibi memoriam occurrerunt, oblitus tamen fuisti cuiusdam referuati, tolliturne referuatio? Dixerunt nequaquam tolli: quia fini referuationis, qui est, ut penitens se sistat superiori penitentiam, & medicinam peccati referuati accepturus, satisfactum non est. Nihilominus referuationem sublatam esse, communis firmat sententia apud Gabr. in 4. dist. 17. quæst. 1. ar. 3. dub. 2. circa fin. Adrian. quæst. 4. de confess. §. Si petas Syluest. verbo, Confessio, 1. quæst. 4. Couarr. in c. Alma. 1. p. §. 11. numer. 2. Nauarr. cap. 26. num. 13. & in c. Consideret. §. Cantua. numer. 32. Emman. Va Confessio. numer. 7. Henric. lib. 6. cap. 16. numer. 5. Suar. disput. 31. sect. 4. numer. 15. Egidius de Coninch. disp. 8. de poenitent. dub. 12. num. 93. Habens namque potestatem absoluedi à referuatis censetur velle penitentem legitime dispositum à peccatis liberare, quantum potest: cum autem possit à peccatis oblitis penitentem liberare quoad referuationem, tametsi non quoad obligationem ea directè confitendi, censetur id ipsum velle. Quod in peccatis obliuionem referuatis manifestum est: siquidem Confessarius absol

absolvens à peccatis, prius intendit, si licite potest, pœnitentem à censura absolvere, qua ligatus est: quia absolutio censuræ absolutioni sacramentali præmittitur: quia censura sublata, & reservatio sublata est in aliis verò peccatis oblitis, quæ per se, & non ratione censuræ referantur; non est ita certum, velle confessarium reservationem tollere: at ex benigna interpretatione id Doctores communiter asserunt: quod sufficit, ut reservatio sublata esse intelligatur.

4. Limitant Suar. *disp. 31. sect. 4. num. 18.* & Valq. *q. 91. art. 3. dub. 5. n. 18.* id procedere tantum, cum pœnitens superiori accedit animo expresso, ut à reservatis absolatur: tunc enim si alicuius reservati oblitus sit, ab eius reservatione liber est: factus esset, quando communia peccata pœnitens confiteretur nullius reservati mentionem faciens, quia eo casu non est unde colligatur, velle pœnitentem à reservatione peccatorum liberari, cum nulla existimet se reservatione astringi, neque confessarium eam velle cedere. Sed limitatio mihi non probatur. Tum, quia reliqui Doctores huius limitationis non meminerunt, sed generaliter asseruerunt, concessa absolutione ab habente potestatem absolventi à reservatis reservationem tolli peccati oblitum. Tum, quia pœnitens, esto expressè non postulet sibi reservationem tolli: tacitè tamen, & interpretatiuè petit, quatenus petit à peccatis absolvi, quoad fieri possit: Confessarius verò, ut pœnitenti faueat, huic voluntati acquiescere censetur ex benigna Doctorum interpretatione, teste Egid. de Coninch. *disputat. 8. de pœnit. dub. 12. concl. 5. num. 98.*

5. Secundo, alij limitant, ne procedat in delegatis: sed tantum in Ordinariis: quippe Ordinarij nulla peccatorum confessione audita reservationem suo arbitrio tollere possunt: quia ab ipsis pendet: at delegati, quibus sola potestas absolventi à reservatis commissa est, reservationem non videntur tollere posse, nisi absolutione concessa. Cum ergo nullam oblitum peccati concesserit absolutionem, nequaquam ab illo reservationem auferunt. Hac tamen limitatio admittenda non est: quia Doctores asserentes, peccati oblitum reservationem tolli, generaliter loquuntur, siue confessio facta fuerit superiori, cui peccata sunt reservata, siue eius delegato. Ex hac autem generali Doctorum asseritione, cuius Pontifices, alique superiores concilij esse præsumuntur, probabilis desumitur interpretatio, quoties superiores delegatum constituunt, concedere facultatem, ut absolventi à peccatis reservationem tollat illorum, quorum pœnitens fuerit inuincibiliter oblitus. Atque ita tradit Egid. de Coninch. *disp. 8. de pœnitent. dub. 12. num. 94.* Quod à fortiori procedit, cum tempore Iubilei concedentis casus reservatos confiteris: eo enim ipso, quod bona fide, & animo lucrandi Iubileum confessus es, reservatio cuiuscunque peccati censetur sublata, ut docuit Suar. *de pœnit. disput. 31. sect. 4. numer. 20. et 24. Sayr. de pœnit. cap. 16. numer. 9.* Bonac. *disp. 5. q. 7. punct. 5. §. 5. à num. 1.*

6. Sed, quid dicendum, si de facto Iubileum non lucraris? Et quidem si cum ad confessionem accessisti, intentionem habebas non lucrandi Iubileum: nequaquam virtute illius à reservatis absolvi potes, quia non censetur Pontifex facultatem prædictam concedere, nisi in ordine ad Iubileum lucrandum. Si igitur non vis Iubileum lucrari, rationi consonum non est, ut potestate ob eum finem concessa fruaris. Verum, si cum accessisti ad confessionem, habuisti intentionem exequendi omnia pro Iubileo obtinenda requisita, esto, postmodum mutes intentionem, & ea non exequaris, absolutus à reservatis manes abique vlla obligatione te superiori sitendi: sicuti si omnia requisita ad Iubileum exequutus fuisses: quia facultas absolventi, licet detur ob finem Iubilei obtinendi: non tamen dependet ab illius consecutione: alius absolutio sacramentalis penderet à conditione futura. Sic Cordub. *sum. quest. 21.* Valq. *q. 91. art. 3. dub. 6. n. 6.* Suar. *disp. 31. sect. 4. n. 4. et 5.* Bonacina plures referens *disputat. 5. de pœnitent. quest. 7. part. 5. §. 5. n. 16.*

§. VII.

Qualiter Confessarius inferior potestate carens in reservata se gerere debet, cum pœnitens ad ipsum accedit.

1. Si à Superiore fuisi sacramentaliter absolutus à reservatis solis, ea inferiori non teneris fateri: sed sufficit fateri non reservata.
2. Quod, si inferiori accedas, neque absolutus à Superiore, nec sublata reservatione.
3. Negat Valque, te recipere Sacramentum, esto bona fide ad Superiorem accesseris.
4. Oppositum verius est.
5. Solum ratio contraria.
6. Urgente necessitate, etsi non extrema, bene potes ab inferiori absolvi cum obligatione comparandi.
7. An Sacerdoti simplici fieri eo casu confessio possit?
8. Qualiter teneris eo casu fateri.

9. An ob necessitatem confessionem faciens coram Sacerdote prædicto teneris reservata facere? Probabilis est teneri.

1. **D**upliciter accedere potes ad inferiorem sacerdotem absolventem. Primo, absolutus à superiore à casibus reservatis, vel absolutus ab eorum reservatione. Secundo non à casibus reservatis, esto Caietan. *verbo. Confessio. condit. 10.* Henric. *libr. 6. sum. cap. 15. num. 5.* Emman. *à verbo. Absolutio. n. 14.* existiment, inferiori Sacerdoti te fateri debere, non solum peccata non reservata, quæ superiori factus non es: sed etiam reservata, à quibus sacramentaliter absolutus fuisi, quia vni eademque Sacerdoti omnia peccata simul manifestari debent, ut docuit D. Thom. ab omnibus receptus 3. *part. in supplement. quest. 9. art. 2.* Probabilis est, sola non reservata te obligatum esse fateri, quod docent Nauarr. *cap. 9. num. 7.* Valent. *tom. 4. disput. 7. quest. 11. part. 1. post. med. vers. Sextus casus.* Suar. *disput. 31. sect. 1. num. 10.* Layman. *libr. 5. sum. tract. 6. cap. 12. concl. 3. sub. num. 8.* Bonac. *disput. 5. quest. 7. part. 5. §. 3. num. 4.* Ratio est: quia nec iure diuino tibi præceptum est, nec positio præcipi potest, eadem peccata bis clauibus Ecclesiæ subicere, sed si semel legitime clauibus Ecclesiæ subicere, & absolutionem illorum impetraueris, nulla superest obligatio ea confitendi, & ab eis absolutionem obtinendi. Neque obstat, vni eademque confessario omnia peccata mortalia esse simul confitenda: quia id est per se, & factus verò per accidens, & in casu extraordinario, ut est, cum ob urgentem occasionem aliqua tantum peccata confessioni & absolutioni subiiciuntur: postmodum non eas, sed ea, quæ superfuerunt, subiici debent. Verum, si à superiore sacramentaliter absolutus non fuisi, sed solum à reservatione peccatorum liberatus, non est dubium te obligatum esse inferiori Sacerdoti omnia peccata mortalia, tam reservata quam non reservata fateri, quia indiget omnium illorum sacramentali absolutione, quæ per exemptionem à reservatione non conceditur.

2. Quod si neque absolutus à peccatis sacramentaliter, neque à reservatione inferiori Sacerdoti accesseris absolventis, videndum est, an aliqua necessitate premaris confitendi, tum ob præceptum confessionis: tum ob communionem recipiendam, quam absque scandalo, vel graui damno honoris, vitæ, vel fortunarum committere non potes: tum ob aliam causam: an verò nulla confitendi te urgeat necessitas. Si nulla ex prædictis virgæris necessitate, nequaquam potes confiteri Sacerdoti, qui in omnia tua peccata iurisdictionem non habet: quia nequit illa iudicare, & illorum absolutionem concedere. Dimidiare autem iudicium, & sola non reservata absolueri, alienum est à Christi institutione: alius simplex Sacerdos nulla stante necessitate possit pœnitenti auditus venialibus, & mortalibus absolutionem à venialibus concedere, & mortalia absoluenta Sacerdoti habenti in mortalia iurisdictionem remittere, quod est absurdum. Neque credendum est D. Thom. in *4. dist. 17. q. 3. a. 4. q. 2. ad 4.* Paludan. *ibid. qu. 5. art. 1. circa med.* Nauarr. *cap. Consideret. §. Cuius. de pœnitent. dist. 5. num. 13.* & alios plures relatos à Valqu. Suar. Coninch. *locis allegandis*, contrarium docuisse. Nam, esto affirmarent absolute, inferiorem Sacerdotem absolueri posse pœnitentem casus reservatos habentem cum obligatione comparandi eorum Superiores, intelligendi sunt, ut inquit Suar. Valqu. & Coninch. stante necessitate, secus illa cessante. Atque ita docent alii relatis Suar. *disp. 31. sect. 2. num. 3.* Valqu. *quest. 91. artic. 3. dub. 9. à num. 8.* Coninch. *disput. 8. de pœnitentia, dub. 13. conclus. 3. num. 103.* Laymann. *libr. 5. sum. tract. 6. c. 11. qu. 5. n. 9.*

3. Solum est dubium, an, si eo casu bona fide prædicto Sacerdoti fatearis, verum Sacramentum, veramque absolutionem recipias, saltem illorum mortalium, quæ reservata non sunt? Negat Valque. *quest. 91. art. 3. dub. 9. vers. Ex dictis.* Motuetur: quia prædictus Confessarius Index non est cause sibi propolite, vtpote qui caret iurisdictione in reservata: iudicare autem non reservata omisso iudicio referuatorum nequaquam potest, cum in eius potestate constitutum non sit iudicium diuidere, & absolutionem partiri. Aliàs si bona fide simplici Sacerdoti peccata venialia, & mortalia fatearis, verum Sacramentum recipies ob iurisdictionem, quam in peccata venialia Sacerdos habet. Neque obstat, si dicas, stante graui necessitate recipiendi Sacramentum, posse Sacerdotem auditis peccatis referuatis & non referuatis, absolutionem pœnitenti directè à non referuatis concedere, & indirectè à referuatis, sicuti si ea peccata essent inuincibiliter oblita. Ergo similiter poterit stante bona fide absolutionem eodem modo concedere. Non, inquam, obstat: quia stante necessitate confessus est Confessarius iustam habere causam diuidendi iudicium, & absolutionem quasi partitam concedendi: ideoque ex intentione solum à non referuatis absoluit, à referuatis verò absoluit, sicut ab oblitis, quatenus, inquam, referuata pugnant cum effectu gratiæ per absolutionem concessio. At cum confessarius bona fide procedit, omnia sibi concessa iudicare

dicite inhrendit: & ab omnibus directè absoluerit. Cum ergo id præstare non possit, efficitur absolutio irritam, & nullam esse.

4. Nihilominus oppositum verius censeo cum Caletan. verbo, Confessio, cap. ult. Nauarr. c. 9. num. 7. Suar. disp. 31. sect. 2. num. 6. Regid. de Coninch. disp. 8. dub. 13. concl. 2. num. 101. Ratio ea est: quia Sacramenti valor deficere non potest ex una parte, cum integrè omnia peccata tua fatearis ei, quem credis in omnia iurisdictionem habere: neque etiam ex parte Confessarij deficere videtur: cum in aliqua peccata confessus iurisdictionem habeat: tamen non habeat in omnia: iudicare autem aliqua peccata, ab illisque absoluerit, aliis non iudicatis, & absolutis, esto per se non fiat; per accidens tamen fieri potest ex defectu iurisdictionis, sicuti fit ob obligationem, & impotentiam, aliamque vigentem necessitatem.

5. Ex quo fundameto ratio contraria dissoluitur. Facor namque, Confessarij Iudicem esse non integrè cause sibi propoſitæ, sed partis illius; nego tamen per accidens iudicium, & absolutionem directam diuidere non posse: nam esto in sua æſtimatione non diuidat, eò quod credat omnium peccatorum Iudicem legitimum esse: at ex superioris intentione, quam habet in Sacramenti administratione; absoluit, inquam, à peccatis, secundum iurisdictionem sibi concessam, de facto diuidit. Quapropter probabilitate non caret, simplicem sacerdotem audientem peccata mortalia, & venialia, & absolutionem penitenti bona fide procedenti concedentem, verum sacramentum efficere, vti docuit Sanchez lib. 1. summ. c. 9. n. 31. quem sequitur Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 10. qu. 1. vers. Ad extremum. Bonac. disp. 5. q. 7. p. 5. §. 3. n. 7.

6. Verum vigente aliqua ex prædictis necessitatibus optimè potes inferiori sacerdoti, habenti aliàs iurisdictionem in peccata, mortalia fateri, ab eoque absolutionem sacramentalem obtinere; vel quia eo casu ex quadam æquitate censetur iurisdictionem illi concedere in peccata referuata cum obligatione tibi imposta comparandi coram Superiore; vel quia ob vigentem necessitatem conceditur sacerdoti dimidiare iudicium, & absolutionem directam, absoluitur à peccatis non referuatis, remissa superiori referuatorum absolutione. Atque ita tradunt Suar. disp. 30. sect. 3. num. 8. & q. 9. & disp. 31. tota sect. 3. Regid. de Coninch. disp. 8. de penit. dub. 13. concl. 5. num. 105. Henric. lib. 6. cap. 15. Rodrig. t. 1. questionum regularium, quæst. 21. artic. 5. Laymann. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 12. quæst. 5. num. 10. Bonac. disp. 5. quæst. 7. p. 5. §. 3. n. 5. Et quidem si affirmemus, Sacerdotem eo casu iurisdictionem habere in peccata referuata sub obligatione imponendi penitenti onus se superiori sistendi; manifestum est, te posse illi confiteri, ab eoque absolutionem impetrare: siquidem nulla est necessitas dimidiandi confessionem, diuidendique iudicium.

At, si dicamus, sacerdotem carere iurisdictione in referuata neque illa iudicare, ab eisque absoluerit posse, esto aliqui Doctores non infirmè notat, inter quos est Valq. de penitent. q. 9. art. 3. dub. 8. num. 4. & dub. 9. n. 23. allerant, prædicto sacerdoti te confiteri non posse, neque ab eo absolutionem obtinere: reliqui Doctores relati contrarium affirmant ea ratione moti: quia integritas confessionis, & absolutionis directæ omnium peccatorum penitentis, non est de essentia, & necessitate sacramenti Penitentia; sed præcepti diuini, cuius ommissio sæpè honestat ut ob impotentiam etiam morale, tum penitentis, tum Confessarij, tum aliorum. Ponamus autem te non posse superiorem, cui sunt peccata referuata adire, neque ab eo facultatem alteri fatendi petere, & ex alia parte vigere communicandi, vel celebrandi necessitatem: poteris ergo cuiilibet alteri sacerdoti habenti iurisdictionem in reliqua peccata non referuata fateri. Quinimò non solum potes, sed etiam expedit, tum reuerentiæ Eucharistiæ, quæ à confesio peccati mortalis exigit confessionem præmittere; & licet ea confessio fieri non possit materialiter integra ob defectum iurisdictionis in sacerdote: sufficit, quod integra formaliter sit, habeatque eam integritatem, quam habere potest. Tum expedit securitati tuæ conscientia: Etenim cum contritio non ita facile obtineatur, præstat affectum illius querere Sacramento penitentia; vtpote faciliiori via à Christo Domino in remedium peccati instituta.

Quod verum est, tamen peccata referuata excommunicationem habeant: excommunicatio enim non irritat sacramenti Penitentia: valore: sed prohibet illius susceptionem cum non viget necessitas. At stante communicandi necessitate, sicuti non impedit Communionem, nec penitentiam impellere potest, vt bene notarunt Henric. dicto cap. 15. Suarez disp. 31. sect. 4. n. 6. Regid. disp. 8. dub. 13. n. 107. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 12. n. 10.

7. Quod si inde inferas, stante dicta necessitate communicandi licitum esse, præter mortalia referuata, nullum aliud mortale habenti confiteri simplici sacerdoti aliqua venialia, & ab eo absolutionem obtinere: siquidem eadem iurisdictione videtur in peccata, quæ directè absolueri potest, sicuti quilibet

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

bet alius ordinarius Confessor, imò licitum esse, & expedire habenti mortalia non referuata posse simplici sacerdoti, deficienti eo, qui in peccata mortalia iurisdictionem habeat, venialia fateri. Per se loquendo, admitrenda erat illatio, vt dicunt Suar. dicta sect. 3. n. 10. Coninch. dicto dub. 13. in fine n. 107. Sed, quia eam illationem, neque vsus Ecclesiæ, nec Doctores approbant, neque æquum est approbare, nisi fortè in grauissima necessitate, qualis esset, si multis annis Sacramento Penitentia priuandus esses; ea de causa admitti non debet. At confiteri sacerdoti alias habenti iurisdictionem in mortalia, tamen careat iurisdictione in referuata; & vsus Ecclesiæ, & Doctores communiter sumant.

8. Sed, an tenearis eo casu confiteri, non est certum. Respondeo, teneri. Primò, si saltem probabiliter non credis, te esse contritum, sed solum attritum: nam attritione extra sacramentum Penitentia gratiam non obtrines, quæ sacra Eucharistiæ recipiendæ necessaria est dispositio. Secundò, si ultra referuata, alio peccato mortali grauaris: cum enim, iuxta probabiliorē nostram sententiam, ab eo peccato absolui possis, quamuis directè à referuatis non absoluaris, & cuiuscunque peccati mortalis confessio, & absolutio iure diuino sacra Eucharistiæ præmittenda sit, efficitur necessariò, huius peccati confessionem, & absolutionem præmittendam esse. E contra verò, si probabiliter credis, te esse contritum, neque alio peccato mortali, ultra referuata, grauaris: nulla est tibi obligatio confessionem præmittendi: quia non adest legitimus Iudex, qui confessionem excipiat illorum, quæ fateri teneris. Quinimò hoc verum est, esto Confessor iurisdictionem habeat in referuata sub onere comparandi: quia nulla lege diuina obligaris, neque humana alstringi potes ad bis eadem peccata fatenda, sicuti bene notarunt Suarez disp. 31. sect. 5. numer. 31. in fine. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 12. num. 10. vers. Id parò.

9. Difficultas non leuis est, an illis euentibus, in quibus obligatus es confessionem præmittere, eò quod de contritione suspectus sis, vel aliis mortalibus non referuatis grauaris satisfacias obligationi suscipiendi sacramentum Penitentia; quin referuata manifestes. Affirmat Alexand. Alen. 4. part. 9. 18. memb. 4. art. 5. §. 2. ad vltim. Petr. de Soto lect. 10. de confess. & alij relati à Suar. disp. 31. sect. 3. numer. 8. quorum sententia ipse merito probabilem reputat. Neque enim obligaris peccata fateri, nisi sacerdoti ea integrè & perfectè iudicare, ab eisque absolutionem concedere valenti: quia solum ob absolutionem sacramentaliter obtinendam est obligatio confitendi peccata.

Cæterum probabilis oppositum existimo, vtpote securius, & puritati sacramenti conuenientius. Etenim Confessarij penitentem absolvens, necessariò iudicare debet absolutioni esse rite dispositum: at hoc iudicium conuenienter habere non potest, nisi sibi manifestentur ea, quæ rectè dispositioni obſtare possunt. Igitur, cum peccata referuata huic possint dispositioni obſtare, efficitur ea manifestanda esse. Quod si respondeas, Confessarij obligatum esse iudicare de penitentis dispositione iuxta causam, cuius est legitimus Iudex: referuatorum autem legitimum Iudicem non esse, ac proinde non esse illi necessariò manifestanda. Aliàs nunquam tibi liceret reticere peccatum in confessione, si eo tacito Confessarij cognoscere non posset ritè te esse dispositum: obſtat: quia esto Confessarij per se non iudicet de dispositione penitentis, nisi secundum causam sibi propoſitam, & penitens non semper obligatus sit omnem sui causam manifestare: at quando eam manifestationem absque graui sui, vel alterius iactura præstare potest, videtur ad eam faciendam obligatus: quippe Confessarij sententia non tam in peccata confessa, quam in confitentem cadit: ipse enim est, qui absoluitur. Debet ergo fateri, quæ ipsius absolutioni obſtare possunt. Atque ita docent ex communi sententia Henric. lib. 6. cap. 15. n. 5. Suarez disp. 31. sect. 3. n. 8. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 12. n. 11.

PUNCTVM XVI.

De bonitate, & scientia, quam Confessarij habere debet.

1. Ad valorem Sacramenti bonitas, & scientia non sunt in Ministro necessaria.
2. Bene ad licitum usum.
3. Quæ scientia requiritur.
4. Pro diuersitate locorum, & personarum diuersa scientia requiritur.
5. Quid faciat Sacerdos dubius de scientia.
6. Non est opus iudicium de quolibet peccato in individuo formare, an mortale sit, an veniale.
7. Absolui potest penitens, promittens futurum, quod postmodum iudicatum fuerit.

8. Penitens

8. Pœnitens quando tenetur Confessarium instruere de gravitate culpæ.
9. Aliquando indoctus audire confessiones potest.
10. Quam obligationem habeant Episcopi, aliarumque Ecclesiarum Prelati.

1. Bonitas, & scientia per se ad valorem Sacramenti requisita non sunt: siquidem absque illius materia, & forma, & Minister jurisdictionem habens stare potest, ut pluribus relatis docuit Suar. *disput. 28. sect. 2. num. 12.* Bonac. *disput. 5. de pœnitent. q. 7. punct. 4. §. 2. num. 13.* & 14. Eaque de causa punct. 11. probatum reliquimus, pœnitentem bona fide confitentem Sacerdoti existimanti peccata venialia esse, quæ vere erant mortalia, obligatum non esse confessionem repetere: quia ea ignorantia non impediunt rectam pœnitentis dispositionem, & Confessarii absolutionem.

2. Sunt tamen bonitas, & scientia duo necessaria ad licitum Sacramenti usum. Et in primis est necessaria probitas: etenim Sacerdos, ut sacramentum debite ministret, existimare debet, nullo peccato mortali, nullave censura impediatum esse: aliter mortaliter peccabit, nisi forte ob subitam necessitatem excusetur, sicuti latius dixi *tr. 18. de Sacrament. in genere. pun. 5.* Deinde, requiritur scientia, ut pœnitentem iudicare, mederi, & in via Dei dirigere possit, quia Sacerdos officium Iudicis, Medici, Pastoris, & Doctoris sustinet, ut bene inter alios observat Suar. *disp. 28. sect. 2.*

3. Hæc autem scientia est, quæ valet cernere ex peccatis, quæ communiter occurrunt, & confessionibus subsistentur, quæ sint mortalia, quæ circumstantiæ mutant speciem, quæ sint reservata, quæ excommunicationem habent annexam, & alia huiusmodi. Non tamen est necessarium, ut omnia supradicta exacte noverit, aliàs vix reperiretur Confessarius idoneus: sufficit, si frequentius occurrentia noverit, & de aliis dubitare sciat, & proprio studio, & labore, aliorumve consilio dubium vincat, ut docuerunt Valq. *de pœnitent. q. 93. art. 3. dub. 1.* Suar. *disp. 28. sect. 2. Regid. disp. 8. de pœnit. dub. 15. nu. 126.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 7. punct. 4.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 17. quæst. 1.*

4. Hinc fit pro diversitate locorum, & personarum maiorem, vel minorem scientiam in Confessario requiri. Etenim, ut dictum est, Confessarius scientiam habere debet, saltem eorum, quæ communiter committuntur ab iis pœnitentibus, quibus iudicandis est expositus. At aliqui pœnitentes difficiliore præ aliis casus habent, aliquæ oppida præ aliis difficiliore contractus exercent. Qui ergo expositus fuerit, cuiuscunque generis pœnitentium confessiones excipere, abundantiore scientia pollere debet, quam is, qui seminarium, aliorumque proborum hominum confessionibus excipiendis expositus est. Atque ita docent Valq. Bonac. Regid. & Laym. *loc. alleg.*

5. Cum vero Sacerdos dubius est, an polleat scientia necessaria ad debitam sacramenti administrationem, consulat Superiorem, vel virum doctum, & eius dictis acquiescat. Si enim Superior, vel vir doctus affirmet scientiam sufficientem habere, dubium deponat: ducitur enim ratione probabili, quæ ad regulandas humanas actiones sufficiens est, ut bene in præfenti docuerunt, Nauarr. *c. 4. n. 9.* Henriq. *lib. 6. c. 26.* Suar. *disp. 28. sect. 2. dub. 7.* Valq. *q. 93. art. 3. dub. 1. ad finem.* Bonac. *disp. 5. q. 7. pun. 4. §. 2. n. 6.* Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. q. 1.* colligiturque ex *cap. Quid culpatur. 23. q. 1.*

6. Tria superiunt certa. Primum, opus Confessario non esse, ut de quolibet individuo, & singulari peccato iudicium efformet, mortaleve sit, an veniale: quia id difficillimum est, & sæpe impossibile; sufficit, si peccati genus, seu speciem agnoverit, & qualiter patratum fuerit, perceperit: hæc enim scientia prudenter iudicium feret, & medicinam, provt necessarium est, adhibere poterit. Sic Sylvest. *verbo Confessor. 3. q. 9. num. 13.* Nauarr. *sum. cap. 4. num. 9.* Suar. *disp. 28. sect. 2. num. 2.* Valq. *q. 93. art. 3. dub. 1. num. 1.* Bonac. *disp. 5. de Sacram. quæst. 7. p. 4. §. 2. n. 12.*

7. Secundum est certum. Si Confessario accidat casus, quem ex tempore decidere non potest; sperat autem proprio studio, vel consilio doctorum decidendum, poterit pœnitenti absolutionem impendere, si ipse facturum promittat, quod fuerit iudicatum: quia sufficienter videtur dispositus absolutioni recipiendæ. Et notavit Sylvest. *Confessor. 3. n. 12.* Nauarr. *sum. c. 26. n. 3.* Henriq. *lib. 6. c. 26. n. 9.* Suar. *disp. 28. sect. 2.* Coninch. *disp. 9. de pœnit. dub. 16. num. 126.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 7. p. 4. §. 2. n. 10.*

8. Tertium. Si pœnitens doctus sit, & aperte cognoverit, Confessarium eius peccati gravitatem non percipere, obligatus videtur Confessarium instruere: quia tenetur facere, quantum in se est, ut Confessarius iuste ferat iudicium in causa ita gravi. Extra hunc casum non tenetur gravitatem culpæ in actu signato exprimere: sufficit, si in actu exercito eam manifestet, narrando factum, & circumstantias occurrentes, ut aliis relatis docuit Suar. *disput. 28. sect. 2. n. 18.*

9. Quæ hæcenus diximus, per se requiruntur, spectata

rerum natura: at casus contingere potest, in quo alias indoctus, & ineptus, doctus, & apertus iudicetur. Etenim, si nullus Sacerdos, provt sacramentum absolute exposulatur, inveniretur populo proficiendus: expedit præfici minus idoneum, ne diu populus Pastore careret, qui adstante ea necessitate doctus, & idoneus est, qui aliàs ut indoctus, & ineptus repellatur, sicuti bene notavit Regid. *de Coninch. disput. 8. dub. 16. in fine, num. 127.* ubi prudenter monet, debere sic perfectum dare operam, tum proprio studio, tum aliorum consilio, ut quoad fieri possit, ineptitudinem vincat, & se muneri exercendo aptum reddat.

10. Ex his inferitur, quam gravi obligatione Episcopi, aliique Ecclesiarum Prelati adstringantur ad Pastores idoneos proficiendos. Etenim, cum penes ipsos principalis cura Ecclesiarum resideat, cui ut satisfaciant Pastores eligant, si neque elegerint, aut sic electos, & constitutos non removerint, cum aliàs idoneos poterint constituit, obligationem sui muneris gravissimè laedunt, & de sua negligentia, animarumque iactura rationem in iustissimo Dei Iudicio sunt reddituri.

PUNCTUM XVII.

De approbatione requisita in Confessario.

Tridentinum sess. 23. cap. de reform. inquit: *Quamvis Presbyteri in sua Ordinatione potestatem absolventi, à peccatis accipiant: decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, neque ad id idoneum reputari, nisi aut parochialem, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alius idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtinens, privilegio, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus.* Circa quod decretum aliqua occurrunt examinanda. Primum, quid sit approbatio. Secundò, quæ personæ, & ad quas confessiones excipiendæ ea approbatione indigeant. Tertio, qui possint, vel teneantur illam concedere. Quarto, an semel concessa suspendi, vel reuocari possit.

§. I.

Quid sit approbatio; qualiter concedi debeat; & quæ eius necessitas.

1. Definatur approbatio.
2. Quid, si ab Episcopo exterius approbetur, & interius iudicetur inhabilis.
3. Approbatio est à iurisdictione distincta.
4. De approbatione ex beneficii collatione, & per authenticum iudicium.
5. Quæ conditiones ad vivanque requirantur.
6. Gratis concedi debet approbatio.
7. Approbatio Religiosorum, qui non sunt à Superioribus presentati, nulla est.
8. Quæ sit necessitas huius approbationis.

1. **A**pprobatio est authenticum testimonium, quo aliquis Sacerdos habilis, & idoneus ad excipiendas confessiones declaratur, ut ex communi sententia docent Suar. *disp. 28. sect. 4. n. 22.* Valq. *quæst. 93. art. 3. dub. 4. n. 4.* & 5. Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 11. n. 7.* Regid. *de Coninch. disp. 8. dub. 7. n. 49.* & alij referendi. Hanc autem declarationem præstare Episcopus potest; tum iudicando esse habitum Sacerdotem, quem approbat; vel iudicando inhabilem esse. Si iudicat esse habitum, & illud iudicium authenticum facit, tamen si decipiat, vere approbatus existit: quia habet omnia, quæ ad approbationem requiruntur. Aliàs sæpe de valore approbationis dubium esse potest cum gravi animarum iactura, sicuti notavit Bonac. *disp. 5. de pœnit. quæst. 7. pun. 4. §. 1. num. 30.* & innuit Suar. *disp. 28. sect. 5. num. 7.* Reginald. *lib. 1. sum. num. 197.*

2. Verum, si ab Episcopo exterius approbetur, & interius fuerit iudicatus inhabilis, censet Bonac. relatis Suar. & Reginald. & Barbosa *2. p. de potest. Episc. alleg. 25. nu. 20.* nullam esse approbationem: quia Concilium duo videtur exposulare & iudicium Episcopi, & illius approbationem, ut colligitur ex illis verbis: *et idoneus iudicetur, & approbationem obtinens.* Atqui ab Episcopo habilis exterius iudicatur: cum tamen interius inxabilis iudicetur, non verè sed fide, tanquam habilis, approbatur. Non igitur ea approbatio valida esse potest. Cæterum verius existimo, validam esse approbationem, dum Episcopus fictionem non declarat. Mouerit quia Concilium de iudicio, & approbatione visibili loqui censendum est: quia Ecclesia non iudicat de occultis, & quæ in actu exterioriore non prodeant. Præterea, quia à iudicio authentico,

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

Err. de Castro. Sum. Mor. Pars I. V.

Notanter expressit Concilium, *etiam sacerdotum*, ne aliis incelligeret ob consuetudinem, quam Sacerdotes habebant sibi inuicem confitendi, confiteri posse Sacerdoti, parochiale beneficium non habenti, neque aliis ab Ordinario approbato. Et forte derogationem huius consuetudinis attendit Concilium, cum dixit: *Privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Atque ita docet Tolet. lib. 5. summ. cap. 13. n. 5. ad finem. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. cap. 2. in fine. Cui decreto non obstat consuetudo recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab Ordinario, sibi inuicem confiteri possint; quia hæc potestas est iurisdictionis, quæ ob necessitatem frequentis celebrationis omnibus censetur concessa, vt docuit Suar. disp. 2. 7. sect. 3. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 8. cons. 3. n. 61.

§. I I.

Quæ personæ, & ad quas confessiones excipiendas prædicta approbatione indigeant.

1. Omnes indigent ad secularium confessiones, secus ad confessiones regularium.
2. Non excipiuntur, esto graduati sint.
3. Quid pro confessionibus Episcoporum, aliorumque Prælatorum.
4. Dedicatur questio.
5. Soluuntur opposita.
6. Approbati in duplici sunt differentia.
7. Approbatus per beneficium parochiale eligi potest in tota diocesi.
8. Etiam extra diocesim eligi potest, quicquid dicat Gu-tierr.
9. Approbatus absolute, per authenticum iudicium ubilibet eligi potest.
10. Item approbatus cum restrictione, quicquid alij contra sentiant.
11. Quid dicendum de confessione religiosorum, an eligi possit non approbatus.

Regula generalis est, ad excipiendas secularium confessiones omnes sacerdotes approbatione prædicta indigere: quia sic expressit Concilium. Cum ergo nihil de regularium confessionibus excipiendis locutum fuerit, manifestum est voluisse dispositionem iuris antiqui obseruari: siquidem à iure antiquo recedendum non est, nisi quatenus nouo fuerit expressum, *leg. Precipimus. Cod. de appellat. cap. 2. de translat. Episcop.* At iure antiquo ad excipiendas regularium confessiones approbatio necessaria non erat; sed quilibet sacerdos consentiente Prælo potest, vt communiter Doctores testantur. Ergo etiam post Concilium eligi potest. Et ita tradit Suar. disp. 28. sect. 4. n. 4. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 7. n. 48. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. c. 2. n. 3. Layman. lib. 5. summ. tract. 6. c. 11. n. 1. Bonac. disp. 5. q. 7. p. 4. §. 1. n. 10. vers. Dixi. & alij apud ipsos.

2. Dubium tamen est de insignitis gradu Magistrj, Doctoris, vel Licentiatj in sacra Theologia, aut Iure Canonico, an, inquam, ij alia approbatione Ordinarij indigeant? Negant aliqui relati ab Henric. lib. 3. de pœnitent. c. 6. n. 2. in comment. lit. O. Llamas 1. p. methodi. c. 7. §. 7. Quia ij iure ipso, & à Pontifice videntur approbati, & idonei Academicæ testimonio. Sed hæc sententia probabilis non est, nisi ob specialem alicuius diocesis consuetudinem: quia Concilium neminem ab approbatione Ordinarij exceptit, quam approbationem non censetur ordinarij concedere ob gradum Magistrj, vel Doctoris ab Vniuersitate collatum: eundem in concessione horum graduum sola scientiarum peritia spectatur: at in approbatione Confessorum non solum scientia, sed morum probitas & prudentia attenditur, quæ sæpe doctis & peritis deficere solent. Non igitur ex gradu Magistrj, & Doctoris approbatio ab Ordinario infertur. Atque ita vt certum tradit Suar. disp. 28. sect. 4. n. 3. Fagundez de secundo Ecclesia precepto, lib. 7. c. 2. n. 68. Layman. lib. 5. summ. tract. 6. c. 11. n. 2. Barbol. 2. p. de potestat. Episcop. alleg. 25. n. 6. & colligitur manifestè ex Bulla Pij V. edita an. 1571. quæ incipit *Romani Pontificis*, vbi regulares & Magistros, & Doctores in Theologia examini & approbationi Ordinarij obtinendæ subicit: & notauit Suar. supra, & Barbol. dicta alleg. 25. n. 26. Miranda r. 1. Man. Prælat. quest. 45. art. 9. conclusion. 1. Decet tamen: etsi fieri possit, ne prædicti Magistrj & Doctores, alijque viri sapientes examini quoad scientiam subiciantur, sed ex communi hominum æstimatione iudicentur, argumento text. Trid. sect. 7. c. 13. de reform. sicuti notantur Miranda. Layman. Fagundez. locis alleg.

3. Præterea dubium esse solet, an pro confessionibus Episcoporum, aliorumque Prælatorum iurisdictionem quæ sit episcopalem habentium approbatio requiratur? Ratio dubitandi est: quia Trident. solum ad excipiendas confessiones

seculari

secularium, etiam Sacerdotum, approbationem exposulavit. At Episcopi, alique Prælati sub nomine secularium, etiam Sacerdotum, non comprehenduntur, maxime in decreto odiofo, & iurisdictionis à iure communi concessæ restrictio: vt docuit Panormitanus in cap. Non potest de sentent. & re iudic. Præterea Episcopis, & ex consequenti aliis Prælati iurisdictionem episcopalem habentibus est à iure priuilegium concessum eligendi in Confessorem quemlibet Sacerdotem absque vlla limitatione: quod priuilegium non debet censi restrictum ex generali clausula derogatoria; sed opus erat illius expressa mentione, vt in tract. de legib. disp. de priuileg. p. 21. diximus.

Sed contrarium, testantur communiter Doctores, decusum esse à sacra Cardinalium Congregatione, cuius decisionem referunt, & approbant Suar. t. 4. de pœnit. disp. 28. sect. 4. n. 7. Tolet. lib. 3. summ. cap. 13. n. 5. Fagund. de secundo Eccl. præcep. cap. 2. n. 79. Barbosa 2. part. de pœnit. Episc. alleg. 25. n. 9. vbi plures referunt. Rationem reddunt: quia hoc Trident. decretum; vt pote iuri communi insertum, & rectam Sacramenti administrationem respiciens, fauorabile potius, quam odiosum reputandum est, ac proinde comprehendere debet confessiones cuiuscunque secularis, quacunque dignitate fulgentis, aliàs neque pro Regum, aliorumque Principum confessionibus excipiendis approbatio requisita esset, cum ij sub nomine generali secularium in decreto odiofo, & restrictio intelligantur, quod omnino fallum est.

4. Cæterum media via tenenda est, & affirmandum, nulum Episcopum eligere Confessarium posse, quin à suo Ordinario approbatus sit. At non inde inferitur, Sacerdotem altius diœcesis non approbaturum eligere non posse; sed non posse illum eligere, dum in aliena diœcesi commoratur, & sibi nullo modo subiicitur. At, si sibi aliquo modo subdatur, tum ratione habitacionis transeuntis, tum ratione alicuius obsequij ecclesiastici, tum ob aliud officium, seu ministerium; poterit eum eligere: quia ea electio est illius manifesta approbatio; ac proinde eligit Sacerdotem à suo Ordinario approbaturum: quia comparatione illius actus ipse Ordinarius eius censendus est. Quocirca, cum Congregatio Concilij declarauit, Episcopum vigore priuilegij cap. fin. de pœnitent. & remiss. non posse eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario iuxta formam Concilij non fuerit approbatus, intelligi debet, dum est non subditus; secus si aliquomodo subditus fiat. Atque ita docet Fagund. de secundo Eccl. præcepto, lib. 7. cap. 2. num. 80. Bonac. disp. 5. quæst. 7. pun. 4. num. 16. testaturque praxi, & consuetudine esse receptum, cum sæpè externi Sacerdotes, neque vllibi approbati uocentur ab Ordinario examinandi, & approbandi, vt confessiones in ea diœcesi, in qua transeunt existunt excipiant.

5. Neque huic doctrinæ obstant *superius* adducta. Ad rationem dubitandi respondeo, decretum non odiosum, sed fauorabile esse, vt *num. præcedenti* probatum est. Neque ex eo, quod Trident. Confessoribus eligendis annexat approbationis conditionem, vt possint eligi, inferitur restrictio priuilegij Episcopis concessum in cap. fin. de pœnitent. & remiss. eligendi Confessorem, nam illud priuilegium semper permanet, eligendi, inquam, Confessorem habilem, & idoneum: cum autem præcisa approbatione non sit idoneus, nequit Episcopus illum non approbaturum eligere: non ex restrictione sui priuilegij; sed ex noua conditione eligendo apposita. Argumentum verò secundæ sententiæ nostram doctrinam firmat.

6. Porro Sacerdotes approbati in duplici sunt differentia vt §. *præcedenti*: constar. alij, qui approbati sunt beneficij parochialis collatione: alij, qui præuo examine, vel alia via iudicati sunt idonei. Hi tamen iudicari possunt idonei, tum absolute, tum aliqua restrictione, scilicet, ad excipiendas, v. g. virorum, non feminarum confessiones pro oppido, & non pro tota diœcesi.

7. Dubium ergo est, an qualibet ex iis approbationibus sufficiat, vt virtute Bullæ, vel Iubilei concedentis potestatem eligendi Confessorem ab Ordinario approbaturum, sic approbatur eligi possit? Et in primis de approbatione pro beneficio parochiale; tametsi *Praxis noua Episcop. p. 2. c. 1. n. 10.* referat à sacra Congregatione decusum, approbationem esse ita restrictam, vt virtute illius approbatus solum sit idoneus in ea ciuitate, vel oppido, vbi situm est beneficium; communis sententia docet, in tota diœcesi virtute Iubilei, Bullæ, aut ex commisione Parochorum eligibilem esse. Est enim hæc approbatio ad minus æqualis virtutis, & dignitatis, ac est approbatio absoluta per authenticum testimonium: quippe eas approbationes Concilium æquiparauit. Approbatus absolute iudicio authentico eligibilis est in tota diœcesi: ergo etiam eligi poterit approbatus per beneficium. Atque ita docent ex communi sententia Gucci. lib. 1. canon. quæ. 27. n. 21. Suar. disp. 28. sect. 4. n. 16.

8. Sed, an extra diœcesim eligi possit? Negat Gutierrez, loco *proxime allegato*, refertque à sacra Congregatione decusum. Monetur: quia authentico testimonio approbatus non vide-

tur extra diœcesim eligendus: ergo nec parochiale beneficium habens, qui approbato per authenticum iudicium æquiparatur. Cæterum longe verius est, Parochum, dum beneficium retinet, eligi vbi que postea quibusque sit, verum est beneficium, cui est approbatio annexa, retinere. Sic Suar. disp. 28. sect. 4. num. 18. Henric. lib. 6. de pœnit. cap. 6. num. 8. Valq. 9. art. 3. dub. 4. nu. 3. Fagund. de secundo Eccl. præcep. lib. 7. cap. 2. num. 36. Barbol. de pœnit. Episc. num. 18. Notanter dixi, dum beneficium retinet: nam si eo priuatus sit, vel à se abdicauit, cessat approbatio, sicuti cessat per mutationem diœcesis approbatio authentico iudicio Ordinarij facta, vt *postea* dicemus.

9. De approbato per authenticum iudicium dicendum est, si absolute absque vlla restrictione approbatus sit, eligi posse virtute Bullæ, seu ex commissione Parochorum, non solum dum est intra propriam diœcesim, in qua est approbatus; sed etiam dum commoratur extrâ, modo domicilium non mutauerit: quia dum retinet diœcesim approbantis, ratione domicilij illi subditus est, ac proinde illius approbationem retinet, sicuti tradit Fagund. de secundo Eccl. præcep. lib. 7. cap. 2. n. 37. Coninch. disp. 8. dub. 7. n. 53. Henric. lib. 7. cap. 12. n. 4. Suar. disp. 28. sect. 7. n. 4. & alij. Neque obstat, in alia diœcesi diuersas Constitutiones, & consuetudines, & casuum reservationes, contractus, & commercia vigere solere, vt merito iudicari possit inhabilis ad confessiones ibidem excipiendas, qui alibi idoneus iudicatur: quia id est per accidens, & contentio. Confessarij remissum. Nam etiam intra eandem diœcesim non omnes approbati apti sunt ex natura rei ad omnium confessiones excipiendas; tamen spectata iuris potestati dispositione apti sunt. Aliàs nec Parochus eligi posset contra *superius* dicta, & communem sententiam.

Dixi, si diœcesim non mutauit: nam mutata diœcesi graue dubium est, & examinandum, an cesset approbatio. 10. Si verò approbatio non fuerit absoluta, sed cum restrictione ad certum numerum personarum, vel locorum, variant Doctores, an virtute Iubilei eligi possit; tum ab illis personis, & illis in locis, in quibus est approbatus, tum ab illis, & aliis in locis indifferenter. Aliqui affirmant à nemine eligi posse: quia Bulla, seu Iubileum exposulatur eligendum esse approbaturum ab Ordinario; tacite innuens debere esse absolute approbaturum. Proximijs veritati accedunt Suar. disp. 28. sect. 7. n. 1. Rodrig. t. 1. sum. cap. 60. n. 4. conclus. 4. afferentes ab illis personis, comparatione quarum Sacerdos approbatus est, eligi posse: secus ab aliis, & aliis in locis. Sed rectius sentiant Henric. lib. 6. de pœnit. c. 6. n. 8. & lib. 7. cap. 12. n. 4. Coninch. disp. 8. dub. 7. n. 57. Sanch. lib. 8. de matr. disp. 34. n. 16. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 7. p. 4. §. 1. n. 22. Fagund. de secundo Eccl. præcep. lib. 7. cap. 2. n. 45. & cap. 3. n. 7. Barbol. de pœnit. Episc. alleg. 25. num. 17. affirmantes eligi ab omnibus posse. Mouetur: quia femina eligens approbaturum ad confessiones virorum audiendas, proprie, & in rigore eligit approbaturum ab Ordinario: ergo satis facit conditioni in Bulla, seu Iubileo requisita: non enim Iubileum, seu Bulla exposulatur, vt Sacerdos approbatus sit comparatione omnium, qui illum virtute priuilegij, seu specialis commissionis eligere possunt, aliàs fideles diuersæ diœcesis illum non possent eligere: sed sufficit, quod simpliciter approbatus sit.

11. Sed, quid dicendum de confessionibus Religiosorum, possuntne Religiosi eligentes Confessarium virtute Iubilei eligere ab Ordinario non approbaturum, sed solum à suis proprijs Prælati designatum: Et procedit quæstio, quando Iubileum exposulatur eligere Confessarium ab Ordinario approbaturum. Hoc, inquam, casu videtur nequaquam eligi posse à Regularibus Sacerdotem ab Ordinario non approbaturum, tamen à proprijs Prælati fuerit designatus: quia Iubileum expressè postulans, vt eligatur Confessarius ab Ordinario approbatus, alijs non committit iurisdictionem absoluendi. Sic docuit Suar. disp. 28. sect. 6. num. 11. Reginald. l. 1. n. 175. Zerola de pœnitent. c. 15. q. 1. & c. 16. q. 8. Et Fauser Constitutio quadam Clement. VIII. edita 3. Nouemb. 1590. relata à Quaranta verbo Confessor. pag. 197. Fagund. de secundo Eccl. præcep. l. 7. c. 2. n. 5. & 12. Verum, etsi hæc sententia, vt omnino secura, consulenda sit, contrarium probabilem reputo cum Bonac. disp. 5. de pœnit. 7. p. 4. §. 1. n. 26. quia præsumendum non est, Pontificem facultate Iubilei sacris, & Religiosis concessa eligendi Confessarium ab Ordinario approbaturum, mutare voluisse ius Religiosorum potentium confiteri Sacerdotibus ab eorum Prælati approbatis: sed potius illo iure retento hanc illis extensionem admississe, vt approbaturum ab Ordinario loci eligere possint. Quare illa verba, *approbaturum ab Ordinario*, ampliatiue, & non priuatiue sumenda sunt. Præterea, Confessor à Prælati Ordinis designatus absolute dici potest, ab Ordinario approbatus comparatione Religiosorum. Tum, quia extra Sacramentum Ordinis Prælati Religiosis comparatione Religiosorum est Ordinarius. Tum, quia à Pontifice approbatus est comparatione Religiosorum, qui ab eorum Prælati fuerit approbatus.

§. II.

Qui possint, & debeant approbationem concedere.

1. Episcopus Vicarius generalis, Capitulum, Sede vacante, approbationem concedunt.
2. Praelati Regularium non habent hanc potestatem.
3. Cuius Praelati loci, penitentis, vel Confessarii approbatio requiratur, proponitur quadruplex sententia.
4. Probabilior est quarta sententia, scilicet Praelatum Confessarii approbationem concedere debere.
5. Approbatio ex odio, vel iniquo animo denegari potest.
6. Ex eo quod diocesis illo Confessore non indigeat, denegari posse examens, & approbationem putavit Fagund.
7. Contrarium est verius.
8. Si iuxta petitioni Episcopus renuat acquiescere, negant plures reputari sacerdotem approbatum.
9. Intelligendum hoc est de secularibus, secus de religiosis à suo Praelato presentatis.

1. **A**pprobationem concedit Episcopus electus, & confirmatus subditos habens, tamen consecratus non sit, quia approbatio, vt pote quadam sententia de idoneitate personae, actus est non ordinis, sed iurisdictionis: deinde illam concedit Vicarius generalis Episcopi, quia personam Episcopi representat, & illius vices gerit. Item Capitulum, Sede vacante, quippe succedit in iurisdictionem Episcopi, iuxta text. in cap. *Chim olim. de maiorib. & obediens*. Praeterea Abbates, alique Praelati iurisdictionem quasi episcopalem habentes, quia nomine Episcopi in iis, quae ad iurisdictionem pertinent, subintelliguntur. Sic docent Henric. lib. 6. cap. 6. Suar. disp. 28. tit. 1. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 29. n. 14. August. Barbol. de potest. Episc. alleg. 25. n. 3.

2. Praelati vero regularium, etsi iurisdictionem quasi episcopalem habeant in subditos, nequaquam Religiosos approbare possunt ad confessiones secularium: quia non sunt Ordinarii quoad hunc actum, nec sub nomine Episcopi intelliguntur, vt est omnium sententia declarata à Pio V. in sua Constitutione, quae incipit *Romani Pontificis*, edita anno 1571. potest referre Barbol. de potest. Episc. alleg. 25. num. 24. & 25. & tradit Suar. disp. 28. sect. 5. n. 4. Henric. de penitent. cap. 6. n. 4. Fagund. de secundo Eccles. praes. lib. 7. cap. 20. n. 57. Deinde parochii, etsi ordinarii sint quoad penitentiae forum; quia tamen iurisdictione externa, & contentiosa carent, approbare non possunt ad confessiones excipiendas suorum subditorum: sed cum aliquem in sui coadiutorem eligere intendant, necessarium approbationem ab Episcopo eligere debent. Sic ex certa sententia tradunt, alii relatis, Barbol. alleg. 25. n. 13. Bonac. disp. 5. de penitent. q. 7. p. 4. §. 1. n. 12.

3. Sed cuius Praelati approbatio exigatur, an inquam, Praelati loci, in quo confessiones excipiuntur, an penitentis, an Confessarii, Doctores diuisi sunt. Quadruplex est illorum sententia. Prima asserit, cuiuscunque Praelati, siue loci, siue penitentis, siue Confessarii sit approbatio, sufficiens esse. Sic Henric. lib. 3. de penit. cap. 6. n. 8. & lib. de indulgent. §. 4. Cordub. casus 10. Emmam. Rodrig. in exposit. Bullae §. 9. num. 5. & probabiliter reputat Sanch. lib. 8. de matr. disp. 34. num. 16. Mouentur, quia Trident. approbationem Episcopi expostulauit abque vlla restrictione, aut determinatione. Ergo cuiuscunque Episcopi fuerit approbatio, Concilij decreto satisfactum erit. Adde, non abque causa Concilium dixit sub numero plurali, Sacerdotem debere esse approbatum ad Episcopi, non quasi simul à diuersis Episcopis, approbationem obtinere debeat; sed diuisum ab hoc vel illo Episcopo; loci, inquam penitentis, vel Confessarii.

Secunda sententia requirit determinatè approbationem Episcopi loci, in quo confessiones excipiuntur, qui aliquando potest esse diuersus ab Episcopo penitentis, & Confessarii, si alibi domicilium habeant. Sic Nauarr. cap. 27. num. 266. vers. *Sextum*. Gambarupt. de casibus reuocatur. cap. 20. numer. 30. Gutier. canon. quest. lib. 1. cap. 27. num. 6. Vgolin. de potest. Episc. cap. 7. §. 2. num. 8. quos refert, & sequitur Barbosa de potest. Episc. allegat. 25. num. 14. Ratio est: quia ad Episcopum spectat, ne in sua diocesi aliquis confessiones excipiat, qui ab eo idoneus iudicatus non fuerit: sicuti ad gubernatorem vrbis pertinet, ne medicus aliquis abique eius facultate ibidem medeat: etenim aliquis non est alio. Iam Episcoporum iudicio acquiescere, cum saepe contingat, decipi posse, vel idoneum non esse in ea diocesi ad confessiones excipiendas ob diuersas consuetudines, & commercia, tamen in propria diocesi habilis reputetur. Quod si inquiras, qualiter Episcopus loci approbare Confessarios aliter diocesis poterit, cum non sint subditi? Facilis est responso, approbare illum, quia ratione loci, & transeuntis habitationis sibi subicitur.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars LV.

Tertia sententia approbationem Episcopi penitentis expostulat: in quam sententiam non leuiter propendet Suar. disp. 28. sect. 6. num. 8. quia penes Episcopum est oues suas regere, iudicareque, quoniam idonei ad earum confessiones excipiendas esse possint. Quod si hoc iudicium iurisdictionis actus sit, exercere illud Episcopus potest in Confessarium non subditum, ob iurisdictionem, quam habet in eos, quorum confessiones permittit excipere. Fauetque huic sententiae declaratio sacrae Congregationis, relata à Rodrig. in exposit. Bullae §. 5. & à Barbola. in remission. Concil. in haec verba: *Congregatio Concilij respondet, approbatum ab alio, quam à Valentino Episcopo in Diocesi Valentina, non censeri approbatum ab Ordinario, iuxta formam Concilij.*

4. Quarta sententia, cui tanquam probabiliori accedo, (est tres praedictae sententiae probabiles sint) asserit, ab Episcopo Confessarii necessarium approbationem obtinendam esse. Sic aliis relatis Suar. r. 4. de pen. disp. 28. sect. 6. n. 6. & sect. 7. n. 3. iuncto n. 8. Coninch. de pen. disp. 8. dub. 7. n. 50. Bonac. disp. 5. de pen. q. 7. pun. 4. n. 15. Fagund. de secundo Eccles. praes. lib. 7. cap. 20. n. 92. Comprobantque Cardinalium declarationibus. Moueor: quia haec approbatio est authenticum iudicium, quod in non subditum exercere nullatenus potest. Debet ergo Confessarius Episcopo subici, vt eius periculum faciat, & authenticè declarer, idoneum esse ad confessiones excipiendas. Hanc tamen subiectionem habere Confessarius potest, non solum ratione domicilij, sed quasi domicilij, obsequij, alteriusve ministerij. Per quae pater solutio aliarum sententiarum fundamentis.

5. Quoad secundam partem tituli propositi non leues difficultates insurgunt. Prima, an seculari Clerico, vel regulari à suo praelato exposito petenti ab Episcopo approbationem, possit Episcopus examen, & approbationem denegare? Quia in re certum est denegare Episcopum non posse approbationem vel examens, ex odio, alioque iniquo fine moueatur: quia id charitati, & religioni aduersatur, & alienum esse debet ab episcopali munere. Deinde negare non potest approbationem, si tantum de aptitudine idoneum reperit: quia ea negatione declararet ineptum esse, quippe examine posito ex officio obligatur iuxta merita causae iudicare.

6. Quocirca solum est controuersia, an possit Episcopus approbationem negare nulla ad examen admissione facta, ex eo quod sua diocesis Confessariis pluribus, & forte doctioribus abundet. Asserit Fagund. de secundo Eccles. praes. lib. 7. c. 2. num. 14. Moueri potest: quia non videtur, ex quo capite obligari grauius possit Episcopus ad explorandam cuiuscunque sacerdotis suae diocesis aptitudinem, praecipue cum eo non indigeret pro confessionibus excipiendis. Fauetque Clem. Dudum. de sepultur. vbi conceditur Episcopis, vt possint approbare eos tantum, qui sibi videantur sufficere ad audiendas confessiones suorum subditorum, & alios teitice.

7. Caeterum, verius existimo, si setidè & iuridicè aliquis sacerdos regularis vel secularis approbationem expostulet, repelli non possit, sed necessarium examinandum esse, si placeat, & idoneo reperto approbationem concedendam esse. Sic ex communi sententia docet Coninch. disp. 8. dub. 7. n. 50. Valq. q. 93. a. 3. dub. 5. n. 5. Suar. disp. 28. sect. 5. n. 15. Laym. lib. 5. sum. tr. 6. c. 11. n. 3. Et quidem de sacerdote regulari à suo praelato exposito mihi est indubitatum. Nam cum Pontifex omnibus Religiosis legitime expositis, & approbatis ab Ordinario priuilegium excipiendi confessiones concedat, Ordinarius negans hanc approbationem, cum eam dare possit, iniuste priuat Religiosus vlti priuilegij à Pontifice concessi. Quae ratio suo etiam modo procedit in secularibus clericis, qui negata approbatione impediuntur, ne virtute Bullae cruciate, aut ex commissione Parochorum confessiones excipiant. Et ratio omnium est: regularis sacerdos ius habet procurandi, ne sibi impediatur priuilegij concessi vlti; secularis item ius habet se taliter disponendi, cui merito iurisdictione ad excipiendas confessiones committi possit. At hunc finem obtinere nequeunt, nisi Episcopus eos ad examen admittat, & repertis idoneis approbationem concedat: habent ergo ius compellendi Episcopum ad praedicta concedenda, & Episcopus ex officio haec omnia praestare debet. Neque obstat Clem. Dudum. ibi enim concedebatur simul cum approbatione iurisdictione, quae cum sit gratia, denegari poterat pro arbitrio concedentis. Sectis de approbatione tantum, quae non gratia, sed iustitia censenda est.

8. Sed, quid, si nolit Episcopus iuxta petitioni acquiescere, approbationemque petitam abque rationabili causa denegat, poteritne sacerdos, tum regularis, tum secularis audire confessiones? De omnibus negant Suar. disp. 28. sect. 5. n. 6. & 15. Valq. q. 93. art. 5. dub. 3. Coninch. disp. 8. de penit. dub. 7. n. 58. Mouentur: quia Trident. expresse postulauit approbationem Episcopi, tanquam conditionem, vt sacerdos idoneus reputetur, vt constat ex illis verbis: *Nullus reputetur idoneus, nisi ab Episcopo approbationem obtineat, ac deficere conditione deficit sub illa dispositum: ergo: Neque obstat. text. in c. Licet. de Regularib. vbi licentia petita, & non obtenta transeundi ad strictiorem Religionem, reputatur concessa: quia ibi est specialis*

lis dispositio, quæ sub voto obedientiæ comprehendebatur; idcirco non est extendenda ad quamlibet petitionem iniuste negatam.

9. Fateor, hanc sententiam verissimam esse, si de sacerdotibus secularibus loquamur. At de Religiosis veritas credo, si à suis Prælatiis præsentati fuerint, eisque iniuste approbatio negata, aut restricta, iure ipso censeri approbatos ex Clement. *Dudum de sepulcr.* & ex Extravaug. Bonif. VII. quæ incipit, *Super ceteram eodem tit.* ibi enim conceditur Mendicantibus & consequenter omnibus, qui in eorum privilegiiis communicant, ut si ex odio, vel malevolentia à suis superioribus præsentati repellantur ab Episcopo, possint confessiones audire. Quod privilegium Tridentino decreto non censetur derogatum illa clausula, *privilegiis quibuscumque non obstantibus.* Tum, quia privilegium iure communi internum indiget speciali derogatione. Tum, quia privilegium concessum in Clement. *Dudum.* loquitur in causa speciali, Tridentinum verò generaliter. Quando autem lex generaliter loquitur non derogat speciali, cuius expressam non facit mentionem, ut plurius firmavit *rr. de legib. disp. tum, de revocatione privilegij, tum de legis derogatione.* Quod si dicas cum Suar. Valq. & Coninch. Trident. non revocasse dispositionem Clement. *Dudum de sepulcr.* sed prædictæ dispositioni approbationem Ordinariis ad didicisse obstat: quia additio approbationis in prædicto casu est expressa illius dispositionis derogatio. Si enim *ibi dem* dispositum erat, ut possent Religiosi Ordinariis præsentati, & ab eis ex odio, vel malevolentia repulsi confessiones secularium excipere virtute suorum privilegiorum, & Trident. decreto approbationem exigente, nequeunt deficiente approbatione eas excipere confessiones, manifestum est privilegium in dicta Clement. concilium revocatum esse, vel saltem restrictum. Quod si urgeas: Trident. æque in regularibus, ac in secularibus approbationem requisivit, sed negata secularibus approbatione, tametsi negetur iniuste, non possunt confessiones excipere, ergo nec regulares. Neganda est consequentia: quia regularibus est à iure privilegium concessum: quod tamen non invenitur concessum secularibus. Atque ita docent post Trident. scribentes, Nauar. c. 27. n. 265. Palac. *disp. 17. q. 7. Henric. de pœnit. l. 3. c. 2. Vega lib. 1. sum. casu 58. Rodrig. in explicat. Bullæ. §. 9. dub. 1. n. 33. c. 1. 1. q. regular. q. 59. art. 2. c. 10. Mirand. Man. Pralat. t. 1. quest. 45. art. 6. c. 8. Zenedo de q. canon. quest. 38. n. 20. c. 21. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 11. n. 4. Fagund. de 2. Eccles. præcep. lib. 8. c. 2. n. 15. c. 58.*

Constabit autem, Episcopum nulla causa iusti duci ad negandam approbationem, si nullam huius negationis causam legitimam exhibeat, si Religiosis, vel Religioni detrahite, si alios Clericos seculares, vel Religiosos in communi hominum æstimatione minus idoneos approbet, ut latius profertur Rodriguez in *explicat. Bullæ. §. 9. dub. 1. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 7. cap. 2. n. 16.*

§. IV.

Quousque approbatio duret, reuocari que possit.

1. Approbatio ex beneficio durat, dum beneficium retinetur.
2. Si per examen, aut alias approbatus fuerit pro limitato tempore, eo finito cessat.
3. Si absolute, cessat, si diocesim mutet.
4. Contrarium probabilitate non caret.
5. Cessat, si Episcopus reuocet, posse successorem, imò eundem reuocare, plures firmant.
6. Si absque causa reuocetur approbatio, nullius momenti est reuocatio.
7. Religiosis approbatio reuocari potest, si censet de eorum indignitate.
8. Extra hunc casum consent aliqui, nunquam reuocari posse, etiam à successore approbantis.
9. Verius est à successore posse reuocari.
10. Excipitur Capitulum, Sede vacante.
11. Aliqui excipiunt Religiosos Dominicanos, & Franciscanos: sed immerito.
12. Translati Religiosi in aliam diocesim possunt ab illius Episcopo examinari.
13. Ab eodem Episcopo, si prauo examine fuerint approbati, nequeunt nouo examini subiaci: secus si absque examine.
14. Quid nouiter statuerit sacra Congregatio circa reuocationem approbationis.

1. **A**pprobatio beneficio parochiali annexa durat, dum beneficium retinetur; poterit tamen ex iusta causa vsus illius, & iurisdictionis suspendi, sicuti notarunt Suar. *disp. 28. sect. 2. n. 3. Reginald. lib. 1. num. 201. Barbof. de potest. Episc. alleg. 25. num. 23.*

2. Si verò per examen, aut aliis idoneis reputatus fuerit: tunc subdistingendum est, si pro tempore limitato iudicatus fuerit idoneus, finito eo tempore approbatio finitur: quia extendi non potest ultra voluntatem concedentis, vt alios referens docent Barbof. *alleg. 25. n. 21. c. 51.* Possit autem ad tempus approbationem concedi, docuerunt Gutier. *lib. 1. canon. q. 27. num. 18. c. 19. Suar. disp. 28. sect. 7. dub. 6. Man. Rodrig. t. 1. q. regul. qu. 59. art. 8. Mirand. Man. Pralat. t. 1. q. 45. art. 10. conclus. 1. Fagund. lib. 7. cap. 2. num. 34.* Potes namque examinatus non ad eò idoneus reputari, vt merito timere Episcopus possit, decessu temporis te ineprum fore, nisi approbatio cum restrictione temporis concedatur: occasio enim nouæ approbationis petendæ te diligentem faciet.

3. Quod si absolute, & indistincte approbatio concessa sit, affirmant communiter Doctores, duplici ex capite cessare posse. Primò, ex parte Confessarij: secundò, ex parte Episcopi. Ex parte Confessarij cessat approbatio, si diocesim mutet: quia mutatione diocesis cessat in ipsum Ordinarij approbantis iurisdictionem, & consequenter ipsa approbatio facta, vt comprobatur vsus, & consuetudo: quoties enim Religiosi, vel seculares in aliam se diocesim transferunt, illius Episcopi approbationem requirunt. Sic docent Suar. *disp. 28. sect. 7. num. 3. c. 8. Fagund. lib. 7. de 2. Eccles. præcep. c. 2. nu. 22. Quaranta in sum. Bull. verb. Confessor. §. Præter. Valq. qu. 93. art. 3. dub. 4. nu. 3. & aliis relatis Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 9. pun. 4. §. 1. n. 21.* colligiturque ex declaratione Cardinalium apud Quarant. & apud Rodr. in *exposit. Bullæ. §. 9. n. 5.* vbi dicitur, approbatur ab alio, quam à Valentino Episcopo, in diocesi Valentina non censeri Approbatum. Item, ex privilegio concessò à Greg. XIII. Religiosis Societatis Iesu, audiendi confessiones, cum per alias dioceses, à quarum Episcopis approbati non sunt, transiunt, neque ibi Episcopus præsens adest, vt habetur in *Comp. priuil. Soc. Iesu, verbo, Confessor. §. 2.* Si igitur iure possent audire confessiones, vt quid illis priuilegium hoc concedebatur? Neque inde fit, Sacerdotes regulares, vel seculares, si postmodum redeant ad diocesim, in qua prius fuerunt approbati, noua approbatione indigere; non, inquam, indigent. Nam esto illa approbatio pro eo tempore, quò à diocesi abierunt, extincta sit: redit tamen ad ipsos, cum ipsi ad diocesim redeunt: quia (sic explicante vsu, & consuetudine) censetur concessa, dum in ea diocesi approbati domicilium habuerint, sicuti notauit Fagund. de 2. *Eccles. præcep. lib. 7. c. 2. n. 20. & pluribus relatis Barbof. de potest. Episc. alleg. 25. n. 22.**

4. Verum esto ita sit, probabilitate non caret approbatum ab vno Episcopo mutatione domicilij, approbationem non perdere. Sic docuit Cordub. *q. 10. ad 2. Henric. de pœnitent. lib. 3. cap. 6. num. 7. Coninch. disp. 8. dub. 7. num. 53. Man. Rodrig. in exposit. Bullæ. §. 9. dub. 2. Barbof. alleg. 25. num. 16.* Quia approbatio est quoddam iudicium authenticum de idoneitate personæ: quod semel factum perseverat, dum retractatum non est. Neque à subiectione actuali Episcopi, à quo receptum est, pendere videtur: sicuti non pendet gradus Doctoris, & Magistri in Vniuersitatibus recepti à subiectione eorum, à quibus recepti sunt. Neque contrarium declarauit sacra Cardinalium Congregatio, dum dixit, in diocesi Valentina non censeri approbatum, qui ab alio, quam ab Episcopo Valentino, approbatus est: quia intelligi debet de approbatione iurisdictionem concedente: hæc enim ab alio in diocesi Valentina, quam ab Episcopo Valentino concedi non potest. Deinde non obstat privilegium Religiosis Societatis concessum, à Gregor. XIII. Tum, quia sæpe priuilegia conceduntur, non quia absolute necessaria sint: sed ad maiorem securitatem, ne ex contrariis opinionibus serupulus oriatur.

5. Ex parte Episcopi cessare potest approbatio, si ipse, vel eius successor concessam reuocent. Possit autem iusta causa intercedente non solum successorem in episcopatu, sed qui approbationem concessit, reuocare, firmant, tanquam certum, Henric. *lib. 5. de pœnit. c. 6. n. 6. Suar. disp. 28. sect. 7. n. 7. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 11. n. 5. Fagund. de 2. Eccles. præc. l. 7. c. 2. n. 60. Barbof. de potest. Episc. alleg. 25. n. 21. & colligitur ex cap. *Acceptimus, de etate, & qualitate,* vbi idonei ad Ordines reputati non sunt postmodum reputandi indigni ad beneficium, nisi forte postquam pronoti fuerint reddiderint se indignos. Si igitur post approbationem concessam approbatus indignus redditus est, reuocare potest, & debet Episcopus approbationem. Ratio est: quia approbatio, quæ est authentica declaratio de idoneitate personæ, sic ab idoneitate personæ approbatæ pendet, vt ea cessante, merito approbatio reuocari debeat. Et quidem quando constat aliquem redditum esse insufficientem, nemini est dubium reuocari posse, & deberi illius approbationem. Credo tamen probari sufficienter cuiusvis insufficientiam, si Episcopo generaliter præcipiente omnes suæ diocesis mercenarios sacerdotes examinari; aliquis renuat comparere. Satis enim probat, se redditum esse indignum, tum illa inobedientiam, tum presumptionem quam ingerit de scientiæ defectu, quòdque praxi, & consuetudine firmatum videmus.*

6. Quod si Episcopus absque iusta causa alicui datam approbationem reuocet (quod præsumendum non est,) verius existimo, inualidam esse reuocationem: quia approbatio, quæ est quædam sententia declaratiua de sufficientia personæ, non videtur stante eadem insufficientia mutari posse. Tum, quia est mutatio iniuriola. Tum, quia est aliena à potestate Episcopi, quæ non in destructionem, sed in adificationem concessa est. Atque ita, etsi cum formidine, docuit Suar. *disp. 28. sect. 7. n. 7. pag. de 2. Eccl. præc. lib. 7. c. 1. n. 63.* Excipit Fagund. nisi à principio approbationem Episcopus concesserit iuxta suum beneplacitum: nam, eo cessante, cessat approbatio, sicuti cessaret, limitato tempore concessa, eo tempore finito. Non caret difficultate exceptio, cò quòd de beneplacito rationabili, & iusto videtur intelligendum, non de beneplacito iniusto, & irrationabili.

7. Quod ad Religiosos specialiter attinet, certum est, reuocari eorum approbationem posse, & deberi, si cognitum, & probatum fuerit, scandalosè viuere, errores disseminare, surdos, vel mente captos esse: tum argum. text. in d. c. *accepimus. de astate. & qualis.* Tum, ex Concil. Trident. *sess. 5. c. 2.* qui textus, etsi de Predicatore regulari loquatur, æquè de Confessario procedit, sicuti notantur Henricq. *lib. 3. de penit. c. 6. num. 6. Rodrig. in expos. Bull. 9. n. 31. in fin.* Fagund. *de 2. Eccl. præc. lib. 7. cap. 2. n. 24. & 31.* Nam in prædicto casu Episcopo, tanquam Apostolica Sedis Legato, regulariter subiciuntur, vt ex dicto Concil. colligitur.

8. Extra hunc casum iudicat Petr. Zenedo *de quest. canon. quest. 26. num. 14. in fin.* & Barthol. *Fumus verb. Absolutio. n. 23.* semel datam approbationem Regularibus reuocari nullatenus posse, non solum ab ipso approbante; sed neque ab eius successore, cò quòd hæc approbatio sit quoddam ministerium, quod ex delegatione Sedis Apostolica præstant Episcopi cõparatione Religiosorum. At Legatorum iurisdictione cessat expleto ministerio, ad quod delegantur. Ergo approbatione concessa non possunt Episcopi se amplius introumittere.

9. Cæterum omninò dicendum est à successore reuocari dictam approbationem posse, vt supponitur à Pio V. in quodam motu proprio edito anno 1571. incipiente, *Romani Pontificis.* ibi enim conceditur Episcopis, vt possint Religiosos omnes à se non approbatos præuio examine præcedente examinare. Ex qua concessione manifestè inferitur, illis concedi reuocare approbationem posse, si factò examine indignos approbatione inuenerint, alias frustra examini subicerentur. Ex quo manifestè inferitur, expleta approbatione non finiri Ordinariorum legationem; sed in ipsis, eorumque successoribus continuari, vt causa iusta exigente suspendere, vel mutare approbationem possint. Atque ita docent Suar. *tom. 4. de penit. disp. 28. sect. 8. n. 4. & 5.* Fagund. *de secundo Eccl. præcept. lib. 7. cap. 2. n. 26.* Coninch. *disp. 8. de penit. dub. 7. n. 57.* Barthol. *de potest. Episc. alleg. 25. n. 29.* Mirand. *in Manual. Prælat. t. 1. q. 45. art. 7. & alij.*

10. Excipie ab hac doctrina Capitulum, Sede vacante, quod licet de iure possit Regulares ad examen vocare; spectatis tamen priuilegijs Regularibus concessis, nequaquam potest: tamen concessum est Dominicis, & Franciscanis, ne Capitulum, Sede vacante, reuocare possit approbationem ad confessiones, licentiam prædicandi, & vota in pia opera commutandi, vt docuit Fagund. *lib. 7. de secundo Eccl. præcept. c. 2. n. 28. & 29.* relatis Syluest. *verbo Confessor. 2. q. 3.* Rodrig. *t. 1. q. 59. q. 1. regular. art. 6. in fine.*

11. Secundo, excipit Man. Rodrig. *tom. 1. qq. regul. q. 59. art. 4.* Religiosos SS. Dominici, & Francisci, qui semel ab vno Episcopo approbati nequeunt nouo examini à successore subici, cò quòd prædictis Religiosis concedatur in Clement. *Dudum. de sepultur. ne noua approbatione indigeant,* tamen si aliquos diocesim, in qua fuerunt approbati, exierint. Sed nullatenus est admittenda exceptio: nam in dicta Clement. solum concessum est, vt approbati, & præsentari liberè possint confessiones audire, non tamen ibi conceditur, ne possint à successore examinari.

12. Quod dictum est de successore, à fortiori dicendum est, si in aliam diocesim transferantur; possunt, inquam, à Prælato illius diocesis examinari. Neque enim tenetur aliorum Episcoporum iudicio fidere, cum sæpè contingat, idoneum in vna diocesi non sic reputari in alia diuersa, sicuti docent Coninch. *dub. 7. n. 57.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. c. 11. n. 8.* Mirand. *dicta q. 45. art. 7.* Barthol. *alleg. 25. n. 29.* & colligitur ex Clement. *Dudum. de sepul. post medium.*

13. Ab eodem autem Episcopo, si præuio examine fuerint Religiosi approbati, nouo examini subici non possunt, & consequenter nequit Episcopus eorum approbationem suspendere, aut aliquo modo reuocare. Sic expressè conceditur à Pio V. in dicto motu proprio, qui non est reuocatus per Gregor. XIII. vt ex declaratione Cardinal. testatur Barbofa, Fagund. Suar. & alij *suprà.* Notanter dixi, *præuio examine:* nam, si nullo examine præcedente aliquem regularem Episcopus approbauerit, poterit examini subici: quia ex nullo priuilegio contrarium videtur cautum, vt aduertit Suarez

tom. 4. de penitent. disp. 28. sect. 8. num. 5. Fagund. *dicto lib. 7. cap. 2. num. 27.*

14. Ad extremam notandum est, sacram Cardinalium Congregationem decreuisse 20. Nouemb. anno 1615. prout refert Barbof. *allegat. 25. num. 50.* ne Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, ad quos Confessarios approbandi ius spectat, Confessarios regulares aliàs ab ipsis liberè approbatos ab audiendis confessionibus suspendere posthac liceat, nisi ex noua causa, eaque ad confessiones pertineat; aut ob non seruatum interdictum ab ipsis Ordinariis positum. Insuperque, ne confessiones audiendi facultatem omnibus simul vnius Conuentus regularibus Confessariis eadem sacra Congregatione inconsulta adimere possint. Ex quo decreto videtur inferri non posse, iam locorum Ordinarios generali suo edicto Religiosis omnibus approbationem suspendere, nisi denuò examinentur: quia ex hoc generali decreto omnibus Confessariis Conuentus simul licentia adempta esset. Deinde inferitur, nullius particularis Religiosi approbationem suspendi posse ab eo Prælato, à quo fuit concessa, tamen si præuio examine concessa non fuerit, nisi prius in particulari causa noua legitima suspensionis cognita, & probata fuerit: quod est conforme doctrinæ Henricq. *lib. 3. de penit. cap. 6. s. 6.* à successore autem videtur suspendi posse. Tum, ne dicamus, motum Pij V. reuocari hoc Congregationis decreto. Tum, quia hoc decretum manifestè insinuat de ipsis concedentibus approbationem loqui, non de successoribus, vt colligitur ex verbis, *aliàs ab ipsis liberè approbatis.*

PUNCTUM XIX.

De officio, & obligatione Ministri in Sacramenti Pœnitentiæ administratione.

TRiplicem obligationem Minister habere potest, antecedentem, comitantem, & subsequentem Sacramenti administrationem.

§. I.

De obligationibus antecedentibus Sacramenti administrationem.

1. Qualiter Sacerdotes non parochi obligantur hoc Sacramentum petenti administrare.
2. Plures censent, Parochum obligatum esse audire confessiones eo casu tantum, quo penitenti obligatur confiteri.
3. Verius est teneri, quoties subditi grauitèr Sacramento indigent.
4. Rarò est obligatio Parocho hoc Sacramentum per se administrandi.
5. Qualiter Parochus obligetur tempore pestis Sacramentum ministrare.
6. Quid, si infirmus nolit alia voce confiteri, debet secretam confessionem cum periculo contagionis excipere.
7. Qualiter sunt excipienda confessiones, si plures eodem periculo naufragij laborent.
8. Parocho irrationabiliter negante licentiam alieno Sacerdoti confitendi, plures censent à iure concedi.
9. Sed verius est oppositum.
10. Fit satis rationi dubitandi.
11. Quid in prædicto casu te oportet facere.

1. Antecedens obligatio ea tantum est sacerdoti, vt hoc sacramentum, cum ab eo petitur, administret. Hanc autem obligationem, extra extremam necessitatem, solus Parochus habere potest. Alij vero sacerdotes, quia ex officio obligati non sunt sacramenta ministrare, reuolare possunt administrationem petentibus, si semel petitioni acquieuerint, & confessionem exceperint, absolutionem concedere, vel negare pro meritis causæ tenentur, sicuti docuit Sotus in *4. dist. 18. quest. 2. art. 5. in fine.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. num. 2. concl. 2.*

2. De Parocho autem dubium est, an teneatur audire subditi confessionem, quoties ipse confiteri voluerit. Plures firman, solum obligatum esse, cum ipse penitens tenetur confiteri: quia horum obligatio mutua esse videtur, aliàs onus grauisimum, & intolerabile subirent Parochi, si quoties eorum subditi confessionem petunt, obligati essent excipere. Sic docuerunt Richard. in *4. dist. 18. art. 2. quest. 3.* Maior. *dist. 17. q. 2.* Syluest. *Confessor. 1. q. 18.* Ioan. Med. *Ced. de confess. q. de confess. peccat. audientia, quoties subditus confiteri voluerit.* Armilla *verbo, Absolutio. n. 27.*

3. Communior tamen, & vera sententia docet, teneri Parochum administrare Sacramentum subditis, quoties eius administratione grauitèr subditi indigent: quia ex officio tenentur subditis, tanto bono indigentibus prouidere. Censetur autem

autem sacramenti administratione graueriter indigere, tum, cum præcepto diuino, vel ecclesiastico ab illius receptionem virgentur: tum cum sibi reputant maximè conuenientem ad vincendam grauem aliquam tentationem: tum, cum diu illius receptione caruerint, quia vix gratiam conseruat, qui longo tempore à Pœnitentiæ sacramento arceatur: tum, cum sacramentum Pœnitentiæ medium est ad singularem aliquem spirituales profectum, vel quia pœnitens aliqua mortali culpa grauatius est, quam expedit non solum contritione, sed abolutione purgari; vel quia est lubile tempus, quod omnia confessione non lucratur. Atque ita docent, aliis relatis Vasq. *quæst. 93. art. 3. dub. 6. Suar. disp. 32. sect. 1. num. 4. Henríquez lib. 6. cap. 17. n. 3. Coninch. disp. 8. dub. 17. q. 1. Layman. libr. 5. summi tract. 6. cap. 13. q. 1.*

4. Moneant tamen Suar. Vasq. Layman. & alij, raro esse obligatum parochum per se in supradictis casibus sacramentum ministrare, sed satis facere suæ obligationi, si per alios ministrat: quia Sacramentum æqualis virtutis est à quocumque sacerdote ministratur: subditis autem non solent ægrè ferre, quòd eorum confessiones nolit parochus excipere, si alios sacerdotes vices eius habentes paratos habeant. Quapropter in oppidis & ciuitatibus, vbi Religiosi mendicantes commorantur, vix parochi extra castrum extremum, delinquere mortaliter possunt, si subditos, religiosis mendicantibus confitendos remittant.

5. Secundò dubitabis, qualiter obligatus sis tempore pestis seu naufragij sacramentum pœnitentiæ ministrare. Huic dubitationi ex parte satisfeci *tract. 6. de charitat. disp. 1. punct. 9.* ibi enim pluribus firmavi, si parochus sis, fugere non posses, sed obligatum esse, etiam cum periculo vitæ, subditis peste infectis sacramenta pœnitentiæ, & Eucharistiæ ministrare, cum alij non suppetant, qui ministrant. Expedit tamen, vt quoad fieri possit, procuret periculum contagionis vitare, rogando infirmum, vt permittat è lecto, vel cubiculo portari ad fenestram, se foris stante, vel ad alium locum latum, vbi minus adfit contagionis periculum, ipseque infirmus huic petitioni acquiescere debet, si absque graui incommodo facere potest, vt ex Ioan. Maiore in *4. dist. 13. qu. 1.* Ioan. Chapeauil. *tract. de modo ministrandi sacramenta tempore pestis. cap. 1. quæst. 9. & capit. 3. quæst. 2. 9.* notauit Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 3.* Idem est dicendum, si è loco commodè moueri non possis, valet tamen peccata alta voce fateri, quin alij audiant, & tu propinque accedas: lex enim charitatis infirmum obligat ne te periculo vitæ exponat, cum sibi necessarium non est.

6. Quòd si infirmus confiteri non possit, quin alij audiant, vel tu proximè accedas cum periculo contagionis, rogare in primis illum potes, vt alta voce ea peccata confiteatur, quæ nullam irrogant infamiam, tacitis aliis, quæ irrogare possunt: nam ob tui periculum integritas confessionis omitti potest. Si enim pœnitens ob sui periculum non tenetur integrè confiteri, neque tu teneberis integram confessionem excipere ob tui periculum. Et licet pœnitens ob præceptum Confessionis obligatus non sit, aliis audientibus confiteri: at si id absque sui graui detrimento facere possit, videtur obligatus, ob vitandum tuæ vitæ periculum. Verùm si huic petitioni iustæ, vel nolit acquiescere, vel ægrè acquiescat: credo, te obligatum esse proximè accedere, & secretam confessionem excipere: quia ex officio obligaris ministrare subditis extreme laborantibus sacramentum, secundum ritum, qui institutus est: quia ius habet petendi sacramenta ministrari sibi, secundum modum, & ritum à Christo, & Ecclesia prescriptum, si alius extraneus sibi molestus sit. Eo tamen casu non teneris, etsi possis, integram confessionem excipere: sed audito, vno, vel altero peccato abolutionem poteris impendere, vt dixi, ob periculum contagionis, quod in audienda integra confessione subire potes, & credis vitaturum dimidia confessione excepta.

7. Illud verò est certum, si alij eadem Sacramento sint decessuri, si vnus confessionem integrè excipias, te obligatum esse abstinere ab illa confessione integrè excipienda, & qua potueris breuitate omnibus succurrere, vt latius dixi, cum de integritate confessionis sum locutus. Quinimò probabile existimo, multis simul periclitantibus, & signa confessionis exhibentibus, confessionemque postulantibus, vnico verbo abolutionem impendere te posse dicendo: *Absoluo vos à peccatis vestris, &c.* si sigillatim concedi non potest, quia illa forma, esto physice vna sit, moraliter est multiplex, & in quolibet pœnitente suum sacramentum distinctum constituit. Notanter dixi, *probabile*, quia non desunt qui negent, illum modum ministrationsis illicitum esse, vt ipse alienum à ritu communi, & Ecclesiæ praxi. Sed audiendi non sunt: nam esto ille modus ministrationsis non sit vsitatus extra necessitatem, stante necessitate extrema nihil est, quod illius vsum impediatur, sicuti hæc omnia latius prosequitur Zambran. *de casibus reseruat. c. 4. dub. 6.* Chapeauil. *de modo ministrandi sacramenta tempore pestis. c. 1. qu. 9. & c. 3. qu. 26. & seqq.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. n. 4. q. 3.*

8. Tertio dubitabis, an parochi tibi iniuste negante li-

centiam, alieno sacerdoti confitendi; iure ipso censeatur tibi concessa. Ratio dubitandi est: quia superior, cui sunt casus reseruati, negans subdito irrationabiliter licentiam confitendi Ordinario, censeatur iure ipso eam licentiam obtinere, & Ordinario confiteri posse, sicuti firmatum ex probabilis sententia reliquimus, *pum. 14. §. ult.* Ergo similiter censebitur concessa facultas alieno sacerdoti confitendi, quæ ab Ordinario iniuste denegatur, præcipue cum non pareat aditus ad Episcopum, vel alium superiorem. Atque ita tradunt Paludan. in *4. dist. 17. q. 3. art. 3. casu 1.* Richard. *eadem dist. art. 3. quæst. 7.* Maior *quæst. 2. col. 6.* Adrian. *de confess. quæst. 6. dub. 3.* Syluest. *verbo, confessio, 1. quæst. 6.* Nauarr. *cap. Placuit n. 144. de pœnit. dist. 6.* Henríq. *lib. 6. cap. 13. num. 4.* Tolet. *lib. 3. cap. 13.* & colligitur ex cap. *Placuit, vt deinceps de pœnitent. dist. 6.* ibi: *Placuit, vt deinceps nulli Sacerdotum liceat quemlibet commissum alteri sacerdoti ad pœnitentiam suscipere sine eius consensu, cui prius se commissus, nisi pro ignorantia illius, cui pœnitens prius confessus est.* Si igitur ob ignorantiam proprii sacerdotis liceat ad alienum accedere; a fortiori licebit, si ad malum prouocatus est, si reuelatur est sigillum, aliamve iniuriam effecturus.

9. Cæterum, etsi supradicta sententia probabilis sit, probabilior existimo negantem, concedi sacerdoti alieno iurisdictionem. Sic S. Thom. in *Supplement. quæst. 8. art. 4. ad 5.* Alen. in *4. q. 78. n. 1. art. 2.* Ioann. Medin. *cod. de confess. q. 30.* Sotus *dist. 18. quæst. 4. art. 2.* Limas *1. part. method. c. 6. §. 1.* Petri Nauarr. *lib. 2. de reseruat. cap. 4. num. 269.* Philarc. *1. part. lib. 2. c. 24.* Suar. *disp. 27. sect. 4. conclus. 2.* Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. quæst. 2. concl. 3.* Mouerit: quia ad Pœnitentiæ Sacramenti administrationem necessaria est iurisdicção: hæc autem extra mortis periculum alienus Sacerdos non habet, nisi à proprio illi fuerit concessa, vt expressè dicitur in cap. *Omnia vtriusque sexus de pœnitent. & remissionibus.* Cui non obstat text. in cap. *Placuit.* ibi enim prohibet Pontifex, ne vllus sacerdos, etiam illi alias legitimus esset, suscipiat ad pœnitentiam, id est, ad mutandam publicam pœnitentiam ei, qui alteri confessus est, nisi de eius consensu, vel nisi constituerit, pœnitentiam irrationabilem esse: ex quo nec leuiter colligitur, negata facultate à proprio sacerdote, alieno iurisdictionem ad confitendum concedi, vt bene aliis relatis expendit Suarez *disp. 27. sect. 2. ad n. 12. vsque in finem.*

10. Ad rationem dubitandi respondeo, directam esse rationem: nam reseruatum est arrogatio iurisdictionis inferioribus sacerdotibus competentis, quam ob bonum subditorum sibi superior facit: cessante autem hoc bono, mirum non est, quòd reueratuo cesserit, & inferiores sacerdotes in potestate, sibi aliàs competente succedant. At alienus sacerdos, cum nunquam iurisdictionem habuerit in non subditum, nequit ex sola negatione iniusta proprii sacerdotis illam obtinere, cum nullibi à iure cautum sit. Præterea ex variis textibus colligitur, vt *punct. 14. §. 2.* probauimus, virgente causa superiorem concedere subdito facultatem eligendi Confessorem, aliàs idoneum, pro casibus reseruatis, cum obligatione comparandi. At ex nullo textu colligi potest, concessam esse facultatem confitendi alieno ob negationem iniustam proprii Pastoris. Ergo, &c.

11. Quòd si inquiras, quid in prædicto casu te facere oporteat; spectandum est finis, ob quem licentiam expostulas alieno confitendi: si enim expostulas, quia graui verecundia, & pudore afficeris peccata proprio Parocho manifestans, certè cum hæc occasio ex peccato commissio, & ex tui immoderato amore oriatur, & non ex malitia parochi nullatenus concedere potest alieno sacerdoti facultatem confitendi, quinimò si præceptum confessionis virget, obligatus es verecundiam, & pudorem vincere, & proprio sacerdoti facultatem neganti fateri, sicuti docuit Suar. *disp. 27. sect. 4. in fine.* At si licentiam expostulas, quia parochus est ignarus; vel, quia scandalum præbiturus est; vel, quia sigillum violaturus, vel aliud simile. Si hæc inconuenientia, non ex confessione absolute, sed ex confessione vnus, vel alterius peccati timentur, potes, & debes tacito eo peccato confessionem facere: quia est sufficiens causa omittendi integritatem confessionis: secus est, si ex confessione absolute timentur: tunc enim omitti potest confessio, sicuti omittenda esset, si ipse parochus, nec exciperet confessionem vellet, neque licentiam alteri Sacerdoti concedere: tunc enim te reputare debes, ac si Sacerdos proprius absens, vel mortuus esset, quo casu non licet tibi alienum adire.

§. I I.

De obligationibus occurrentibus in Sacramenti administratione.

1. Examinare tenetur Confessarius pœnitentem, quem credis iuxta sui capium non præmississe sufficiens examen: secus si moraliter certus est.
2. Si sufficienter, iuxta sui possibilitatem, pœnitens conscientiam examinauit.

examinavit, videtur non esse obligatus Confessarius interrogare; tamen si credat plura emitti.

3. Sed contrarium tenendum est.
4. Qualis interrogatio facienda est.
5. Quid, si penitens interrogatus negat peccatum commissum.
6. Tenetur Confessarius monere penitentem laborantem ignorantia crassa, & vincibili.
7. Si ignorantia sit invincibilis, neque sperat fructum ex monitione, monere non tenetur.
8. Si probabiliter iudicet morationem profuturam, absque gravi incommodo prestare debet.
9. Si de matrimonio contrahendo agatur, regulariter monendus est penitens: quod de iam contracto, vel privatione debiti petendi.
10. Stante dubio, non potest Confessarius monitionem omittere.
11. Sed, an eo casu, quo Confessarius non tenetur penitentem monere, possit illum statum consilare.
12. Quibus eventibus sit obligatio absolvendi penitentem, vel inabsolutum dimittendi.

Enodandæ sunt aliquæ quæstiones, ut huic puncto satisfaciamus. Prima, an tenetur Confessor penitentem examinare, & qualiter prestare debeat? Quia in re certum est, si Confessor moraliter certus sit penitentem non præmississe iuxta sui captum, sufficiens suæ conscientiæ examen, obligatum esse suis interrogatoriis adiuare, alias absolutionem concedere nequit: quia esset infidelis dispensator Sacramentum ministrans ei, qui indisciplinatus est, integritatem confessionis culpabiliter omititens, vt bene tradit Agid. de Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 130. conch. 2. E contra, si moraliter certus est, penitentem integrè omnia, quæ commisit explicare, ritèque esse dispositum, nullatenus tenetur, imò neque expedit penitentem interrogare: quia esset interrogatio curiosa, otiosa, & onerosa penitenti, vt bene notavit Suarez disp. 32. sect. 3. num. 3. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. q. 5. conch. 1. & alij apud ipsos.

1. Verum, si probabiliter credit (vt semper præsumendum est) penitentem, iuxta sui captum, & possibilitatem præmississe sufficientem diligentiam in suæ conscientiæ examinatione, difficultate non caret, an eo casu tenetur Confessor illum interrogare de peccatis, seu circumstantiis, quæ probabiliter credit commississe: & ob ignorantiam, vel inadvertentiam inculpabilem non fatetur. Etenim sacerdos non videtur obligatus interrogare penitentem, nisi ob perfectionem sacramenti, & illius effectum. At perfectio sacramenti, & illius effectus non impediuntur ex eo, quod penitens circumstantiam, vel peccatum confiteri inculpabiliter omitat. ergo eo casu non tenetur sacerdos interrogare. Præterea graue onus esset Confessarij impositum, si penitentem alias absolutioni ritè dispositum obligati essent examinare, & novis interrogationibus peccata, quæ præsumuntur commissa, inquirere: quia vix esset vilis penitens, qui ab hoc examine liberari posset: nam esto doctus, & literatus sit, ob obliuionem, & inadvertentiam aliquas solet circumstantias, & peccata omittere, quæ si diligentia Confessarij accederet, explicarentur. Adde, quod Confessarius in Sacramento Penitentiae non est obligatus officium accusatoris, & testis exercere (id enim soli penitenti competit): sed tantum officium Iudicis: at ad Iudicis officium non pertinet, novis interrogationibus peccata inquirere, sed ab accusatore, & teste inquisita, & sibi manifestata iudicare. Nulla igitur est obligatio, penitentem ritè dispositum examinare. Atque ita docet Ioan. Med. Cod. de confess. qu. de confess. immoderata iteranda. Faut Valquez de penit. qu. 93. art. 3. dub. 7. num. 3. & 4. vbi inquit, penitentem noscentem, quæ necessaria sunt ad substantiam sacramenti, si confiteri, sufficientem adhibuisse diligentiam in examine, interrogandum non esse, etiam si probabiliter iudicet Confessarius novum aliquod peccatum inuestigatum. Et Dominic. Sotus in 4. disp. 18. quæst. 2. art. 4. colum. 14. ait: Officium per se Confessarij non est interrogare, sed audire penitentem: in foro namque criminali, quod procedit ad punitionem, debet iudex reum interrogationibus examinare: sed in foro penitentiario, quod non procedit per viam coactionem, sed per spontaneam voluntatem penitentis, quantum est per se, satis est simplicem confessionem audire, & secundum illam iudicare. Ex quibus verbis, etsi Sotus iudicet, per accidens Confessarium obligari posse ad interrogandum penitentem; id explicari debet, cum penitens ob suam culpam non integrè confiteatur: quia hic calus est, qui per accidens contingit.

2. Nihilominus communis sententia docet, in prædicto casu Confessarium obligatum esse penitentem examinare, & interrogare, præcipue quando defectus creditur in circumstantiis, vel numero peccatorum explicandis. Sic Nauar. cap. 5. num. 2. Graffius lib. 1. cap. 25. Tolet. lib. 3. cap. 19. Hentij lib. 6. cap. 27. Suarez disp. 32. sect. 3. num. 7. Laymann lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 5. Agidius de Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 131. Valq. dicto dub. 7. defendit hanc partem, vt probabilior, & alij apud præcitas Doctores; & mihi certa videtur, &

sufficienter indicata in c. Omnis viriisque sexus de penitent. & remissionib. ibi: Sit Sacerdos cautus & discretus, more medici, diligenter inquirens peccatorum circumstantias. Ratio est: quia est iudicium penitentiae spontaneum sit, & non coactum, id non impedit, quin Iudex in illo foro inquirere debeat de causa iudicanda; non vt coactè, sed vt spontaneè iudicetur. Neque enim Iudex perfectè suum munus obibat, si quoad fieri possit, non procuraverit, vt omnis causa in illo foro necessitè iudicanda innorescat. Neque item officium periti medici exercebit, si credens penitentem plura vulnera lethalia habentem, & ob ignorantiam non manifestantem, omittat inquirere. Deinde si penitentem pro suo captu diligenter examinatum non tenetur Sacerdos interrogare, tamen si videat alicuius peccati obliuisci; efficitur sanè, ferè nunquam teneri penitentem examinare. Nam vel penitens est doctus, vel indoctus, & rusticus sit, & moneatur de examine requisito, ipseque fecisse asserat; credere Confessarius tenetur, sicuti credit de peccatis dolere; præcipue cum ij rusticus, etiam si longius tempus insulant, nunquam possunt ita integrè confiteri, quin multa peccata omitant alias manifesta, nisi diligentia Confessarij iuuentur. Ergo vel dicendum est, nunquam Confessorem esse obligatum interrogare, & examinare penitentem, quod est contra praxim Ecclesiæ & consuetudinem receptam: vel dicendum est, teneri, quoties probabiliter & prudenter iudicat, spectatis circumstantiis, penitentem alicuius mortalis necessitè manifestandi obliuisci. Et per hæc fit latius rationi contraria. Dicimus namque, obligationem interrogandi penitentem oriri, non ob integritatem formalem sacramenti, & illius effectum; sed ob integritatem, etiam materiam iudicij; quam non solum penitens, sed etiam Confessarius obligatur, quoad fieri possit, procurare: quippe tenetur procurare, vt in iudicium adducantur omnia, quæ necessitè iudicanda sunt. Neque inde fit, Confessarij graue onus imponi. Non enim affirmamus, omnes penitentes examinandos esse; sed eos tantum, quos ex circumstantiis probabiliter colligitur aliquorum moralium manifestationem omittere, de illisque tantum interrogandos.

4. Sed qualiter sunt interrogandi? Certè summa prudentia opus est. Non enim decet sacerdotem inuilibus interrogationibus detineri: tum ob reuerentiam Sacramenti: tum ne penitenti molestus sit: tum ne videatur potius curiosus inquisitor, quam necessarius inuestigator: quod in peccatis carnis maxime obseruandum est, partim ne penitens appetat postmodum exercere peccatum, cuius à Confessario intritus est; partim ne ipsi, vel tibi causa sit alicuius tentationis vel consensus, partim ne penitentem scandalizet, vel illi occasionem præbeat suspicandi; sacerdotem in omnibus venerationis delectari. Quocirca de rebus inhonestis solum ea interroganda sunt, quæ ex his, quæ penitens confiteatur, colliguntur necessaria interrogari: alia præstare omitti, quam supra dictis incommodis inuolui. De aliis verò peccatis spectanda est qualitas penitentis, officia, & negotia, quibus versatur est, & tempus ex quo non fuit confessus, & secundum hæc interrogari potest de iis, quæ probabiliter credis commississe. Vt tamen cordatè procedas, spectare debes, quid ipse dicat, & ex eius dictis colliges, quid sit necessitè vel conuenienter interrogandum, vt latius tradunt Nauar. Henricus. Suar. Valquez. Layman. Agid. locis allegatis. Nullum tamen peccatum ante finitam confessionem grauius ponderabis, aut obiurgabis, ne penitens deterretur alia forte grauiora manifestare omitat.

5. Secunda quæstio: An penitenti non solum tacenti peccatum, sed interrogata neganti, absolutio impendi debeat. Respondeo cum Suar. disp. 32. sect. 3. num. 9. Laymann. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. circa finem. quæst. 3. regulariter standum esse dicto penitentis potius, quam aliorum relationi: quia ipsa est reus, & testis in illo foro, & secundum eius probationem, & allegationem sententia ferenda est. Quod si sacerdos euidenter sciat, penitentem negare peccatum, quod confessus non est, quod raro continget; vt poterit noticia, quam habet, vt illum conuincat, modò sit absque sigilli violatione: & si adhuc in negatione perseverat, neganda est absolutio: quia absolutio cum sit actus secretus, & ad bonum penitentis relatus, concedi non potest ei, quem sacerdos euidenter cognoscit esse indispositum, vt docuit Suar. supra. & Henricus lib. 6. cap. 20. numer. 6. Laymann. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. in fine.

6. Tertia quæstio: An teneatis penitentem monere, quando per ignorantiam est in statu de se malo, vel illum aliumere intendi? Respondeo, si ignorantia est crassa, & vincibilis, monere omnino illum debere, vt peccati peniteat: fortè enim monitione, & exhortatione, propositum concipiet desistendi à peccato: sin minus, absque absolutione dimitendus est, vt pate indispositus. Sic ex communi sententia docet Medina de confess. quæst. 19. Sotus in 4. disp. 18. quæst. 2. art. 4. ad 2. Sanch. lib. 2. de matrimo. disp. 18. num. 2. Coninch. disp. 8.

de pœnitent. dub. 17. num. 136. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. quæst. 4. n. 5.

7. Verum, si ignorantia præsumatur inuincibilis, & mortaliter inculpabilis, distinguendum est, si ex monitione fructum non speras consequi; sed potius times monitione facta in eodem statu pœnitentem perseveraturum, nullo modo debes monere; sed absolutionem vtpote rectè disposito impendere: quia, cum hæc monitio in bonum pœnitentis dirigatur, eo bono cessante, cessare debet; quippe pœnitenti ob suam malitiam ea monitio nociva est, & peccati committendi occasio: quæ omnia omiſsa monitione vitantur. Atque ita docent alii relatis, Valquez de pœnitent. quæst. 93. art. 3. dub. 9. Suar. disp. 32. sect. 4. num. 4. Coninch. dub. 17. num. 137. Layman. dicto lib. 5. tract. 6. cap. 13. quæst. 4. n. 5. & colligitur ex August. relato in cap. Si quis autem de pœnitent. dist. 7. ibi: Si scirem nõ tibi prodesse, non te admonerem, non te terrem. Et Innocen. III. in cap. Quia circa. De consanguinit. & affinit. vbi dissimulari præcipitur, ob vitandum scandalum cum quibusdam, qui bona fide matrimonium se contraxisse putabant, cum tamen impedimentum occultum haberent.

8. Quod si probabiliter iudices, monitionem profuturam, absque graui tamen incommodo, & sine scandalo: teneris pœnitentem monere, tum ex charitate, tum ex iustitia, si Pastor es. Etenim error ille malum quoddam est, & occasio plura materialia peccata committendi, & sæpe non leuibus incommodis expositum. Remoueri ergo debet, si facile potest, vti ex communi sententia firmant Couar. l. 4. 2. p. ca. 6. §. 10. num. 15. Suar. disp. 32. sect. 4. num. 3. Valq. quæst. 93. art. 3. dub. 6. Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 138. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 4. concl. 3. Notanter dixi, absque graui incommodo, & scandalo. Sæpe enim pœnitens monitioni acquiescet, & statum de se malum vitare conabitur. Sed torquerimoniam, & lites, aliæque inconuenientia inde timeri possunt oritura, vt merito Confessarius dissimulare debeat, vt bene supradicti Doctores notantur.

9. Duo tamen placet aduertere. Primum: Si de matrimonio contrahendo agatur, & pœnitens ignorantia impedimenti dicimtis labore, regulariter omnino monendus est: tum ob reuerentiam sacramenti: tum ob inconuenientia, quæ ex matrimonio irrito frequenter oriuntur, & difficillimè reparantur: tum, quia sæpe post matrimonium contractum error, & ignorantia cessare solet: quæ cessante expositus est pœnitens non leui periculo peccandi: tum denique, quia semper præsumi debet pœnitens, vel à matrimonio contrahendo recessurus, vel dispensationem impetraturus; sicuti hæc omnia latius notat Sanch. lib. 2. de matr. disput. 38. à num. 64. At, si de matrimonio inualidè contracto agatur, vel de pruatione debiti petendi, si est casus, in quo Confessarius dispensare, vel ab Episcopo facile obtineri dispensatio potest, plerumque pœnitens monendus est: quia, cum huiusmodi error, & ignorantia sit quoddam malum, & occasio multa peccata materialia committendi, credendum non est, pœnitentem ab eo liberari nolle, cum facile possit, vt bene dixit Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 4. n. 6.

10. Secundum: Si pœnitens dubius sit de matrimonij valore, vel de potestate petendi debitum, vel de obligatione restituerendi, stante eo dubio dissimulare Confessarius non potest: quia iam incepti ignorantiam inuincibilem habere; sed necessariò obligatur, tum ex charitate, tum ex iustitia veritatem pœnitenti manifestare, ne eius error, & ignorantia ipsi tribuatur. Sic ex communi sententia docent Sanch. lib. 2. de matrim. disp. 38. n. 8. & notale Coninch. disp. 8. dub. 17. concl. 8. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. quæst. 4. n. 7.

11. Superest dicendum, an eo casu, quo dissimulare potes cum pœnitente ignorantia inuincibili laborante, possis illum statum consulere: v. g. laborat inuincibili ignorantia pœnitens impedimenti, quod habet in matrimonio contrahendo, vel contracto: poterisne consulere, vt matrimonium contrahat; vel post matrimonium contractum, vt debitum petat, vel reddat in iis casibus, in quibus potes dissimulare: Item, si pœnitens bona aliena inuincibili ignorantia possideat, poterisne consulere, ne restituat, sicuti potes dissimulare, cum non speras monitionis fructum?

Respondeo, te consulere posse omnem illam actionem, quam pœnitens postea illa ignorantia omittit absque peccato non potest: secus verò illas actiones, quas liberè potest omittit. Vtramque partem docuit Aegid. de Coninch. disp. 8. dub. 17. concl. 7. & 8. Et probatur: Nam actiones, quas pœnitens obligatur exercere, nullam malitiam, etiam materiale, continent; quia hæc esse non potest, vbi non adest libertas materialis actus vitandi, idèque nihil impedit, quominus cõsuli possint. At actiones, quas pœnitens liberè potest omittit, est ob ignorantiam à malitia formali excusentur; at materiale continent, cum de se malæ sint, & libera sint factæ. Ex quo fit, in prædictis casibus te non posse consulere pœnitenti, vt matrimonium contrahat, neque post contractum petat debitum, neque possidenti aliena bona, ne restituat: quia consuleres actiones, quæ à pœnitente vitari possunt, ac proinde

de sunt materialiter improbæ, bene tamen consulere potes, & debes, vt post contractum matrimonium debitum reddat: quia redditionem debitam ex ignorantia posita vitare nequit, ac proinde nec materialiter mala est. Consecutium in hac posteriori parte Sanch. & Laym. loc. alleg.

12. Quæstio quarta: Quibus euentibus possis, vel tenearis pœnitentem absolueri, vel inabsolutum dimittere? Pœnitenti ritè peccata fatenti obligatis sub graui culpa absolutionem concedere: quia ob confessionem factam ius acquisiuit, ne ei absolutionis beneficium negetur. E contra peccata absque debito dolore, vel non integrè pro eius captu fatenti absolutionem negare debes, vt pote ea indigno, quousque dolorem concipiat, & integrè fateatur. Sic ex omnium sententia tradit Suar. disp. 32. sect. 2. num. 2. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 17. concl. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 6. concl. 1. Si verò hæreas, nec probabile iudicium de legitima dispositione pœnitentis concipere possis, debes pœnitentem interrogare, & eius responsioni acquiescere, dum tibi contrarium non constat: quia ipse est solus testis in illo foro. Sic Suar. Layman. & Coninch. locis allegatis. Porro sæpe pœnitens sine vero dolore ad confessionem accedit, sed Confessarij moritis, & exhortationibus, quibus & turpitudine peccati, & offensa Dei, & Inferni pœna representatur, verum dolore concipit. Sæpe integrè non fateatur ob crassam ignorantiam, vel malitiam: at interrogationibus Confessarij negligentiam purgat, & confessionem integrè præstat: idèque non debes statim hunc pœnitentem indispotum inabsolutum dimittere, vt legitime paratus, & cum debita dispositione postmodum reuertatur: forte enim non redibit, vt multi faciunt, sed charitatis Christi memor expedit, si tempus suppetit, vt quoad fieri possit, illum disponas; non tamen teneris, sed potes illum inabsolutum dimittere, vt dolore concepto, & examine legitimo præmillo ad confessionem redeat. Etenim iudicium confessionis ob doloris, vel integritatis culpabilem defectum ritè inceptum non est, ac proinde ins pœnitenti de absolutione sibi concedenda non est acquisitum: de qua re Bartholom. de Medin. lib. 2. instr. ca. 6. Suar. disp. 32. sect. 2. & 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 6. Quod si pœnitens inculpabiliter dolorem, vel integritatem confessionis omittit, eredo, eo reuente, te non posse illum inabsolutum dimittere; tamen possis aliquantulum differre: quia est iudicium confessionis legitime inceptum, & ius à pœnitente inchoante acquisitum; sed obligatis, tum exhortationibus, tum interrogationibus, tum dilacione absolutionis, defectum supplere, ne sacramentum truncum, & imperfectum relinquantur, nec pœnitenti onerosum fiat, vt bene inter alios docuerunt Syluest. Confess. 3. num. 14. Nauarr. in cap. Fratres. n. 48. de pœnit. dist. 5. Suar. disp. 32. sect. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 6. Qualiter autem te debeat gerere cum eo, qui occasione peccandi non fugit, latè diximus tract. 2. de peccat. disp. 2. p. 9. §. 3. à num. 15. Neque ibi dictis aliquid addendum occurrit. Ea tamen omnia reperio confirmata ab Aegid. de Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 17. concl. 4. Suar. disp. 32. sect. 2. n. 3.

§. III.

De obligationibus post Sacramenti administrationem.

1. Post Sacramentum solum superest obligatio, si male administratum est.
2. Si ob indispositionem pœnitentis fuit nulla administratio, & ipse ignarus est defectus, obligaris monere.
3. Quid, si non habuisti intentionem absoluedi, vel non absoluisisti.
4. Quid, si carnis iurisdictione.
5. Quid, si errore docuisti.
6. Quid, si culpabiliter omisisti monere de obligatione restitutionis, alteriusque precepti.

1. Obligatio nulla superest, nisi ob malam Sacramenti administrationem, quæ oriri potest, partim ex pœnitente, eò quod ad suscipiendam absolutionem indispotum accessit, partim ex Confessario, qui iurisdictione ad absoluedum caruit, vel errore consuluit, vel monitionem debitam omisit.

2. Si sacramentum nullum fuit ex defectu pœnitentis, & ipse nullitatem agnoscit, nulla alia est sacerdoti obligatio, nisi pœnitente peccati commisso. At, si pœnitens ignarus est, obligatur sacerdos, tum ex charitate, tum ex iustitia, si Pastor est, pœnitentem monere, sperans monitionem profuturam, partim ob diuinum præceptum, quo adstringitur ad ea peccata ritè confitenda, cuius violationis complex fuit Confessarius, absolutionem indebitè impendens; partim ob damnum ipsius pœnitentis, qui in statu damnationis est, cum non fuerint illi peccata remissa.

3. Si verò defectus se teneat ex parte Confessarij, eò quod intentione

De sigillo confessionis.

§. I.

Quid sit sigillum, & qualis eius obligatio.

1. Unde dicatur sigillum, & quid sit.
2. Qualiter peccet violans sigillum.
3. Nullo casu violare licet.
4. Etiam ob manifestandum proprium peccatum.
5. Neque post mortem penitentis.
6. Ex sola facultate penitentis violari sigillum potest.
7. Debet esse expressa, nec sufficit presumpta.
8. Item, debet esse spontanea.
9. Renocari potest semel concessa.
10. Verbo concedi potest, neque est scriptura necessaria.
11. Qualiter se defendat Sacerdos accusatus de sigilli violatione.
12. Obligatio seruandi sigillum non admittit leuitate materiae.
13. Nulla sunt poenae ipso iure impoſita violantibus sigillum.
14. Quis sit iudex huius delicti.

1. Sigillum est obligatio non manifestandi ea, quae in confessione cognita sunt. Desumpta est haec vox per metaphoram ex sigillo litterarum, quae eo durante, nec legi, nec aperiri possunt.

2. Ad seruandum sigillum obligat; tum iustitia, ne aliena peccata reuelentur, tum fidelitas, ob tacitam promissionem non reuelandi, quae sub ea conditione dicta, & accepta sunt, tum religio, ne sacramenti institutioni aliquo modo derogetur. Quocirca violans sigillum, & contra fidelitatem, & iustitiam, & contra religionem delinquit, sicuti bene docent Suarez tom. 4. de penitent. disput. 33. sect. 1. Coninch. disput. 9. dub. 1. in princ. Fagund. de secundo Eccles. praecip. lib. 6. cap. 1. nu. 2. & 6. Bonac. disp. 5. de Sacram. Penitent. q. 6. sect. 5. pun. 1. n. 4. & alij apud ipsos.

3. Haec obligatio, quatenus ex religione oritur, ita strictissima est, ut nullo casu, quantumvis grauissimo, siue boni consequendi, siue mali vitandi, absque voluntate penitentis cessare possit, uti ex communi sententia tradunt Suarez. dicta disput. 33. sect. 2. Nauar. cap. 8. num. 2. Layman. l. 5. sum. tract. 6. cap. 14. Fagundez. cap. 1. num. 7. & colligitur ex cap. Sacerdos. de penitent. disput. 6. & cap. Omnis utriusque sexus. de penit. & remissionib. Etenim, ut ex perpetuo usu, & traditione Ecclesiae constat, Christus Dominus hoc sacramentum instituens praecipit, ne ob vllam causam ibi cognita manifestentur, ut hac ratione Sacramentum, neque odiosum, neque onerosum redderetur.

4. Hanc doctrinam aliqui Doctores, inter quos est Domin. Soto in 4. disp. 18. quest. 4. art. 5. vers. Occurrunt. & lib. de regendo secreto, quest. 4. concl. 3. limitant ne procedat in casu, quo sacerdos suum peccatum explicare non possit absque manifestatione peccati penitentis in confessione auditi: quia eo casu duo praecipia concurrunt, & utrumque diuinum; alterum de integritate confessionis; alterum de seruando sigillo. At praecipium de integritate confessionis strictius videtur obligare, quam praecipium de sigillo seruando: quia praecipium de integritate confessionis in gratiam Sacramenti, & integritatem illius iudicij appositum est; praecipium vero de sigillo seruando in gratiam penitentis. Deinde, quia sacerdos potius videtur obligatus suae salutis consulere, integram faciens confessionem, quam famae penitenti secretum seruando.

Sed haec limitatio, ut omnino improbabilis, reicienda est, sicuti multis relatis reicit Valsq. de penit. quest. 43. art. 4. dub. 4. Suarez. disput. 33. sect. 1. num. 18. Gutierrez. canon. quest. libr. 1. cap. 11. n. 49. & 50. Fagund. de secundo Eccles. praecip. lib. 6. cap. 1. nu. 7. & 9. Coninch. disput. 9. dub. 1. num. 21. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. num. 13. Nam esto, obligatio sigilli in gratiam penitentium statuta sit, cedit tamen maxime in ipsius sacramenti bonum, si omnes sciant, in nullo casu, absque penitentis licentia, violari posse: quippe eius usus facilius, & suauior redditur.

5. Alij, quorum meminit Couar. 2. part. decret. cap. 8. §. 11. num. 9. excipiunt casum, quo penitens mortuus sit, & illius confessionis reuelatio necessaria sit ad impediendum graue malum. Sed, ut recte ipse Couar. notat, hi Doctores audiendi non sunt, vt potest consuetudini Ecclesiae, & communi sententiae aduersantes. Etenim fama aequae in vita, ac post mortem penitentibus necessaria est, aequaeque deterrerentur homines ab usu Confessionis, si scirent post eorum mortem peccata ad impediendum damnum reuelari posse.

6. Quocirca solum haec exceptio admittenda est, scilicet, ex licentia, & facultate penitentis. Nam, cum in gratia ipsius hoc

intentione caruit absoluendi penitentem, vel oblitus est illum absolueret; si penitens ab eius conspectu non recessit, credo, recta intentione posse, & debere absolueret, tamen si penitens nihil de absolutione secundo data cogitauerit: quia penitens confessionem fecit animo recipiendi veram absolutionem, in qua voluntate censendus est perseverare, quouique illam recipiat. Sic Egid. de Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 9. num. 142. Bonac. disp. 5. q. 7. punct. 6. n. 2. Quod si penitens a conspectu Sacerdotis recessit pro aliquo tempore, ob cuius causam timere potest, nouo peccato se maculasse, nullatenus ei non praeuonito, et si praesenti, noua absolutione concedenda est ob periculum irritandi sacramentum, & conferendi absolutionem indisposito: sed monitus penitens de defectu commissio, si in eadem contritione & voluntate excipiendi absolutionem affirmat persistere, ei concedi debet: quia ea significatio est quaedam repetita confessio, ob quam absolutione dignus existit.

4. Fere idem est dicendum, si absolutio nulla fuit ob defectum iurisdictionis in reseruata, vel in omnia peccata confessarum tamen ob huiusmodi defectum absolutio nulla est, si ex parte penitentis legitima adest dispositio. Etenim ut ex supradictis constat, satis probabile est, penitentem bona fide peccata aliqua venialia simul cum mortalibus simpliciter sacerdoti confitentem, sacramentum recipere, & vere absolutionem manere directam ad venialibus, indirecte ab aliis: ac proinde eum obligatione detecto errore illa fatendi, sicuti docuit Sanchez. l. 3. sum. c. 9. n. 35. Laym. l. 5. sum. tract. 6. c. 10. n. 16. vers. Ad extremum. Sed concessio, absolutionem esse nullam, vel saltem esse nullam quoad reseruata, ut necessario fatendum est; debet Confessarius, si absque graui incommodo possit, monere penitentem de defectu, ut obligationi satisfaciendi satisfaciatur: forte enim ob non receptam absolutionem condemnabitur. Sic Nauar. c. 26. n. 14. Coninch. disp. 8. de penit. dub. 17. n. 143. Suarez. disput. 33. sect. 6. n. 6. Henric. l. 4. c. 12. n. 5. Bonac. disp. 5. q. 7. pun. 6. n. 3. Si Confessarius facultatem absoluendi a reseruatis obtinuit, facillimo negotio potest defectum absolutionis reparare, procurans, ut penitens iterum sibi confiteatur: quod vno verbo praestare potest, si de omnibus peccatis in ea confessione manifestatis se generaliter acculet, modo confessarius illorum, saltem in genere, memor sit, & specialiter recenscat, si quo post illam confessionem commisit, sicuti notarunt Coninch. Suarez. Bonac. loc. alleg.

5. Denique ex parte Confessarii esse potest defectus, si docuit penitentem errore aliquem, scilicet, valere matrimonium, cum inualidum sit non esse obligatum restituere, cum ad id teneatur; & similia. Quibus in euentibus certum est apud omnes Doctores, Confessarium malitiose procedentem, siue Parochus sit, siue delegatus, obligatum esse ex charitate, & iustitia errorem purgare: quia fuit causa malitiosa illius: quo casu, si consuluit non restituere, ipse obligatur creditori satisfacere. Si vero ex ignorantia inuincibili docuit errorem; adhuc obligatur ex charitate, si absque graui incommodo potest. Quia lex charitatis exigit, damnum proximi, quoad fieri possit, reparare. Est autem graue damnum penitenti factum ex illa iniqua doctrina, quippe ob illam est constitutus in statu de se malo, & quasi impotens redditus ab eo desistendi. Ergo, &c. Ex iustitia vero Parochus obligatur, quia ei ex officio competit sibi subditos ab erroribus liberare, & veritatis doctrinam docere, non tamen ex hac obligatione creditori debet satisfacere: quia non est obligatio comparatione creditoris sed penitentis.

6. Quod si penitentem obligatum restituere culpabiliter omisit monere, ob quam omissionem non restituit, probabilius censet, si Confessarius delegatus est sola lege charitatis teneri ad monitionem faciendam, quia solum contra religionem, debitamque sacramenti administrationem deliquit: at si Parochus est, lege iustitiae teneris, quia peccasti contra debitum tui officij, ex vi cuius astringeris subditos a peccatis & erroribus liberare, & in viam veritatis dirigere. Non tamen teneris creditori restituere: quia obligatio Parochi non est comparatione creditoris; sed penitentis, & subditi, sicuti in praesenti notat Suarez. disput. 32. sect. 6. n. 9. Valsq. de penit. quest. 93. art. 7. dub. 8. Coninch. disp. 8. dub. 17. concl. 9. circa finem. Quoties autem penitentem monere debes de defectu in confessione commissos, expedit, ut ab eo licentiam exposcules, ne videaris sigillum violare, ut docet Egid. de Coninch. disput. 8. dub. 17. in fine. Dixi, ne videaris, quia probabile est, te non esse censendum sigilli violatorem, cum hac monitio ad perficiendum sacramentum antea factum dirigitur, & quasi pars illius sit. Vide etiam renuente penitente sicuti potest. Suarez. disput. 33. sect. 5. n. 3. Laym. l. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 15.

Ad extremum, ob nullam huius sacramenti iniquam administrationem, est aliqua poena ipso iure impoſita; sed arbitrio Iudicis pro qualitate criminis ferri debet, ut bene notauit Suarez. 4. disp. 32. sect. 7.

hoc præceptum impositum sit, expeditur eius consensu cessare. Hac enim via nulla fit penitenti iniuria: sed potius commodum, cum iuxta eius voluntatem secreti obligatio metiatur: nec sacramenti reverentia læditur, cum omnes sciant, solum ex voluntate penitentis loqui faceret non posse de peccatis in confessione audiri. Sic S. Thom. in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 2. & in supplem. quæst. 10. art. 4. Adian. in 4. de confess. vbi de sigillo, §. Sed probabilius. Nauarr. sum. cap. 8. nu. 2. Valq. disp. 97. art. 4. dub. 5. Suar. disp. 33. sect. 5. nu. 6. Sanch. lib. 6. moral. cap. 18. num. 43. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 6. cap. 1. à num. 14. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. nu. 14. Bonac. disp. 5. quæst. 6. sect. 5. punct. 4. à nu. 9. contra Scotum in 4. dist. 21. quæst. 2. §. Ad argum. Durand. quæst. 4. art. 3. Maior. quæst. 3. argum. 3. Alens. p. 4. quæst. 78. membr. 2. art. 3. existimantes, cuiuslibet particularis licentiam insufficientem esse, sicuti non sufficit, vt Clericus ad faculare iudicium trahatur, sed est longè diuersa ratio. Nam, vt rectè Coninch. disp. 9. dub. 1. num. 22. hoc præceptum in gratiam priuatorum latum est: at priuilegium Clericorum non in illorum gratiam, sed in gratiam, & reuerentiam Ecclesiastici Ordinis, & status concessum est.

7. Hæc tamen licentia debet esse expressa, & formalis, nec sufficit præsumpta: & merito, ne aliquando contra voluntatem penitentis eius confessio reueletur: quod sine dubio sapè contingeret, putans Confessarius gratiam esse penitentiam reuelationem, cum tamen ingratia sit. Atque ita docent Nauarr. in cap. Sacerdos. de penitent. disp. 6. num. 151. Couaruu. 2. p. decretal. cap. 8. num. 11. Suar. de penitent. disp. 33. sect. 5. nu. 14. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 6. c. 1. num. 14. Laymann. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. nu. 14. Coninch. disp. 9. de penitent. dub. 1. n. 23. contra Altiudorem. lib. 4. tract. 6. cap. 3. q. 7.

8. Deinde debet esse spontanea, & libera. Nam vi, dolo, & metu extorta censenda est, ac si concessa non esset, tum ob reuerentiam sacramenti, tum ne foueantur iniuriæ, tum vt penitens securus sit de secreto. Atque ita docent Nauarr. dicto cap. Sacerdos. num. 158. & in sum. cap. 8. num. 15. Suar. sect. 5. n. 14. Fagund. cap. 1. num. 20. Grassi lib. 1. decis. cap. 23. num. 15. Quod si officias: Sæpè penitens obligatur peccatum suum aperire ad impediendum damnum innocenti: poterit ergo tunc à Confessario cogi, vt licentiam concedat. Respondet, nullatenus hanc coactionem esse permittendam. Nam, si hæc obligatio penitenti incumbit, antequàm ei absolutio concedas, negare vtiq; debes absolutionem, si firmiter non proponat obligationi satis facere: si verò post datam absolutionem ea obligatio noscatur, petita licentia monendus est penitens, & rogandus, vt concedat: si tenuat, dissimulandum est: prætat enim sigilli inuolabilis obseruatio cuiusque damno, quod violatione sigilli vitari poterat. Agidius de Coninch. disp. 9. dub. 1. num. 24. Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 14. num. 14.

9. Præterea semel concessa licentia reuocari ad libitum potest: quia eius usus pendet ex voluntate concedentis. Vnde non licet Sacerdoti, neque in personis, neque in tempore, neque in aliqua circumstantia excedere modum in licentia præscriptum, vt bene notauit Nauarr. dicto cap. Sacerdos. num. 127. & 154. Henric. lib. 6. de penit. cap. 23. num. 2. Suar. de penit. disp. 33. sect. 5. num. 7. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 6. cap. 1. num. 18. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 15.

10. Sed qualiter hæc licentia concedi debet, ne sacerdos violator sigilli præsumatur? Aldret. lib. 2. de religio. discipl. c. 19. §. 1. n. 6. affirmat in scriptis concedi debere: aliis accusatus sacerdos de violatione sigilli non valet se defendere, Pa-teor, in casu graui hoc expedire: sed plerumque nec necessari-um est, neque expediens. Et quidem ad valorem licentiæ conueniunt omnes, scripturam necessariam non esse, sed verbo reus concedi posse. Ad defensionem item sacerdotis accusati scriptura non requiritur: solius enim sacerdotis testimonio asserentis sibi à penitente concessam esse licentiã, creditur, & penitenti incumbit onus probandi contrariũ, vt rectè docuit Decius cap. 1. de exceptionib. n. 27. Lopus alleg. 94. Capua lib. 1. decis. c. 23. n. 16. Henric. lib. 6. de penit. cap. 19. nu. 10. Quod difficillimè facere potest, cum hæc confessio secreta omnino esse soleat: ex alia parte non expedit regulariter in scriptis licentiã à penitente expostulare: quia ei onerosum esset, & periculo publicationis maioris expostum, vt bene notauit Suar. disp. 33. sect. 3. n. 14. Capua lib. 1. decis. cap. 23. n. 15. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 6. cap. 1. n. 23.

11. Quod si sacerdos, vt ab accusatione violati sigilli se defendat, asserat, aliunde quàm ex confessione rem agnouisse, tenetur exceptionem probare, cuiusque probationi statum est, tamen si accusator contrarium probauerit, tum ne præsumatur delictum præcipue in Iudice; tum ob reuerentiam sacramenti, ne censeatur offensum violatione sigilli. Atque ita docent Suar. sect. 8. n. vlt. Mascard. de prob. concl. 1286. Aldret. l. 2. de relig. disp. 8. n. 7. Ant. Gabr. in de res. concl. 2. n. 28. Sacerdoti autem accusato de violatione sigilli nullo modo expedit dehistere à via se defendendi, quod ex licentia penitentis factum sit: quippe est via securior, cum in aduersarium transferatur onus probandi contrarium, quod vix facere potest.

Hoc tamen credendum intelligendum esse, quando reuelatio sigilli in bonum penitentis, vel alterius cessit absque læsione honoris, & famæ. Nam, si reuelatio sigilli in damnum penitentis, vel alterius cessit; Confessario incumbit onus probandi ex licentia penitentis factum esse: quippe præsumi non potest penitens voluisse, quod sibi nocuum erar, vt optime notat Bernard. Diaz præf. cap. 109. Suar. disp. 33. sect. vlt. n. 4. Verum, si licentiam fuisse concessam probare non poteris, & electa via, quod aliunde quàm ex noticia confessionis peccatum reuelatum agnouerit, si probationi succumbat, non penitens ordinari, sed arbitraria puniendus est, vt docuerunt Nauarr. in dicto cap. Sacerdos. n. 163. Farinac. præf. quæst. 51. à n. 95. Menoch. lib. 1. de præsumpt. q. 89. n. 26. Suarez de penitent. disp. 33. sect. 8. in fine. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 6. c. 1. circa finem. n. 24.

12. Qualitas obligationis seruandi sigilli ita grauis est, vt leuitatem materiæ non admittat. Nam esto verum sit, quod reuelatur, & penitenti non noceat, sacramentum ipsum, in cuius reuerentiam sigillum præcipitur, grauisimè offenditur cuius iuramentum peccati manifestatio, sicuti ex communi sententia docent Nauarr. cap. Sacerdos. n. 39. Suar. disp. 33. sect. 1. n. 32. & sect. 3. n. 2. Henric. lib. 6. c. 19. n. 3. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 24. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. punct. 1. circa finem. aduersus Ledefm. 2. p. 4. q. 11. art. 1. cap. 5. asserentem, reuelationem venialis peccati leue peccatum esse.

13. Pœnæ violentibus sigillum nullæ sunt ipso iure impositæ. Nam pœna depositionis, & perpetua in Monasterium detrusio, quæ in fit mentio in cap. Sacerdos de penit. disp. 6. & cap. Omnis vtriusque sexus de penit. & remissionis, non ipso iure latæ sunt, sed ferendæ.

14. Iudex huius delicti non est sanctæ inquisitionis tribunal, nisi delictum hæresi mixtum fuerit: sed est prælati Ecclesiasticus, cui accusatus sacerdos subicitur, vt relato Molfesio tract. 7. cap. 23. à num. 68. notauit Bonac. disp. 5. quæst. 6. sect. 5. punct. 1. in fine.

§. I I.

Ex qua confessione, & ad quæ sacrum sigillum extendatur.

1. Obligatio sigilli ex confessione facta sacerdoti, saltem existimato, animo, & intentione recipiendi absolutionem nascitur.
2. Si alia intentione accedat penitens, non obligatur sacro sigillo.
3. Extenditur obligatio ad peccata in confessione audita, & quatenus ibi cognita sunt.
4. Expenduntur in particulari, quæ cadant sub sigillum.
5. Complicis peccatum, aliisque circumstantias, quæ non sunt materia confessionis, licet pro declaratione materiæ dictæ sint, aliqui censent sub sigillo comprehendendi.
6. Verius est oppositum.

1. Obligatio sigilli seruandi solum nascitur ex confessione facta sacerdoti, saltem existimato, intentione recipiendi absolutionem. Quia est confessio homini facta, quatenus Iudex est in hoc sacramentali foro. Atque ita docet D. Thomas communiter receptus in 4. dist. 21. qu. 1. Dixi. Sacerdoti: quia ex confessione facta laico, vel Clerico inferiori sic cognito, hæc obligatio nasci non potest: quia non fit iudici à Christo designato, & bene notantur Suar. disp. 33. sect. 2. num. 2. Valq. quæst. 93. art. 4. dub. 2. nu. 6. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 4. & 5. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. p. 2. Dixi, existimato: quia salte ex intentione penitentis confessio sacramentalis est: quod videtur sufficiens, vt sigilli confessionem inducat, sicuti docuit Scotus in 4. dist. 17. q. 1. & dist. 18. qu. 4. art. 5. concl. 5. Suar. sect. 2. num. 5. Valq. alios referens num. 4. Layman. lib. 5. sum. tr. 6. c. 14. n. 16. vers. Inter. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 8. Bonac. disp. 5. de penit. q. 6. sect. 5. punct. 2. n. 2. Quod à fortiori procedit, si confessio facta fuerit sacerdoti iurisdictione carenti, vt notant prædicti Doctores. Dixi, intentione recipiendi absolutionem: tamen si de facto ob indispositionem non receperit: quia esse absolutionis indispositum non impedit obligationem sigilli, ex omnium sententia, teste Suarez de præsumpt. 33. sect. 2. num. 8. eò quod non impediatur intentionem recipiendi absolutionem, si capax extiterit: sin minus exhortationibus disponatur, vt dignus absolutione fiat.

2. Verum, si alia intentione, quàm recipiendi absolutionem sacerdoti peccatum fateris, tamen inde obligatio secreti naturalis oritur non tamen sacrilegij: quia ea confessio, etiam ex intentione penitentis, non est sacramentalis, cum ad sacramentum conficiendum non dirigatur. Vnde, si gratia solum petendi confitij ad sacerdotem accesseris, petierisq; vt sub sigillo confessionis dicenda recipiat, non obinde ipse sigillo obligatur. Sic post alios antiquiores, quos refert Nauarr. sum. cap. 18. num. 53. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 13. num. 6. Suarez disp. 33. sect. 2. num. 7. Valq. quæst. 93. art. 4. dub. 2. in fine. Layman. lib. 5.

lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. num. 2. vers. Ex his. Bonac. disp. 5. quest. 6. sect. 5. pun. 2. num. 3. Quod à foriori procedit, si peccatum manifestasti, non animo imperandi abolitionem, sed Confessorem decipiendi, vel ad malum inducendi, tamen contra-rium verbis exprimeres: quia illa non est confessio, sed deceptio, & sacrilega simulatio, sicuti notant Suar. dicta sect. 2. num. 7. Valq. dub. 3. n. 8. & dub. 10. n. 5. Henric. lib. 9. cap. 19. & 21. Coninch. disp. 9. dub. 1. num. 7. Bonac. disp. 5. quest. 6. sect. 5. p. 2. num. 5.

3. Hoc sacrum sigillum extenditur ad peccata in confessione audita, & quatenus ibi cogita sunt. Notanter dixi, quatenus ibi cogita sunt: neque enim ob confessionem impediri debet Confessarius notitia peccati aliunde accepta vti vt bene tradunt Supplement. S. Thom. quest. 11. art. 5. Valen. t. 4. disp. 7. quest. 13. p. 4. Coninch. disp. 9. dub. 1. concl. 2. n. 9. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. num. 3. Bonac. disp. 5. de penitent. quest. 6. sect. 5. p. 2. num. 9. Unde, si extra confessionem noueris, Petrum res tuas furtatum esse, poteris, non obstante confessione facta, eum de latrocinio accusare. Si autem latrocinij notitiam ante confessionem habuisti, & accusare decreuisti, expediret omnino, ne illius confessionem exciperes, sed alteri sacerdoti confidendum remitteres, ne accusatione post confessionem factam instituta suspensionem violati sigilli argueres. Ad idem est, si furarij, vel concubinarij publici confessionem excepisses, & inabolitionem remitteres, posses à Communionem repellere non ob indispositionem in confessione cognitam, sed ob non exhibitam satisfactionem, & scandalum non sublatum. Ob quam causam etiam à sacro conuiuiu repellendus esset, etiam si ei abolitionem concessisses, quia in his non vteris scientia per confessionem comparata, sed aliunde acquisita. Sic alijs relatis docent Suar. disp. 33. sect. 3. n. 7. Valq. quest. 93. art. 4. dub. 7. Coninch. disp. 9. dub. 1. concl. 2. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 3. Cauendum tamen maxime est, vt bene prædixit Doctores monent, ne propter notitiam ex confessione acceptam aliquid amplius, vel certius affirmetur, aliàs violatur sigillum.

4. Igitur cadunt sub sigillum primò peccata mortalia, etiam in genere: non enim tibi licet significare, penitentem peccatum mortale commississe: quia per se est occasio infamiae, & sacramentum exofum reddit. Sic omnes Doctores, teste Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 10. Secundò, sub sigillo continentur peccata quantumvis publica, si aliunde ea noueris: quia dum ex confessione nosti, sigillata est ea notitia, vt bene Coninch. n. 11. Tertiò, sub sigillo seruari debent peccata abique vilo dolore confessã, quinimò quæ committenda narrantur, si ex intentione se disponendi ad abolitionem medijs sacerdotis exhortationibus dicta fuerunt: quia ea confessio iniqui propositi saltem ex intentione sacramentalis exitit: atque ita adteritis Innocent. & Abbat. in c. Omnis viri que sexus de penit. & remission. in fine. & Alen. 4. p. q. 78. membr. 2. art. 2. Syluest. verbo Confessio, q. 5. docuerunt Maior. in 4. dist. 21. q. 3. argum. 4. Adrian. in 4. de confess. §. Huo promissis. Layman. lib. 4. sum. tract. 6. cap. 14. n. 5. Suar. disp. 33. sect. 2. n. 8. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 7. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. p. 2. num. 7. Quattò, sigillum comprehendit omnia peccata venialia in specie: quia hæc, vel alijs peccata penitentem commississe, & confessioni detulisse non est per se cognitum, vt rectè dixit Coninch. disp. 9. de penit. dub. 1. n. 10.

5. Solum est difficultas, an sub sigillum cadant complices peccata, aliæque circumstantiæ, quæ ad explicandum peccatum narratæ sunt: vt homicidium à te factum explicares, narraisti, Petrum tibi focium fuisse, quod dicere necessarium non erat. Item, declarasti, te fuisse ad sacros Ordines promotum, cum esses illegitimus, vel procurasse, vt Petrus illegitimus promoueretur. Item, te iactasti de generis nobilitate, vel consuluisti alteri iactationem, falsò datur. Dubium ergo est, an complices peccatum, aliæque naturales defectus ita sub sigillo debeant contineri, vt ob nullam causam manifestari possint. Et quidem contineri sub secreto naturali strictius obligante, quam si extra confessionem cognita essent ob reuerentiam sacramenti, omnes Doctores firmant: sicuti etiam asserunt, si ex eorum manifestatione, aliqua, etsi leuis suspicio audientibus daretur, omnino sub sigillo inuolabili celanda esse. At si cluho hoc periculo negant Ledelm. 2. p. 4. q. 10. art. 2. concl. 2. & Valq. q. 93. art. 4. dub. 3. n. 3. prædicta sub sacro sigillo contineri quia non sunt materia confessionis: at sacri sigilli materia esse non potest, quæ materia confessionis non est, neque ad abolitionem dirigitur. Ergo, &c.

6. Sed placet communem sententiam sequi, nempe, ea omnia, quæ ad peccati confessi explanationem aliquo modo conduxerunt, quæque personam infamant, seu dehonora: sub sigillo contineri: factis vero, quæ nullo modo ad confessionem attinent, sed incidenter dicta fuerunt. Sic tradit in 4. dist. 18. q. 4. art. 5. concl. 3. Nauarr. cap. Sacerdos de penit. disp. 6. num. 51. Suar. disp. 33. sect. 3. n. 5. Valen. t. 4. disp. 1. q. 13. pun. 3. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 4. Coninch. disp. 9. de penitent. dub. 1. n. 13. Bonac. disp. 5. de penit. q. 6. sect. 5. pun. 2. n. 10. Ratio est: quia licet prædicta non sint materia confessionis, conducunt tamen,

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

saltem ex opinione penitentis, ad materiæ explanationem. Debent ergo sub sacro sigillo seruari, aliàs odiosa redderetur confessio, si scirent penitentes, prædicta euulgari in aliquo casu posse, fallenteque sepe eorum peccata reuelari, quam eos defectus, & circumstantias. Quando autem ea, quæ in confessione manifestantur, ad explanationem peccatorum dicta non fuerunt, nulla superest causa, ob quam sub sigillo confessionis contineri debeant.

§. III.

Qualiter sacrum sigillum seruandum sit.

1. Nec verbis, nec signis manifestanda est confessio.
2. Si plurium confessiones excipiens dicas de aliquibus venialia tantum confessos esse, violas sigillum.
3. Item, si asseras, penitentem non absoluisse, nulla causa expressa.
4. An tenearis dare schedulam, & testimonium de confessione.
5. Quid de quodam usu Ecclesia Compostellana.
6. Si de publico usurario, latrone, &c. asseres, confessum esse sua latrocinia, violas sigillum.
7. Item, loqui de peccatis cum his, qui norunt.
8. Aliquando ex sola manifestatione confessionis talibus circumstantiis facta, violatur sigillum.
9. Reuelare peccata venialia in specie est contra sigillum.
10. Quid de variatione peccatorum in genere, nulla persona nominata.
11. Gravissimum est in prædicta narratione periculum violandi sigillum.
12. Qualiter monendus est Gubernator ciuitatis de gravi damno reipublicæ in confessione cognito.
13. Qualiter respondere debes Iudici interroganti de auditis in confessione.
14. Non potes cum penitente loqui, absque eius facultate de auditis in confessione.
15. Si apprehendas errorem commissum, potes, & debes, firmare plures. Verius est oppositum.
16. Ex licentia penitentis complex corrigi potest.
17. Nequis notitia confessionis vti ad actiones, quat pro libito omittere non potes.
18. Ad actiones externas, quæ in penitente damnium non cedunt, bene poteris ea notitia vti.
19. Plures asserant, te ea notitia vti posse ad priuationem suscipi fragij, beneficij, &c. si absque suspitione peccati fieri possit.
20. Verius est nullo modo licere.
21. Satisfit contrariis.

R Ecepta est omnium sententia confessionem sic debere esse sigillo munitam, vt nec verbis, nec factis directè, vel indirectè manifestes. Habetur cap. Omnis viri que sexus de penitent. & remiss. ibi, verbo, vel signo, vel alio modo aliquatenus prodatur peccatorem. Vt ergo constet, quando hæc manifestatio, seu violatio sigilli contingat, quando non, placeat frequentiores casus referre.

1. Primò cenfeo, te sigillum violare, si plurium confessiones excipiens, dicas de aliquibus, tantum venialia peccata falsos esse: tacite enim denotas, reliquos mortalia habuisse. Excipe, nisi specialis aliqua ratio hoc dicendi subesser, sicuti notant Nauarr. cap. 8. n. 3. & 9. Valq. plures referens q. 93. art. 4. dub. 3. num. 1. & 2. Suar. disp. 33. sect. 3. n. 9. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 13. Ad idem est, si audita duorum, vel trium confessione, vnum specialiter commendes, nisi specialis aliqua causa subit huius commendationis, periculum non leue est violandi sigillum: indicas enim, alios commendatione dignos non esse. Sic Nauarr. cap. 8. n. 4. Valen. disp. 7. q. 13. p. 1. Laym. alitis relatis lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 7. in fine. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. p. 4. n. 2. Secundò, violabis sigillum, si dicas, penitentem non esse confessum peccatum, quod fecit: quia reuelas defectum integritatis, quem penitens in confessione commisit. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 6. vers. Similo.

3. Tertiò, sigilli violatores, si asseras, penitentem non absoluisse: nam esto ob varias causas negari absolutio possit, regulariter ob indispositionem penitentis negatur, ac proinde negata abolitione, absque causæ expressione, sinistra de penitente suspicio concepitur, quod ex notitia confessionis illicitum est. Sic docent Suar. disp. 33. sect. 3. n. 7. & sect. 6. n. 1. Valq. q. 93. art. 4. dub. 10. n. 9. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. pun. 4. n. 6. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 8. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 14. aduersus Caiet. verbo, Confessio necessaria. §. Quinimum. Sectus esse, si exprimeres causam non concessæ abolitionis, quæque in penitentis iniuriam non cedit, vt quia confessio ob superueniens impediendum perfici non potuit, vel, quia nullum peccatum penitentem confessus est: quia in his solum manifestas, penitentem confessum non esse, sicuti docuit Suarez disp. 33. sect. 6. n. 2.

4. Ex quo fit, si penitens testimonium, seu schedulam Confessoris expostulauerit, vt eius Parocho, vel herco, vel alijs constet.

confet, præcepto confessionis satisficisse, nullatenus potes ei schedulam denegare, tamen non ablueris: quia tacite eius indispositionem, & impœnitentiam declaras, vel item illius suspitionem gigneris: ut docent optimè Medin. l. 1. Instr. cap. 4. casu 5. Henric. lib. 6. c. 22. n. 3. Eund. de secundo Eccles. præcept. lib. 6. cap. 4. in fine. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 14. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 8. Quamvis contrarium sentiat Bonac. disp. 5. de pœnitent. q. 6. sect. 5. p. 4. n. 7.

5. Quocirca approbare non possum vsum, quem in Compositellana Ecclesia Canonius Cardinalis maior stabilitè præsumit, ne vllus Confessarius schedulas confessionis peregrinis concedat, eò quod ipse testimoniales litteras, tum confessionis, tum Communionis tribuat. Nam esto, ipsi competat has litteras testimoniales tribuere, cum ipse, quod attinet ad sacramentum Confessionis: ex sola relatione Confessarij concedi possit, si pœnitens iis contentus non sit, sed Confessarij testimonium exigit, non videret à Confessario negari posse: quia petit, quod sibi vile est, & secundum communem Ecclesiæ vsum debitum. Et licet, spectato iuris rigore, hoc testimonium non deberetur à Confessario concedi, si ipse Confessarius anre audiram confessionem omnibus pœnitentibus declararet, se confessiones excepturum, ea conditione, ad dandum testimonium obligari posset, quia ea conditione posita cedunt pœnitentes iuri, quod habent testimonium exigendi. At nullatenus expedit hic quasi contractus, præcipue cum fiat, ne Cardinali maiori lucrum, quod ex testimonialibus acquirit, diminuat. Relinquendi ergo sunt Confessarij, ut suas schedulas, seu testimonia pœnitentibus exigentibus gratis concedant. Dixi. testimonium confessionis concedendum esse pœnitenti, tamen in absolutum dimiseris: quia in eo testimonio cum non sit de absolute, sed de confessione, quæ facta est, tamen iniquè, nullum adest mendacium. Quod verò ipse pœnitens eo testimonio abutatur, ut ad sacram Eucharistiam permittat accedere, sibi tribuendum est, non Confessario, qui suo muneri satisficet, ut bene notauit Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 8.

6. Quartò, si de publico vltuario, latrone, concubinario, dices tibi confessum esse tua latrocinia, fornicationes, &c. magna animi contritione, non est dubium, sigillum esse violatum, si aliunde, quàm ex confessione, ea peccata tibi nota non erant: nam esto publica fuerint, & audientibus manifesta, tu autem aliunde, quàm ex confessione non noveras. Tenent ergo sub sigillo seruare, aliàs sæpe ob imprudentiam, & ignorantiam præsumeres dubia, & occulta, certa & publica esse, & ut talia euulgares, quod sine dubio est grauissimum inconueniens. Atque ita docent Nauarr. dicto c. Sacerdos. n. 62. c. 66. Caiet. verbo Confessio necessaria, condit. 3. Suar. disp. 33. sect. 3. n. 8. Henric. lib. 6. c. 20. n. 4. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 17. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 9. Valq. q. 93. art. 4. dub. 6. Idem existimo dicendum, si ex sola fama, ludicisque sententia agnoueris, alium esse latronem, vel vlturium, aut concubinarium, assereres specialiter latrocinia, & vlturas tibi confessa esse, quia tuo dicto, quantum ex te est, eius peccata certiora reddis, sicuti bene tradunt Nauarr. cap. 8. n. 10. Suar. Valq. Coninch. locis citatis. Secus crederem, si in genere affirmares, Petrum magna animi contritione sua peccata tibi confessum esse: quia ex vi huius dicti, neque mortale peccatum commissit Petrum declaras, neque aliquid affirmas, ex quo ei infamia euenire possit, sed potius illius laudabilem animum, rectamque dispositionem explicas, ut rectè Ioan. Medin. Cod. de confess. qu. 47. post princ. aliàs 31. de his, quæ à Confessore celanda sunt. Coninch. disp. 9. dub. 4. n. 53.

7. Quintò, violares sigillum, si de peccatis tibi confessis sermonem haberes cum iis, qui ea rectè norunt, si tibi aliunde, quàm ex confessione, nota non erant: nam, quatenus ex te illa locutio procedit, manifestat, quæ omnino celanda sunt. Præterquam, quod ingratum est pœnitenti eius peccata in memoriam reuocari, & in conuersationem adduci, ut notauit Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 9. Ob quam causam credent tibi ab eo sermone abstinendum esse, tamen ea peccata aliunde, quàm ex confessione nouisses.

8. Sextò, quamvis sigillum plerumque non violes, afferens aliquem tibi confessum esse, aliquando tamen id affirmare potes ut ex circumstantiis suspitionem ingeras, casum reueruatum, vel aliam grauem culpam confessum fuisse: quo casu sigillum indirectè violas sicuti aduertit Suar. disp. 33. sect. 3. num. 9.

9. Septimò, etsi affirmare de pœnitente, peccata venialia fuisse confessum, nulla sit sigilli violatio: quia tacitis in peccatis solum manifestas pœnitentem esse confessum, si quidem confessio absque peccato saltem veniali esse non potest. At, si dices, pœnitentem minutissimis suis peccatis tibi molestem esse, vel aliis narrationibus superfluis caput obrundere, verius credo, te sigillum violaturum, non, quia peccatum aliquod manifestas; sed, quia manifestas pœnitentem naturalem defectum, scilicet, scrupulosum, & impœnitentem esse: qui tamen defectus, vtpote ex peccatorum confessione cognitus, sub secreto confessionis seruari debebat. Atque ita docent Co-

ninch. disp. 9. de pœnit. dub. 1. n. 11. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 6. contra Nauarr. cap. 8. n. 12.

10. Octauò, tamen nulla sit violatio sigilli, si in genere nulla nominata peccata Confessor narret peccata grauia sibi confessa, ex qua narratione nec leuis suspicio committentium haberi possit, quippe ea narratione nulli sit iniuria, neque in vllius grauaem redit, ut bene docuit Syluest. verb. Confessor, q. 5. Nauarr. c. 8. n. 15. & in se Sacerdos. de pœnit. disp. 6. n. 47. Consultissimum tamen est, ab ea locutione abstinere, præcipue coram multis, & aliquibus circumstantiis expressis; partim, quia rudes præsumunt, sigillum esse violatum; partim, quia sagaces inde in suspitionem committentium venire possunt, ut rectè aduertit Nauarr. dicto c. Sacerdos. n. 31. Henric. lib. 6. c. 21. n. 6. Coninch. dub. 1. n. 16. Laym. c. 14. n. 10. Quod à fortiori procedit, si aliquater peccata scelera committentium exprimeres: vti dices: Plura adulteria audiui ab eo, cuius confessionem primò excepi: facile enim inuestigari potest, quanam fuit, præcipue cum aliquando primò tibi confessionem potuisti nominare, ut bene ex Medin. notauit Laym. supra.

11. Hinc fit, grauissimum periculum esse violandi sigilli, si in aliquo oppido, & forte non amplo, vbi paulò ante confessiones excepti affirmas plura peccata grauia committi, plures confessiones generales ex necessitate excepsit. Etenim ex tali dicto illa Communitas non leuiter infamatur, cuius infamia in pœnitentes, tanquam illius membra, deriuatur; & qui de aliquibus sinistrarum conceperat opinionem ob tale delictum, in ea firmatur. Atque ita docent, S. Anton. 3. p. tit. 17. c. 22. §. 3. Nauarr. c. Sacerdos. n. 54. & cap. 8. n. 16. Henric. lib. 6. cap. 21. num. 6. Coninch. disp. 9. dub. 1. n. 16. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 10. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. p. 4. n. 3. Et hæc efficaciter vrgent, si de aliqua Communitate, & aliqui religioſa dicantur, Collegio, scilicet, Religioſorumque Conuentu: in his enim creditur Egidius de Coninch. sigillum violari Expedit ergo, ab his omnibus abstinere.

12. Nonò, tamen licitum sit cognita conspiratione de ciuitate prodenda, vel occisione innocentiſ intentata, monere Gubernatorem, vt inuigilet, & innocentes, vt se custodiat, si ab sit periculum, ne ex tali narratione rei comprehendantur, vel aliquater agnoscantur, summa tamen prudentia, & circumspectio faciendum est, ne id periculum substantiam sapè ea notitia accepta conspiratores inuestigantur, & tandem comprehenduntur: ideoque expedit omnino, si fieri potest ex licentia pœnitentis, eam monitionem fieri. Atque ita docent Henriquez lib. 6. c. 22. n. 2. c. 3. Egidius de Coninch. disp. 9. de pœnitent. dub. 1. n. 17. c. 18. Laym. c. 14. n. 11.

13. Decimò, si à Iudice rogetis de peccato in confessione audito, affirmare debes, etiam cum iuramento, te nihil scire, subintelligendo, vt reuelare possit, sicuti ex communi sententia firmat Nauarr. c. 8. n. 19. Valen. qu. 13. p. 4. Henric. lib. 6. c. 19. n. 7. Valq. q. 93. art. 4. dub. 13. n. 8. Suar. disp. 33. sect. 6. n. 6. Egid. disp. 9. dub. 1. in fin. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 12. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. p. 4. n. 3. Quinimò, si iniquè peccatum manifestares, asserunt, pluribus relatis Couar. 2. p. decr. c. 8. n. 9. c. 10. Fac. l. 6. de 2. Eccles. præc. c. 1. n. 8. tum dictum, vtpote contra iuris ordinem extorum, nullius considerationis esse nullamque fidem facere. Quod si à iudice, vel à priuata persona rogatus fueris, an pœnitens confessus sit peccatum aliquod notorium, & publicum, nequaquam id affirmare, nec negare debes, ut bene notauit Egid. disp. de pœnitent. dub. 1. in fin. Nam, si affirmas, confessum esse, aut peccatum commissi certitudinem: si negas ingeris audientibus suspitionem non fuisse penitentem integrè confessum. Deinde nunquam licitum tibi est, aliquem absque absolute dimissum affirmare absoluit: quia in nullo sensu ea propositio affirmatiua, vera esse potest: neque etiam contra asserere licet, negatà fuisse absolute confessionem, vt superius dixi, sinistra opinio de penitente firmaretur: sed his iniquis interrogationibus responderi debes, te tuo officio functum esse: expeditque, vt interrogantem oburges, etiam si superior sit, quòd familia interrogare audeat, cum confessionis sigillum ob nullam causam violari possit.

14. Superest triplex questio. Prima, an violes sigillum, si cum pœnitente loquaris de peccatis, aliisque circumstantiis ex sola notitia confessionis cognitis? Si ex licentia expressa pœnitentis id fiat, licitum est. Conferatur autem pœnitens licentiam expressè concedere, si ipse prius loqui incipiat, ut docuerunt Suar. Laym. & Bonac. statim referendi. At facultate à pœnitente non concessa, illicitum per se est, quia sigillum non solum obligat audita in confessione tegere, sed ne ob illa pœnitens exprobretur, aut pudore afficiatur, sicuti tradit Suar. disp. 33. sect. 5. in princ. & Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. qu. 4. n. 8. c. 11. Laym. 3. sum. tract. 6. c. 14. n. 9. fin. tamen contrarium videatur sentire Valq. q. 93. art. 4. dub. 10. num. 9. cum Ioan. Med. q. de his, quæ à Confessore celanda sunt. vers. Inde vltimè.

15. Solum est dubium, si deprehendas errorem commississe in confessione, an possis penitentem monere, si ipse negat facultatè loquendi de auditis. Suar. disp. 33. sect. 5. n. 3. Laym. de c. 14. n. 15. affirmat, & satis probabiliter, te posse, imò etiam debere: quia ea locutio non censetur esse extra confessionem

sed inra, cum ad præsens confessionem perficiendam dirigitur, ideoque penitens videtur irrationabiliter inuitus. Sed verus oppositum censio cum Victor *sum. de confess. num. 195.* Man. Rodrig. *sum. cap. 55. conc. 12. n. 15.* Philarch. *de offic. Sacerd. l. 1. n. 26. §. si Sacerdos.* Soto *de legendo secreto, dub. 4. in fine.* Sanch. *l. 1. de matrim. disp. 16. n. 3. & n. 15.* Fagundez *de 2. Eccl. pref. p. 1. l. 6. c. 4. n. 33.* Quia ea locutio est tacita peccati exprobratio, neque vilo modo cum confessione præcedenti coniungendam esto fiat ad illius defectum reparandum, ea reparatio distincta est à confessione, & contra voluntatem penitentis. Et addunt, neque improbabili Sanch. *num. 16. & Tolet. l. 3. sum. cap. 16. num. 4. & Fagund. n. 32.* se non credere, teneri confessorem petere licentiam à penitente, vt eum moneat de peccato, quod vult admittere; sed tantum in confessione teneri eam monitionem præstare. Nam vt tradunt D. Thom. *in 4. disp. 21. q. 3. art. 1. n. 20.* Syluest. *Confessio, q. 14.* ex auditis in confessione non arctatur Confessor ad aliquid faciendum, vel omitterendum, vel remedium adhibendum extra illam: ea enim notitia est ad solum penitentiae forum. Præterquam quod nulli penitentes agrè ferent, eam licentiam peti, & peccati confesioni memoriam reficari: vellent enim peccata omnino memoria excidisse.

16. Quæstio secunda, an violetur sigillum corrigendo complicem? Constat ex *superius* dictis violari, si absque licentia exprobrata penitenti fiat. At ea concessa non desunt, qui id affirmant, vt videre est in Palud. *in 4. disp. 21. q. 3. art. 2. conc. 2.* Soto *disp. 18. q. 2. art. 6. ad 4. Angel. verbo. Confessio, l. 3. Rosel. ibi, §. 6. Bannes 2. 2. q. 33. in fine.* Mouentur primò: quia inordinatum videtur, vt notitia confessionis ad externas actiones à Sacramento distinctas. Secundo, non potest esse effectus hæc notitia ad correctionem: partim, quia corrigendus negare potest delictum, & ei esse fides adhibenda equè ac penitenti: partim, quia ad denunciationem procedi non potest, vt pote quæ publicitatem delicti requirit. Cum ergo correctio ad denunciationem dirigatur, & denunciatio fieri non possit, & correctio cessare debet.

Ceterum omnino dicendum est, ex licentia penitentis licitum esse complicem corrigere, cuiusque spirituale bonum procurare, quando alia via obtineri non potest. Sic multis relictis firmat Suarez *disp. 33. sect. 4. à num. 4.* ea præcipue ratione: quia hæc correctio non est contra sigillum, cum fiat ex facultate penitentis, in cuius gratiam, & fauorem peccata confessio secretò seruanda sunt. Neque est contra reuerentiam debitam sacramento confessionis, vt notitia ibi comparata in bonum spirituale alterius. Vnde enim hæc indecentia oriri potest: Neque item est medium inutile, sed potius est effectus, ad correctionem faciendam: nam, quod corrigendus negare possit delictum, non obest, aliàs nunquam liceret ex sola relatione socij criminis complicem corrigere, contra August. relationem in *cap. Si peccauerit. 2. quæst. 1.* præterquam quod plerumque id non contingit. Neque denique est verum, non posse ad denunciationem procedi, si penitens licentiam tribuat: potest vtique ad denunciationem paternam, qua superior, vt pater, consilio, & exhortatione corrigere subditum possit, non tamen ad denunciationem iudicalem, quia hæc esse non potest delictum occultum est.

17. Quæstio tertia, & grauißima, an vt possis notitia à confessione excepta ad exteriores actiones regulandas: Quando actiones eius conditionis sunt, vt pro libito confessoris non possint omitti, sed necessariò adhibenda est causa, sicuti contingit in ministracione publica Eucharistiæ, Ordinis, Matrimonij, constans, est omnium sententia, si hæc petita denegatur penitenti ob notitiam ex confessione comparatam, violari sigillum. Etenim ex hac denegatione oritur rationabilis suspicio alicuius indignitatis, & peccati confessi manifesta exprobratio, sicuti bene expendit Valq. *q. 93. art. 3. dub. 8. & habetur c. Si Sacerdos de officio Ordinarij. c. fin. 6. q. 2. c. Cum non ab homine. de sentent. excommunicat.*

Hinc fit non posse à confessorio iniungi penitentiam, quæ aliis suspicionem ingerat, vel alicuius grauis peccati in genere, vel alicuius leuis in specie: quia esset tacita sigilli violatio. Deinde fit, non posse penitenti, vel alteri infidias parari, vt in peccato comprehendatur: quia hæc sine probatione in foro externo parari non possunt. Etenim infidiarum paratio est quædam peccati punitio, & reprehensio, & semper denotat malum aliquod velle perpetrare infidiatum: ac proinde est manifesta peccati confessi reuelatio, vel exprobratio. Atque ita docent tanquam certum Coninch. *disp. 9. dub. 4. n. 60.*

18. Verum, si loquamur de actionibus, quæ pro libito confessorij exerceri possunt: adhuc distinguendum est, si nullatenus cedunt in penitentis damnum, vel peccati confessi suspicionem, exerceri optime possunt, non obstante sigilli obligatione, vt docuit Iarè Sanch. *l. 3. de matrim. disp. 16. à n. 4.* Quocirca poteris consulere vitum doctum in re dubia, sine periculo cognitionis personæ. Deinde potes ex confessione vnus complicem examinare, absque eo, quod ipse intelligat, vnde modo dicemus ad interrogandum. Præterea poteris rem propriam dicere.

Ferr. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

ligentius custodire. Item si nosti ex confessione Pauli, tibi Petrum parare infidias, poteris non exire domo; tamen si aliàs exiturus esses: & si cognoscas tibi præparatū venenum, poteris non suscipere: quia ex huiusmodi actionibus non reuelas Petro Pauli peccatum; sed solum denotas Petro Paulum tibi confessum esse, quod non est sigilli violatio, vt rectè notauit Adrian. *in 4. de confess. vbi de sigillo circa tertium principale. ver. ad quintum Sylu. verb. Confessio, l. 3. q. 19.* Henriq. *l. 6. c. 24. n. 5.* Coninch. *disp. 9. dub. 4. n. 54.* Suarez. *disp. 33. sect. 7. n. 9.* Laym. *l. 5. sum. tract. 6. c. 14. n. 20. q. 1.* Bonac. *disp. 5. q. 6. sect. 5. pun. 4. n. 27.* tamen si contra sentiant Nauarr. *c. Sacerdos de penit. dist. 6. n. 135.* Sotus *in 4. dist. 18. q. 4. art. 5. post medium.*

Neque ab hac fuga, & defensione impediri potes, tamen si Petrus inde ad occidendum Paulum moueatur: quia non teneris, etsi laudabiliter posses, alienam vitam propriæ tuæ vitæ iactura defendere, vt bene notauit Laymann & Coninch. *locis allegatis.* Neque ob hanc causam Sacramentum redditur per se odiosum, vt inquit Bonac. *suprà, numer. 29.* sed ad summum illud Sacramentum in tali occasione factum; quod vt pote rarum & extraordinarium spectari non debet. Ad idem est, si scias, aliquem nocte è Monasterio egredi: poteris illum locum quæsto colore obseruare. Item, si scias, subditum aliquo in loco peccare, poteris per te, vel alium frequenter locum illum visitare: quia est quædam debita custodia, modò ex his actionibus nulla criminosis suspicio oritur. Neque obest, quod ipse criminofus præsumat hæc fieri ob notitiam confessionis: nam cum in illius commodum, & spiritualem utilitatem cedant, censori non debent peccati confessi exprobratio, sicuti censori infidias: & docet Suarez. *dist. 4. disp. 33. sect. 7. n. 9.* Egid. *disp. 9. dub. 4. n. 68.* inclinari Laym. *l. 5. sum. tr. 6. c. 4. q. 2. circa finem.*

19. Si verò actiones in damnum, saltem temporale, penitentis cedant, quales sunt priuatio officij, prohibitio frequentis è domo egressus, remouere à loco, negatio secreti ad prelaturam suffragij, impedio Matrimonij, Ordinis, & similibus, allegata alia causa; Doctores diuisi sunt. Nam Nauar. *cap. Sacerdos de penitent. dist. 6. artic. 1. num. 10. ad 1. & 2.* Sotus *in 4. dist. 18. q. 4. art. 5. ad finem.* Henriq. *l. 6. de penitent. cap. 23. n. 3.* inclinari Suarez *disp. 33. sect. 7. ad finem.* & tom. 4. de relig. *tract. 10. l. 8. cap. 5. à num. 12. & seqq.* Gutierrez *de matrim. cap. 61. num. 10.* Valq. *quæst. 93. artic. 4. dub. 8. num. 5.* & alij innumeri relati à Sanch. *l. 3. de matrim. disp. 16. numer. 2.* affirmant liceret, quando ex supradictis: actionibus nulla videntibus suspicio ingeritur peccati confessi. Mouentur primò: quia Sacerdos, ex vi sigilli solum astringitur, vt confessionem regat taliter, quod nec penitenti, neque aliis occasione tribuat malè te penitentibus suspicandi. At ex vi prædictarum actionum, neque penitenti, neque aliis malam suspicionem ingerit, cum sint actiones, quæ ob alias infinitas causas absque vlla culpa penitenti fieri à Sacerdote possunt. Ergo. Quod verò penitens suspicetur, ob confessionem eas actiones à superiore fieri, non obest, quin superior eas exercere possit: quia ea suspicio non ex ipsis actionibus, quæ indifferentes sunt, vt ex hac, velle illa causa fiant; sed ex disersu penitentis oritur, quem non videtur confessor obligatus impedire. Secundo, superior ante confessionem factam ius habebat remouendi subditum ab officio, & loco, negandi suffragium. Ergo etiam post confessionem factam hoc ius retinere debet. Non enim confessio excepta iuri superioris præiudicare debet, sicuti non præiudicat notitiæ aliunde, quam ex confessione exceptæ. Tertio, sæpe penitenti officium, quod exercet, & locus, in quo habitat, occasio est delinquendi, obligaturque, pro suæ conscientiæ securitate, ea si fieri potest, deserere. Ergo superior remouens à tali officio, & loco penitentem, nullam illi iniuriam, seu incommoditatem infert. Quarto, ad huiusmodi finem videtur referuntur casuum statuta, vt superiores securitatis possent bono spirituali suorum subditorum consulere. Neque decretum Clement. V III. de casibus reuerentis huic doctrinæ aduersatur. Nam ipse in §. 7. inquit: *Tam Superiores pro tempore existentes, quam confessorij, qui postea ad superioris gradum fuerint promoti, caueant diligentissime ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorum gubernationem vtatur.* Quæ verba non est dubium præceptiua esse tum ex modo, quo referuntur, tum quia statim subiungitur: *Atque ita per quoscunque Regularium Superiores, quicunque illi sint, fieri mandauit.* Non, inquam, hoc decretum obstat: quia asserere possumus, ibi solum præcipi, & commendari, quod aliàs iure diuino commendatum est de obseruatione sigilli; ne, scilicet, vllus superior ad exteriorum gubernationem vtatur notitia ex confessione excepta, quæ ex se suspicionem confessi peccati ingerat. Deinde notanda sunt verba, *ad exteriorum gubernationem, quibus, vt expendit Suarez. 2. de relig. tract. 10. l. 8. cap. 5. n. 12.* indicatur, non prohiberi vsum notitiæ ex confessione exceptæ, ad interiorum gubernationem, & penitentis spiritualem profectum.

20. Nihilominus verius existimo, nullomodo licere vt notitia confessionis, penitente non consentiente ad præ-

dictas actiones exercendas, scilicet, ad remouendum subditum de officio, & loco, negandumque secretum sacramentum, suffragium, & similia; tamen nullus alius, præter pœnitentem, suspicetur ob confessionem fieri. Sic pluribus relatis firmat Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 16. num. 2. Coninch. disp. 9. dub. 4. nu. 6. & 69. Martin. Delirio lib. 6. disquisit. mag. sect. 2. Bonac. disputat. 5. quest. 6. sect. 5. part. 4. à numer. 14. & seqq. Laymann. lib. 5. summ. tract. 6. capit. 14. quest. 2. numer. 22. Cui sententię fauere intendit Clemens VIII. in supradicto decreto. Si enim solum vellet obseruari, quod aliis iure diuino certum est obseruari debere, non verbis præceptiuis utpote superfluis; sed commendatiuis vteretur. Cum ergo Clemens speciale præceptum rulerit, ne Regulares superiores notitia ex confessione accepta vterentur ad exteriorem gubernationem, manifestè indicauit prohibere voluisse illum vsum, qui aliis sub opinione pœnitentis erat, licere. Quod in Societate expressè constat ex instruct. 5. & cap. 21. Ordinat. communium: ubi enim R. N. P. Claudius Aquauitua inquit: *Tametsi non desunt Doctores, qui sentiant, saluo sacramentalis confessionis sigillo, iustis de causis licere nonnunquam Confessario, cum id fieri potest sine ulla reuelata confessionis suspitione, vti extra confessionem notitia per confessionem habita: tamen, quia hæc doctrina, & eam exigit in tanta re circumspectionem, quam seruare per difficile sit, & interim possit aliquando retardare subditorum libertatem, quàm huius fori sanctitas, & nostra Societatis institutum requirunt in se ipsis, rebusque suis Confessario apertius; ut circa vsum nobis est in Domino statuere, sicut & seuerè statuimus pro reuerentia, qua semper Societas nostra coluit huius Sacramenti inuolabile sigillum, & libertatem, ut omnes superiores diligenter caueant, ne vel ipsi, vel nostrorum aliquis supradictam doctrinam vsquam introducant, neque illam publicè, aut priuatim doceant, neque ea vti vntur villo modo, (nisi foris de pœnitentis licentia): sed ita prorsus in omnibus casibus nostris se gerant Confessarij, ac si in confessione nihil penitus audiuissent, sibi que persuadeant, ut humanarum rerum regimen ab hoc sacramento longissimè distat, ita debere nullatenus ab eo pendere. Hæc Claudius. Ratio conclusionis præcipua est: quia ex sigillo obligatur Confessarius, vt non solum aliis; sed nec pœnitenti abique eius licentia peccata obiciat, exproberet, aut in memoriam reducat. At, si iuxta occasionem confessionis pœnitentem remouet ab officio, & loco, in quo antea erat, vel officium, & locum procuratum, & petium denegat, latis censetur peccatum confessum obicere: siquidem præstat pœnitenti sufficiens fundamentum suspicandi, ob confessionem prædicta fieri. Ergo, &c. Deinde hoc vtu (si licitus esset) arceretur homines à peccatis manifestandis, timentes, ne ob eorum manifestationem priuandi essent commoditatibus, & honoribus, quos haberent reddereturque confessio nimis odiosa. Adde, quod casuum reueratio humana fragilitati intolerabilis esset: quomodo enim Clericus suo Episcopo auderet peccatum fateri, ex cuius manifestatione cognoscit, posse, sibi Ordines, & beneficia denegari? Item, esset inutilis non enim cum graui suo detrimento obligari potest subditus peccata Prælati manifestare, ob quorum manifestationem probabiliter timet à beneficiorum, & officiorum consecutione remouendum esse, sicuti latius profecquitur Coninch. disp. 9. dub. 4. à n. 64.*

2. Neque rationes in contrarium vrgent. Prima, & secunda ex probatione nostræ conclusionis soluta sunt. Faveor namque, Confessarium illas actiones pro suo rationabili arbitrio exercere posse: nego tamen, vnquam exercere potuisse ob notitiam ex confessione acceptam, neque in illis circumstantiis, quibus præbere pœnitenti possit occasionem suspicandi ob confessionem fieri. Ad tertiam concedo, sæpè pœnitentem obligatum esse officium, & locum deserere: at, si obligationi renuit voluntariè acquiescere, nequit superior ob confessionis notitiam ad illius executionem compellere: sed potius se gerere debet, ac si nihil in confessione audiuiisset. Ad quartam nego, ad huiusmodi regimen casuum reuerationem esse statutum: etenim reueratio casuum introducta est, vt grauiore causa à doctioribus, & prudentioribus iudicentur, & pœnitentes ab ipsis secutionem medicinam, & peccatorum remedium in foro sacramentali accipiant, & ex difficultate impetrandæ absolutionis grauitatem peccatorum agnoscant, eaque fugiãt. Non autem introducta est ad exteriorem gubernationem, quæ à Sacramento Pœnitentię nullatenus pendere debet.

§. I V.

Qui teneantur confessionis sigillo.

1. Statuitur regula certissima.
2. Confessarius, dum ex sola confessione peccata nouit, tenetur.
3. Interpres necessarius tenetur.
4. Adstantes sine quorum notitia fieri confessio non potuit, eadem obligatione adstringuntur.

5. Qui præter voluntatem pœnitentis casu, vel ex malitia confessionem audiuerunt.
6. Item ille, cui sacerdos iniuste confessionem manifestauit.
7. Confessarius ex communi sententiã videtur teneri.
8. Sed oppositum verius est.
9. Adstantes abique necessitate non obligantur.
10. Neque superior, cui petitur facultas pro casuum reuerationem absolutione.
11. Neque inuentor chartæ, in qua scripta sunt peccata tenetur, tametsi eam Sacerdos amississet.
12. Ob sigilli reuelationem nequeunt Magistratus inquirere.
13. Pœnitens non obligatur ad sigillum.
14. Qualiter obligati sigillo teneantur subire punitionem, si violent.

Regula certissima est, omnes illos, qui ex confessione sacramentali peccata necessariò iuste, vel iniuste agnouerunt, teneti obligatione sigilli: aliis Christus Dominus non satis pœnitentibus consuliuit, si obligationem sigilli nõ imponeret confessioni vtique exceptæ, reddereturque confessio odiosa, & faciliè homines ab illius vtu auerterentur. Sic D. Th. in 4. dist. 21. qu. 3. art. 1. q. 3. Scorus dist. 17. q. 1. & dist. 21. q. 2. Adrian. in 4. de confess. q. de sigillo. §. Secunda p. Syluest. verbo Confessio, q. 1. Ioan. Medin. q. 46. Nauar. cap. 8. n. 4. & in cap. Sacerdos. de pœnit. dist. 6. n. 42. Suar. disp. 33. sect. 4. Coninch. disp. 9. dub. 3. Laym. lib. 5. summ. tract. 6. cap. 14. n. 16. Bonac. disp. 5. q. 6. sect. 5. p. 3. Valq. q. 93. art. 4. dub. 1. & seqq.

1. Primò igitur tenetur sigillum scrutare Confessarius, dum solum ex confessione peccata nouit. Quod non solum verum est de Confessario legitimo, sed etiam de eo, qui à pœnitente exstimatur: quia saltem ex intentione pœnitentis confessio ei facta sacramentalis fuit. Sic Valq. q. 93. art. 4. dub. 2. n. 6. Coninch. disp. 9. dub. 3. n. 35. iuncto dub. 1. n. 8. Laym. lib. 5. summ. tract. 6. c. 14. n. 16. vers. Inter.

2. Secundo, tenetur eodem sigillo, tametsi minus principaliter, interpretet, qui necessarius fuit, vt pœnitens peccata Confessario manifestaret: nam esto pœnitens obligatus non fuerit confessionem per interpretem facere, obligatus tamen fuit ad illam faciendã, vt à peccatis directè absolueretur. At Christus Dominus obligationem sigilli imposuit confessioni, quæ ad absolutionem directam à peccatis necessaria est, & sine qua integrè pœnitens confiteri non potest, aliis non esset pœnitenti satis consultum. Ergo, Sic alios referentes docent Suar. disp. 33. sect. 4. n. 4. Valq. q. 93. art. 4. dub. 2. n. 2. Coninch. disp. 9. de sigillo. dub. 3. n. 35. Laym. lib. 5. summ. tract. 6. c. 14. n. 16. vers. Secundo. Bonac. disp. 5. de pœnit. q. 6. sect. 5. p. 3. n. 5. tametsi contrarium sentiat Caier. verbo, Confessio, c. 11.

4. Tertio, ob eandem rationem adstringuntur adstantes, si ne quorum notitia confessio fieri non potest, vt in communi naufragio, vel peste contingit. Etenim omnes illi notitiam peccati ex confessione sacramentali, qua talis esset, accipiunt: obligati ergo debent ad sigillum Confessarii sacramentali annexum. Atque ita docent Adrian. in 4. de confess. q. de sigillo. §. Secunda pars. Valq. q. 93. art. 4. dub. 2. n. 3. Coninch. disp. 9. dub. 3. n. 35. & 46. Laym. lib. 5. tract. 6. cap. 14. vers. Tertio. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quest. 6. sect. 5. p. 3. num. 6. Suar. disput. 33. sect. 4. num. 7.

5. Quarto, sigillo obligantur, qui præter voluntatem pœnitentis, casu, vel ex malitia confessionem manifestauit: quia notitiam ex confessione, quatenus necessaria fuit ad absolutionem obtinendam exceperunt. Alias si huiusmodi confessioni Christus Dominus sigilli obligationem non imposuisset, sæpè pœnitentes nequirent sua peccata securè, & abique periculo reuelationis faceri, confessionem que onerosam, & extortam haberent, vt bene tradunt Adrian. Valq. Layman. Coninch. Bonac. & Suar. supra.

6. Quintò, adtingit communis sententiã sigilli obligatione eum, cui sacerdos iniuste confessionem manifestauit: quia ea manifestatio est odiosa, tum sacramento, tum pœnitenti. Non igitur ex illa comparatiuis reuelationis potest. Præterea, si sigilli obligatione prædicta non astringeretur, sed solum naturali secreto, posset, & sæpè deberet peccatum sic cognitum Magistratibus denunciare: ipsique posint delinquentem punire: quod in grauisimum sacramenti, & pœnitentium detrimentum cederet, vt bene, aliis relatis docent Suar. disp. 33. sect. 4. n. 8. Valq. q. 93. art. 4. dub. 2. num. 10. Layman. lib. 5. summ. tract. 6. cap. 14. nu. 17. vers. Quarto. Coninch. disp. 9. dub. 3. num. 36. Bonac. disp. 5. quest. 6. sect. 5. p. 3. num. 4. Tametsi contrarium sentiat Ioann. Medin. Cod. de confess. qu. 4. 6. de iis, qui confessionem celare tenentur, propterea, quod audiens non acceperit notitiam ex confessione sacramentali, cui est obligatio sigilli annexa: sed ex iniusta, & sacrilega reuelatione, cui Christus Dominus eam obligationem non imposuit. Sed dicendum est, sufficere ad hanc obligationem, quod saltem mediãtè ex confessione ea notitia excepta sit, abiquo alio medio legitimo: quippe ea reuelatio, utpote contra ordinè iuris facta, reputari debet, ac si facta non esset, ac proinde censeri debet

moraliter ea notitia ex confessione sacramentali procederet: præcipue cum penitens ea conditione Confessario sua peccata manifestauerit, vt sigillo perpetuo contineatur; sub qua conditione ad tertium, cui penitente inuito sunt reuelata, transire censenda sunt, ne sacramentum odiosum reddatur.

7. Sexto, docent communiter Doctores, teste Suar. *disp. 33. sect. 4. n. 6.* Nauarr. *cap. 8. num. 4.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 18.* Bonac. *disp. 5. de poenit. q. 6. sect. 5. part. 3. num. 4.* consiliarium, cui sacerdos ex licentia penitentis, gratia perendi confessionem manifestauit, sigilli obligatione tenetur: quia eam notitiam accipit, vt Confessarium instruat, qualiter sacramentum ministrare debet: est igitur penitenti pro absolutione obtinenda necessaria. Debet ergo sub obligatione sigilli comprehendendi.

8. Sed oppositum verius existimo cum Valq. *quæst. 93. art. 4. dub. 2. numer. 10.* Coninch. *disp. 9. de poenitent. dub. 3. num. 50.* Hieron. Onuphrio *de sigillo confess. sect. 3. quæst. vni. dub. 6. vers. Respondet secundò.* Pelantio *in addit. ad 3. part. quæst. 11. disp. 3. ad finem.* & aliis. Consiliarius etenim non accipit illam notitiam a confessione sigillata, sed a manifestatione Confessoris, nomine ipsius penitentis: at, si penitens per se ipsum consiliarium consulere, consiliarius sigilli obligatione non teneretur, vt *superius diximus*: ea manifestatione non est sacramentalis confessio, vt per *quæst. ad absolutionem obtinendam* a consiliario non dirigitur. Ergo neque etiam teneri potest ex manifestatione Confessoris, qui penitentis instrumentum est: Item, ea manifestatio non ex confessione ortum habet, sed ex facultate data a penitente: ergo non potest obligare sub sigillo. Præterea, ea manifestatio non est penitenti necessaria, vt peccatorum absolutionem directam obtinere possit: nam Confessarius eum absolueret potest ex eo præcisè, quod ipse proponat, per se, vel per alium, virum doctum consulturum, et iure consilio aduersurum. Non igitur ea notitia sub sigillo cadere potest, cum ad confessionem necessaria non sit. Denique vix inquam necessarium est ad consilium petendum personam penitentis significare. Ergo, si ex facultate ipsius penitentis significata sit, conueniri non potest, quod sub sigillo non contineatur. Satis enim Christus Dominus, tum sacramentum, tum penitentibus prouidit sub inuolabili sigillo comprehendens eam notitiam, quæ pro absolutione obtinenda necessaria fuerit.

9. Ex his infero primò, si penitens coram aliis ob maiorem sui confusionem absque ulla necessitate confiteatur, prædictos adstantes obligatione solum naturalis secreti teneri. Non enim ipsi ex confessione sacramentali formaliter notitiam accipiunt: nam illa confessio, quatenus ad ipsos dirigitur, sacramentalis non est, tamen sacramentalis sit, quatenus sacerdoti refertur, vt bene notauit Coninch. *disp. 9. dub. 3. n. 46.* Præterea absque nulla notitia posset penitens suorum peccatorum absolutionem directam obtinere, vt suppono: non igitur debuit Christus eam sacro sigillo munire.

10. Secundò infero, superiorem, a quo extra sacramentum petit facultas absoluedi a reueratis, siue per penitentem, siue per Confessarium, sacri sigilli obligatione non tenetur: tum quia ea petitio non est sacramentalis confessio; tamen ad confessionem legitime faciendam dirigitur: tum, quia necessaria non est, cum penitens posset superiorem adire, eique peccatum reueratim fateri, & ab eo absolutionem obtinere: tum denique, quia fieri potest, & debet ea petitio absque expressione penitentis: quod si ex eius venia fiat, sibi imputet, si alia obligatione quam naturalis secreti teneatur. Atque ita docent Valq. *quæst. 93. art. 4. dub. 2. n. 10. et 12.* Henriq. *lib. 6. de poenit. cap. 2. n. 3.* Coninch. *inclinat. disp. 9. dub. 3. n. 44. et seqq.*

11. Septimò, addunt aliqui inuentorem chartæ, in qua alicuius peccata scripta erant, sub sigillo teneri: quia videtur esse confessio inchoata. Sed reuèrsus oppositum sentiant communiter Doctores apud Nauarr. *cap. 18. num. 34.* & in c. *Sacerdos de poenit. dist. 6. num. 8.* Suar. *disp. 33. sect. 4. num. 4.* Henriq. *lib. 6. cap. 20. num. 1.* Coninch. *disp. 9. de sigillo. dub. 3. in fine.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 19.* Bonac. *disp. 5. q. 6. sect. 5. part. 3. circa finem.* Nam scriptura illa, esto, ad faciendam confessionem deseruire possit, non tamen necessariò. Præterea non est sacramentalis confessio, neque etiam inchoata, cum frequenter absente sacerdote, facta sit, & solum ob excitandum peccatorum memoriam. Neque probandum censeo limitationem, quam solus Layman. adhibet, scilicet, obligari sigillo prædictæ chartæ inuentorem, si constet, a Confessario, cui tradita erat, amissam fuisse. Nam, esto, per scripturam sacerdoti præsentem fieri confessio possit, ea tamen scriptura, vt quid per manens est, a confessione, quæ est ens successiuus, & transiens, omninò distinguitur: non enim ipsa scriptura est confessio, sed ipsius scripturæ traditio, & illius apud sacerdotem humilis manifestatio, ex qua tantum datione, & manifestatione inuentor notitiam peccatorum non accipit, sed ex signo scripturæ permanenti.

Monent tamen, & meritò Doctores *superius* relati, grauilissimè peccatum inuentorem, qui confessionem ibi scriptam

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

legeret, ob grauem iniuriam, quam penitenti irrogaret, seuerissima sui cordis contra eius voluntatem agnoscens. Excipitur, nisi certò sciret, (quod vix contingere potest,) inuoluntaria contineri: casu autem, quo prædictam chartam iniquè legat, denunciare scripturam non potest, neque denunciarum possunt Magistratus punire, vel comprehendere: tum, quia delicta secreta sunt: tum, quia eorum manifestatio cedit in grauem irreuerentiam sacramenti, pro cuius susceptione illa scriptura facta est.

12. Si verò ipse Confessarius, qui sacro sigillo tenetur, confessionem factam reuelaret, ob ipsius reuelationem inquirere Magistratus nequeunt, tamen ob non institutam inquisitionem Respublica perire deberet, vt bene, aliis relatis, notarunt Sotus *in 4. dist. 18. q. 4. art. 5.* Delrius *lib. 6. disquisit. mag. cap. 1. sect. 2.* Menoch. *lib. 1. præsumpt. 89. n. 26.* Bonac. *disp. 5. de Sacram. Poenit. q. 6. sect. 5. part. 3. in fine.*

13. Octauò addit Nauarr. *in cap. Sacerdos de poenit. dist. 6. n. 115.* penitentem obligatum esse sub sacro sigillo seruare, quæ sibi a Confessario commendata secretò sunt. Sed reuèrsus contrarium docet communis sententia, vt videre est apud Suar. *disp. 33. sect. 4.* Coninch. *disp. 9. dub. 3. num. 37.* Tolet. *lib. 3. cap. 20.* Henriq. *lib. 6. cap. 20. num. 1.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. num. 20.* Bonac. *disp. 5. de poenit. q. 6. sect. 5. part. 3. in fine.* Etenim, cum sigillum in fauorem penitentium institutum sit, vt securè peccata sacerdoti absque periculo reuelationis manifestare possint, ea tantum, quæ ipsi manifestant, sub sigillo contineri debent, non quæ a Confessario accipiunt, cum ex eorum reuelatione exolâ penitentibus confessio esse non possit.

14. Ad extremum aduerte, etsi plures sacri sigilli obligatione teneantur; primò, & principaliter tenetur sacerdos, & secundariò alij, idèò que pœna depositionis, & reclusionis, cuius fit mentio in cap. *Omnis vtriusque sexus.* solum sacerdotibus Confessariis imponenda est, reliquis arbitraria pro qualitate criminis, sicuti notarunt Nauarr. *cap. Sacerdos de poenit. dist. 6. num. 50.* Suar. *disp. 33. sect. 4. num. 4.* Henriq. *lib. 6. cap. 19. n. 9.* & cap. 20. num. 2. Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. n. 16. vers. Secundò.*

PUNCTVM XX:

De obligatione confessionis ex diuino, Ecclesiasticoque præcepto.

§. I.

Quæ personæ, & quo tempore ex diuino præcepto ad confessionem teneantur.

1. Qualiter obligentur omnes ad confitendâ peccata ex diuino præcepto.
2. Pro articulo mortis est hæc obligatio.
3. Extra prædictum tempus, seclusa Ecclesie determinatione, satis probabile est, nullam esse obligationem.
4. Per accidens obligantur grauari mortali, si suscepturi sunt Eucharistiam.
5. Si moraliter certam speciem peccati vitare non possunt.
6. Solum salutes obligantur ad confessionem.
7. Item, grauari mortali.
8. Carentes peccato mortali, & veniali, suscipere hoc Sacramentum nequeant.

1. *Superius, in fine pun. 4. huius tract.* decisum reliquimus, sacramentum Penitentiae esse medium necessarium in re, vel in voto susceptum, ad consequendam gratiam lapsis post Baptismum. Hanc necessitatem colligimus ex illis verbis Christi, Ioann. 20. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis: quorum retinueritis, retenta sunt.* Conceditur enim a Christo Domino Apostolis, & eorum in sacerdotio successoribus, non solum potestas remittendi peccata, sed etiam ea retinendi: retinent autem, dum non remittunt: quia eo ipso peccatores ligantur suis peccatis, saltem quoad obligationem ea ferendi etiam, si peccatores plenam suorum peccatorum absolutionem absque ulla obligatione suscipiendi sacramentum Penitentiae obtinere possent, nullatenus sacerdotes potestatem haberent, peccata retinendi. Hæc autem obligatio non est solum de confessione peccatorum in genere, qua quis confiteretur, se peccatorem esse, sed in specie, & sigillatim, qua omnia peccata, quæ post diligentem inquisitionem memorie occurrerint, quoad speciem, & numerum explicentur, iuxta *Trid. sess. 14. cap. 5. & can. 7.* pluribusque exornant Bellarm. *lib. 3. de poen. Val. 4. disp. 7. q. 9. pun. 1.* Suar. *disp. 17. sect. 1. & disp. 35. sect. 1.* Egid. *disp. 5. de confess. dub. 1.* Layman. *lib. 5. sum. tr. 6. c. 6. assert. 1.* Etenim, cum sacerdos in Sacramento Penitentiae Iudex sit, & Medicus, & officium Medici, & Iudicis exercere non possit, nisi statim penitentis cognoscatur, & omnia, quæ absolutioni obstare possunt, declarentur,

declarentur: vt pro qualitate cause absolutionem concedat, & penitentiam iniungat, efficitur sane, penitentes obligatos esse ad hoc iudicium omnia peccata mortalia in specie, & sigillatim adducere, quippe vnum tantum peccatum mortale, & absolutionem impedire potest, & iudicium notabiliter variare.

2. Hanc obligationem communiter Doctores agnoscunt pro mortis articulo, pro periculo partu, pro naufragio imminenti, pro belli conflictu, pro grassante peste, & similibus: quippe cum eo tempore maxime urgeat necessitas diuinæ reconciliationis, decuit conscientia peccati mortalis grauarum astringi obligatione assumendi medium ad reconciliationem per se institutum. Quinimò, esto periculum mortis proximè non adsit, si adsit periculum probabile nunquam inueniendi sacerdotem, cui confiteri possis, iure diuino teneris confiteri, aliàs manifesto periculo te expones omitendi Sacramentum, quod à Christo Domino in remedium necessarium peccati post Baptismum commissi institutum & præceptum est: vti bene docent ex communi sententia D. Thom. in 4. dist. 17. q. 3. art. 1. q. 4. Suar. tom. 4. de penitent. disp. 35. sect. 3. à num. 2. Coninch. disp. 5. dub. 2. concl. 1. num. 16. Henric. l. 4. c. 3. n. 3. & cap. 6. n. 6. Fagund. de secundo Ecclesie præcepto. l. 1. c. 1. num. 6. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 5.

3. Extra prædictum tempus, seclusa Ecclesie determinatione, satis probabile est, nullum aliud esse, quo fideles, maxime si contriti existant, ad faciendam confessionem astringantur. Neque enim statim post commissum mortale peccatum obligat, sicuti dixerunt Guillelm. Parisi. de Sacram. penit. cap. 19. aliàs 14. & Angel. verbo, Confessio, l. 1. §. 3. Sed viens Deus sua misericordia, inducias peccatori concedit, & tempus necessitatis expectat, alias Ecclesia annuum confessionem tantum præcipiendo, suo muneri non satisfacere, sed necessarium debet confessionem post commissum peccatum statim præcipere, vti bene docet D. Thom. in supplem. quest. 6. art. 5. Adrian. in 4. de confess. §. Tertio inquirendum est. Sorus in 4. dist. 18. quest. 1. art. 4. Coninch. disp. 5. dub. 2. num. 32. Henric. lib. 4. cap. 3. n. 2. Layman. sup. n. 4. Neque item obligat diuinum præceptum, vt dixit Ioann. Medin. C. de confess. tract. 2. q. 14. §. 2. sub finem, quoties peccatori adsit periculum obliuionis peccati commissi. Nam, vt rectè Suarez disp. 35. sect. 3. num. 6. Coninch. disp. 5. dub. 2. n. 33. Layman. dist. c. 3. n. 4. ex vi iuris diuini tantum astringitur penitens ad fatenda ea peccata, quæ post diligentem inquisitionem memoriæ occurrerint; nunquam tamen tenetur extraordinariam diligentiam adhibere, ne illorum obliuiscatur, aliàs peccatis affluens, & obliuiosus, teneretur sæpe in anno confiteri: vel sua peccata scripto mandare: quod Doctores nuper relati ex communi sententia reprobant. Restat ergo, vt seclusa Ecclesie determinatione solum pro mortis periculo obligatio confessionis adsit. Nam cum ex iure diuino nullum aliud tempus huius obligationis exequenda determinatum signari possit, pro nullo alio hæc obligatio asserenda est, vt rectè docuit Suar. disp. 35. sect. 3. n. 6. Coninch. disp. 5. dub. 2. concl. 3. in fine. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. capit. 5. n. 5. Fagund. de secundo Ecclesie præcepto. l. 1. c. 1. n. 6. Fillucius tract. 7. c. 2. q. 5. Dixi, seclusa Ecclesie determinatione: nam ea posita non solum præcepto ecclesiastico, sed diuino, teneris peccata annuatim fateri: quippe credendum est, Christum Dominum obligationem confessionis pro mortis articulo imposuisse: pro aliis vero temporibus, iuxta Ecclesie determinationem, vt tradit Valq. q. 90. art. 1. dub. 4. n. 26.

4. Per accidens autem obligari fideles possunt ad confessionem. Primò, si grauari conscientia peccati mortalis, tamen contriti, suscipere Eucharistiam velint: ob dignitatem enim tanti Sacramenti tenentur ex præcepto diuino non solum contritione; sed confessione cuiuscunque mortalis peccati non confessi occurrentis memoriæ ante Communionem se disponere, iuxta illud Pauli 1. Probet autem se ipsum homo, & tradit Trident. sess. 13. cap. 7. & can. 11. & pluribus exornat D. Thom. 3. par. qu. 80. art. 4. & ibi Suarez disp. 30. sect. 3. Bellarm. in 4. de Eucharist. cap. 17. Henric. l. 8. cap. 45. & alij, & nos superiori tractatu diximus.

5. Secundò, obligaris, si certam speciem peccati, verbi gratia, luxuriæ, odij, aut furti, credas, te non posse moraliter vitare, quin ad penitentiam accedas, & confessarij monitis adiuueris: cum enim teneris, quodlibet peccatum vitare, teneris & media apponere, quæ reputas ad eum finem necessaria, argument. textus in cap. Præterea, de officio deleg. & tradit in præfati Caieranus verbo, Sacramentalis confessio. Petrus de Soto section. 5. de confession. Suarez disput. 35. section. 3. numer. 10. Coninch. disp. 5. de confession. necessitat. dub. 2. num. 31. Fagundez de secundo Ecclesie præcepto. lib. 1. cap. 1. numer. 15. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. capit. 5. numer. 6. Noranter dixi, si certam speciem peccati, &c. nam ex eo, quod credas, plura in genere peccata vitaturum, si confessionem frequentes non videris speciale peccatum committere confessionem omitendo: quia eo casu non reputatur confessio medium

propinquè necessarium ad peccatum vitandum: siquidem peccatum non in genere, sed in specie & sigillatim committendum est, ad cuius fugam non apprehenditur confessio necessaria. Aliàs damnare peccati mortalis teneremur plures confessionem per annum diferentes, alijque operibus virtutis non incumbentes: siquidem plura peccata sine dubio vitarent, si confessionem frequentarent singulis mensibus, aliaque opera virtutis exercerent. Atque ita docent Caiet. & Petr. de Soto supra. Suar. dist. a sect. 3. n. 11. Fagund. l. 1. c. 1. n. 16. Coninch. disp. 5. dub. 2. n. 31.

6. Personæ, quæ diuino præcepto confessionis astringuntur, sunt fideles post Baptismum in peccatum mortale lapsi: quia solum peccata post Baptismum commissa Sacramento Penitentiaë subici possunt. Vnde fit, infideles obligari non posse præcepto diuino confessionis: quia nequeant obligari ad confessionem, quouisque materia confessionis apponatur, quæ non est peccatum ante Baptismum commissum; sed post Baptismum: & ita tradunt ex communi sententia Maior in 4. dist. 17. quest. 1. Sorus in 4. dist. 18. quest. 1. art. 2. Medin. tr. 2. de confess. q. 5. circa fin. Suar. disp. 35. sect. 2. n. 2. Fagund. de secundo Ecclesie præcepto. lib. 1. cap. 2. n. 4. Sanch. lib. 1. sum. cap. 2. n. 15. Henric. lib. 4. cap. 5. n. 5. Bonac. disp. 5. de penitent. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 5.

7. Dixi, lapsi post Baptismum in mortale peccatum: nam habentes sola peccata venialia, nec præcepto diuino, neque ecclesiastico astringuntur, vt satis colligitur ex capite. Omnis virtusque secus de penitent. & remiss. & ex Trident. sess. 14. ca. 5. & ex his quæ diximus supra punct. 6. vbi probauimus, peccata venialia non esse huius Sacramenti materiam necessariam, sed voluntariam. Et tradunt in præfati post alios antiquiores Suar. disp. 36. sect. 2. n. 9. Coninch. disp. 5. de penit. dub. 5. num. 52. Fagund. de secundo Ecclesie præcepto. l. 1. c. 2. n. 8. & 9. Bonac. disp. 5. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 8.

8. Qui verò nec peccatum mortale, neque veniale vnquam commiserunt, sicuti hoc priuilegium Sanctissimæ Virginis fuit concessum, quæ nulla in se peccata neque originalia neque actualia, etiam venialia infecta fuit, nullatenus astringi possunt obligatione recipiendi Sacramentum Penitentiaë; quinimò neque capaces illius sunt, vt prope quibus deest materia necessaria requisita, quæ sunt peccata actualia, saltem venialia. Atque iuxta de Beata Virgine docent Victor. in sum. de confess. n. 15. Vuald. in Candel. aureo. n. 82. Suar. disp. 35. sect. 2. n. 15. Fagund. de penitent. l. 1. c. 2. in fine.

§. II.

Quæ personæ, & quo tempore, ad confessionem ex ecclesiastico præcepto teneantur.

1. Qui ad annos discretionis peruenerit, obligatur: & quando censetur ad discretionem peruenerit.
2. Pueri, cum primum rationis usum consequuntur, obligati sunt.
3. Fit satis dubitandi rationi.
4. Qualiter cum pueris accedentibus ad confessionem agendum est.
5. Grauari venialibus non tenetur confiteri.
6. Qualiter potuerit Ecclesia ad venialium, confessionem obliuiscere.
7. Tempus confessionis paschale esse docent aliqui.
8. Verius est, non esse tempus determinatum, sed qualibet pariter fieri posse.
9. Satisfit oppositis rationibus.
10. Qualiter annus computetur.
11. Teneris anticipare confessionem, quando prauides impediendam.
12. Si omiffi per annum confiteri, negant aliqui te esse obligatum.
13. Verius est, te obligatum esse.
14. An satisfacias unica confessione praesenti anno, & praeteritis. Negant plures.
15. Sed difficilis sententia.

1. **C**onstat omnes fideles, cum ad annos discretionis peruenerint, si peccato mortali grauentur, obligatos esse confiteri. Sic habetur ex Concil. Lateranen. relato cap. Omnis utriusque sexus, de penitent. & remissionib. & in Trident. sess. 14. cap. 5. de reformat. & tradunt omnes Censetur si delis ad annos discretionis peruenerit, cum rationis vfu inter bonum & malum distinguente pollets, quod arbitrio prudentis Confessarij relinquendum est. Qui non tam ex arare, quam ex ingenio, & conditione puerorum id colligere debet. Nam esto, regulariter completo praeternato, perfectus vltus rationis omnibus eluceat: plures tamen ante eam aetatem, alij post eam rationis vftum consequuntur.

2. Solum est dubium, an statim ac perfectum rationis vftum consequuntur, hoc præcepto confessionis obligentur? Ratio

Ratio difficultatis est: quia Ecclesia non videtur velle astringere suis censuris, & præceptis fideles ante pubertatem. Item, non astringit regulariter ad sumptionem Eucharistiæ, quousque duodecim annus, vel quartus decimus compleatur. Ergo, neque ad confessionem adstringere ante eam ætatem debet, cum eodem tenore verborum præceptum de confessione, & sumptione Eucharistiæ latum fuerit. Atque ita docent D. Antonin. 2. part. sum. tit. 9. cap. 18. §. 1. Hostiens. & Anchar. in cap. Omnis vtriusque sexus, de penitent. & remiss. Sorus in 4. dist. 12. quest. 1. art. 11. in fine. Sed omnino tenendum est, pueros statim ac vsum rationis perfectum fuerint confecti, obligatos esse singulis annis confiteri, si conscientia peccati mortalis grauentur. Constat ex praxi, vsque Ecclesiæ recepto: & quia aliis præceptis ecclesiasticis audiendi Sacrum, seruandi interdictionum, abstinenti ab ingressu in Monasteria Monialium adstringuntur. Non ergo ab hoc præcepto maxime necessario excusari debent. Atque ita docent ex communi sententia Syluest. verbo. Confessio. 2. quest. 5. Suar. disp. 36. sect. 2. num. 6. Coninch. disp. 5. dub. 5. num. 50. Nanarr. c. 21. numer. 33. Henric. lib. 4. cap. 5. numer. 2. Fagund. de secundo Eccl. præcept. lib. 1. cap. 5. num. 12. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 6. & 7. Bonac. disp. 5. quest. 5. sect. 2. punct. 4. Valq. quest. 90. art. 2. dub. 4. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 9. part. 4. ad finem, & alij plures.

3. Neque ratio dubitandi in contrarium vrget. Fateor namque, mitius se habere Ecclesiam cum pueris ante pubertatem, in penis ob peccata commissa interrogandis, vt satis colligitur ex cap. 1. & 2. de delictis puerorum, ibi: In pueris relinquuntur inultum, quod in aliis progressioris ætatis humane leges dicunt feruoris puniendum. Ex quo textu mouentur, Sã verbo Censura n. 2. & verbo Pueri. n. 1. & Molin. tr. 3. de iust. disp. 51. n. 8. & alij ad affirmandum, nulla celsura pueros ante pubertatem ætate affici: tamen si peccatum mortale commiserint. Sed, quamuis hæc sententia de censuris ipso iure latis non videtur probanda, ac de censuris, quæ ab homine feruntur, qualis est pena excommunicationis, quæ in pluribus Episcopatibus ferunt aduersus eos, qui singulis annis sua peccata confessi nõ fuerint, verissima est: non enim ante pubertatem citari possunt ac proinde neque ab homine excommunicari, sicuti in præfenti tradit Suar. disp. 36. sect. vlt. in fine. Valq. quest. 90. art. 2. dub. 4. n. 2. Sã verbo Confessio, num. 3. Henric. lib. 4. cap. 5. num. 2. Sanchez. lib. 1. sum. cap. 12. numer. 7. Bonac. disp. 5. quest. 5. sect. 2. part. 4. numer. 4. numer. 3. Fagund. lib. 1. de penit. cap. 3. ad numer. 14. & 15. Non tamen ex hac benignitate inferendum est, nol. Ecclesiam suis præceptis pueros vsu rationis pollentes astringere: id enim nec necessarium erat, neque expediebat. Non item obstat, quod præceptum de sumenda Eucharistia plerumque non obliget ante pubertatem: quia hoc præceptum obligat discretione obtenta, nisi ex consilio Confessoris iudicatum fuerit differendum: quæ conditio pro præcepto confessionis apposta non fuit. At consuetudine recepta omnes Confessarii vsque ad eam ætatem communionem differunt tum ob reuerentiam tanti sacramenti: tum, quia est minoris necessitatis: quam dilationem pro sacramento Penitentia non est illis permillum concedere. Ergo fideles discretione habentes obligantur confessione, tamen si Eucharistiæ præcepto non obligentur.

4. Pueri verò accedentes ad confessionem, diligenter examinandi sunt, an satis capaces existant absolutionis recipiendi. Sunt enim plures, qui, etlo, peccare sciant, peccata confiteri nequeunt; quos tamen non expedit statim dimittere: sed confessoris monitis, & diligentia instruendi sunt. Qui si instructionem non percipiunt, neque de peccatis, provt patet, doleant, concessa benedictione, & imposta aliqua penitentia, absque absolutione sacramentali dimittantur, maxime quando nullo peccato mortali adstringuntur: hac enim via, & confessione alluescent, & paulatim instruentur. Si verò mortale peccatum falsi fuerint, diligentius inuestigandum, & procurandum, vt dolorem debitum illius conuiciant, & absolutioni recipiendi se disponant. Quod si nec sub dubio capaces absolutionis existant; monendi sunt, vt dispositioni debite incumbant, iterum pro absolutione recipiendi reuersuri. At stante dispositione, omnino absolui debent, præcipue si vrgeat aliqua necessitas; sub conditione tamen mentis recitata. Quæ omnia notauit Zambran. de casibus referuat. cap. 4. dub. 3. numer. 2. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. numer. 7.

5. Dixi initio, si mortali peccato grauentur: nam venialibus peccatis tantum affrici, nec diuino, vt dixi, neque ecclesiastico præcepto confiteri tenentur, vt ex communi sententia tradunt Suar. disp. 36. sect. 2. num. 8. Coninch. disp. 5. dub. 5. num. 52. Valquez quest. 90. art. 2. dub. 2. numer. 11. Bonac. disp. 5. quest. 6. sect. 2. p. 4. num. 8. Fagund. de secundo Eccl. præcept. lib. 1. cap. 2. numer. 8. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 12. aduersus Alea. 4. p. quest. 77. memb. 1. num. 3. & memb. 2. art. 5. ad 10. Bonauent. in 4. dist. 17. art. 2. quest. 1. Richard. ibi art. 2. quest. 4. ad 1. existimantes, Ecclesiam præcepisse annuam confessio-

nem, siue peccatis mortalibus, siue venialibus fideles grauentur. Sed conclusio probatur manifestè ex Trident. sess. 14. cap. 5. & can. 7. vbi de peccatis venialibus dicitur, taceri citra culpam posse, & multis aliis remedijs expiari, quæ vera nõ essent si ex præcepto Ecclesiæ deberent necessariò fateri. Item, Ecclesiæ præceptum diuinum de confessione faciendi, quod indeterminate erat quoad tempus, ad singulos annos determinauit: at præceptum diuinum solum est de confessione mortalium: nam venialia alijs multis remedijs expiari possunt. Ergo, Præterea, si latum esset præceptum de confessione faciendi ab eo; qui venialibus tantum peccatis grauentur sic, omnia venialia peccata obligatos esset fateri, siquidem in cap. Omnis vtriusque sexus, omnia peccata fateri præcipiuntur: at præceptum de confessione omnium venialium durum esset, & ferè impossibile: non igitur ad eam confessionem præceptum extenditur. Neque illa verba Christi Domini Ioann. 20. Quorum remisistis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. ad peccata mortalia, & venialia atque extenduntur: sed diuerso modo. Ad peccata mortalia vtque verbum remittendi, & retinendi extenditur: quia Christus Dominus, & potestatem ea peccata remittendi, & retinendi Sacerdotibus concessit. At comparatione venialium solum potestatem remittendi ex priuilegio concessit, sublata potestate retinendi: neque enim Sacerdotes ea valent retinere, cum alijs remedijs, præter sacramentum Penitentia, expiari possint, vt bene notauit Valq. q. 90. art. 2. dub. 2. n. 15. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. n. 12.

Verum, esto, à præcepto annuæ confessionis excusetur, qui nullius peccati mortalis confictus est; non tamen excusatur, quin Pastori se listat, & statum suæ conscientia declarare; tum ob scandalum vitandum; tum, ne excommunicetur, saltem in foro exteriori; Pastorque obligatus est sic de se deponere. credere, nisi manifestas rationes habeat in contrarium: sicuti docent Suar. 4. de penit. disp. 36. sect. 2. numer. 9. Coninch. disp. 5. dub. 5. n. 52. Fagund. de secundo Eccl. præcept. lib. 1. cap. 2. num. 9. Bonac. disp. 5. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 8. Valq. q. 90. art. 2. dub. 2. n. 19. Fateor tamen, non leue fundamentum iniquæ suspitionis præbere, quin integro anno confessionem omitteret sub prætextu carentia peccati mortalis. Etenim, cum per huius Sacramenti susceptionem gratia augeatur, & maiori cum reuerentia, & fructu suscipiatur Eucharistia, & factis in Ecclesia vsitatum sit quod fideles, tamen si solis venialibus grauari existant. Communioni recipiendæ confessionem præmittant, certe qui hæc omnia despiceret, præsumptionem gigneret, non esse ita purum, & immaculatum, ac ipse opinatur. Quapropter monendus hic esset, & persuadendus, vt confessionem venialium faceret. Nam esto, mortalis confictus non sit, forè illo grauetur: & confessione venialium legitime facta illius mortalis ignorati remissionem obtinebit, quam absque confessione non obtineret.

6. Doctores autem disputant, an saltem poruerit Ecclesia legem ferre de peccatis venialibus confictendis. Et mihi dicendum videtur cum Egid. de Coninch. disp. 5. dub. 5. concl. 3. directè legem ferri non posse de confessione venialium. Nam, si ad confessionem omnium obligaret, esset lex intolerabilis humane fragilitatis, & grauis occasio scrupulorum. Si ad aliqua confictenda pro libro penitentis, esset parum vilis. Si ad venialia in aliqua determinata materia, certè extra religiosum statum fingi non potest iusta causa ferendi talem legem. Pro Religiosis verò, vt pote perfectioni studentibus, facilius hæc lex ferri possit: at solum sub veniali culpa obligaret, quia materia leuis est.

Verum esto de confessione venialium directè ferri non possit lex, indirectè tamen ferri potest: præcipiendo, inquam, confessionem, sicuti aliud quoduis opus virtutis, præcipue cum tot utilitates ex frequenti confessione oriantur. Si enim ad confessionem faciendam singulis mensibus, vel annis, voto obligari quis potest: cur non lege, & præcepto? Et ita sæpè obligatur, qui à Sede apostolica imperat dispensationem voti castitatis, vel alterius impedimenti ad matrimonium contrahendum. Quo præcepto posito, qui peccatis mortalibus grauentur non esset, necessariò venialia fateri debet: quia sine confessione mortalis, vel venialis confessio stare non potest, ac proinde neque illius præcepti executio. Sic Coninch. disp. 5. de necess. confess. dub. 5. n. 53. Suar. disp. 22. sect. 8. Valq. quest. 90. art. 2. dub. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. numer. 13. vbi affirmat; te ipsa Monachis Sancti Benedicti menstruam confessionem præceptam esse in Clement. Ne in agro Dominico. S. Sanè. de statu Monach. ibi: Vt in singulis mensibus, tam in Monasterijs, quàm extra, ad confessionem saltem semel accedant omnes, & singuli. sed credo cum Barbol. in remission. Concil. sess. 14. cap. 5. Henric. lib. 4. c. 4. n. 10. Rodrig. i. quest. 62. art. 1. Cano relect. de penit. c. 5. §. At vero, potius sub consilio, & directione quam sub rigoroso præcepto prædictam confessionem statuerat esse, sicuti & Communionem omnibus diebus Dominicis.

7. Tempus annuæ confessionis aliquibus videtur pascuale

chale esse, sicut est Communio. Sic Petr. de Soto *lect. 5. de confess. Suar. disp. 36. sect. 3. Fagnan. de secund. Eccl. præcep. lib. 1. c. 1. n. 5.* Mouetur primò ex Trident. *sess. 14. can. 8.* anathematizante eos, qui negauerint, fideles singulis annis obligatos non esse confiteri; & ob id luadentes, in tempore Quadragesimæ confiteantur. Supponit ergo tempore Quadragesimæ adesse obligationem. Secundò, in Extrauag. *Vices de treuga, & pace*, alleritur, parochianos tempore Paschalis obligatos esse proprio Sacerdoti cõfiteri. Tertio, in *c. Omnis vtriusque sexus de pœn. & remiss.* præcipitur omnibus fidelibus vt singulis annis omnia sua peccata mortalia cõfiteantur; at, qui tẽpore Paschalis grauat mortalibus nõ cõfessus ea nõ fateretur cõfessionẽ omnium mortalium eo anno commissurum non præstiterit. Ergo non satisfecisset præcepto. Quartò, tempore paschali solent Rẽctores à suis subditis testimonium confessionis exigere. Signum ergo est eo tempore subditos obligari. Denique, si eo tempore subditi non obligarentur confiteri, possent ferre per duos annos confessionem differre abique peccato. Nam, si annus computetur à Ianuario in Ianuarium, vel à Dominica in albis vique ad aliam Dominicam in albis, qui primo die Ianuarij anno 1631. factus esset, posset vique ad vltimum diem Decemb. anni 1632. confessionem differre, & qui in Dominica in albis anni 1631. sua peccata aperiret, posset vique ad Sabbatum antecessens anni 1633. confessionem prorogare: quia facta confessione primo die Ianuarij anni 1631. satisfecit præcepto eo anno confitendi, & facta confessione vltimo die Decembr. anni 1632. satisfacit confessioni debitæ illo anno. Et idem est, si computatio fiat à Dominica in albis vique ad aliam similem Dominicam: confitens enim Dominica in albis anni 1631. satisfacit confessioni debitæ eo anno vique ad eandem Dominicam sequentis anni, à qua incipit annus obligationis computari, qui durare debet vique ad Sabbatum in albis anni 1633. quo die si fiat confessio, satisfacit præcepto annuæ confessionis: ergo ferre per duos annos differens confessionem. Ne igitur hoc inconueniens admittas asserendum est, paschale tempus confessionis, sicuti & Communioni signatum esse. Hinc inferet hæc sententia, si tempore paschali impeditus sis à Communione vel, quia non adest copia Sacerdotis, vel, quia ob tenebram atatem tibi non conceditur; vel quia ob aliam causam ex consilio Confessarij differatur, te grauarum mortali obligatum esse ad Confessionem.

8. Nihilominus contraria sententia communior est, & probabilior, scilicet, confessioni non esse determinatum tempus paschale; sed quolibet die anni fieri posse, & præcepto esse satisfactum. Sic post alios antiquiores docuerunt Sotus in *4. disp. 18. q. 1. ar. 4. concl. 1.* Victor. *summ. 137. Henriq. l. 4. de pœn. cap. 4. num. 7.* Valq. *qu. 90. art. 3. dub. 1. num. 3. & 15.* Valen. *tom. 4. disp. 7. quest. 9. part. 4. vers. Consuetudo.* Emman. *Sa Confessio, num. 4.* Coninch. *disp. 5. dub. 7.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. nu. 10.* Bonac. *disp. 5. quest. 6. sect. 2. part. 4. num. 10.* Fundamentum desumitur ex cap. *Omnis vtriusque sexus, de pœnitent. & remissio.* vbi inquit Concilium: *Omnis vtriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata cõfiteatur fideliter, saltem semel in anno, proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiã studeat pro viribus adimplere, suscipiens reuoluntate ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentũ, nisi forte de consilio proprij Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinentiã.* Cũ ergo Concilium solum tempus paschale Eucharistia recipiendæ signauerit, non autem confessioni; absque fundamento obligatio confessionis ad tempus paschale restringitur. Præterea Trident. *sess. 14. cap. 5. in fine.* declarans, obligationem cõfiteendi à Chri to impostam, Concilium Lateranense singulis annis exequendam præcepisse, subdit: *In vniuersa Ecclesia cũ ingenti animarum fructu obseruatur mos ille salutaris confiteendi sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ; quem morem hæc sancta Synodus maximè probas & amplectitur, tanquã piũ, & meriti retinendũ.* Ex quibus verbis colligitur aperte, distincte. Cõfiteendi inter præceptũ cõfiteendi, & morẽ cõfiteendi in Quadragesima. Et de præcepto inquit, vt saltem semel in anno impleatur: morẽ autẽ in Quadragesima confitendi non præcipit, sed tanquam piũ: & meritò retinendum probat, & amplectitur. Quod claris explicuit *can. 8. eiusd. session. si attente verba expendantur*: ibi enim Concilium anathematizat eos, qui dixerint, confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilem, aut traditionem humanam à pijs abolendam, aut ad eam non teneri omnes, & singulos vtriusque sexus fideles, iuxta magni Concilij Lateranen. constitutionem semel in anno: & ob id luadendum Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ. Si igitur tempore Quadragesimæ tenerentur fideles confiteri, Concilium absolute anathematizaret eos, qui dicerent, fideles tempore Quadragesimæ non esse obligatos confiteri; sicuti anathematizat eos, qui dicunt, semel in anno non teneri: solum enim anathematizat eos, qui fidelibus luaserint, ne tempore Quadragesimæ confiteantur, eò quòd obligationem non habeant semel in anno confitendi.

9. Reitat argumentis oppositis satisfacere. Ad primum

constat ex probatione nostræ conclusionis. Ad secundum ex Extrauag. *Vices*, respondeo, ibi nullum præceptum imponi, sed impositum in cap. *Omnis vtriusque sexus*, referri, vt constat ex illis verbis: *Cũ Papatianus de iure teneatur, saltem semel in Paschate, proprio Sacerdoti confiteri.* Et licet ibi expressum sit tempus paschale, id factum non est, vt prædicto tempori obligatio astringatur, sed quia eo tempore plerumque impletur simul, cum obligatione Eucharistiam suscipiendi. Ad tertium concedo, præcipi in cap. *Omnis*, omnia peccata mortalia commissa, tempore, quo fit confessio, confiteri: quia id ad integritatem confessionis est requisitum; non tamen præcipitur, vt omnium mortalium, quæ eo anno committuntur, confessio fiat: aliàs si facta legitima confessione in vltimo die anni nouum mortale committeres, eo die deberes iterum confiteri, quòd onus; vt pote sine fundamento, admittendum non est. Ad quartum fauor, Patochos solere testimonium confessionis à suis subditis exigere tempore Paschalis: quia plerumque eo tempore præceptum confessionis implet: & quia cognoscere debent, an ad Communionem eo tempore suscipiendam rectè dispositi sint. Ad vltimum, admittimus, & abique transgressione præcepti confessionis, posse fidelem ferre per duos annos confessionem differre. Hæc enim dilatio, etsi sua, & intentioni præcepti adueretur, non adueratur materia præcepti, cum saltem semel in anno confessio fiat.

10. Sed qualiter annus computandus est? Aliquibus videbitur computandus ab eo tempore, quo post vltimam confessionem mortale commiseris: quia ab eo tempore obligatio confessionis te astringit. Alij affirmabunt, computandum esse ab vltima confessione, ne vltra duodecim menses sublequens differatur. Sed hos modos dicendi optimè reprobat Coninch. *disp. 5. de confess. dub. 6. concl. 1.* propterea quòd textus in cap. *Omnis vtriusque sexus*, legem communem, & generalem statuit, vt omnes fideles semel in anno confiterentur. At si prædicta computatio seruanda esset, non omnes eodem anno præcepto confessionis astringerentur, sed iuxta diuersitatem personarum, vel peccantium, vel continentium, tempus confessionis prorogaretur, vel restringeretur: quòd alienum est à verbis Concilij, & communi Ecclesie praxi.

Quapropter duplex est probabilis computatio anni. Prima à Ianuario in Ianuarium: quia lex intelligi debet iuxta communem, & frequentem vsum. At negari non potest esse communem, & frequentem vsum computandi annos à Ianuario in Ianuarium. Ergo hæc lex iuxta hanc computationem intelligi debet. Quòd si dicas, hanc computationem esse profanam, non ecclesiasticam: hæc enim à Paschate Resurrectionis, vique ad sequens Pascha desumi debet; obstat: quia hæc antiqua computatio ab Ecclesia accipitur, tum in ordinibus conferendis; tum in beneficiorum possessione; tum in obligatione ad ieiunium, ad matrimonium, ad votum, tum in censurarum impositione. Non ergo hoc præceptum ab hac computatione eximi debet. Præterea mos ecclesiasticus computandi annum non à Paschate, sed ab Aduentu vique ad Aduentum incipit. Ergo vel ab hoc tempore Aduentus faciendæ est computatio, si morem ecclesiasticum recitandi sequamur; vel faciendæ est à Ianuario in Ianuarium; vt communiter fit, & affirmandum est cum Valq. *qu. 90. art. 3. dub. 1. n. 5.*

Alter modus computandi annum, communi Doctorum autoritate receptus est à Paschate in Pascha. Sic tradit Nau. *c. 21. n. 45.* Sotus in *4. disp. 18. qu. 1. ar. 4.* Medin. *de confess. quest. 14.* Victor. *n. 147.* Suar. *disp. 36. sect. 3. n. 8.* Coninch. *disp. 5. dub. 6. concl. 2.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 8.* Bonac. *disp. 5. q. 5. sect. 2. part. 4. n. 19.* Henriq. *l. 4. cap. 4. n. 1.* Reginald. *l. 6. n. 55. & 57.* & alij. Fundamentum huius computationis est: quia eo tempore solent Parochi testimonium confessionis à fidelibus exigere, quasi indicantes, tunc expirare tempus obligationis exequendæ. Sed est leue fundamentum, vt constat ex superioribus dictis. Quapropter sententiam Valq. spectato iure, & ratione naturali, seclusa autoritate, probabiliorẽ, & veriorẽ existimarem.

11. Sed inquires an teneris anticipare confessionem, ante anni finem, si scias in fine anni copiam confessoris non habiturum, vel alia via à confessione impediendum? Respondeo affirmatiuè ex communi omnium sententia, quam tradit Suar. *disp. 36. sect. 5. n. 2.* Valq. *qu. 90. art. 3. dub. 2. n. 9.* Coninch. *disp. 5. dub. 7. n. 58.* Henriq. *l. 4. c. 3. n. 3.* Reginald. *l. 6. num. 25.* Bonac. *de Pœnitent. disp. 5. q. 5. sect. 2. part. 4. num. 21.* Laym. *l. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 8. coroll. 2.* Ratio est manifesta: quia teneris confiteri eo tempore, quo præceptum confessionis te obligat, eique satisfacere potes: at agnoscis, eo tempore te obligare præceptum confessionis, eique satisfacere posse, & in reliquo impotentem esse. Teneris ergo eo tempore confiteri, ne confessionem præceptam omittas, sicuti teneris die festiuo Missam audire hora octaua, si scias in reliquis horis impediendum esse; & Eucharistiam tempore paschali primis illis octo diebus suscipere, si credas in reliquis impediendum fore: quia præcepto satisfacendum est, eum de facto obligat, & impleti potest.

12. Verùm, si confessionem integro anno omiseris, dubitant

tant Doctores, an teneatis statim, cum primum possis, confiteri: Negant Syluest. Eucharistia. 3. quæst. 15. dicto 3. Ledelm. 2. p. 4. q. 6. art. 5. dub. 7. Mouentur argumento delumpto ex reliquis præceptis, quæ temporè designato alligata sunt, vt præceptum audiendi Sacram, recitandi Horas, ieiunandi, imò & Eucharistiam sumendi, quinimò & confitendi tempore mortis: quorum obligatio cessat transacto tempore obligationis executioni designato, vt colligitur ex cap. Sicur de sponsalib. vers. Nisi forsam leg. Si fideiussor. §. vlt. ff. Mandati. & similibus. Præterea, si transacto anno adhuc perueuerat obligatio confitendi, bis teneberis eodem anno confiteri: semel, vt satisfacias obligationi anni præteriti: & semel, vt satisfacias obligationi anni præsentis. Quod si plures annos confessionem omiseris, tories obligatus eris, cum primum possis, ad confitendum, quod praxi receptum non est.

13. Nihilominus probabilis est, siue iuste, siue iniuste confessionem annalem omiseris, te obligatum esse initio sequentis anni, cum primum possis, confiteri: quia tempus vnius anni non assignatur vt terminus finiendi obligationem: sed ne vitra illam differatur, sicuti cum alieui signatur tempus ad comparandum, vel ad soluendum debitum, & eo tempore nec comparat, nec debitum solui: non obinde liber manet, sed potius amplius adstringitur. Secus verò est in reliquis præceptis, quæ pro contraria sententia referuntur: quia apposta sunt, vt onus, & pensum illius diei, eiusque honorem: atque ita transacto eo die, & cessat finis præcepti, & ipsum præceptum. At in confessione aliter se res habet: etenim illius præceptum latum est, vt cum Deo reconcileris: qui finis, elapso anno, efficacius urget. Deinde colligitur hæc obligatio ex excommunicatione synodali, quæ ferè in omnibus diocæcesibus lata est aduersus eos, qui semel in anno facti non fuerint, neque Eucharistiam in Paschate receperint, à qua excommunicatione nunquam absoluntur, nisi confessionem facere velint. Signum ergo est, confessionis obligationem elapso anno perueeritate.

14. An verò elapso anno, vnica confessione, & præsentis anni obligationi, & præcedentis satisfacias: non est constans inter Doctores. Plures, & grauissimi Doctores negant, eo quod confessio initio sequentis anni fiat in satisfactionem obligationis anni præcedentis, & moraliter reputetur, ac si præcedenti anno fuerit facta. Superest ergo præsentis anni obligationi satisfaciere. Sic docuit Suar. disp. 36. sect. 4. n. 5. Coninch. disp. 5. de penit. dub. 8. num. 65. Filliuc. tract. 7. c. 3. q. 5. n. 56. Bonac. disp. 5. de penit. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 31. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 10. vers. Ad secundum. in fine.

15. Sed hæc sententia dura mihi videtur, & difficilis: nam si initio anni sequentis omnia tua peccata, tam præcedenti, quam præsentis anni commissa fatearis, tamen eo anno nullam aliam confessionem feceris, præceptum latum de confessione semel in anno facienda, eo anno non transgredieris: si quidem eo anno iam semel confessus es. Et quidem si eo anno nullum aliud mortale commiseris post eam confessionem factam: evidens est, te obligatum non esse, vt notauit Bonac. sup. Signum ergo est, vnica illa confessione, & obligationi præcedentis anni satisfecisse: nam ad illam confessionem faciendam non solum ex obligatione præcedentis, sed & præsentis anni attingebaris. Deinde, si in fine anni sequentis confessionem facias, affirmat Coninch. dicto dub. 8. concl. 2. te non esse obligatum iterum confiteri: tamen si nouum mortale committas: quia ea confessio ob distantiam ab anno præcedenti censeri non potest moraliter facta eo anno, sed solum in satisfactionem obligationis præsentis. Quod à fortiore diceretur per plures annos confessionem omiseris. Sed, cum obligatio confessionis, elapso anno, non fuerit extincta: sed quo magis differtur, eo plius vigeat, si facta ea confessione in fine anni nulla superest obligatio confitendi, efficitur sanè vnica confessione obligationi præsentis, & præteriti anni satisfactum esse. Ergo eodem modo satisfieri potest, tamen si initio anni confessio fiat. Atque ita probabile docent Agid. & Bonac. supra.

§. III.

Qua confessione fiat satis præcepto lato in cap. Omnis viriisque sexus. & de causis excusantibus à penis ob illius transgressionem.

1. Non fit satis huic præcepto confessione venialium.
2. Confessione mortalium memoria occurrentium, & absolute recepta fit satis.
3. Si post factam eam confessionem in mortale incidas, tamen si Suar. & Henric. censent, te esse obligatum eo anno faterr, verius est oppositum.
4. Per confessionem illegitimam non satisfaci præcepto.
5. Incurrit excommunicationem synodalem.

6. Ab hoc præcepto non excipiuntur peccatores publici.
7. Non satisfaci præcepto, si absolutio non concedatur.
8. Expenduntur causa excusantes ab hoc præcepto.

1. **A**liqua sunt apud Doctores communiter certa, alia sub opinione versantur. Primum certum est, huic præcepto confessionis non satisfieri confessione venialium, eo quod præcepto satisfaciere non possis, nisi rem præceptam exequaris: at confessio venialis in prædicto cap. Omnis. tibi non præcipitur. Non ergo ea confessione satisfaciere præcepto potes. Ex quo euidenter infertur, si facta confessione venialium, quia solis venialibus grauatus eras eodem anno in aliquod mortale incidas, te obligatum esse, ante finitum annum illius mortalis confessionem facere: alia eo anno omittentes confessionem præceptam. Sic docent Valq. qu. 90. art. 3. dub. 1. ad finem. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 10. vers. Ad tertium. Reginald. lib. 3. n. 38. Bonac. disp. 5. de penit. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 33. in fine.

2. Secundò certum est, facta legitima confessione omnium mortalium, quæ tibi memoria occurrerint, & absolute à sacerdote recepta, satisfaciere præcepto confessionis, tamen si aliquorum mortalium inuincibiliter oblitus fueris, neque obligatum esse ea intra illum annum ad confessionem adducere: alia obligatus esses bis, & ter confiteri, quod receptum non est. Non enim præceptum imponitur de confitendis omnibus mortalibus absolute: id enim sæpè esset impossibile, sæpè non expediens: sed de confitendis iis omnibus, quæ post diligentem inquisitionem memoria occurrerint tempore confessionis, quorumque manifestatio, nec tibi, neque alteri grauius nocua est. Neque refert, ea peccata obliuata fateri debere ex obligatione iuris diuini: vt inde inferas, etiam ex præcepto ecclesiastico, quod iuris diuini determinatum fuit, te fateri obligatum esse: quia ex iure diuino non teneris ea fateri eo anno: sed, quando periculum mortis adfuerit, vel Eucharistiam susceperis sis, vel ad Eucharistiam voluntariè accessurus. Sic Nauarr. cap. 2. numer. 9. Suar. disp. 23. sect. 2. Coninch. disp. 5. dub. 9. num. 66. & 71. Fagund. de penit. lib. 1. c. 4. n. 17. Bonac. plures referens de penit. disp. 5. qu. 5. sect. 2. p. 4. num. 32. aduersus Sotum in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. ad 3. Henric. lib. 4. cap. 4. numer. 5. in com. lit. D. & cap. 15. numer. 1.

3. Sed dubia quæstio est, an si post factam legitimam confessionem in peccatum mortale incidas, teneris eo anno illud peccatum fateri. Affirmat Suar. disp. 16. sect. 3. num. 9. & sect. 4. num. 7. Henric. lib. 4. cap. 4. num. 2. & 6. Etenim præceptum esse videtur de confessione facienda, semel in anno, omnium mortalium, quæ eo anno, vel præcedentibus fuerint commissa. Si igitur illud peccatum, quod post factam confessionem commissum est, voluntariè fateri omittis, præcepto de confessione facienda omnium mortalium, quæ eo anno commissa sunt, non satisfacias.

Cæterum longè verius est, te non esse obligatum ex vi huius præcepti, illud peccatum eo anno fateri, quia præceptum non est de confessione facienda eo anno omnium peccatorum, quæ eo anno fuerint commissa: id enim apertius explicari debebat: sed præceptum fuit de confessione semel in anno facienda omnium peccatorum, quæ ad validam, & fructuosam confessionem fateri necessarium fuerit. Quod si postmodum peccatum aliquod committas, in confessionem sequentis anni referuare poteris. Alias nunquam censeri posses, plenè huic præcepto satisfecisse, quousque annus finitus sit: tamen si plures fueris ritè confessus: quia semper periculo es expositus nouum peccatum committendi, & nouam confessionis obligationem contrahendi: expedirèque confessionem, non in principio, neque ad medium anni: sed in fine præstare. Ne igitur hæc inconuenientia admittas, afferendum est, facta semel legitima confessione nullam tibi superesse obligationem eo anno confitendi, nisi fortè susceperis sis Eucharistiam, vel in periculum mortis incidas. Atque ita docent Victor. de confess. num. 137. Reginald. lib. 3. numer. 38. Coninch. disp. 5. de confess. dub. 7. n. 59. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 10. in respons. ad 1. Bonac. probabile reputat de penit. disp. 5. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 33. in fine.

4. Secunda, & grauior quæstio est, an per confessionem illegitimam, scilicet, absque dolore, vel integritate, fiat satis prædicto præcepto? Et quidem eo casu, quo plures Doctores sentiunt, dari confessionem validam, sed informem, verius est præcepto satisfactum esse. Nam esto fini præcepti, qui est reconciliari cum Deo, satisfactum nõ sit, materia præcepti, quæ est confessio valida, veriàque Sacramenti susceptio satisfacta est. Sed postea sententia, quam superius firmatam reliquimus, scilicet, non dari confessionem validam, & informem: adhuc plures censent, te satisfaciere præcepto, quocumque modo confessionem facias: quia Ecclesia solum externam confessionem præcipit, & illius defectum punit, cuius executioni occultissimus defectus doloris, & integritatis soli Deo cognitus ob stare non potest. Deinde in cap. Quod quidam de penit. & remiss. dicitur, recipiendos esse ad penitentiam peccatores, quan-

tis absoluti non possint. Censentur ergo præcepto pœnitentiæ satisfacere. Atque ita docent, Paludan. in 4. dist. 17. quæst. 7. Gabriel. ibi. q. 1. art. 3. dub. 5. Syluest. Confessio. 4. n. 3. in fine. Victor. n. 163. & alij relati à Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. num. 4.

Sed multò probabilior, & verior est opposita sententia, quam pluribus relatis firmant. Suar. t. 4. de pœnitent. disp. 36. sect. 7. n. 3. & 8. Paul. Comito. lib. 1. respons. moral. quæst. 19. in fine. §. Enumeratum. Coninch. disp. 5. de pœnit. dub. 9. n. 70. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Fagund. lib. 1. de pœnit. cap. 4. nu. 5. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quæst. 5. sect. 2. p. 4. num. 23. Ratio est manifesta: quia præcepto diuino de confessione faciendâ non satisfacis, cum inualidè confiteris. Ergo neque satisfacis ecclesiastico præcepto: hoc enim solum est præcepti diuini determinatio, vt dixit Trident. sess. 14. c. 5. sub finem, & can. 8. Præterea Ecclesia præcipit omnia mortalia fideles confiteri, sicuti dicitur in c. Omnis viriisque sex. de pœnitent. c. remiss. At, si absque dolore, vel non integrè fatearis, non fideliter, sed infideliter, & sic peccata fateris. Non igitur præcepto satisfacis. Neque obstat, ex defectu omnino occulto inualidam reddi confessionem, quominus inde impediatur præcepti ecclesiastici executio: nam esto, Ecclesia actum interiorem per se, & directè præcipere non possit, potest tamè indirectè, quatenus ad valorem actus externi præcepti necessarius est: hac enim ratione præcipiendo orationem, præcipit attentionem: quia sine attentione oratio esse non potest. Cum ergo ad valorem externæ confessionis necessarius sit dolor, interiùs præcipiendo confessionem dolor internus præceptus censetur. Neque item obstat textus in cap. Quod quidam nam, vt bene respondet Suar. dist. 7. ubi non dicitur, confessionem illam admittendam esse, vt sufficientem ad implendum præceptum; sed hos peccatores esse audiendos, vt continuis exhortationibus moueantur & conuertantur.

5. Hinc fit, sicet consistentem incurrere excommunicationem synodalem, quæ ipso facto omittentibus confessionem ferè in omnibus diœcesibus imposita est: quia verè confessionem omittit, quippe idem est actum non fieri, ac fieri nullum, leg. Duo sunt Titij ff. de testam. tutela. Nomine namque confessionis confessio valida intelligi debet: quia sub appellatione actus regulariter solus validus comprehenditur, vt pluribus firmat Tiracquel. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. m. 5. & leg. Boues. §. Hoc sermo tota limit. i. ff. de verb. significat. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 7. in fine. Atque ita in præsentia tradit Suar. t. 4. disp. 36. sect. 8. num. 1. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. c. 4. n. 12. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 2. p. 4. n. 25. tamet si contrarium sentiat Nauarr. cap. 10. num. 4. & Henric. lib. 4. cap. 4. num. 1. propterea quòd probari non possit confessionis defectus. Sed responderetur, id necessarium non esse, cum non delicto probato, sed delicto externo excommunicatio synodalis annectatur. Secus verò est de priuatione sepulture, & ingressu Ecclesiæ: quæ ipso facto nullibi sunt impositæ; sed per sententiam Iudicis imponenda: quæ, cum probationem delicti requirunt, & hac fit ferè impossibilis, stante defectu omnino occulto imponi non possunt, vt bene ex Cordub. notauit Fagund. loc. alleg.

6. Ab hac doctrina excipiunt Viuald. in Candelab. aureo, de confess. n. 60. Rod. in addit. ad Bullam Cruciat. §. 11. aliàs 9. n. 133. Zerola praxi Episc. 1. p. verbo, Lupanaria, §. 5. meretrices, & vrsarios aliosq; peccatores publicos, quos neque Episcopi, & Parochi excommunicatos declarant, quamuis prædicto præcepto confessionis legitime, vt dictum est, non satisfaciant. Signum ergo est, hac excommunicationis pœna eos non adstringi. Sed nullatenus admittenda est exceptio: quia nec fundamentum habet in cap. Omnis viriisque sexus. cum æquè omnes fideles comprehendat: neque publici peccatores digniores sunt indulgentia; quam alij. Quòd verò non soleant declarari; id in fauorem aliorum fidelium cum illis communicantium fit, non, quia ipsi peccatores publici excommunicatione affecti non sint, vt rectè notauit Fagund. de secund. Eccles. præc. lib. 1. cap. 3. n. 11.

7. Tertia quæstio, an satisfacias huic præcepto si confessionem ex parte tua validam facias, & Confessarius ex malitia, vel ignorantia absolutionem non concesserit? Si confessio facta est Sacerdoti existimato, vel iurisdictione carenti; nullatenus per illum satisfieri præcepto potest: quia præceptum est de confessione faciendâ proprio Sacerdoti, vt cauerut in supra dicto cap. Omnis, & consequenter habenti iurisdictionem. At, si proprio Sacerdoti facta fuerit; ipse tamen ex malitia, vel inaduerentia te non absoluerit, plures Doctores censent, te præcepto confessionis satisfecisse. Tum, quia culpa Confessarij tibi nocere non debet. Tum, quia præceptum non tibi est impositum, neque imponi potest de actione, quæ non sit in tua potestate; sed ab alterius voluntate pendet, qualis est absolutio. Sic docent, licet non ita expressè, Paludan. Gab. Victor Syluest. pro pœni, sententiæque præcedente relati. Ceterum probabilius est te præcepto non satisfacere ea confessione, quam absolutio non sequitur, vt expressè docent Nauarr. cap. 10. num. 4. Suar. disp. 36. sect. 7. num. 3. Coninch. disp. 5. dub. 9. numer.

70. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. nu. 5. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Ratio ea est: quia per eam confessionem non satisfacis diuino præcepto: siquidem peccata soluta non sunt; sed adhuc retinentur; vt absolutioni directè subiciantur. Ergo neque satisfacis humano præcepto, quod est diuini determinatum. Et exemplo Eucharistiæ conuincit potest: si enim credens, te Eucharistiam recipere, Sacerdos, vel ex malitia, vel inaduerentia hostiam in consecratam loco consecratâ porrigeret, præcepto communicandi non satisfaceres; sed errore detecto obligatus eris communicare; quia præcedentis hostiæ sumptio non fuit sacra Communio. Confessio autem, quam absolutio non sequitur, neque est pars sacramenti, neque peccata soluit, aut remittit. Ergo non est confessio, qua præcepto satisfieri potest.

Neque obstat, non tua, sed Sacerdotis culpa defectum contingere: id enim probat, te excusatum esse à præcepto, & à pœnitentiæ amplexibus, dum bona fide existimas, te absolutum esse. Scitis est, si bona fides cesset, & defectum agnoueris: sicuti docent Corduba quæst. 15. Suarez disput. 36. sect. 8. n. 3. Fagund. de pœnit. lib. 1. cap. 4. nu. 6. Neque est verum, quòd sola confessio in tua sit potestate, non absolutio: quia esto absolutio à proximè non pendet; à te tamen pendet absolutionem procurare, eique confiteri, qui absolutionem concedat: si tamen aliquando id præstare non potes, à præcepto excusaris; tamen illud non impleas.

8. Quoad causas excusantes ab huius præcepti transgressione, illi siquæ pœnitentiæ breuiter dicendum est, te excusatum esse primò, si imminet tibi, vel alteri graue damnum vitæ honoris, vel fortunæ: nam lex diuina, & ecclesiastica, cum fit iugum suauis, & onus leue, non censetur cum tanto detrimento obligare. Illud verò detrimentum honoris, quod ex confessione ipsa subsequitur, vt scilicet, apud Confessarium minus habeatis opinionemque religiosam, quam de te conceperat, amittas: id te potest à præcepto excusare, vt bene notauit Coninch. disp. 5. dub. 10. num. 73. vbi aduertit, sæpè te posse excusari à confessione vnus, vel alterius peccati: quia ex illius manifestatione imminet damnum, non tamen à manifestatione aliorum peccatorum; & consequenter neque à confessione faciendâ. An verò excusaris à confessionis præcepto, si alia via, quam per interpretem, vel scripturam, vel nuntius declarare peccata non possis, superius, cum de integritate confessionis sermonem fecimus, decusum reliquimus. Illud verò est certum, si nullum in specie peccatum declarare potes, non esse tibi absolutionem extra mortis articulum concedendam: quia alienum est ab vlti Ecclesiæ, sententiam absolutionis proferre nulla causa specialiter iudicanda proposita, vt bene aduertit Laym. lib. 5. sum. tract. 9. cap. 5. n. 15. ad finem.

P V N C T V M XXI.

De satisfactione peccatorum.

1. Duplîciter de satisfactione loqui possumus. Primò, de satisfactione absolute sumpta, & sine ordine, ad sacramentum Pœnitentiæ. Secundo, de satisfactione quatenus pars est, & complementum sacramenti pœnitentiæ.

§. I.

De satisfactione absolute sumpta, & absque ordine ad Sacramentum.

1. Satisfactio differt à restitutione.
2. Nullus, præter Christum, satisfacere pro mortalibus potest.
3. Qualiter pro venialibus.
4. Pro omnibus potest de congruo.
5. Remissa mortali culpa, pœna æterna remittitur: sed plerumque manet aliqua pœna temporalis.
6. Pro hac pœna temporalis bene potest quis satisfacere de congruo.
7. Ad hanc satisfactionem requiritur, opus voluntarium, & liberum.
8. Item, debet esse opus bonum.
9. Item, pœnosum, & afflictuum.
10. Potest esse opus aliis debitum.
11. Satisfaciens debet esse in gratia.
12. Item, uiuor.
13. Vnus pro alio bene satisfacere potest.
14. Limitatio Medinæ reuocatur.
15. Fit satis oppositio fundamentum.
16. Ex parte Dei adesse debet promissio satisfactionem accipiendi.

1. Satisfactio sæpè cum restitutione confunditur: sed est longe ab ea diuersa. Nam restitutio consistit in rebus.

bus. Est enim redditio rei contra voluntatem Domini sublatam, vel illius æquivalentis; ac proinde respicit reparationem damni offenso illati. Secus est satisfactio, quæ in actionibus consistit. Est enim honoris, & autoritatis læsæ reparatio. Peccato namque honorem, & autoritatem diuinam contempnimus; at petitione veniæ, submissione, & humilitate contemptum illius honoris reparamus, vt notarunt Bellarm. l. 4. de penitent. cap. 1. Suar. disp. 37. in princ. Coninch. disp. 10. de penit. dub. 1. Fagund. de secundo Eccl. præcept. l. 9. in princ. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. n. 1.

2. Pro peccatis mortalibus nemini à Christo Salvatore datum est posse satisfacere, quia, cum malitia peccati mortalis sit infinita, eò quod diuinam maiestatem infinitam offendat, nostræque satisfactiones semper finitæ sint, & limitatæ; nequeunt satisfactionem debitam attingere, idèque opus fuit. Verbum diuinum hominem fieri, vt eius opere, vt pote à persona infinitæ dignitatis procedentia, dignam, & super abundantem satisfactionem pro nostris peccatis exhiberent.

3. Pro venialibus verò existens in mortali satisfacere non potest, quia, vt D. Thom. 2. part. quæst. 87. artic. 4. omneque eius discipuli testantur, nullius peccati venialis remissio conceditur homini peccatori Dei hosti, & inimico. At si à mortali recesserit. Deòque gratus sit ex Dei benignitate, & Christi meritis pro venialibus ad æqualitatem satisfacere potest.

4. Verùm, esto de condigno nullus peccator, nec pro veniali, nec pro mortali satisfacere potest, de congruo tamen pro omnibus peccatis satisfacit, cum eam satisfactionem exhibet, quam exhibere potest. Decebat namque Dei bonitatem, ne homines facile labentes absque remedio derelinqueret, sed postea Christi perfecta satisfactioe ob illam contentus esset pro remissione culpæ, ea satisfactioe, quam peccator diuina gratia adiutus posset exhibere. Et in hac decencia meritum de congruo situm est.

5. Potrò remissa culpa & pœna æterna, culpæ debita, remittitur, vt definiuit Trident. sess. 5. cap. 14. & manifestè colligitur ex illo ad Roman. 8. Nihil ergo nunc damnationis est eis, qui sunt in Christo Iesu. Remissa namque culpa, redditur peccator filius Dei, & hæres regni cœlestis. Non igitur manere potest debitor æternæ pœnæ.

At esto, pœna æterna simul cum culpa remittatur, plerumque pœna aliqua temporalis in hac vita luenda restat. Nam esto benignissimus Deus posset simul cum remissione culpæ omnem pœnam prorsus remittere, sicut facit in Sacramento Baptismi, & martyrio non tamen decebat, nè, vt pulchrè inquit Chrysostom. homil. de penitent. & confess. peccantes, & iniuri manentes efficeremus deteriores. Quod optimè declarat, pluribusque confirmat Trident. sess. 14. cap. 8. redditioe rationem, ob quam conueniens fuit, totam pœnam in Baptismo remitti: scilicet post Baptismi lapsus. Mensura huius temporalis pœnæ, quæ luenda restat ex peccato remisso, soli Deo cognita est: ipse enim pro qualitate delicti pœnam designat. Notanter dixit, remissa culpa pœnam aliquam restare luendam: vt tacite insinuat, aliquando cum remissione culpæ omnem pœnam remitti. Contritio namque, quæ ad gratiam, & culpæ remissionem disponit, quatenus gratia ipsa informatur, vim habet remittendi de condigno aliquam partem pœnæ temporalis designatæ. Ergo quod intensior, & feruenter fuerit contritio, eo maioris partis remissionem obtinebit: potest ergo esse ita intensa, vt omnem pœnam remittat, sicut contingit in Magdalenâ, aliisque peccatoribus feruentissimo actu charitatis peccata detestantibus, sicuti notauit Coninch. disp. 2. de penit. dub. 12. n. 116. concl. 4.

6. Pro hac pœna temporali satisfacere nos de condigno posse oratione, ieiunio, elemosyna, aliisque piis operibus, catholica fides docet apud Trident. sess. 14. cap. 8. & 9. & can. 13. & pluribus Scripturæ & Patrum testimoniis, & rationibus exornat aduersus hæreticos nostri temporis, Bellarm. lib. 4. de penit. cap. 3. & seq. Suar. disp. 37. sect. 1. Valen. Tom. 4. disp. 7. quæst. 14. part. 2. Coninch. disp. 10. dub. 3. Laymann. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. à num. 2. Etenim cum non solum peccatores, sed iusti ad orationem, ieiunium, elemosynam, aliisque pia opera excitentur, vt diuinum iudicium euitet, & peccata persoluant, vt colligitur ex Iob. cap. ult. David. Psal. 6. 37. & 101. Tobie cap. 12. Ilaia cap. 38. Paulo 1. Corinth. 11. & alibi, sæpè manifestè inferunt, remissa culpa pœnam restare luendam, pro qua piis operibus nos satisfacere posse. Aduerto tamen cum Medin. de penit. traçt. 2. quæst. 46. Suarez. disp. 37. sect. 9. Coninch. disp. 10. dub. 3. sæpè benignissimum Deum aliquibus pœnis in hac vita peccata commissa punire: sicuti contingit David ob adulterium, & populi numerationem in quarum pœnarum recompensationem, nullam aliam satisfactioem admittit: quippe hæ pœnæ à Deo infliguntur, non tam vt iustitiæ vindictiæ fiat satisfactio, & quam vt peccatores à peccatis committendis arcuantur, Deo rigorem, & severitatem suæ iustitiæ ostendente.

7. Vt igitur prædicta pœna temporali fiat satisfactio, ali-

quæ conditiones requiruntur: tum ex parte operis in satisfactioem exhibiti, tum ex parte personæ satisfaciendæ, tum ex parte Dei, cui fit satisfactio.

Primo ex parte operis requiritur, vt sit voluntarium, & liberam, vel per modum actus elicitæ, quales sunt orationes, ieiunia, elemosynæ, reliquique virtutum actus, tam interiores, quam exteriores, quos exercere vis in Dei honorem, & peccatorum satisfactioem, vel per modum obiecti voliti, vt contingit in flagellis, laboribus, & infirmitatibus à Deo immis, quæ si voluntariè acceptes, satisfactioem sufficientem pro peccatis præstare possunt, ita vt ipsa satisfactio non solum ex acceptatione, sed ex ipsis flagellis liberè acceptatis confurgat: alias non definirer Concilium sess. 14. cap. 9. flagellis temporalibus à Deo infligendis, & à nobis patienter toleratis apud Deum Patrem per Christum Iesum nos satisfacere posse; sed solum diceret, acceptatione flagellorum nos satisfacere: eaque de causa, quo grauiora fuerint flagella à Deo infligta, & patienter tolerata, eò abundantior est satisfactio. Ratio autem, quare ad satisfactioem libertas, vt dictum est, requiritur, ea est: quia peccator media satisfactioe pœnis pro peccatis debitis facit satis. At ceteri non debet peccator facere satis, nisi opus, per quod satisfacit, ab eo aliquo modo procedat. Deinde satisfactio est actus virtutis penitentiae: quia est peccati detestatio, illiusque punitio, & cum Deo reconciliatio. Ergo debet esse liber. Præterea quia à satisfactioe non aliter satisfactio distinguitur, nisi quia satisfactio ex libera voluntate satisfaciendæ procedit: scilicet satisfactioe, quæ non spectat, an liberè satis patiens pœnas acceptet, sed an ex satisfactioe pœnæ sufficienter vindicentur: ideoque satisfactio ad iustitiam vindictiæ, satisfactio ad commutatam pertinet. Ex qua ratione colligitur causa, ob quam leuissima pœnæ in hac vita patienter toleratæ satisfaciunt pro graui pœna in Purgatorio luenda: quia pœnæ in hac vita non in se spectantur, sed quatenus ab homine Deo grato liberè exhibentur, vel acceptantur, ob quam acceptationem ex Dei gratia, & Christi meritis efficacior vim habent pro peccatis satisfaciendi, quam pœnæ in Purgatorio susceptæ: vbi sola passio, & non libera patientium voluntas, & acceptatio, ac dignitas attenditur: vt ex communi sententia notauerunt Coninch. disp. 10. dub. 4. n. 25. & 34. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. n. 4. Fagund. de secundo Eccl. præcept. l. 9. c. 2. n. 1.

8. Deinde opus satisfactorium, quatenus tale est, debet esse bonum: tendit namque ad peccati punitionem, & perfectam cum Deo reconciliationem, quæ absque bonitate morali consistere non possunt. Quapropter pœnæ, quas tyranni Martyribus infligebant, erant quatenus à tyrannis procedebant, Deo displicent, ac quatenus à Martyribus tolerantur, & acceptantur in peccatorum punitionem, gratissimæ Deo sunt, & plenam pro peccatis exhibent satisfactioem. Coninch. dicta disp. 10. dub. 4. n. 27. Fagund. lib. 9. de secundo Eccl. præcept. cap. 2. n. 2. Non tamen est necessarium, vt ex formali intentione satisfaciendi procedat: satis enim est virtualis, quæ quis in actu exercito se Deo submittit, vt perfectam cum Deo reconciliationem obtineat: si enim ad meritum non requiritur expressa intentio merendi, sed sufficit virtualis in ipso opere merito in inclusa; à fortiori ad satisfactioem ea sufficere debet: quippe nullus est, qui voluntatem non habeat obtinendi à Deo omnem effectum sibi utilem, & suisque bonis operibus correspondentem, vt elato Suar. disp. 36. aliis 37. section. 3. numer. 5. dixit Fagundez, libr. 9. de penitent. c. 2. n. 4.

9. Præterea debet esse opus pœnosum, seu afflictuum, quod satis indicat Scriptura, consulens penitentiam, & peccatorum redemptionem ieiunio, seruo, planctu, oratione, & elemosyna, aliisque virtutum actibus, qui, esto, ab aliquo summa cum voluptate, & dulcedine exercentur; quia tamen de se humanæ naturæ graues sunt, & molesti, apti sunt ad satisfaciendum. Etenim per peccatum propriæ voluntati contra diuinam indulgisti: per satisfactioem ergo diuinæ voluntati contra propriam te submittere debes. Hanc autem submissionem præstas quolibet virtutis actu. Ergo quilibet virtutis actus est satisfactorius. Atque ita docent Suar. disp. 37. sect. 6. n. 8. Fagund. 2. Eccl. præcept. l. 9. c. 2. n. 5. & 12. Coninch. disp. 10. dub. 4. n. 28. & 29. Hinc inferunt communiter Doctores, quo magis opus laboriosum sit, eò maiorem vim satisfaciendi habere. Sed hoc intelligendum est, ceteris paribus: sæpè namque contingit opus ex se minus laboriosum, quia in se perfectius est, & Deo gratius maiorem vim habere satisfaciendi, quam aliud opus minus perfectum, est magis laboriosum sit: v. gr. pauperi grauem necessitatem patienti largam elemosynam tribuis summa cum facilitate, non est dubium te abundantius mereri, & satisfacere, quam si vnico die graui cum difficultate ieiunasses. Quod si difficultas operis ex seruo spiritus superata sit, non obinde minuit satisfactioem, nec meritum, alias tepidi, & virtutibus exercendis difficiles abundantius mererentur, & satisfacerent, quam spiritus feruētēs, & in exercendis virtutum operibus omnino faciles: quod non est admittendum, vt rectè notauit Coninch. disp. 10. dub. 4. num. 30.

10. Addunt aliqui, debere esse opus supererogationis, & non aliâs debitum: sed immeritò id postulant, cum Concil. *sess. 14. c. 9.* satis indicet, per opera aliâs præcepta fieri satisfactionem posse. Nam, sicut præceptum non impedit meritum, neque satisfactionem impedire debet. Non enim opera virtutis in commodum Deis in nostram utilitatem præcipiuntur. Ergo ex præcepto, nec meritum, nec satisfactio illius diminuitur. Quodlibet namque opus, tamen præceptum, meriti rationem habet: quia factum est à filio in obsequium munificentissimi patris, quem decebat filiorum obsequia se ipso præmiare. Habet tamen rationem satisfactionis, quatenus per ipsum Deo, cuique voluntari se homo submitit, à qua se per peccatum subtraxerat. At hæc ex præcepto non impediuntur, quinimò præceptum augere videntur. Ergo ad satisfactionem non est necessarium esse opus supererogationis, sed potest esse opus aliâs præceptum. Atque ita docent Nauarr. *cap. 26. n. 23.* Sotus in *4. dist. 19. quæst. 2. art. 1. circa finem.* Henric. *lib. 5. de pœnit. cap. 19. num. 5.* Suar. *disp. 37. sect. 4. num. 3.* Fagund. *de sennâ. Eccles. præcept. lib. 9. c. 2. num. 8.* Coninch. *disp. 10. dub. 10. dub. 4. num. 31.* Moment tamen communiter relati Doctores, quibus adhæret Sanch. *lib. 1. sum. cap. 14. num. 6.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. qu. 5. sect. 3. p. 2. n. 12.* & infra latius dicemus; etsi Confessarius possit opus aliâs præceptum in pœnitentiam iniungere, non tamen censeri iniunctum, nisi id expressè explicet: decet enim ad opera aliâs indebita obligare in satisfactionem peccati confessi.

11. Secundo, ex parte satisfaciens conditio necessariò requisita est gratia. Nam, cum satisfactio tendat in reconciliationem cum Deo perfectam, nequit non reconciliatio fieri. Præterea, sante culpa, non potes pro pœna illi debita obtinere remissionem: neque etiam eam remissionem obtinere potes pro pœnis ex aliis culpis remissis relictis: quia dignus non es, vt hæc tibi gratia conferatur. Ergo gratia necessariò ad satisfactionem est requisita. Atque ita indicat satis Trident. *sess. 14. cap. 8.* asserens satisfaciendo pro peccatis conformes fieri Christo Iesu, certissimamque artham glorificationis habere; que peccatori nullatenus conuenire possunt. Deinde asserit Concilium, nos satisfacere non posse, nisi per Christum & in Christo, in quo viuimus, metemur, & satisfacimus. At nullus viuunt in Christo, nisi qui eius gratiam possidet: ergo nullus satisfacere potest, sicut nec mereri, nisi qui gratiam habeat. Atque ita tanquam certum tradit D. Thom. in *4. dist. 14. art. 3. capit. 2.* Bonavent. *ibi, art. 1. quæst. 3.* D. Anton. *3. p. 11. 14. cap. 20. §. 2.* Caiet. *t. 1. Opus. tract. 6. quæst. 3.* Petr. de Soto *relect. ultim. de satisfact.* Dominic. Sor. in *4. dist. 19. quæst. 1. art. 4.* quos refert Coninch. *disp. 10. dub. 4. concl. 1. n. 23.* & 24. aduertit optimè, sæpe benignissimum Deum pœnitentiam peccatoris se humiliantis acceptare in satisfactionem pœnæ temporalis in hac vita, quam infligere decreuerat, vt contigit celestissimo Acha, *3. Reg. 21.* & colligitur ex Ierem. *c. 18.*

12. Præterea ex parte satisfaciens requiritur, quòd sit viator: etenim satisfactio simul cum merito coniungitur, vt patet ex *supradicto loco Concilij*, ibi: *In quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus.* At meritum finita hac vita non est: ergo nec satisfactio. Aliâs anime in Purgatorio existentes, cum Deum ardentissima charitate prosequuntur, breuissimo tempore pro peccatis satisfacere possent, vt notauit Coninch. *disp. 10. dub. 4. n. 24.*

13. Addunt aliqui, requiri, vt satisfactio ab eodem debitor procedat: est enim obligatio ad pœnam soluendam debitum personale, quod non videtur posse per alium satisfieri. Propria namque actione diuinam auctoritatem, & honorem læsisti ab eius voluntate te subtrahendo. Non ergo aliena actione hanc diuinæ auctoritatis læsionem reparare potes; sed necessariò propria submitto, & humiliatio requiritur. Præterea, nemo pro alio mereri, nec demereri potest: ergo neque pro alio satisfacere. Item, non potest satisfacere pro culpa: ergo nec pro pœna. Et fortè ob hanc causam dixit Paul. ad Galat. *6.* *Vnusquisque onus suum portabit.* & 2. ad Corinth. *3.* *Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.*

Cæterum hæc sententia nullatenus admittenda est; sed omninò assertandum, vnum pro alio satisfacere posse. Sic, tanquam certum, docuit Suar. *disp. 48. sect. 2. nu. 4.* Henric. *lib. 5. o. 19. n. 5.* Bellarmin. *lib. 2. de Indulgent. cap. 2.* Aegid. de Coninch. *disp. 10. dub. 7.* Fag. *l. 9. c. 2. n. 20.* & declarauit Catechismus Pij V. de Sac. Pœnit. n. 81. ibi: *In hoc summa Dei bonitas, & clementia maximis laudibus prædicanda est, qui humane imbecillitati hoc condonauit, vt vnus possit pro alio satisfacere.* Et paulò infra addit: *Qui diuina gratia præditi sunt, aliorum nomine possunt, quod Deo debetur, persolvere: quare fit, vt quodam pacto alter alterius onera portare videatur.* Et tamen concludit: *Nec vere de hoc cuiquam iudicium dubitandi locus relictus, qui in Apostolorum Symbolo. Sanctorum communionem profiteamur.* Ratio huius sententiæ est, quia Deus pro sua bonitate, & clementia acceptare potest opera à iusto facta in satisfactionem pœnæ, quam alter pro peccatis debet, ac si illud opus à debi-

tor factum esset. At, posita ea acceptatione, nemini est debitum, obligationem satisfaciendi nullam debitori superesse: ergo potest vnus pro alio satisfacere. Quòd autem bona opera vnus iusti oblata in satisfactionem pœnæ ab alio debite à Deo acceptentur, probat communis vnus fidelium, qui conuincit excitantur ad prædictas satisfactiones applicandas, maxime pro iis, qui in Purgatorio existunt.

14. Hanc sententiam limitat Medin. *de pœnit. tr. 3. quæst. 2. c. 3.* & probabile reputat Coninch. *disp. 10. dub. 7. in fin.* ne procedat semper, & infallibiliter; sed, quando diuinæ bonitati placitum fuerit, prædictam satisfactionem vnus pro alio acceptare: quia nullibi habetur, ob satisfactionem ab altero exhibitam, pœnam, quam quis debet, remitti, sicuti habetur ob satisfactionem propriam. Neque expediens videtur, eam acceptationem infallibilem esse; tum, ne debitores negligentes fiant in satisfactione propria exhibenda, sperantes, amicos pro illis satisfaciendo; tum, ne submissioem, & humiliatioem diuinæ auctoritati debitam omittant. Sed displicet propter hæc limitatio, vt potest contraria communi sensui fidelium, existimanti vnus satisfactionem pro altero oblatam, si absolute deseruere: quod verum non esset, si non foret promissio diuinam infallibiliter acceptandi. Illud vero inconueniens de negligentia satisfaciendi, per accidens est, & abundè compenatur actu charitatis, quem vnus fidelium cum altero exercet, proprias satisfactiones ei applicando.

15. Fundamentum verò illorum, qui asserbant, neminem pro alio satisfacere posse, facile diluitur. Fateor namque, actione propria satisfaciendi exhibendam fore, idque expedire: at ex benignitate Dei aliena submissio, & humiliatio alteri applicata à Deo acceptatur, ac si ab eo esset exhibitâ. Ad confirmationem dico, neminem pro alio mereri: quia esto, id fieri posse, non fuit expediens quòd meritum præmium sit virtutis, que propriis actibus acquiri debet. Ad secundam confirmationem concedo, pro culpa vnus neminem à Christo satisfaciendo posse: quia si de satisfactione quoad sufficientiam loquamur, necessarium non est alium à Christo satisfacere, cum Christus plenissime satisfecerit, præterquam quod ea satisfactio ad æqualitatem sit impossibilis. Si verò sermo sit de satisfactione quoad efficaciam, nullatenus deicit ex alienis actibus fieri: cum enim peccator propria voluntate maculatus fuerit, propria etiam voluntate purgari à macula debuit. Seruus autem est de obligatione ad pœnam, que ex benignitate Dei ob quamlibet, satisfactionem remitti conuenienter potest.

16. Tertio, ex parte Dei requiritur, promissio acceptandi nostra bona opera in satisfactionem pœnæ pro peccatis debite. Etenim, cum cuiuslibet peccator post remissionem culpam, & pœnam desiguetur à Deo aliqua temporalis pœna in Purgatorio luenda, que quantumcumque minima sit, excedit omnem pœnam, que in hac vita sustineri potest, pœnis huius vite compenari nequit: tum, quia sunt pœnæ diuerse, & longè leuiores, tum quia non tenetur Deus eas in recompensationem acceptare, cum liberum illi sit peccatorem pœna à se designata punire, neque aliam loco illius admittere. Vt ergo loco pœnæ designatæ obligatus sit nostra bona opera in satisfactionem admittere, necessaria fuit illius diuina promissio, vt pulchre docuit Medin. *tr. de pœnit. qu. 3.* Suar. pluribus relatis, *disp. 37. sect. 7. à num. 2.* Fagund. *de 2. Eccles. præcept. lib. 9. cap. 2. num. 17.* Coninch. *disp. 10. dub. 4. concl. 3. n. 33.* & colligitur ex Trident. *sess. 14. cap. 8.* asserente nos in Christo viuere, mereri, & satisfacere, facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, hoc est, ex eius meritis, & promissione, ob quæ à Patre acceptantur.

§. II.

De satisfactione sacramentali, & obligatione Sacerdotis illam imponendi.

1. Quæ sit satisfactio sacramentalis, & quem effectum habeat?
2. Debes esse in gratia, vt obtineas effectum.
3. Secluso mortali habet effectum.
4. Satisfactio habet vim impetrandi gratias peruenientes.
5. Non habet gratia augmentum.
6. Plerumque obligatur Sacerdos sub gravi culpa hanc satisfactionem imponere.
7. Quando excusetur ab imponenda satisfactione. Et primò de articulo mortis.
8. Secundo, si credatur pœnitens plene per contritionem satisficisse.
9. Tertio, qualiter tempore subleui.
10. Quid si intra bonam sapientiam constituitur.
11. Quid, si pœnitens credatur nullam admittitur.

1. Executio operis à Confessario in pœnitentiam peccati confessi iniuncta est satisfactio sacramentalis, quæ est

per se spectata vim habeat remittendi penas peccatis debitas, quia ut suppono, est opus virtutis ab homine grato effectum: at, ut a Confessario imponitur, tanquam pars completæ & integræ Pœnitentiæ Sacramentum; ut docuit Concilium Florentinum in decreto Eugenij; & Concilium Tridentinum sess. 14. capit. 3. efficacior vim obtinet ex Christi institutione. Hæc maior efficacia non provenit, ut placuit Dominico Soto in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 5. §. Nihilominus. ex eo, quod pœnitens, pœnitentiam iniunctam exequens, pœnitentiæ actum eliciat; aliâ tunc illius efficacia ex opere operantis procederet, & seculo Sacramento consistere posset: sed ex eo, quod sit pars integræ, & completæ sacramentum præteritum: ac proinde sicut sacramentum confert suos effectus ex opere operato rectè dispositis; sic executio operis à Confessario iniuncti, quæ pars est Sacramenti, confert suum effectum obicem non ponenti: effectus autem huius satisfactionis sacramentalis est remissio pœnæ pro peccatis debita. Ergo hæc remissio non ex opere operato confert. Et ita ex communi sententia tradit Suar. disp. 38. sect. 2. Viuald. de satisfact. n. 13. Henriq. lib. 5. c. 20. n. 7. Coninch. disp. 10. dub. 10. concl. 1. & 2. Fagundez de secundo Eccles. præcept. lib. 9. cap. 3. à num. 2. Quarta autem remissio ex opere operato concedatur, solum Deo cognitum est. Verius est, maiorem remissionem concedi feruentius, & deuotius satisfactionem exequenti. Decet enim, Deum liberaliorem se ostendere iis, qui ei diligentius obsequuntur. Stante verò æqualitate satisfactionis nunquam abundantior remissio vni potius, quam alteri conceditur: quia Deus personarum acceptor non est; & notauit Coninch. disp. 10. dub. 10. numer. 93. concl. 3.

2. Notanter dixi, conferri hanc pœnæ remissionem, non pœnitenti ob: nam, si tempore, quo pœnitentiam exequeris, in statu peccati mortalis exillas, impeditur illius effectum: quia dum es in peccato, non viuus in Christo, & consequenter neque in illo satisfacis. Quod à Triu. sess. 14. c. 8. requisitum est. Deinde, quia remissio pœnæ temporalis est effectus supernaturalis; præparans hominem ad gloriam: qui autem est in mortali, omnino est ad gloriam improportionatus. Non igitur ei pœnæ debet remitti. Atque ita docet ex communi sententia Suarez disp. 38. sect. 3. numer. 3. Coninch. disp. 10. dub. 11. numer. 96. Henriq. lib. 5. cap. 8. & 3. capit. 20. numer. 7. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. p. 4. num. 16. aduersus Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 5. Zelot. in praxi fol. 371. Ruiz controu. 95. Med. & alios ab Henriq. & Valq. relato: propterea quod hæc satisfactio, non est dignitate operantis, sed ex meritis Christi proveniat. Verum esto ex meritis Christi proveniat, fauor est satisfaciendi peccato, quem non decet fieri inimico.

3. Secluso autem mortali peccato effectus satisfactionis non impeditur, tamen satisfactio veniali culpa vitietur, ut bene notauit Coninch. disp. 10. dub. 10. n. 88. Henriq. lib. 5. c. 20. n. 7. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 3. p. 4. num. 16. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. quæst. 3. concl. 3. quippe ea satisfactio non est eorum opus, & ut à te procedit sed, ut est sacramenti pars, & quasi Christi opus, effectum habet, sicuti habet effectum gratiæ sacramentum cum peccato veniali susceptum; tamen contrarium sentiat Vasquez de pœnit. quæst. 94. art. 2. dub. 5. n. 14. eod. quod satisfactio nullam aliam bonitatem moralem habeat, nisi eam, quam suscipit ab operante, aliâ si ob finem mortali peccaminosum satisfactio ferret, effectum non careret, sicuti non caret effectus Baptismus, vel Confirmatio in peccato mortali suscepti. Sed responderetur, opus satisfactorium ex prauo fine factum, solum extrinsecè, & quatenus ab operante procedit, vitiat, eaque de causa nullam bonitatem moralem liberam obtinet: at quia in se, & physice est opus gratum Deo, & à Christo assumptum in sacramenti partem, ea de causa remissionem pœnarum obtinere potest ex Dei gratia, & Christi meritis. Si autem ex prauo fine mortali fuerit, eo tempore effectum remissionis habere non potest, sicuti nec susceptio Baptismi, alteriusque sacramenti: quia à peccato mortali debetur.

An verò prædictum opus, recedente peccato mortali, habeat suum effectum, incertum est. Valde pium & probabile est, effectum habere: siquidem, ut probabilis defendimus, recedente satisfactione, sacramentum pœnitentiæ suum conferre effectum. Ergo idem est huic parti concedendum. Atque ita docent Henriq. lib. 5. cap. 20. num. 7. Viuald. de satisfact. n. 12. in fine. Suar. disp. 38. sect. 8. Coninch. disp. 10. dub. 11. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 3. part. 4. num. 17. Et videtur aperte decipi in cap. Quæret aliquis de pœnit. dist. 3. in fine, ibi: Satisfactio nis fructum non percipit impeditus peccato, quod non deseruit: percipitur autem, cum eius pœnitentia fuerit subsoluta: sicut ad lauacrum sic accedens, regenerationis Sacramentum accipit, non tamen in Christo renascitur: renascitur autem virtute Sacramenti, quod perceptum cum fictio illa de corde eius recesserit veraci pœnitentia.

4. Præter hanc remissionem pœnæ temporalis, concedenda est satisfactio quædam vis impetrandi gratias præuenientes,

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

& auxilia diuina, pro ut diuina bonitati placitum fuerit, quæ peccata in futurum pœnitens caueat. Etenim, cum hæc satisfactio, ut ex Triu. sess. 14. c. 8. constat, instituta sit, non solum ad puniendâ peccata præterita, & pœnas pro illis debitas recompenstandas; sed, ut cautiore, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiat, & à peccatis committendis reuocet; necessariò illi concedenda est hæc vis impetrandi gratias præuenientes, utpote necessarias ad peccatorum fugam. Atque ita tradit Suar. disp. 38. sect. 2. n. 3. Coninch. disp. 10. dub. 10. n. 92.

5. Addunt aliqui huic satisfactioni, gratiæ habitualis augmentum, tanquam effectum ex opere operato: sed immeritò, tum, quia ipsa neque est sacramentum, neque pars essentialis illius; sed solum pars integralis perficiens sacramentum factum: neque est instituta ad reconciliandum pœnitentem cum Deo aliâ attritione existentem in mortali reconciliaret, quod est absurdum: sed solum est instituta ad remissionem pœnæ pro peccatis debita, & ad facilius peccata in futurum cauendam quos effectus gratiæ habitualis non deseruit, ut bene D. Th. in 4. dist. 16. quæst. 1. art. 1. q. 2. ad. 3. notauit Coninch. disp. 10. de pœnitent. dub. 10. num. 94.

6. Hanc satisfactionem plerumque obligatur Sacerdos sub graui culpa pœnitenti imponere, ut satis indicat Trident. sess. 14. c. 8. vers. Debent ergo Sacerdotes. & tradit communis sententia apud Suar. disp. 38. sect. 3. numer. 1. Henriq. lib. 5. sum. cap. 20. numer. 6. Coninch. disp. 10. dub. 8. concl. 1. Fagund. lib. 9. de pœnit. cap. 3. numer. 8. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quæst. 1. Tum, ut æquitatem iudicij seruet, debitam pro peccatis pœnam exigendo: tum, ut pœnitentem coërceat, ne iterum in peccata labatur: tum ne sacramentum imperfectum relinquat. Ob quam victimam rationem credo, sacerdotem obligatum esse sub graui culpa pœnitentiam iniungere, cum commodè potest, tamen si confessio sit de solis venialibus, vel de mortalibus iam confessis; nam Sacerdoti incumbit, ne mitium, & imperfectum Sacramentum relinquat, quod necessariò sit nulla pœnitentia imposita. Quapropter, etsi pœnitentia imponenda leuis sit; non est tamen leuis illius ommissio, sicuti notauit Ioan. Sanch. disp. 15. select. disp. n. 14. & 17. aduersus alios oppositum docentes.

7. Dixi, plerumque: quia aliquando licet hoc sacramentum ministrare, nulla satisfactione iniuncta. Cum enim hoc Sacramentum necessarium sit, & perfici essentialiter possit absque satisfactione, non debet ob illius impossibilitatem omiti. Igitur omiti satisfactio potest, si pœnitens ita sit in extremis, ut nec minimam exequi valeat: quia obligatio imponendi pœnitenti satisfactionem, est, cum pœnitens capax est, illam exequendi, uti ex communi sententia tradit Caiet. tom. 1. Opuscul. quæst. 2. art. 2. Nauarr. cap. 26. n. 20. Suarez disp. 38. sect. 3. num. 4. Coninch. disp. 10. de pœnitent. dub. 8. numer. 63. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 9. cap. 3. numer. 9. Rarò tamen hæc impotentia contingit: nam, si pœnitens non est sensibus destitutus, credo, Sacerdotem obligatum esse illi pœnitentiam imponere, etsi leuissimam, nempe, inuocationem nominis Iesu ore, vel corde; voluntariam oblationem infirmis, & dolorum, alijque similem pium motum. Quod si peccata ampliore satisfactionem exposculent, & credatur infirmus victurus, imponenda est sub obligatione, si conualuerit, exequenda, ut docuit Theod. Cantuarien. in cap. 26. quæst. 7. ibi: Si diuinitus ereptus conualuerit, pœnitentia modum à Sacerdote sibi impositum diligenter obseruet. Et tradit Fagund. d. l. 9. cap. 3. n. 9. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. q. 2. et. 1. fin.

8. Secundò, excusatur sacerdos à pœnitentiæ impositione, si probabiliter existimet, pœnitentem, ob vehementem contritionem, vel ob aliam grauem pœnitentiam assumptam plenè peccatis satisfecisse. Nam, stante hac opinione æquitas iudicij postulat, ut reus absoluat ab obligatione solvendi, cum nihil soluendum habeat. Sic Suar. Coninch. Fagund. locis alleg. Sed hic casus moraliter est impossibilis, cum absque diuina reuelatione constare Sacerdoti non possit, pœnitentem plenè pro peccato satisfecisse, ut bene aduertit Coninch. d. dub. 8. n. 63. Præterea deberet constare, non indigere pœnitentia in remedium, & medicinam peccatorum præseruatiuum, quod vix est possibile.

9. Tertio, ad idem est, si tempore Iubilei confessio fiat: nam, cum per Iubileum plena peccatorum concedatur remissio, superfluit: qualibet alia satisfactio. Verum, quia sæpe accidit pœnitentes intentione lucrandi Iubileum confessionem fecisse; postmodum verò, vel mutata voluntatem, vel ab eo lucrando impediti; nullatenus Sacerdos satisfeceret, si hac intentione contentus esset; sed necessariò debet ad executionem illius intentionis obligare pœnitentes, etque diligentias pro lucrando Iubileo in pœnitentiam iniungere, sicuti docuit Valq. quæst. 94. art. 2. dub. 3. Ipsis verò obligatis Iubileum lucrari, non tenetur Sacerdos aliam pœnitentiam in satisfactionem iniungere ob rationem dictam: quia Iubileum est plena peccatorum remissio: & tradit aliis relatis Emman. Sa. verbo Satisfactio. n. 2. Tolet. lib. 6. cap. 23. n. 10. & pluribus exornat Suar. disp. 38. sect. 10. n. 10. Bene tamen potest, & plerumque tenetur,

tur, aliquam satisfactionem ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum eis iniungere: nam, cum sacerdos non solum sit iudex, sed Medicus, qui pœnitentes mederi debet, & per obtentionem Iobelei non censentur regulariter satis curari, tenetur eas pœnitentiam iniungere, quæ huic fini vitæ sibi fuerint conuenientes. Quapropter rectè inquit Suar. *disp. 38. sect. 10. n. 10.* his temporibus pœnitentes ad executionem pœnitentiæ à Confessariò iniunctæ raro, vel nunquam excusari ob Iubileum, vel plenariam Indulgentiam: quia plerunquè imponuntur leuissimæ pœnitentiæ, & quæ vix sufficiunt per modum medicinæ.

10. Quartò, creditur Fagund. *de secundo Eccl. præcep. lib. 9. cap. 3. numer. 9.* & Bonac. *disp. 5. de pœnitent. quest. 5. sect. 3. part. 2. numer. 3.* excusari Sacerdotem ab impositione pœnitentiæ, si lapsus intra horam pœnitentiæ sacramentum scrupuloso ministrat. Moveri possunt: quia pœnitentia in prima confessione imposita ceteri debet pro aliis imposita esse. Sed hoc ad summum verum esse potest, casu, quo scrupulosus eadem peccata, à quibus in prima confessione absolutus fuit, iterum clauibus Ecclesiæ subiceret: quia satisfactionis prioris impositio vix fuit sufficiens pro illorum peccatorum remissione obtinenda. Ceterum, neque cum hac limitatione hanc exculpationem admitto, ne consequenter dicamus, Sacerdotem excusatum esse à pœnitentia iniungenda, quoniam pœnitens de peccatis rectè confessus confessionem instituit. Ratio autem huius obligationis ea est: quia Sacerdoti nunquam constat pœnitentiam iniunctam sufficientem esse ad plenam pœnitentiæ debitæ remissionem: quinimò plerunquè prelumere potest, insufficientem esse: quippe sepe insufficientes imponitur, & longè leuior, quàm peccata exigunt, ob maiorem pœnitentis fructum, ne à Sacramento Pœnitentiæ accedat, ne de pœnitentia iniuncta horrorem concipiat. Quod verò Bonac. inquit, posse eandem pœnitentiam priori confessione impositam denuò imponi, mihi displicet: quia esto opus aliàs præceptum in pœnitentiam iniungi possit: non tamen præceptum eodem titulo.

11. Quintò, addunt aliqui, quos minus benè refert Henric. *lib. 5. sum. c. 20. n. 6. in comment. lit. Z.* Sacerdotem ab obligatione imponendi pœnitentiam excusatum esse, si credat, pœnitentem nullam esse admissurum, vel excurrurum. Nam, cum impositio pœnitentiæ in bonum pœnitentis referatur, ea impositio potius in illius detrimentum, quàm commodum cedit. Item, finis, ob quem pœnitentia imponitur, est, ut pœnitens illius executione pro peccatis satisfaciatur. Si ergo illam excurrurum non est, quinimò neque admissurum, finis impositionis cessat, ac proinde & Confessarij obligatio. Sed hanc exculpationem nullatenus censio admittendam, sicuti neque eam admittit Reg. *lib. 7. n. 12.* Bon. *disp. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 2. n. 5.* Fagund. *9. de pœnit. c. 3. n. 10.* Nam cito, plures DD. non infimè notæ, quos infra referemus, sentiant, pœnitentem obligatum non esse pœnitentiam iniunctam acceptare, vel acceptatam implere: ac Sacerdotem non audent à pœnitentia iniungenda excusare, ut ne videatur peccatis pœnitentis conuincere, ea imposita relinquens: tum, ne sit occasio pœnitenti peccata temerè, & in grauiora incidendi, vtpote qui se sentit franco pœnitentiæ destitutum: tum, ne Sacramentum Pœnitentiæ truncatè, & imperfectè ministrat, nullam pœnitentiam, partem illius integram assignando. Qui fines non cernunt, tamen pœnitens pœnitentiam non acceptet, neque implcat.

§. III.

Quæ, qualiter, & quanta satisfactio imponenda sit.

1. Opus bonum pœnitens, & aliquando ex præcepto debitum imponi potest.
2. Non est necessarium, ut sit opus externum.
3. Quid de suffragiis pro animabus Purgatori.
4. Debet esse opus præstandum ab ipsomet pœnitente.
5. Qualiter opus publicum in pœnitentiam iniungi possit.
6. Potest cogi pœnitens ad confessionis frequentiam.
7. Quid de reliquis Sacramentis dicendum sit.
8. Quantitas pœnitentiæ arbitrio prudentis Confessarij relinquatur.
9. Peccat grauius Confessariò, si absque causa leuissimam pœnitentiam pro grauius peccatis iniungat.
10. Stante causa licitum est.
11. Pœnitens monendus est, pœnitentiam non esse delicto commensuratam.
12. Plerunquè sub præcepto pœnitentiæ imponenda est.
13. Sub consilio verius est imponi sacramentaliter non posse.
14. Grauis pœnitentia imponi non potest sub leui obligatione.
15. Sub conditione verius est imponi non posse: quidquid aliq. contrarium sentiant.
16. Regulariter ante absolutioem est satisfactio imponenda.

1. Ceterum est, opus in satisfactionem iniungendum debet esse bonum moraliter, & de se Deo gratum: siquidem in satisfactionem peccatorum, & perfectam cum Deo reconciliationem assumitur. Debet item esse pœnitens, & naturæ humanæ afflictum: quam conditionem habent omnia opera bona post naturæ lapsum, ut aliis relatis probant Valent. *1. 4. disp. 7. quest. 14. par. 3.* Pirigian. *2. p. disp. 15. q. 1. art. 1. conc. 1.* Non requiritur necessarium esse opus supererogationis; sed potest esse opus aliàs præceptum: nam ex eo, quod præceptum sit, non impedit, quin in partem sacramenti, & peccati satisfactionem assumatur, & nouo titulo pœnitens ad illius executionem obligetur. Quinimò aliquando expedit ita fieri, saltem ex parte, si pœnitens creditur illius pœnitentiæ impositione ad præceptorum obseruationem fore excitandum; cum tamen antea tepidus, & remissus extiterit. Frequenter autem opera non præcepta, sed supererogationis imponenda sunt: quia operibus aliàs præceptis vix ceteri potest pœnitens grauari, cum iam grauius sit; ac proinde rationem pœnitentis dimittit habent. Quocirca, quoties confessarij opus in pœnitentiam iniungit, semper intelligendum est iniungere opus non debitum, nisi contrarium communi consuetudine expressum intelligatur, sicuti intelligitur in elemosina, quæ si detur extreme indigenti, sit ea satis: quia est calus extraordinarius, qui non censetur exceptus: & sicuti si præcipere, debet festis duplicem Missam audire, censendus est Missam ex præcepto, & aliam tantum supererogationis præcipere. Si præcepit singulis diebus Missam audire, creditur Missa diei festi contingenti contentus esse, ne nimium pœnitentem grauet. Secus esset, si diceret, ut singulis hebdomadis Missam audiret, censendus esset velle obligare ad Missam aliàs non debitam ex præcepto, vel voto. Quando autem penitus circumstantiis, dubium est, consulendus est confessarij, si potest, sin minus prudentis arbitrio res decidenda. Quæ Omnia Docent communiter Doctores, ut videre est in Suar. *disp. 38. sect. 6.* Henric. *1. 5. cap. 21.* Coninch. *disp. 10. dub. 8. num. 68.* & seqq. Laym. *1. 5. sum. tract. 6. cap. 15. q. 2.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 2. numer. 11.* Thom. Sanch. *1. 1. sum. c. 14. n. 5.* Fagund. *de 2. Eccl. præcep. 1. 9. c. 5. n. 8.* & aliis.

2. Tamen opus in pœnitentiam iniungendum debere necessarium externum esse docuerit aliis relatis Ioann. Sanchez *in select. disp. 16. num. 1.* propterea quod pars Sacramenti sit, quæ visibilis debet esse, sicut & sacramentum; & quia imponitur per modum præcepti humani, quod in actum interioem directè cadere non potest: attamen praxis Ecclesiæ, & communis sententia docet, actus interiores, verbi gratia, aliquam ipsam meditationem, de Dei præsentia, de iudicio futuro, de morte imminente, de peccatorum fœditate, & grauitate, aliquemque contritionis actum, & similia iniungi posse. Nam esto, per se sensibilis non sit, sunt tamen sensibilis, quatenus à Confessariò iniunguntur, & à pœnitente acceptantur: quod sufficit, ut pars sacramenti esse possint, sicuti est contritio, quæ per confessionem manifestatur; & Corpus Christi in Eucharistia, quæ medijs speciebus consecratis sensibilis redditur. Et licet hæc iniungantur ad modum humani præcepti: quia tamen non iniunguntur absolute, sed ex pœnitentis consensu, & acceptatione, ea de causa, et si interiora sint, & inuisibilia, sub præcepto cadere possunt: sicuti docuerunt Suarez *disp. 38. section. 6. num. 2.* Reginald. *10. 1. lib. 7. num. 22.* Bafil. *Ponc. lib. 1. de matrim. cap. 7. num. 4.* Coninch. *disp. 10. dub. 8. numer. 67. conclus. 4.* Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 2.* Bonac. *disp. 5. de pœnitent. quest. 5. sect. 3. par. 2. n. 10.* Fagund. *de secundo Ecclesiæ præcepto. lib. 9. cap. 5. n. 5.* & alij. Quinimò, et si frequenter opus externum in pœnitentiam iniungatur, quia facilius & certius, præsertim à rudibus, impleri potest, aliquando tamen expedit supradictam meditationem, & considerationem iniungi, vtpote efficacissimam ad vitæ antea emendationem, ut benè notarunt Suar. Coninch. Laym. *loc. alleg.*

3. Quod verò prædictis Ioann. Sanch. subiungit *dicitur disp. 16. n. 1.* non posse, inquam, confessarij pœnitenti imponere in pœnitentiam peccatorum, ut aliquas orationes pro animabus purgatori recitet; eo quod sacramentum non in satisfactionem alicui peccati, sed proprii institutum sit, mihi displicet. Concedo namque, sacramentum Pœnitentiæ ad delenda peccata pœnitentis, tam quoad culpam, quàm quoad penam infirmitatem esse: sed inde non inferitur, orationes pro animabus Purgatori applicandas effectum in pœnitente habituras non esse: habent quidem effectum ex opere operato, & virtute sacramenti, qui à pœnitente animabus Purgatori communicari non potest, tamen illis communicat effectum, seu satisfactionem, illis orationibus correspondentem, quatenus ab ipso procedunt: qui effectus est omnino distinctus, & separabilis ab effectu & satisfactione, quem illæ orationes habent, quatenus à Confessariò sunt iniunctæ, & pars sacramenti Pœnitentiæ constituta.

4. Rursus debet esse opus ab ipsomet pœnitente præstandum, quicquid in contrarium sentiant Fagund. *1. 9. de secundo Eccl. præcep. cap. 4. numer. 12.* & Suar. *disp. 38. sect. 9. numer. 10.* Nam

Nam esto, vnus pro alio satisfacere possit; illius tamen satisfactio pars sacramenti penitentiae esse non potest: & consequenter neque ex opere operato effectum habere. Quippe satisfactio sacramentalis necessario imponenda est à confessario ex potestate, quam habet, ligandi, ac soluendi in sacramento penitentiae. At confessarius non alium, praeter penitentem ligare ac soluere potest, neque alterius delicta vindicare. Ergo nemini alteri potest satisfactio sacramentalem imponere. Praeterea Florent. & Trident. declaratur, materiam sacramenti penitentiae esse actus penitentis, scilicet contritionem, confessionem & satisfactioem. Ergo satisfactio, quae non est à penitente facta, pars materialis Sacramenti esse non potest. Quocirca, cum alicui imponitur in penitentiam, vt ipse, vel alius nomine ipsius peregrinationem suscipiat, orationes fundat; non aliena oratio, & peregrinatio in penitentiam iniungitur, sed illius diligens procuratio, quae non abique labore & difficultate fit, vt bene notatur Layman. l. 5. sum. tract. 6. c. 15. q. 2. n. 10. in fine. Valsq. de penit. qu. 94. art. 2. dub. 1. n. 11. Henrici. l. 5. cap. 2. n. 7. Coninch. disp. 10. de penit. dub. 8. n. 66. & plures referens Bonac. disp. 5. de penit. q. 5. p. 4. n. 14. Illud verò est omnino certum, quodque etiam admittit Suar. si penitens specialiter indiget satisfactioem in medellam, & praeseruationem peccatorum, nullo modo posse per alium impleri quia medicina ab altero sumptay. g. ieiunium, & medicum non potest.

5. Sed an opus iniunctum debeat esse secretum, an possit esse publicum, non consentiunt DD. Et quidem, si secreta sint, omnes conveniunt, iniustissime cogi penitentem ad penitentiam publicam: cogitur enim ad ea manifestanda. Si autem peccata publica sint, & scandalosa, adhuc Nauarr. in cap. Sacerdos de penit. disp. 6. n. 86. & in sum. ca. 6. n. 10. Emman. S. verbo Satisfactio n. 12. Reginald. l. 7. n. 32. Vega. p. 1. cap. 1. vers. Inferitur praeterea. & alij negant, posse eam penitentiam iniungi: quia esset delictorum manifestatio, & sigilli violatio: nam esto, illa peccata aliis nota sint, nouo titulo agnoscuntur ob penitentiam, & certiora redduntur. Caterum, saepe ob peccata publicè commissa expedire, & aliquando etiam necessarium esse penitentem cogere ad penitentiam publicam exhibendam, vt sic scandalo satisfaciatur, communis est sententia, teste Suar. disput. 38. sect. 6. numer. 3. Valsq. qu. 94. art. 2. dub. 2. Coninch. disput. 10. dub. 8. numer. 74. conclus. 6. Henrici. l. 5. cap. 1. n. 12. Bonac. disput. 5. de penitent. qu. 5. sect. 3. p. 2. numer. 14. & videtur decusum in cap. 1. de penitent. & remissionib. & à Trident. sess. 24. cap. 8. de reformat. quae non solum de foro iudiciali, sed penitentiali, & sacramentali loqui optime expendit Valsq. loco allegato. Ratio est manifestata: quia confessario competit peccata punire, eaque mereri ea punitione, & medicina, quae necessaria est: at saepe conuenit, & saepeque necessarium est peccata publica, & scandolosa publicè punire, & satisfactioem publicam mereri. Ergo confessarius ad sic puniendum, & medendum potestatem habet. Neque inde fit, sigillum violari: quia haec obligatio ex consensu penitentis imponitur, aliam non absolvendus: sicuti iniurianti onus imponitur postulandi veniam ab offenso, abique vlla sigilli violatione.

Quod si obicitur: Ergo penitens, cuius peccatum cedit in commune reipublicae detrimentum, nisi manifestetur, cogi poterit, vt in illius manifestationem consentiat: Admittendum est, si velit absolutionem obtinere: quia cogitur praestare id, quod iure diuino & naturali tenetur. At eo non consentiente, neque illi est absolutio concedenda, neque confessio manifestanda.

Si verò penitentia publica necessaria non fit ad satisfactioem scandali raro expedire potest cogere penitentem ad illius acceptationem, & nolentem acceptare inabsoluitur dimittitur: quia hoc sacramento illiusque penitentiae impositione, bonum penitentis, quoad fieri potest, procurandum est, quod ex hac penitentiae publicae impositione absolutionisque negatione nequaquam promoueri potest, vt bene notatur Coninch. disp. 10. dub. 8. in fine.

6. Granior dubitatio est, an cogi possit penitens ad confessionis frequentiam. Ratio difficultatis est: nam vel astringitur ad confitenda peccata commissa, vel committenda. Ad commissa, cum supponamus ea esse concessa, astringi non potest, quippe nulla lex humana arctare peccatorem potest ad binam suorum peccatorum confessionem. Ad confessionem autem eorum, quae committenda sunt, nequit astringi: etenim obligatio haec fatendi solum esse potest sub conditione, si committantur; cuius conditionis positionem ipse peccator vitare debet. Non igitur astringi penitens potest ad frequentem confessionem. Atque ita docuit Nauarr. in sum. cap. 9. n. 1. & cap. Placuit. disp. 6. numer. 115. Sed contrarium omnino tenendum est cum communi sententia, quam pluribus relatis firmat Valsq. qu. 91. art. 3. dub. 7. numer. 12. Ioan. Sanch. disp. 13. sect. 1. numer. 2. Layman. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. numer. 12. vers. Carneat. Tol. l. 5. sum. cap. 13. numer. 6. Fagund. de secundo Ecclesia. praecipio. l. 9. cap. 5. numer. 4. Et probat vñus communi Ecclesiae: passim enim assueti peccatis, ad frequentes confessiones

astringuntur; quippe confessio est opus maximè Deo gratum, & ad remouendum prauos habitus, coërendumque peccatorem à peccatis committendis efficacissimum: ergo in penitentiam iniungi potest. Neque obstat lege humana neminem obligari posse ad eadem peccata bis confitenda: nam hoc intelligendum est directè, & formaliter: factis indirectè ex obligatione ad confessionem: ex hac enim obligatione nascitur, quod aliquando debeat peccata confessa fateri, si nolit ex venialibus denudò commisisse confessionem facere. Praeterea esto absolute nulla lex humana ad frequentem confessionem obligare possit, (quod falsum est): at ex aliqua suppositione, & quasi pacto oprime potest. Etenim confessarius ad confessionis frequentiam penitentem obligat ob beneficium absolutionis illi concessum, aliam non concessurus: sicuti Pontifex in voto castitatis, & in impedimento affinitatis dispensans ad menstruum confessionem obligare solet. Quinimò censent Ioan. Sanch. non solum ad confessionis frequentiam obligari penitentem posse; sed vt cum eodem Confessario fateatur. Sed hoc raro vel nunquam expedit; est enim grauissimum periculum, vel transgrediendi penitentiam, vel infideliter confitendi. Adde ex obligatione ad confessionem non astringi penitentem per se ad fatenda peccata iam confessa, vel committenda; sed indifferenter ad haec, vel illa, prout sibi placuerit, & expediens esse iudicauerit, in quo nulla est deordinatio.

7. De reliquis Sacramentis facilis est resolutio, an eorum susceptio possit in penitentiam imponi: Et quidem, de Eucharistia cetero certissimum, si à Confessario iudicatum fuerit expedire, quia cedit in Dei honorem, & maximum penitentis fructum: Ad Confirmationem suscipiendam, casu, quo suscipi non fit, optime potest penitens obligari, cum omnibus Christianis expedit hoc sacramentum suscipere: & idem est de extrema Vnctione, si in extremis sit constitutus. Ad susceptionem autem Sacramenti Ordinis, vel matrimonij, nullatenus censco obligari penitentem posse: quia sunt status summam libertatem requirentes; sicuti neque ad religionis statum, vt notauit Fagund. lib. 9. de penit. cap. 5. numer. 5.

8. Quanta verò penitentia sit à Confessario iniungenda, ipsius arbitrio relinquitur, non quidem vt pro libro grauem, vel leuem possit iniungere; hoc enim aequitas iudicij non patitur; sed secundum grauitatem peccatorum, & penitentis dispositionem. Haec enim duo praè oculis habere debet; vt arbitrium penitentiae legitimum sit. Etenim haec penitentia, vt inquit Tridentin. sess. 14. cap. 8. circa finem, in duplicem finem referenda est, nempe, in praeteritorum vindictam, & castigatorem, & ad nouae vitae custodiam, & infirmitatis medicamentum. Vnde penitentia, quae praeterita delicta vindicat, & futura praecauet, & medetur, rectissima est. Hinc fit, expediens esse avaris, & rapacibus, si diuitias habent, elemosynas in penitentiam iniungere, luxuriosis ieiunium, carnis macerationem & regulariter omnibus quotidianam oratij recitationem, & confessionem menstruum, quia haec & peccata praeterita vindicant, & coërent à futuris.

9. Si autem Sacerdos absque iusta causa leuissimam satisfactioem pro grauib. peccatis iniungat, sine dubio mortaliter peccabit, quia nec peccata punit, nec penitentem medetur: & manifestè colligitur ex Trident. sess. 14. c. 8. circa finem. asserente, debere Sacerdotes, quantum spiritus, & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & penitentium facultate salutare, & conuenientes satisfactioes iniungere, ne si forte peccatis conuincant, & indulgentis cum penitentibus agant, leuissima quaedam opera pro grauissimis delictis iniungendo alienorum peccatorum participes efficiantur.

10. Notanter dixi, si absque iusta causa nam ea intercedente optime potest Confessarius, imò debet penitentiam peccatorum grauitati debitam temperare: ex hac enim mitigatione, nec sacramento fit iniuria, cum ipsum ad sui integritatem solum exigat satisfactioem imponi, & recta illius administratio perit, vt imponatur secundum prudens sacerdotis arbitrium, vt dicitur in cap. Deus, qui de penit. & remiss. & in cap. Mensuram, de penit. disp. 1. & alijs, quae referuntur 26. qu. 7. Neque item fit iniuria Deo, cum ius puniendi peccatum, prout par est, non amittat. Ex alia parte cedit haec mitigatio in penitentis vtilitatem: siquidem hac via confessioni afficitur, quam tamen horretet, si grauior ei imponeretur. Quapropter penitentiam quam timer Confessarius penitentem ex infirmitate non exequatur, moderari debet, vel in aliam leuiorem commutare: potius enim expedit, puniendū in Purgatorio remittere, quam ob omisam penitentiam in Infernum detrudere, sicuti dicit Ioan. Getlon. 2. p. Operum in reg. moralib. & tradit Nauarr. cap. 26. n. 18. & 20. & in d. cap. Mensuram, de penit. disp. 1. n. 5. & 6. Henrici. lib. 5. cap. 21. n. 1. Suar. disp. 38. sect. 4. n. 4. Coninch. disp. 10. dub. 8. à n. 71. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. concl. 2. & 3.

11. Moment tamen communiter Doctores, vt videre est in Suar. disp. 38. sect. 4. n. 4. Coninch. disp. 10. dub. 8. n. 73. Vuald. de satisfactio. numer. 10. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. q. 2. concl. 2. Bonac. disp. 5. de penit. qu. 5. sect. 3. p. 2. n. 17. Reginald. lib. 7. n. 38. & 47. & alijs, Confessarium leuiorem penitentiam imponentem,

Ferd. de Castro, Sum. Mor. Pars. I. V.

nentem, quàm peccata merentur ob iustum timorem, quem habet, ne si grauiorem imponat, omittatur; & debere mouere pœnitentem, pœnitentiam delicto commensuratum non esse, tum, ne ob leuitatem pœnitentiæ iniunctæ leuissimè delicta existimet; tum, vt exerceatur ad nouam satisfactionem sponte assumendam.

Modus imponendi pœnitentiam esse potest ex præcepto, vel ex consilio. Item, absolutus, vel sub conditione alicuius operis.

12. Omnes Doctores admittunt plerumque ex præcepto imponendum esse, & sic esse intelligendum, cum sacerdos contrarium non expresserit. Sed, an sub consilio imponi possit, varius est eorum sensus. Affirmant Paludan. in 4. dist. 20. q. 2. Nauart. in c. 1. n. 33. c. 52. de pœnit. dist. 6. & in sum. c. 26. n. 22. c. 24. Emman. Sâ. verbo, Satisfactio, n. 11. Petr. de Soto lect. 2. de satisfact. Suar. disput. 38. sect. 3. n. 2. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. n. 11. Fagund. de secundo Eccles. præcep. lib. 9. in fines & c. 3. n. 2. c. 11. Bonac. disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 2. n. 6. Mouentur: quia Confessarius imponere debet pœnitentiam, prout iudicauerit conuenientius esse. At sæpè conuenientius est, non arctare præcepti obligationem pœnitentem: sed suâ liberâ voluntati opus iniunctum relinquere. Ergo id poterit Confessarius præstare. Neque inde fit, Confessarium non exercere potestatem ligandi, ac soluendi in pœnitentem: exercet utique: quia ligat pœnitentem, ne ex opere operato plenam suorum peccatorum remissionem obtineat, nisi medio opere in pœnitentiam iniuncto. Hinc inferunt Suarez sect. 6. num. 6. Fagund. Emman. Sâ. & alij, posse Confessarium in pœnitentiam designare quodlibet bonum opus à pœnitente efficiendum: & de facto designari illis verbis absolutionem subsequenteribus: *Et quidquid bonifeceris, vel mali patienter sustineris sit tibi in remissionem peccatorum, &c.* Subdunt verò prædicti Doctores limitationem, vt solum pro peccatis in ea confessione absolutis censentur ea verba habere effectum ex opere operato.

13. Ceterum, verius censeo; pœnitentiam per modum consilij impostam sacramentalem non esse, neque effectum ex opere operato habituram, ac proinde Confessarium suæ obligationi nullatenus satisfacere pœnitentiam sub consilio imponentem. Sic docuit Valq. quest. 94. art. 2. dub. 1. num. 10. Coninch. disput. 10. de pœnit. dub. 8. num. 64. Mouer: quia pœnitentia impositio nascitur ex potestate, quam sacerdos habet, pœnitentem ligandi, ac soluendi, non solum à culpis: sed etiam à pœnis pro culpis debitibus. At, si confessarius voluntati pœnitentis pœnitentiam remittit, nullo modo ad illius executionem pœnitentem ligat. Quòd si dicas eum Suar. ligare, si velit remissionem peccatorum perfectam obtinere: obstat, quia hæc non est ligatio: sicuti non ligaret Pontifex ad lucrandum Indulgentiam eum, cui concessa Indulgentia est, si orarium recitet. Præterea ex potestate, quam Sacerdos habet ligandi in hoc sacramento, inferunt Doctores obligationem, quam fideles habent confitendi sua peccata, vt pote qui alia via non possunt peccatorum absolutionem obtinere: ergo inde etiam inferre debent obligationem, saltem ex præcepto, quam habent pro pœnis satisfaciendi, cum ex eadem potestate vtraque obligatio ortum habeat. Item, sacerdos in hoc sacramento obligatus est, non solum consulere pœnitenti peccatorum vindictam; sed de facto ea vindicare pœnitentiæ impositione. At per pœnitentiam, quæ arbitrio pœnitentis relinquatur, censei non potest peccata vindicare, & punire sed vindicationem, & punitionem pœnitenti consulere. Ergo Sacerdos, quatenus Iudex est, non ex consilio; sed ex præcepto pœnitentiam imponere potest. Deinde, si pœnitentia arbitrio pœnitentis remittitur, iam Sacerdos permittit Sacramentum Pœnitentiæ relinqui truncum, & imperfectum: quippe permittit esse sine parte integrali, scilicet, satisfactione. Specialiter autem mihi displicet, ea verba communia: *Quidquid boni feceris, &c.* efficacia esse, vt omnia opera bona postmodum facta ex opere operato remittant pœnas pro peccatis debitas. Nam ex vi illorum verborum non designantur opera in satisfactionem ex opere operato; sed oratur Deus, vt taliter fiant, vt in satisfactionem peccatorum deseruiant. Tum, quia in communi designantur; quæ designatio obligationi apta non est. Si enim peccatum in communi non licet pro materia huius sacramenti constituere, nisi in casu raro, & extraordinario; neque etiam satisfactionem in communi licebit. Tum, quia æquè designantur omnia opera à pœnitente efficienda, vt in augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ deseruiant, ac designantur in peccatorum remissionem. Sed ea opera à Confessario iniuncta vim non habent augendi gratiam ex opere operato, vt etiam contrarij fatentur: ergo neque vim habere debent remittendi peccata ex opere operato. Adde, absque fundamento ea verba restringi ad satisfactionem pro peccatis in ea confessione declaratis: nam opus in satisfactionem à Confessario iniunctum, non solum pro peccatis illius confessionis; sed pro quibuscunque peccatis satis-

factorium est. Ergo idem est dicendum, si omnia opera in communi possint in satisfactionem iniungi.

14. Addit Suarez disp. 38. sect. 7. num. 5. cum Medin. Cod. de confess. tract. 2. quest. 48. quibus consentit Ochagaia tract. ult. de satisfact. sacram. quest. 8. numer. 7. posse Sacerdotem iniungere pœnitentiam grauem exequendam sub veniali obligatione: nam, si potest obligationem tollere, à fortiori illam poterit temperare. Er quidem, si vera esset sententia nuper reiecta, scilicet, Confessarium non astringi ad imponendam pœnitentiam sub præcepto: sed posse sub consilio eam imponere, crederem, posse obligationem temperare, & ad grauem pœnitentiam sub leui culpa obligare. Nam ex prædicta potestate manifestè inferitur, institutionem, & naturam Sacramenti pœnitentiæ non exigere pœnitentiam sub obligatione imponi; sed arbitrio Confessarij relinqui, qui si potest à graui pœnitentia iniuncta obligationem seiuergere, aptius poterit eam temperare. At quia satis probatum est, non esse constitutum in potestate confessarij à pœnitentia iniuncta obligationem temperare: idèd probabilius censeo, illius obligationem temperare non posse: Confessario nanque solum datum est, pœnitentiam, quæ sibi vilis fuerit expediens, iniungere: obligatio autem illam exequendi, non ex voluntate Confessarij, sed ex ipso sacramento, & institutione oritur. Præterea sacerdos pœnitentiam iniungens non suo nomine, sed Christi nomine, & tanquam Christi Vicarius iniungi. At Christus semper præsumi debet, velle obligationem pœnitentiæ grauitati illius commensurari. Ergo absque fundamento asseritur, posse Sacerdotem graui pœnitentiæ leuem tantum obligationem adiungere. Sic Nonius de pœnitent. quest. 15. art. 1. c. 2. quest. 13. art. 2. difficul. 2. concl. 4. Coninch. disp. 10. de pœnit. dub. 8. num. 65. Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. pun. 4. n. 4. in fine.

15. Alter modus imponendi satisfactionem satis vltatus est sub conditione: v. g. imponit tibi Confessarius, vt confessionem frequenter, peregrinationem instituas, elemosynam tribuas, si in tale, vel tale peccatum incidaris, quia iudicat medium illud esse aptissimum, vt à peccato committendo detinearis, & paulatim emendationem obtineas. Posse autem pœnitentiam hoc modo iniungi, colligitur ex Nauart. cap. 26. numer. 25. Henric. lib. 5. cap. 21. Suar. disp. 38. sect. 3. expressè Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 3. pun. 2. numer. 16. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. numer. 11. Neque alio fundamento ducuntur, nisi quia Sacerdos officium iudicis, & Medici cum pœnitente exercet, & ad officium Medici videtur pertinere, medicinas designare, prout sibi conuenire vilius fuerit.

Sed contrarium longe probabilius existimo: nam esto confessario, quatenus Medicus est, competat medicinas pœnitentiæ designare; modus autem designandi non fuit voluntati eius relictus; sed confessario astringitur, vt illas conuenientes medicinas designet, ligans pœnitentem ad illarum executionem, & non libero eius arbitrio relinquens. Et ratio est: quia sacramentum absolute factum exigit pœnitentiam absolute imponi, ne sacramentum sine parte satisfactoria relinquatur: quòd necessario contingere potest, si solum sub conditione contingenti pœnitentia iniuncta sit: nam, cum hæc conditio cessare possit, poterit & pœnitentiæ executio cessare. Præterea obligatus ad pœnitentiam sub hac conditione, si peccatum commiserit, absolute ad nullam pœnitentiam obligatur: nam ipse obligatus est ad non efficiendum peccatum. Ergo etiam es obligatus ad non contrahendam pœnitentiæ obligationem, quæ peccatum confessario requirit. Atque ita docent Vega 2. p. sum. c. 64. casu 2. Tolet. lib. 3. c. 18. n. 3. Thom. Sanch. lib. 3. sum. cap. 5. numer. 3. Ioann. Sanch. disp. 13. sect. 8. n. 8.

16. Superest dicendum, quo tempore hæc satisfactio iniungi à Confessario debeat, an ante, absolutionem, an post? Breuiter respondeo, & ante, & statim post absolutionem imponi posse: solum enim necessarium est, vt hæc omnia simul moraliter coniungantur, confessio, absolutio, & satisfactio impositio, vt potest quæ ad integritatem iudicij requiruntur. Consultissimum autem est, & Ecclesiæ vltus probat, vt ante absolutionem pœnitentia iniungatur: ex illius enim acceptatione, vel repulsa cognoscit sacerdos apertius dispositionem pœnitentis, & qua ratione paratus sit absolutioni recipienda. Deinde reclus iudicij ordo exigit, ne reus prius absoluitur, quàm satisfacere promittat, præcipue cum satisfactio iniuncta ad materiam integritatem pertineat, quam semper expedite formæ præmitti, Sic Nauart. de pœnit. dist. 6. c. 1. n. 35. & in sum. c. 26. n. 10. Suar. disp. 38. sect. 3. n. 6. Coninch. disp. 10. dub. 8. in fine. n. 76. Bonac. disp. 5. de pœnit. q. 5. pun. 2. n. 19. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. n. 7. vers. Colligitur tertio.

§. IV.

De obligatione poenitentis acceptandi poenitentiam, illamque exequendi.

1. Aliqui censent, nullam esse obligationem acceptandi poenitentiam.
2. Alij affirmant acceptam debere impleri.
3. Tenendum est, obligationem esse acceptandi, & exequendi poenitentiam.
4. Satisfit fundamento contrario.
5. Absolvendus est poenitens paratus leviorem poenitentiam, quam par est, acceptare.
6. Poenitens renuens absolvi excusatur ab obligatione acceptandi poenitentiam.
7. Non est liberum poenitenti, absque causa fugere sententiam, iudicio inchoato.
8. Proponitur ratio dubitandi, an obligatio acceptandi poenitentiam gravis sit.
9. Sub distinctione respondetur.
10. Unde sumatur levis materia poenitentiae iniunctae. Proponuntur varia sententia.
11. Levis materia non ex causa, sed ex se desumenda est.
12. Si tempus designatum non est, impleri debet, cum primam commodè possit.
13. Si tempus designatum sit, tunc exequenda est, si omittatur, non perit regulatè obligatio.
14. Exceptio apponitur.
15. An possit poenitens obligari, satisfactionem exequi ante absolutionem.
16. Fit satis poenitentiae iniunctae, tamen in peccato mortali eam exequatur.
17. Peccata tamen, saltem venialiter.

Pures, neque infimæ notæ, docuerunt, te obligatum non esse poenitentiam à Confessario iniunctam acceptare; sed posse penam pro peccatis debitam remittere in Purgatorio luendam. Sic Scotus in 4. dist. 19. q. 1. §. Ad questionem motam post medium illius. Gab. dist. 16. quest. 2. art. 3. dub. 5. & latius dist. 18. q. 1. art. 3. dub. 1. Ioann. Med. Cod. de confess. q. de poenit. iniuncta acceptanda. Nauarr. cap. 26. n. 20. Fr. Gregor. Ruiz in 4. contr. 94. Armilla verborum Confessio nu. 20. Movenitur quia nemo tenetur in hac vita pro peccatis satis facere; sed potest satisfactionem in Purgatorio remittere. Deinde, si obligatus esses satisfactionem à Confessario iniunctam acceptare, obligatus esses acceptare quaecumque, cum nulla, quantumvis gravis sit, æquet peccati gravitatem. Subdund verò prædicti Doctores, si semel poenitentiam acceptes, te obligari ad illius executionem: quia iam iurisdictioni Confessarii te voluntariè subiecit.

1. Caiet. verò 1.1. Opus. tract. 6. quest. 2. ad 2. magis consequenter locutus est, affirmans, te non teneri poenitentiam acceptare, neque acceptatam sub gravi culpa implere. Caietanū sequuntur Ludovic. Vega. respons. casuum conscient. 3. p. casu 7. v. Ex parte ergo poenitentis Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. quest. 35. Ioann. Rebello lib. de miraculis Virg. Maria. lib. 3. dial. 7. Zenode ad decretum collect. 40. num. 2. Valer. Reginald. lib. 7. num. 15. & tanquam probabile defendunt Emman. Sá. verbo Satisfactio. num. 4. Zecola de poenit. cap. 25. quest. 9. Villalob. sum. tract. 4. de poenit. difficult. 78. nu. 2. & 4. Prioriorem partem, scilicet, te non esse obligatum acceptare poenitentiam, probant ex fundamento prioris sententiae. Et quia hoc iudicium, cum voluntarium sit, in inuitum exerceri non potest. Nihil autem videtur obstat, quin te Sacerdoti subicias quoad peccatorum absolutionem absque subiectione ad satisfactionem acceptandam, vel exequendam. Secunda pars manifestata videtur: nam, si obligatio exequendi poenitentiam non ex præcepto Confessarii nascatur; sed ex tua acceptance, obligationem simplicis promissionis, quæ plerumque levis est transcendere non potest. Præterea nequit esse pars sacramenti, cum non proveniat ex potestate sacerdotis ligandi, ac soluendi, sed ex tua libera acceptance.

3. Ceterum, omninò tenendum est, te obligatum esse, poenitentiam rationabilem acceptare, & acceptatam exequi. Sic tanquam certum docuit Victor de Sacram. num. 209. Pet. de Soto lect. 4. de satisfact. §. Impositio poenitentiae. Suar. dicens contrarium esse improbabile 1. 4. dist. 38. sect. 7. num. 2. Valen. 1. 4. dist. 7. quest. 14. p. 4. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 1. num. 4. Coninch. dist. 10. dub. 9. a. num. 79. Bonac. dist. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 1. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. vers. Colligitur secundò Fagundes lib. 9. de poenit. cap. 3. numer. 16. Et deciditur in Concilio Salegundensi cap. 18. t. 3. Conciliorum. ibi. Multa vana falluntur subtilitatis, ut capitali crimine culpa poenitentiam à suis Sacerdotibus acceptare nollent. Et Leo I. epist. 89. alias 91. relatus in c. Multiplex. de poenit. dist. 1. ibi. Indulgentia, nisi supplicationibus Sacerdotum, nequit obtineri. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. IV.

præcipuè hæc sententia comprobatur ex cap. Omnis vtriusque sexus de poenitent. & remissionib. ubi eodem tenore præcipit. Innocent. ut fideles omnes, saltem semel in anno, fideliter omnia sua peccata proprio Sacerdoti fateantur, & poenitentiam iniunctam studeant pro viribus adimplere. Supponit ergo ex institutione huius Sacramenti obligationem esse poenitentiam adimplendi, sicuti est obligatio peccata fatendi. Pontifex enim in dicto cap. Omnis non obligationem confessionis sancit: sed iure diuino sancitam determinavit. Deinde ex Trident. sess. 14. cap. 8. asserente, poenitentiae impositionem ex potestate, quam sacerdotes habent, ligandi, ac soluendi ortum habere. At ex hac potestate manifestè colligitur, te peccata fatentem obligatum esse, tum ad acceptandam poenitentiam, tum ad illius executionem. Nequit enim intelligi, qualiter Sacerdos potestatem habeat poenitentiae iniunctae te ligandi, si tu ad illarum acceptance, & executionem ligatus non sis. Quòd si dicas, potestatem habere ligandi poenitentiae iniunctae, quando te poenitentiae subeundis subiacere vis; obstat quia hæc ligatio non à Sacerdote, sed à te procederet. Deinde, quia hæc potestas ligandi poenitentiae iniunctae necessariò provenit ex potestate, quam sacerdos habet, te ligandi, & soluendi à peccatis. At hæc potestatem habet per modum iudicij, & tanquam Iudex in illa causa sententiam proferri. Ergo prolata sententia de poenitentia exequenda, obligatus es illam acceptare, & exequi, sicut in aliis tribunalibus quilibet reus, qui iudicandus de delicto subicitur, eo ipso ad sustinendam penam subiacet debet: id enim æquitas iudicij postulat. Præterea, si sacerdos suo præcepto potestatem non haberet te ligandi, ad acceptandam poenitentiam, illamque exequendam, eo ipso, quo peccatorum absolutionem obtinere vis, sed necessariò deberet absolutionem concedere, tamen si nolles poenitentiam iniunctam acceptare, & exequi non videret qualiter punire, & mereri tua delicta possit: siquidem ab eius iurisdictione absolutus exis, nulla punitione facta, nec medicina applicata. Item, superius diximus, confessarium obligatum esse, ex institutione huius Sacramenti, poenitentiam pro qualitate criminum, & dispositione poenitentis iniungere; tum ut æquitatem iudicij seruetur, tum ut poenitentem medetur: hæc obligatio inutilis esset, si poenitentem ad illius acceptance, & executionem nequit astringere. Ergo, &c. Tandem onus integrandi sacramentum poenitentiae, tam confessario, quam poenitenti incumbit: ergo uterque debet ad id concurrere, confessarius satisfactionem imponendo, & poenitens illam acceptando.

4. Fundamentum contrarium leuissimum est: nam esto, spectato peccato, & illius extra sacramentum remissione, possit satisfactio in Purgatorium remitti: at eo ipso, quo remissio per modum iudicij conceditur, exequenda est satisfactio iuxta iudicij sententiam. Neque inde fit, quilibet poenitentiam, etiam gravissimam te obligatum esse acceptare, & exequi: quia neque ipse Sacerdos eam potest imponere: sed qualem, tum ad peccatorum vindictam, tum ad illorum medelam iudicaverit expedire, tamen si gravitati peccati non adæquet.

5. Ex dictis videtur inferri, contrariam sententiam, spectato iuris rigore, & ratione, neque ut probabilè admittendam esse, tamen si tot Doctorum autoritate fuleta sit. Placet tamen cum Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 6. ad finem. a sententia vti, ne vnaquam poenitens absque absolutione dimittatur, si poenitentiam delictis commensurata renuat acceptare: paratam, tamen acceptare exequi leviorem, quam peccata merentur: quia ea dispositione poenitentis posita contentus esse debet Sacerdos ea levis poenitentiae impositione, quippe spectatis circumstantiis rationabilis est, & iusta.

6. Dixi, obligationem acceptandi, exequendique poenitentiam iniunctam nasci ex potestate, quam habet Sacerdos ligandi, ac soluendi poenitentem. Unde, si poenitens renuat absolvi, excusatur ab obligatione acceptandi, exequendique poenitentiam: nam in tantum ei Sacerdos imponere poenitentiam potest, in quantum eius iudicio, & sententia subditur. Igitur, si hoc iudicium, sententiam fugiat, fugiet etiam obligationem poenitentiae acceptandae, & exequendae. Atque ita docent Agid. de Coninch. dist. 10. de poenit. dub. 9. num. 80. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. num. 6. sine vers. Dico hic. Suarez dist. 38. sect. 7. num. 4. Bonac. dist. 5. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 3.

7. Sed non caret difficultate, an liberum sit poenitenti hoc iudicium iam inchoatum fugere, & sententiam huius sacerdotis declinare alium aduendo. Et quidem si fiat absque rationabili, & legitima causa (qualis esset, si nollet Sacerdos gravem, & nimis molestantem poenitentiam moderari,) omnes prædicti Doctores firman, illicitum esse: tum ob virtutalem illius Sacerdotis respectu contemptum; tum ob indecentiam sacramenti, quod inceptum, & imperfectum relinquatur: tum ob debitum iudicij ordinem, quod semel inchoatum perfici debet. Sæpè enim liberum est iudicando, hunc, vel illum Iudicem eligere, eique se submittere: at facta electione, & submissione, illicitum est illi retrocedere; sed sententia Iudicis electi, si iusta sit, stare debet. Ob has rationes censarem, gravem culpam

culpam committere pœnitentem, qui absque legitima causa inchoatum iudicium pœnitentiæ abrupter, nisi viderem, praxim contrariam esse communi Doctorum authoritate fulcrum. Nullum enim reperi, qui expressè peccati mortalis damnet pœnitentem inchoatam confessionem relinquente & alium confessarium aduentem: solum enim damnatur cuiusdam irreuerentiæ, & indecentiæ, quæ peccatum veniale non excedit, quæ sententia fundatur in præsumptione, quod noluerit Christus pro sua pietate, & summa misericordia gratuar pœnitentem, ut semel inchoatam confessionem cum vno sacerdote, cum eodem perficiat, sed possit, saltem absque graui culpa, eius iudicium fugere, & alteri sacerdoti se iudicandum submittere. Hac enim via, & sacramentum pœnitentiæ suavius redditur, & pœnitentes facilius sua peccata manifestant, & pœnitentiis iniunctas admittunt, & exequuntur.

8. Constitutio autem, quod pœnitens obligatus sit pœnitentiæ acceptare, & exequi, eo ipso, quo velit absolui; restat examinandum, an semper hæc obligatio sit grauis. Ratio dubitandi est: quia esto pœnitentiæ iniuncta in se leuis sit, illam tamen acceptare, & exequi non videtur leue: siquidem ex hac acceptatione, & executione pendet sacramenti pœnitentiæ integritas: omittit enim absque causa sacramenti integritatem, non leue, sed graue censendum est. Præterea *superius* diximus, obligatum esse sacerdotem sub graui culpa, hoc sacramentum ministrare pœnitentiæ iniungendo, tamen si confessio facta fuerit ex venialibus, vel ex mortalibus iam confessis. Ergo etiam obligandus est pœnitens sub graui culpa, eam pœnitentiæ acceptare, & exequi: quia integritas sacramenti non tam in pœnitentiæ impositione, quam in illius acceptatione & executione sita est.

9. Cæterum distinguendum censeo inter acceptationem, & executionem pœnitentiæ. Et de acceptatione credo, ob superiorem rationem dubitandi semper pœnitentem obligatum esse grauius, pœnitentiæ iniunctam, esto leuis sit, acceptare, si velit absolui: hac enim acceptatione formaliter integratur iudicium, & reus conuenienter absoluitur, tamen si contra sentiat Suar. *disp. 38. sect. 7. num. 5.* At exequi pœnitentiæ iniunctam, & acceptatam, censeo obligatum esse pro grauitate, vel leuitate pœnitentiæ iniunctæ, illiusque omissione. Si enim pœnitentiæ iniuncta grauis sit, & ob grauem causam iniunctam, & integrè omittatur, graue peccatum erit. Secus, si illius pars leuis omittatur, vel leuis pœnitentiæ fuerit iniuncta. Nam, si in voto, iuramento, alii que diuini præceptis leuis obligatio admittitur ob materiæ leuitatem, cur non erit admittenda in pœnitentiæ iniunctæ executione, præcipue cum huius pœnitentiæ executio, neque ad essentiam sacramenti, neque ad illius formalem, sed materialem integritatem videatur pertinere? Atque ita ex communi sententia docent Paludan. *in 4. disp. 17. quest. 7. concl. 4.* Sorus *disp. 20. quest. 2. art. 2.* Nauarr. *cap. 21. num. 3.* Suar. *disp. 38. sect. 7. num. 5.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. num. 80.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 7.* Henricus. *l. 5. cap. 10. num. 3.* Bonac. aliis relatis. *de pœnitent. disp. 5. quest. 5. section. 3. part. 4. num. 4.* Eagund. *de pœnitent. l. 9. c. 3. num. 12.*

10. Verum supradicti Doctores non conueniunt in assignanda hoc leui materiæ. Aliquibus enim videtur, leuem esse, quoties pro venialibus peccatis, vel mortalibus iam confessis imponitur, ut docuit Viuald. *de confess. satisfact. n. 26.* Nauarr. *c. 21. num. 4.* Suar. *disp. 8. sect. 7. num. 5.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 7.* quia non videtur pro iis iuste, & rationabiliter grauem posse pœnitentiæ iniungi, cum circa hæc peccata non exerceat Sacerdos potestatem ligandi, sed solum soluendi ex Christi benignitate. Et esto aliquando grauis pœnitentiæ iniungi possit, ne pœnitens venialium multitudinem parui pendat, & paulatim in graue peccatum decidat: at non videtur ad illius executionem obligari sub graui culpa: cum obligatio pœnitentiæ exequenda non solum ex ipsius grauitate, sed ex causa, ob quam imposita est, desumi debeat. Alij è contrâ grauem materiam censent, tamen in se leuis sit, si ob grauem causam, & necessariam, qualis est morale non confessum, fuerit imposita: quia esto illud peccatum leuiter puniat Sacerdos, punit tamen ex potestate ligandi & soluendi, quam illi Christus concessit, & punit necessario.

11. Sed verius existimo, leuitatem materiæ in executione pœnitentiæ iniunctæ desumendam esse, non ex causa ob quam iniungitur pœnitentiæ; sed ex leuitate ipsius. Quocirca si pœnitentiæ iniuncta leuis fuerit, qualis est vna, vel altera vice recitare Psalmum *Miserere*, quinquies orationem Dominicam, & salutationem Angelicam; tamen ob peccatum mortale nunquam confessum fuerit iniuncta, quod aliquando fieri poterit, si magna contritione pœnitens ad Sacramentum accedat, leue peccatum erit eius omisso: è contrâ, si ob venialia peccata grauis pœnitentiæ, vti est ieiunium: Missæ auditio, rolatij recitatio fuerit imposita, ut probatum est imponi posse, maxime viro religioso, qui specialiter perfectioni procurandæ astringitur; grauis erit illius omisso: quia grauitas, vel

leuitas huius obligationis, sicut & reliquarum, non ex causa motiua, sed ex materia præcepta desumi debet. Atque ita tenent Henricus. *l. 5. cap. 20. n. 3.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 81.* Bonac. aliis referens *disp. 3. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 4.* Eagund. *2. Eccl. pract. 9. c. 3. n. 14. c. 15.*

12. Sed quo tempore implenda est pœnitentiæ? Breuiter respondeo, si nullum tempus signatum est, impleri debet, cum primum commode possit: quia ea est intentio Confessarij, & finis pœnitentiæ, ut quamprimum possit peccato satisfacias, teque à committendis contineas, & plenam cum Deo obtineas reconciliationem. Quapropter si nimia fuerit dilatio, sufficit ad peccatum mortale, si breuis, ad veniale. Quæ autem sit nimia, vel leuis, arbitrio prudentis relinquatur. Neque enim singulis mensibus obligatus communicare, peccabis mortaliter, tamen si lex vel octo dies communionem distuleris, præcipue si aliqua, est leuis, occasio huius dilationis se obtulit. Sic Suar. *disp. 38. sect. 7. n. 6.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 84.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 6.* Sayrus *de Sacram. Pœnitent. cap. 36. num. 8.* Ioann. Sanch. *disp. 13. sect. numer. 9. c. 10.*

13. Si vero tempus designatum à confessario sit, vt. gr. vt proximo die Venetis, vel vigilia B. Virginis ieiunet, confitearis, aliud opus præstes, non est dubium te obligatum esse, eo die exequi. At si ob malitiam, vel impotentiam eo die pœnitentiæ omittas, alicui videri poterit, te excusatum esse: quia illius diei designatio in speciale B. Virginis, vel passionis Christi Domini honorem facta est; quem honorem non respicit ieiunium alio die assumptum, ac proinde cessat materia præcepti pœnitentiæ: sicut cessaret, si obligatio esset ex voto, & alio quouis præcepto. Sic sentire videtur Fagundez *de 1. Eccl. pract. l. 9. c. 4. n. 5.* & Fauet Henricus. *l. 5. sum. c. 2. in fine.*

Sed omnino dicendum est, per se non cessare obligationem ieiunij, & communionis: nam esto hæc opera eo die tibi præcipiatur exequi in honorem B. Virginis, vel Christi passionis: non tamè hic finis est vltimatus, sicut est in voto, alioque ecclesiastico præcepto, sed est finis medius, & relatus ad finem satisfaciendi pro peccatis commissis, & præcauendi futura. Vnde esto, cesset illius finis medijs consecutio, cum non cesset hic finis vltimus, & præcipuus, non cessat præceptum. Quod si vigeas: Cessat materia præcepti: siquidem cessat fieri ieiunium in Christi, vel B. Virginis honorem, qua fuit materia præcepta. Respondeo, cessare ex parte, sed non ex toto: cessare inquam, quoad accessorium, sed non quoad principale. Etenim in prædicto accepto duo continentur: primum, & principale, ieiunium: secundum minus principale, & accessorium, vt eo die in honorem Virginis ieiunet: & vtrumque satisfactionem præteritorum, & futurorum medelam respicit: at cessante secundo primum consistere potest, cum suum finem specialiter spectet. Non igitur ex designatione temporis finitur pœnitentiæ obligatio. Atque ita docet Suar. *dicta disp. 38. sect. 7. n. 6.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 84. c. 85.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 5.* Quapropter omittit ieiunium eo die temporis, vel vigilia, intentione transferendi in sequentem, crederem non excedere culpam venialem ob materiæ leuitatem: & indicat *Egid. loc. alleg.*

14. Ab hac tamen doctrina excipiunt prædicti Doctores, Suar. Coninch. Bonac. pœnitentiæ, quam confessarius ita temporis alligat, vt eo transacto, obligationem cessare velit. Reputant autem hanc voluntatem habere, quoties pœnitentiæ per longum tempus, statim temporibus, distribuatur, quæ si in vnum coniungeretur, intolerabilis esset: vt. gr. si debeas ex pœnitentiæ iniuncta singulis hebdomadis, imò & singulis mensibus ieiunare, vel communicare, & longo tempore ieiunia, vel confessiones omittis, censent te non esse obligatum compensare: quia intentio confessarij eam pœnitentiæ imponenti, fuit, finire simul cum tempore obligationem, ne si simul cum subsequente persisteret, pœnitens nimium grauaretur.

15. Sed quid, si confessarius velit, vt pœnitentiæ executioni mandetur ante absolutionem concessam, obligatusne erit pœnitens obtemperare? Respondeo ex potestate, quam habet sacerdos imponendi pœnitentiæ, nequaquam obligari posse: quia nequit sacerdos vindicare delictum, antequam illius sententiam pronunciet, neque pars integralis sacramenti esse potest, antequam Sacramentum in suo esse essentiali sit constitutum: prius enim in essentia constituitur Sacramentum debet, vt integritas illi adueniat. Verum, si opus iniunctum non per modum pœnitentiæ præcipiatur, sed quia aliis pœnitens ad illius executionem obligatur, vt est occasionem peccandi dimittere, restitutionem ablatorum præstare, & similia: potestatem habet sacerdos ea imperandi pœnitentiæ ante absolutionem, maxime si timore habet concessa absolutione non fore exequenda. Quinimò, si de contritione pœnitentis satis confessario non cõstet, & ad hoc iudicium concipiendum reputet necessarium, vel conueniens, vt pœnitens aliud opus pœnale ante absolutionem exerceat: poterit sine dubio illud præcipere, & pœnitens si vult absolui, teneat obedire: quia non præcipitur in pœnitentiæ & satisfactionem peccati

peccati, sed in testimonium doloris interni qui necessariò debet à Confessario cognosci. Sic tradunt Suar. disp. 38. sect. 7. n. 7. Filuc. tract. 8. cap. 2. q. 9. n. 56. Reginald. lib. 7. n. 83. Bonac. disp. 5. de poenit. q. 5. sect. 3. p. 2. num. 20. & 21. Fagund. de 2. Eccles. praecept. lib. 9. c. 3. in fin. n. 19.

16. Restat dicendum qualiter poenitentia implenda sit. Aliquibus placet, necessariò in statu gratiae esse exequendam, eò quòd in statu peccati effectum remissionis, & praeservationis à peccato non obtinet, qui sunt fines, ob quos poenitentia à Confessario imponitur: Confessarius namque imponens poenitentiam, opus satisfactorium praecipit, quòd certè esse non potest in peccato mortali factum.

Ceterum communis est sententia apud S. Thom. in 4. disp. 16. Nauarr. cap. 1. de poenit. dist. 6. n. 45. & in sum. cap. 3. num. 5. Valen. disp. 7. quest. 14. p. 3. vers. Non est. Valq. qu. 94. art. 2. dub. 5. Sayro de poenit. cap. 37. num. 1. Suar. disp. 38. sect. 8. num. 1. Henric. lib. 1. c. 20. Tollet. lib. 3. c. 9. Bonac. disp. 5. de poenit. q. 5. sect. 3. p. 4. num. 15. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. num. 15. conel. 3. Coninch. disp. 10. dub. 11. in princ. Fag. de secund. Eccles. praec. l. 9. c. 4. n. 2. opus non esse in statu gratiae poenitentiam exequi; vt praeccepto Confessarii satisfacias. Ratio est aperta: quia ad executionem praeccepti solùm requiritur, vt rem praecceptam exequaris; tamen si finem, ob quem praecipitur, non obtineas, vt videre est in omnibus praecceptis. At exequens in peccato seipsum, in poenitentiam iniunctam, exequens opus tibi praecceptum. Ergo. Deinde duplici fine mouetur Confessarius in poenitentia imponenda. Primò, vt tua praeterita delicta ea poenitentia puniat, & à similibus committendis praeseruet. Secundo, vt pro peccatis commissis satisfacias. Et licet hic secundus finis non obtineatur per poenitentiam in mortali, quia tamen prior obtinetur, sufficit, vt obligationi poenitentiae fiat satis. Adde, praedictum finem obtineri recedente peccato, vt superius diximus.

17. Illud verò certum existimo; te aliquam culpam committere, satisfacionem exequendo in peccato mortali: quia impedit remissionem poenae, quam ex opere operato habere debebat satisfactio, praestataque indebitè partem sacramenti. Sed credo, leuem culpam esse, & non grauem, eò quòd non videatur grauis deordinatio, poenae temporalis remissionem impedire, eaque de causa nec Confessarii rogant poenitentes; an in statu gratiae poenitentiam impleuerit, neque poenitentes de hac circumstantia se accusant. Sic Suarez disp. 38. sect. 8. num. 7. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 3. num. 15. in fin. Fagund. de 2. Eccles. praeccept. lib. 9. cap. 4. num. 11. Henric. l. 5. cap. 18. num. 3. & cap. 20. num. 7. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 16.

§. Vlt.

De commutatione poenitentiae iniunctae, & de causis excusantibus ab illa.

1. Differt commutatio à cessione.
2. Proponitur poenitentiam iustam nunquam mutari posse.
3. Sed oppositum cum communi sententia affirmandum est.
4. Quilibet Confessarius mutare poenitentiam potest.
5. Soluuntur rationes n. 2. adductae.
6. Limitatur ab aliquibus doctrina in poenitentia iniuncta ob casus referuatos.
7. Censet verius, hanc ab inferiori mutari posse.
8. Plures censent, extra confessionem fieri hanc mutationem posse.
9. Verius est oppositum.
10. Poenitens non potest à melius poenitentiam mutare.
11. Satis oppositis fundamentis.
12. Aliquibus placet in qualibet confessione mutari poenitentiam posse, tamen si poenitens peccata, ob qua fuit imposta, non declarauerit.
13. Verius est, obligationem esse declarandi peccata, ob qua fuit poenitentia imposta.
14. Tamen si intra breue tempus ad eundem Confessarium recurra, non potest poenitentiam mutare, Sacramento non ministrato.
15. Excusari à poenitentia, si immoderate sit.
16. Si successu temporis reddaris impotens.
17. Si prohibearis à Superiore.
18. Si oblitus sis poenitentiae.
19. Quo casu non teneris iterum peccata fateri.
20. Neque teneris alia opera subrogare.
21. Qualiter obtentione indulgentiae excusari possit.

21. Aliud est mutatio poenitentiae, aliud illius cessatio: cessat poenitentia; quia cessat illius obligatio: mutatur poenitentia; quia loco illius alia subrogatur. Haec subrogatio fieri potest ab eodem Confessore, ab aequali ab inferiori, vel superiori. Item, extra confessionem, vel confessione iterum repetita.

2. Non desunt, qui affirmant, poenitentiam rationabilem, & iustam nequaquam mutari posse, neque ab eodem Confessario, neque ab illius superiore. Primò, quia est sententia data à supremo Iudice, & omnino irrevocabilis: omnes enim sacerdotes ex potestate Christi accepta, & nomine illius sententiam absolutionis pronunciant, quae semel validè prolata, nullatenus reuocari potest. At illa sententia data fuit sub obligatione, designatam poenitentiam exequendi: ergo, cum sententiam illam immutare nullus sacerdos possit, neque poterit poenitentiam iniunctam, quae illi est accessoria. Secundo, vel haec mutatio faciendae est in sacramento confessionis, vel extra. Extra ferè omnes Doctores admittunt nullatenus mutari posse: quia extra sacramentum subrogari non potest poenitentia, quae pars sacramenti sit. In sacramento autem neque fieri haec mutatio: quia poenitentia in susceptione nouae absolutionis imposta nunquam esse potest pars integralis praeteriti sacramenti, in quo praesentis, in quo designatur. Ergo nunquam illius loco subrogari potest. Tertio, ad veram, & legitimam mutationem poenitentiae iniunctae opus erat causam, ob quam fuit imposta, iterum iudicandam subici, ac si nunquam iudicata fuisset. At hoc est impossibile: nam esto eadem peccata materialia, à quibus primò fuit absolutus, possis alteri Confessario subicere, non ea subicere, sicut primo subiecisti. Nam primo subiecisti vt materiam necessariam; secundo, vt liberam, & cullibet subicere sub diuersa, & distincta confessione, & dolore: ergo non est eadem causa iudicanda. Etenim absolutio, & sententia à Confessario prolata non fertur in peccata, sed in poenitentem, qui diuerso, & distincto modo eadem peccata in illis confessionibus fateretur.

3. Fateor, has rationes non leuem mihi difficultatem inferre; sed, quia communis Doctorum consensus praxi, & vltu Ecclesiae firmatus in contrarium procedit, censet, ab eo non esse recedendum, sed affirmandum mutari poenitentiam posse, tum à superiore, tum ab eodem Confessario, tum ab aequali, tum ab inferiori. Sic pluribus relatis docent Suar. disp. 38. sect. 10. num. 5. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 3. Coninch. disp. 10. dub. 12. conel. 1. & 2. num. 99. Henric. lib. 5. cap. 22. num. 1. Valen. disp. 7. quest. 14. p. 4. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. ca. 15. quest. 4. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 3. & num. 1. Fagund. de 2. Eccles. praec. lib. 9. cap. 4. & num. 15. Fundamentum est: quia ex benignitate Christi Domini Poenitentiae Sacramentum ita institutum est, vt de peccatis, à quibus fuit iudicatus, & absolutus, possis iterum iudicari, & absolui: posito autem eo nouo iudicio, & absolutione illius sententiae de poenitentia, iniuncta, stare poteris omnia prioris iudicij sententia: non enim teneris duplicem satisfacionem condignam pro eodem peccato subire. Neque inde fit, secundum Sacerdotem prioris sententiam reuocare; sed eandem causam iterum iudicare, & poenitentem ab ea absolueri, eique optionem dare, vt eligat, quam voluerit satisfacionem.

4. Ex hac ratione manifestè conuincitur sententia Soti in 4. disp. 20. quest. 2. art. 3. sub fin. arbitantis, solum superiorem mutare poenitentiam à confessario iniunctam posse, non eundem neque aequalem: quia par in parem non habet imperium. Sed est friuola ratio: etenim cum haec potestas mutandi poenitentiam non oriatur ex eo, quòd vnus confessarius in alium exerceat iurisdictionem; sed ex eo, quòd iurisdictionem habeat iudicandi causam ab alio iudicatam, si inferior sacerdos eam potestatem habeat, sanè mutare poenitentiam poterit: ea enim suppositione facta inferior non est censendus, sed aequalis, cum aequalem, quo ad illam causam, habeat à Christo potestatem, cuius nomine sententiam absolutionis pronunciat, vt docent DD. n. praecedens. relati.

5. Ex his soluuntur rationes n. 2. adductae. Ad primam concedo, sententiam esse datam à supremo iudice, nec reuocari posse; sed valida perseverante alia similis fieri potest in eadem causa, qua posita optio poenitenti conceditur eligendi, quam voluerit satisfacionem, vt docuit Suar. disp. 38. sect. 10. num. 7. Reg. in dicto l. 7. num. 89. ad finem. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 3. in fine. Ad secundam admitto, in Sacramento poenitentiae hanc esse commutationem faciendam. Et ad impugnationem respondeo, sufficienter subrogari posse poenitentiam denudè iniunctam loco prioris; tamen si illius prioris Sacramenti pars integralis non sit: satis enim est, quòd sit pars integralis sacramenti denudè suscepti. Ad tertiam, nego minorem, & ad illius probationem respondeo, satis esse, eandem materialem causam iudicare, declarata simul poenitentiae obligatione, & commutationis intentione, aliàs non censetur commutata.

Sed, quid, si ob casus referuatos imposta poenitentia sit à superiore, poterit inferior, qui potestate absoluentis à referuatis caret, eam poenitentiam commutare? Negant ex communi sententia Nauarr. cap. 26. n. 22. Suar. disp. 38. sect. 10. n. 14. Coninch. disp. 10. dub. 12. nu. 100. vers. Dixi. Valen. disp. 7. q. 14. punct. 4. ad fin. Reg. in lib. 7. num. 91. Vega 3. p. casu 1. vers. Haec tamen opinio. Rodriq. 1. p. sum. cap. 56. num. 8. & alij plures. Mouentur: quia esto, peccata illa post absolutionem à superiore concessam referuatae careant, possintque cuiuslibet sacer-

dotis iudicio subici, at tamen ex iure reservationis ita superiori ad iudicium censetur quoad penam & vindictam imponi, ut nullus inferior eam valeat immutare. Etenim sublata reservatione, & absolutione concessa, pœnitens strictus est superioris præcepto ad pœnitentiam exequendam: at inferior nequit in superioris præcepto dispensare; ergo nequit pœnitentiam à superiore iniunctam mutare.

7. Cæterum admissa potestate commutandi pœnitentias iniunctas, verius censeo, sacerdotem inferiorem, qui potestatem in casu reservatus caret, posse pœnitentiam iniunctam à superiore, cui erant servati, mutare, ac si reservati numquam fuissent. Sic Nauarr. *conf. 25. de pœnit. & remiss. & conf. 3. aliis 6. de voto Zerola cap. 25. de pœnitent. quæst. 10. vers. Dico secundò. Valq. quæst. 94. art. 2. dub. 3. num. 9. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quæst. 5. sect. 3. part. 3. num. 6. vers. Ego verò. Henric. l. 5. cap. 22. num. 1. & 2. Emman. Sà verb. Satisfactio. num. 5. Moueorsilla peccata reservata eatenus superiori affecta sunt quoad penam, & vindictam iniunctam, quatenus illorum absolutionem sacramentalem sub onere, & obligatione concessit. At id non impedit, quominus ab alio inferiori sacerdote iudicari possint, & absolvi iniuncta pœnitentia salutari. Ergo non impedit, quin pœnitentia cessare possit, aliàs cogitur pœnitens duplicem condignam pro eisdem peccatis pœnitentiam subire. Neque inde fit, inferiorem sacerdotem superioris præceptum de pœnitentia iniuncta abrogare, aut dispensare, sed conditionem quandam apponere, qua præceptum illud cessare possit. Etenim illud præceptum superioris sicut & cuiuslibet confessorij est de exequenda pœnitentia iniuncta, dum peccata, ob quæ fuit imposta, denudò iudicata non fuerint: illis autem denudò iudicatis, liberum est pœnitenti, quam voluerit satisfactionem exequi. Neque obinde illud finis reservationis: quia peccata non referuntur, ut pœnitens necessariò sequatur iudicium superioris de pœnitentia iniuncta, quin possit aliud adire. Unde id constat: Sed ideo referuntur, ut si sit superioris iudicio pro absolutione impetranda, ab eoque monita salutis accipiat. Possent nostram sententiam confirmare ex cap. *Accedens. 50. dist. & cap. Tempore. 26. quæst. 7. cap. Latorem. 33. quæst. 2.* ubi pœnitentiæ imposta à Pontifice polsunt ab Episcopo relaxari, si sibi videatur expedire. Sed quia hi textus non loquuntur de foro sacramentali, sed externo & iudicario omittimus; & præcipue, quia ex facultate *ibi* à Pontifice concessa fit ea relaxatio, ut notavit Glossa in *dict. cap. Latorem.**

8. Sed an extra confessionem hæc mutatio fieri possit variant DD. Primò, Nauarr. *cap. 26. & 2. r. const. l. 5. de pœnit. & rem. conf. 26. Valent. 4. r. dist. 7. quæst. 14. p. 4. in fin. Chapeauilla de casib. reservatis cap. 12. in fine. censent, facta confessorio relatione peccatorum, ob quæ fuit pœnitentia imposta, maxime illorum, quæ eius statum manifestant posse pœnitentiam iniunctam extra confessionem commutare. At Rodrig. *sum. 1. p. cap. 56. num. 8. & in addit. ad Bull. §. 9. num. 102.* neque hanc relationem peccatorum requirit, sed solum notitiam causæ ad commutationem requisitæ, quæ regulariter est difficultas specialis in executione pœnitentiæ iniunctæ. Fundamentum horum DD. esse potest: quia cum pœnitentia in bonum pœnitentis iniuncta sit; videtur ea conditione iniuncta esse, ut si pœnitenti conveniens fuerit illius commutatio, fieri à sacerdote possit.*

Secundò Henric. l. 5. cap. 21. num. 8. referens Sorum in 4. *dist. 20. quæst. 2. art. 3. §. in calce. Vict. de clausibus. §. 11. & §. 211. Angel. Confessio. 6. §. 4. Armilla §. 29. Nauarr. cap. 26. num. 22.* non solum commutari, sed & dispensari, seu relaxari à superiore sacerdote pœnitentiam posse, sicuti præstat Pontifex concessione indulgentiarum pro pœnitentiis iniunctis, & Episcopus concedendo dispensationem. Nam esto Sacerdos ea potestate, quam à Christo accepit ligandi, ac solvendi, obligationem pœnitentiæ iniunxit: quia tamen hæc obligatio ab homine inferiori, & Episcopo subiecto emanavit, ea de causa potest Episcopus in ea dispensare, aut commutationem facere. Tertio in melius ab alio sacerdote, & etiam à proprio pœnitente commutari pœnitentiam posse, docet tanquam certum Villalob. in *sum. tra. 9. de pœnit. difficult. 79. concl. 1.* Nam cum in vitilicem pœnitentis lex de pœnitentia sancita sit, censetur confessorius consentire, ut in melius commutari possit: abundantius enim soluit debitum, qui in melius pœnitentiam commutat.

9. Cæterum communior sententia docet, quæque mihi certa videtur, extra confessionem nullatenus fieri posse commutationem pœnitentiæ iniunctæ. Nam extra confessionem subrogari non potest pœnitentia, quæ sacramentalis sit, & ex opere operato penas pro peccatis debitas remittat. Sic Valq. *de pœnitent. quæst. 94. art. 2. dub. 3. num. 7. Coninch. disp. 10. de pœnitent. dub. 12. à num. 100. Reginald. l. 7. num. 42. & 93. Suar. disp. 38. sect. 10. num. 4. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quæst. 5. sect. 3. p. 4. num. 7. Layman. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. circa fin. q. 4. Fagund. de 2. Eccles. pract. l. 9. c. 17.*

10. Hinc à fortiori constat, pœnitentem non posse extra confessionem mutare pœnitentiam in confessione iniunctam,

tamen si in melius velit illam commutare: quia ea mutatio & subrogatio sacramentalis esse non potest, quæ pœnitentem ad illius executionem ligare ex eo, quod sit pars sacramenti: & ex potestate clauium iniuncta: nequit enim pœnitens in seipsum iurisdictionem exercere, & in penam delicti commissi se ad pœnitentiam obligare alia via, quam voto, vel iuramento. Et ita docent Henric. *lib. 5. cap. 20. numer. 5. Coninch. de pœnit. disp. 10. dub. 12. num. 103. Reginald. l. 7. cap. 8. in princ. num. 85. Thom. Sanch. lib. 4. sum. cap. 11. numer. 36. in fin. & cap. 49. numer. 9. ad 6. argument. Bonac. disput. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 3. p. 3. in fin. Ochagau. tr. ult. de satisfact. quæst. 12. n. 2.*

11. Fundamenta Doctorum contrarium sententium non videntur. Ad prioris sententiæ fundamentum respondeo, esto, in impositione pœnitentiæ imbibatur conditio, ut commutari possit, quoties pœnitenti vilium fuerit expedire: at inde non inferitur, extra sacramentum commutationem fieri posse: satis enim pœnitenti consultum est, si intra sacramentum ea commutatio fieri permittatur. Ad secundæ sententiæ priorem rationem concedo, Pontificem concessione indulgentiarum relaxare pœnitentiam satisfactoriam posse: quia ex meritis Christi applicat omnem illam satisfactionem, quam executione operis in pœnitentiam iniunctæ pœnitens obtinet: hæc tamen non est commutatio pœnitentiæ, cum ad novam pœnitentiam nulla pœnitenti pro prioris pœnitentia subrogetur obligatio, sed est cessatio pœnitentiæ iniunctæ ob plenam peccatorum remissionem. Ad secundam nego, Episcopo, inò nec Pontificem extra sacramentum dispensare, commutare, abrogareque posse directè obligationem à Confessorio inferiori iniunctam, quia in administratione sacramenti, ex suppositione, quod sacerdos iurisdictionem habeat, nullus alteri inferiori est: quia omnes nomine Christi, & ex potestate ab illo accepta, operantur. Ad tertiam sententiæ fundamentum nego, ex consensu Confessorij fieri eam pœnitentiæ mutationem: nam vel sit ex consensu presumpcio, cum sit ea mutatio: & hoc non: quia eo tempore, cum sacramentum non minuitur, non potest partem integram sacramenti subrogare, & in pœnitentem iurisdictionem exercere: vel sit ea mutatio ob consensum, quem presumpcio habuisset, cum Sacramento Pœnitentiæ ministravit, & satisfactionem imposuit. Et hoc etiam nulla ratione videtur affirmandum: nam, si Confessorius, pœnitentiam imponens, ea intentione, & lege imponere censetur, ut possit pœnitens, si velit, excellentiorem eligere: sanè non absoluit, sed sub distinctione pœnitentiam imponit, neque ad opus iniunctum determinatè astringit, cum liberè possit à pœnitente aliud, modò excellentius fieri, subrogari. Præterea hæc non esset mutatio pœnitentiæ: sed executio pœnitentiæ iniunctæ: siquidem à Confessorio à principio iniunctum fuit, non opus aliquod determinatum, sed illud, vel aliud excellentius, quod pœnitens elegerit: permittitur enim pœnitenti ex consensu Confessorij electio ex operibus iniunctis, sed non iniuncti operis mutatio. Qui modus dicendi alienus est à communi Ecclesiæ sententia, existimantis, Confessorium ad opus determinatum astringere pœnitentem, neque sub distinctione pœnitentiam designare, neque liberam illius optionem pœnitenti committere.

12. Posito autem, quod in Sacramento Pœnitentiæ hæc mutatio præstanda sit, variant Doctores, an necesse sit, eadem peccata, ob quæ imposta sit, confiteri: Plures, graucque Doctores, Nauarr. *c. 26. n. 22. Henric. lib. 5. cap. 23. n. 1. & 2. Emman. Sà verb. Satisfactio. nu. 5. Tolet. lib. 3. c. 11. n. 11. Viuald. de satisfact. n. 29. & 31. Anton. Fernand. instrua. Confess. docum. 7. fol. 37. n. 5. Vict. num. 211. Villalob. *sum. tr. 9. diff. 79. concl. 5.* reputant probabile Possesin. *de offic. Curati. c. 7. n. 106. fol. 254. & Layman. lib. 5. sum. tr. 6. c. 15. in fin. negant opus esse eadem peccata fateri, sed satis esse, causam commutationis adesse, ut possit Confessorius quibusvis peccatis auditis pœnitentiam iniungere, rû in presentium satisfactionem, tum in subrogationem prioris pœnitentiæ iniunctæ, Mouentur: quia pœnitens censetur Confessorio subiecti in obligationibus, quæ ex confessione ortum habent; & consequenter Confessorius iurisdictionem habet obligationem pœnitentiæ iniunctæ tollendi, & aliam de nouo imponendi. Et quamvis peccata, ob quæ illa pœnitentia data sit, non agnoscat, satis videtur esse, si agnoscat obligationem ipsius pœnitens ad illius pœnitentiæ executionem, & ad sit causam mutationem exigens. Quod si roges, quæ sit causa sufficiens ad commutationem præstandam, respondent Nau. Henric. Villalob. Man. Rodrig. in *addit. ad Bull. §. 9. num. 102.* & alij communitè, esse difficultatem grauem in illius executione, timorem probabilem de illius transgressione, & quam liberè aliam, quæ ad commutationem, vel dispensationem in voto, vel iuramento sufficeret.**

13. Nihilominus longè verius existimo, opus esse ad hanc commutationem pœnitentiæ præstandam, agnoscere, & iudicare peccata, saltem præcipua, ob quæ imposta fuit, siue mutatio ab eodem Confessorio, siue ab alio fiat. Sic, aliis relatis, docent Suar. *disp. 38. sect. 10. n. 4. Coninch. disp. 10. dub. 12. concl. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. q. 4. Bonac. disp. 5. de pœnit. qu. 5. fol. 3.*

13. p. 3. d. 2. m. 7. Ratio ea est: quia catenus mutare penitentiam potes ab alio Confessore iniunctam, quatenus potes eandem causam iudicare. At, si peccata, ob qua fuit penitentia imposita, tibi manifestentur, nequis illa iudicare. Ergo nequis peccatis incognitis penitentiam mutare. Præterea in consilio penitentiam subrogare nesciens peccata, in quorum vindictam subroganda est. Ex his soluitur ratio oppositæ sententiæ. Non enim sufficit, quod obligationem penitentis agnoscas, sed opus est, vt cognoscas, & iudices causam illius obligationis: quia nequis penitentiam sacramentaliter nouam constituit eisdem peccatis, nisi ea peccata sacramentaliter iudices: quod præstare non potes absque illorum cognitione, & penitentis confessione. Quando idem est Confessarius, ad quem ob penitentiam mutationem accedis, & memoria retinet peccata ob qua imposita fuit, (at est vnicio verbo est omnia subicere, dicens, te denuo accusare, de peccatis prius confessis, & Confessario penitentis confessionem manifestatis, vt bene obseruauit Coninch. *disp. 10. dub. 12. n. 102.*)

14. Porro graues Doctores, Sotus in 4. *disp. 20. q. 2. art. 3. Vinald. de satisfact. n. 31. Coninch. disp. 10. dub. 12. n. 102. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. quæst. 4. concl. 2. Villal. tract. 9. disp. 79. n. 3. Henric. lib. 5. c. 21. in sp. censent, si intra breue tempus scilicet, vnius diei vt placuit Coninch. & Laym. vel duorum, trisimque dierum, vt Sotus & Vinald. censuerunt, vel vnius hebdomadæ, vt putauit Henricus,) ad eundem confessorium recurrit penitentia iniunctæ mutatione, vel moderacione, posse eam moderacionem, vel mutationem facere nullo denuo sacramento ministrato: quia moraliter censetur, ac si in confessione præcedenti ea mutatio facta esset: sicut iudicibus fori externi contingit, qui in continenti sententiam datam interpretantur, vel moderantur. At huic doctrina nunquam potui acquiescere. Nam si demus, a peccatis absolutum, penitentiaque suscepta præsentia confessoris discessisse, iudicium illud omnino finitum est: nihil enim tali iudicio deficit. Ergo nequit confessorius postmodum, penitentiam iniunctam mutare, nulla denuo confessione facta: sicut non potest nouam absolutionem concedere. Nam ea noua penitentia impositio ad præcedentem confessionem pertinere non potest: quippe ea confessio absque relaxacione ad hanc nouam penitentiam completa fuit non solum essentialiter, sed etiam integraliter. Requiritur ergo ad penitentiam mutationem, quod intra eandem confessionem fiat: quia tunc non mutatur, sed primò imponitur; vel si finita confessione, absolutione suscepta, & penitentia perfectè iniuncta mutanda est penitentia, denuo confessio facienda est, absolutio concedenda, tamen intra horam hæc mutatio contingat.*

15. Superest dicendum de causis excusantibus à penitentia executione. Primò, si penitentia integra à principio immoderata fuit; tum spectata grauitate peccatorum, tum spectata tua dispositione; excusaris ab illius obligatione. Si solum aliqua illius pars fuerit immoderata, ab ea excusatus eris, vt bene notauit Coninch. *disp. 10. dub. 12. in princ. n. 97. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. & vlt. q. 4. n. 17. vbi que aduertit, quælibet virum doctum, imò & penitentem, si talis est, iudicare posse, an penitentia imprudenter fuerit iniuncta. Raro tamen, & non sine manifesta ratione hoc iudicandum est.*

16. Secundò excusaris, si successu temporis, & ob circumstantias occurrentes facta tibi fuerit moraliter impossibilis: lex enim diuina, quæ iugum est suave, & onus leue neminem alstringit cum graui illius detrimento. Et notatur prædicti Doctores, aduertuntque, in his casibus opus non esse nouam aliam penitentiam subrogare; non enim sacramentis esset, nisi in sacramento subrogaretur, cuius nulla est obligatio, quippe nunquam obligari potes, bis eadem peccata fateri.

17. Tertiò, excusaris ab executione penitentia ob præceptum superioris veteris opera iniuncta. Si enim tibi Religioso, vxorato, vel seruo aliqua ieiunia, peregrinationes, Ecclesiarum visitationes essent iniunctæ, & à marito, domino, vel Prælato impediatis, excusaris toto eo tempore ab illorū obligatione. Neque teneris Confessorem adire, vt penitentiam in opus tibi permissum commutet, quia non teneris peccata iterum fateri: quod secundum probabiliorē sententiam necessariò requiritur ad commutationem. Neque item, si famulus es, teneris querere alium dominum, qui penitentiam exequi permitrat: quia præceptum de penitentia iniuncta obligat ad illius executionem, stante potentia: non autem obligat ad querendam potentiam, vt bene notauit Ioan. Sanch. in *select. disp. 13. n. 8. & segg.* Notanter dixi, te excusatum esse eo tempore, quo ex præcepto superioris impeditis: nam, eo cessante, succedit penitentia obligatio, nisi determinato tempore, quod

iam transiit, alligata fuerit: prohibeio superioris penitentiam suspendit, non tollit.

18. Quartò excusaris, si oblitus es penitentia iniunctæ, tamen ex negligentia id contigerit: quia es factus impotens ad illius executionem. Sic omnes Doctores referendi. At, si præsumas, Confessarium memorem esse penitentia iniunctæ, teneris illum adire, & interrogare, vt bene docent Caietan. in *sum. verb. Confessio iteranda. §. Ex satisfactiois.* Sotus in 4. *disp. 20. q. 2. art. 2. ad 3. Med. de penit. tr. 2. q. 44. §. Sequitur ex dictis.* Nauarr. c. 9. n. 17. Coninch. *disp. 10. de penit. dub. 9. in fin. n. 86.* Bonac. *disp. 5. de penit. q. 5. sect. 3. p. 3. n. 10.* Ratio est: quia teneris inquirere de lege, cum leis legem latam esse. Item teneris remouere impedimentum executionis præcepti, si facile possis. Ergo teneris interrogare confessorium de lege penitentia, & media hæc interrogacione ignorantiam illius purgare; ob quam impotens es illam exequendi.

19. Quòd si confessorius penitentia iniunctæ non recorderetur, vel ipse inueniri non possit, censent Richar. in 4. *disp. 17. art. 2. quæst. 8. ad 2. S. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 19. §. 19.* Syluest. *verbo, Confessio. i. quæst. 3. v. 1. secundò.* Bonac. *disp. 5. de penit. quæst. 5. sect. 5. p. 3. num. 9. & 10.* te obligatum esse; iterum ea peccata fateri: tum (vt inquit Bonac.) vt integritati Sacramenti satisfacias, cui satisfacere nequaquam potes, nisi per penitentia prioris executionem, vel noua penitentia in Sacramento susceptionem: tum vt obligationem à confessorio iniunctam exequaris: quippe ea lege confessorius penitentiam iniungere videtur, vt si ob aliquam causam impotens sis illius exequendæ, subrogationem procures. Sed contrarium dicendum est cum Valq. *quæst. 94. art. 2. dub. 4. Suar. disp. 22. sect. 17. num. 5.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. in fin. num. 86.* Laymann. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quæst. 4. in fin. Ioann. Sanch. disp. 15. select. num. 11.* & aliis apud ipsos. Mouentur: quia ex nullo humano præcepto obligari potes ad peccata iterum fatenda, neque id confessorius præcepit: sed præcepit opus aliquod determinatum exequi, quod iam est impossibile. Ex diuino autem, vel naturali præcepto hæc obligatio in præsentia oritur: quippe hæc repetita confessio non est necessaria ad remissionem culpæ, cum iam per primam confessionem obrepta sit, neque est necessaria ad remissionem pœnæ pro culpa debita; cum aliis viis hæc remissio obtineri possit, neque ad integritatem prioris sacramenti, cum penitentia denuo iniuncta nequeat illius esse pars. Ergo ex nullo capite ad repetendam confessionem teneris.

20. Quinimò existimo cum Coninch. *disp. 10. dub. 12. in fine.* Layman. *dict. tract. 6. c. vlt. in fin. Ioan. Sanch. disp. 15. num. 11.* Bonac. *disp. 5. de penit. quæst. 5. sect. 3. p. 3. et in fine.* Filliuc. *tract. 7. cap. 4. num. 97.* te non esse obligatum, etiam ex consilio sacerdotis, ea opera subrogare, quæ plerumque in penitentiam designantur illis peccatis, quorum penitentia iniuncta oblitus es: quia si ea opera sunt diuersa ab iniunctis, pars sacramentalis esse non possunt, ac proinde loco penitentia sacramentalis subrogari nequeunt.

21. Quartò excusaris obtentione Indulgentia plenariæ: hæc enim plene peccata remittit: ac obligatio exequendi penitentiam non tam est ob integritatem sacramenti, quam ob debitam vindictam, & satisfactionem pro commissis peccatis. Si igitur nihil restat satisfaciendum ex defectu finis, cessat præceptum de penitentia exhibenda. Atque ita docent Vinald. *de satisfact. tit. 9. num. 37.* Valen. *rom. 4. disp. 7. quæst. 20. p. 3.* Bonac. *disp. 5. de Sacram. quæst. 5. sect. 3. p. 4. numer. 7.* Ad hanc autem excusationem non est opus clara, & euidentis noticia, te indulgentiam esse consecutum: sufficit, si probabiliter coniectari possis, vt bene notauit Bonac. *d. p. 4. n. 10. in fine.*

Idem, quod dictum est de indulgentia consecutione dicendum est, si aliorum operum exercitio plenam pœnæ pro peccatis debita remissionem obtuleris, sicuti aduertit Bonac. *d. p. 4. n. 8.* quia est prorsus eadem ratio. Raro tamen, vel nunquam absque remissione id tibi constare potest. Quis enim agnoscat pœnam cuiuslibet peccato designatam: quia satisfactionem bonis operibus correspondentem, vt inde inferre probabiliter possit, plenam remissionem obtentam esse?

Supradicta intelligi debent de penitentia præcipue in satisfactionem iniuncta: at, cum plerumque omnes penitentia à confessorio designata, non tam in satisfactionem peccatorum præteritorum, quam in futurorum mediælam designentur, & vt penitens bonis operibus assuescat, ideo raro vel nunquam ob Indulgentiarum consecutionem à penitentia iniunctis excusari potes, vt bene addunt, pluribus relatis, Henr. *l. 5. sum. cap. 22. n. 6.* Suar. *disp. 38. sect. 10. n. 10.* Reginald. *l. 7. n. 92. & 170.* Bonac. *disp. 5. de penit. q. 5. sect. 3. pun. 4. n. 10.*